

Osobitný prieskum Eurobarometra 538

Zmena klímy

Správa

Práca v teréne: Máj – jún 2023

Osobitný prieskum Eurobarometra 538

Zmena klímy

Tento dokument nereprezentuje stanovisko Európskej komisie. Výklady a názory, ktoré sú v ňom obsiahnuté, sú výlučne výkladmi a názormi autorov.

Názov projektu: Osobitný prieskum Eurobarometra 538 Zmena klímy – správa

Jazyková verzia: SK

Katalógové číslo: ML-03 – 23 – 358-EN-N

ISBN: 978 – 92 – 68 – 05355 – 3

DOI: 10.2834/653431

© Európska únia, 2023

<https://www.europa.eu/eurobarometer>

Fotografický kredit: Getty Images

Dokument, ktorý vypracoval Pierre Dieumegard pre [Európu-Demokraciu-Esperanto](#)

Účelom tohto „dočasného“ dokumentu je umožniť väčšiemu počtu ľudí v Európskej únii, aby sa oboznámili s dokumentmi vypracovanými Európskou úniou (a financovanými z ich daní). **Bez prekladov sú ľudia vylúčení z diskusie.**

Tento dokument „Eurobarometer“ bol [len v angličtine](#) vsúbore pdf. Z tohto počiatočného súboru sme vytvorili odt-súbor, pripravený softvérom Libre Office, pre strojový preklad do iných jazykov. Výsledky sú teraz [k dispozícii vo všetkých úradných jazykoch](#).

Je žiaduce, aby administratíva EÚ prevzala preklad dôležitých dokumentov. „Dôležité dokumenty“ nie sú len zákony a nariadenia, ale aj dôležité informácie potrebné na spoločné prijímanie informovaných rozhodnutí.

Aby sme spoločne diskutovali o našej spoločnej budúcnosti a umožnili spoľahlivé preklady, bol by medzinárodný jazyk esperanto veľmi užitočný pre jeho jednoduchosť, pravidelnosť a presnosť.

Kontaktujte nás:

[Kontakto \(europokune.eu\)](mailto:europokune.eu)

<https://e-d-e.org/-Kontakti-EDE>

Obsah

ÚVOD.....	4
ZHRNUTIE.....	8
I. EURÓPSKE VNÍMANIE ZMENY KLÍMY.....	10
1. Vnímanie zmeny klímy ako globálneho problému.....	11
2. Vnímaná závažnosť zmeny klímy.....	26
II. PRIJATIE OPATRENÍ NA BOJ PROTI ZMENE KLÍMY.....	31
1. Zodpovednosť za boj proti zmene klímy.....	32
2. Osobné opatrenia na boj proti zmene klímy.....	39
3. Typy individuálnej akcie.....	42
III. POSTOJE K BOJU PROTI ZMENE KLÍMY A PRECHODU NA ČISTÚ ENERGIU.....	53
1. Postoje k prijatiu opatrení v oblasti zmeny klímy.....	56
2. Postoje k zníženiu dovozu fosílnych palív.....	60
3. Postoje k verejnej finančnej podpore čistej energie na rozdiel od dotácií na fosílna palivá.....	63
4. Postoje k prispôsobeniu sa nepriaznivým vplyvom zmeny klímy.....	67
5. Postoje k riešeniu problematiky zmeny klímy a životného prostredia ako priorita na zlepšenie verejného zdravia.....	70
6. Postoje k kompromisu medzi nákladmi spôsobenými zmenou klímy v porovnaní s nákladmi na zelenú transformáciu.....	73
IV. POHĽAD DO BUDÚCNOSTI.....	76
1. Súčasná opatrenia národných vlád na boj proti zmene klímy.....	77
2. Ciele v oblasti energie z obnoviteľných zdrojov.....	80
3. Ciele v oblasti energetickej efektívnosti.....	87
4. Klimaticky neutrálna Európa do roku 2050.....	94
V. EÚ A ENERGETICKÁ KRÍZA.....	97
1. Reakcia EÚ a členských štátov na energetickú krízu z hľadiska politiky ekologickej energie.....	98
2. Opatrenia EÚ a členských štátov na zmiernenie hospodárskeho tlaku.....	102
VI. EURÓPANIA A ICH PRÍRODNÉ PROSTREDIE.....	112
1. Vystavenie Európanov environmentálnym a klimatickým rizikám a hrozbám.....	113
2. Prístup Európanov k prírode a zeleným priestorom.....	116
ZÁVER.....	119
Technické špecifikácie.....	122
Dotazník.....	127
Komentáre.....	134

ÚVOD

Zmena klímy

Európska únia sa prostredníctvom Európskej zelenej dohody zaviazala stať sa prvým klimaticky neutrálnym kontinentom. EÚ sa snaží zabezpečiť ekologický hospodársky rast oddelený od využívania zdrojov, aby sa na nikoho nezabudlo. Zelená dohoda sa začala v roku 2020 so záväzkom znížiť do roku 2030 čisté emisie skleníkových plynov v EÚ aspoň o 55 % v porovnaní s úrovňami z roku 1990 a do roku 2050 dosiahnuť nulovú bilanciu. V júni 2021 bol prijatý európsky právny predpis v oblasti klímy, ktorým sa vytvára právna povinnosť pre krajiny EÚ splniť oba ciele.

Kľúčom k dosiahnutiu týchto cieľov je prijatie súboru návrhov politiky v oblasti klímy známych ako balík Fit for 55. Tento celospoločenský balík obsahuje pravidlá týkajúce sa energetiky, dopravy, obchodovania s emisiami a znižovania emisií, využívania pôdy a lesného hospodárstva. Zahŕňa nové iniciatívy a revízie existujúcich právnych predpisov. Na financovanie prechodu na klimatickú neutralitu 30 % celkových výdavkov EÚ pôjde na projekty súvisiace s klímou do roku 2027¹.

Zelená transformácia potrebná na realizáciu týchto reforiem má zásadný význam pre dlhodobú prosperitu EÚ. Meniaca sa klíma už má významný vplyv na európske hospodárstvo a jeho občanov. Letná teplota v Európe bola v roku 2022 najvyššia, čo malo významný vplyv na zdravie. V celej Európe bolo v tomto roku pripísaných viac ako 61,000 úmrtí súvisiacich s teplotou². V hospodárskej oblasti za posledných 40 rokov udalosti súvisiace s klímou spôsobili na celom svete finančné straty vo výške viac ako 487 miliárd EUR; samotné hospodárske náklady na riešenie záplavy a lesné požiare presahujú v priemere 7 miliárd EUR ročne³. Deň EÚ pre obeť globálnej klimatickej krízy bol zriadený 15. júla 2023 s cieľom pripomenúť si tých, ktorí zahynuli pri katastrofách súvisiacich s klímou, a zvýšiť informovanosť o potrebe posilniť našu klimatickú odolnosť voči takýmto udalostiam.

Zelená transformácia poskytne občanom a budúcim generáciám rozsiahle výhody vrátane lepšej a cenovo dostupnejšej verejnej dopravy, bezpečných dodávok čistejšej energie, obnovy biodiverzity a čistejšieho ovzdušia a nových nadčasových pracovných miest a odbornej prípravy v oblasti zručností na účely transformácie.⁴

Tento osobitný prieskum Eurobarometra je najnovším zo série zameranej na postoje Európanov k zmene klímy,

1 <https://www.consilium.europa.eu/en/policies/climate-change/>

2 <https://www.nature.com/articles/s41591-023-02419-z>

3 <https://www.consilium.europa.eu/en/policies/climate-change/>

4 https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/priorities-2019-2024/european-green-deal_en

pričom posledným z nich je osobitný prieskum Eurobarometra č. 513 z marca – apríla 2021⁵.

Toto posledné vydanie správy sa týka šiestich hlavných oblastí:

- Európania vnímajú závažnosť zmeny klímy.
- Prijatie opatrení v oblasti zmeny klímy: WHO nesie primárnu zodpovednosť za boj proti zmene klímy a druhy osobných opatrení prijatých na pomoc pri riešení zmeny klímy.
- Postoje k opatreniam na boj proti zmene klímy a prechod na čistú energiu: vrátane postojov k prijímaniu opatrení v oblasti zmeny klímy, podpory znižovania dovozu fosílnych palív a poskytovania verejnej finančnej podpory na čistú energiu, nákladových dôsledkov opatrení v porovnaní s nečinnosťou a postojov k prispôsobeniu sa nepriaznivým vplyvom zmeny klímy.
- Pohľad do budúcnosti: či národné vlády robia dost' na boj proti zmene klímy; či by vlády členských štátov alebo Európska únia mali stanoviť ciele v oblasti energie z obnoviteľných zdrojov; dôležitosť toho, aby vlády členských štátov a EÚ prijímali opatrenia na zlepšenie energetickej účinnosti; a podpora, aby sa hospodárstvo EÚ stalo do roku 2050 klimaticky neutrálnym.
- EÚ a energetická kríza: ak by sa rýchlosť zelenej transformácie zvýšila vzhľadom na súčasnú energetickú krízu a na to, ako by EÚ a vlády členských štátov mali reagovať na zmiernenie hospodárskeho tlaku spôsobeného energetickou krízou.
- Prístup Európanov k prírode a zeleným priestorom
- Vystavenie Európanov environmentálnym a klimatickým rizikám a hrozbám

Ak je to možné, výsledky sa porovnávajú s výsledkami z predchádzajúcich prieskumov. Pri porovnaní s predchádzajúcim prieskumom v roku 2021 by sa však mala venovať pozornosť vzhľadom na metodické rozdiely v dôsledku pandémie COVID-19. Konkrétne, oveľa vyšší podiel respondentov sa uskutočnil online – a nie osobne – v súvislosti s vydaním z roku 2021 z dôvodu obmedzení pohybu, ktoré boli v tom čase zavedené.

Tento prieskum uskutočnila sieť Kantar v 27 členských štátoch Európskej únie v období od 10. mája do 5. júna 2023.

5 [Zmena klímy – júl 2021 – prieskum Eurobarometra \(europa.eu\)](https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/priorities-2019-2024/european-green-deal_en)

Osobitný prieskum Eurobarometra 538
Zmena klímy

Osobitný prieskum Eurobarometra 538

Zmena klímy

Metodika použitá v tomto prieskume

Tento osobitný prieskum Eurobarometra 538 o zmene klímy bol súčasťou vlny Eurobarometra 99.3 a uskutočnil sa od 10. mája do 5. júna 2023. Použitá metodika bola metodika štandardných prieskumov Eurobarometra, ktoré vykonalo Generálne riaditeľstvo pre komunikáciu (oddelenie monitorovania médií a Eurobarometra)⁶. Rozhovory sa uskutočnili prostredníctvom osobných rozhovorov, a to buď fyzicky v domácnostiach ľudí, alebo prostredníctvom interakcie videozáznamov na diaľku v príslušnom národnom jazyku. Rozhovory s video interakciou na diaľku („online face-to-face“ alebo CAVI, Computer Assisted Video Interviewing) sa uskutočnili len v Česku, Dánsku, na Malte a vo Fínsku. K tejto správe je priložená technická poznámka týkajúca sa rozhovorov, ktoré uskutočnili členské inštitúty siete Kantar. Špecifikuje aj intervaly spoľahlivosti.

V celej správe sa výsledky porovnávajú s osobitným prieskumom Eurobarometra 513 z roku 2021⁷. V dôsledku vplyvu ochorenia COVID-19 však v niektorých krajinách bola metodikou použitou v roku 2021 počítačovo podporovaný webový pohovor (CAWI). Krajiny, v ktorých sa metodika v porovnaní s rokom 2021 úplne líši, sú Belgicko, Česko, Dánsko, Estónsko, Írsko, Lotyšsko, Litva, Luxembursko, Portugalsko, Fínsko, Švédsko. Krajiny, v ktorých sa metodika v porovnaní s rokom 2021 čiastočne líši, sú Grécko, Malta, Holandsko, Slovinsko a Slovensko. Vývoj v porovnaní s rokom 2021 by sa preto mal interpretovať opatrne. Ak je to možné, výsledky boli porovnané s osobitným prieskumom Eurobarometra 490 z roku 2019⁸. V technickej poznámke pripojenej k tejto správe sa takisto špecifikujú rozdiely v metodikách v rokoch 2023 až 2021.

V súlade so všeobecným nariadením EÚ o ochrane údajov⁹ (GDPR) sa respondentom položila otázka, či by súhlasili s kladením otázok týkajúcich sa otázok, ktoré by sa mohli považovať za „citlivé“.

Chceli by sme poďakovať ľuďom z celej Európskej únie, ktorí ponúkli svoj čas na účasť na tomto prieskume.

Bez ich aktívnej účasti by táto štúdia nebola možná.

Poznámka: V tejto správe sa krajiny EÚ uvádzajú vo svojich oficiálnych skratkách. Skratky použité v tejto správe sú:

Belgicko	BYĎ	Litva	LT
Bulharsko	BG	Luxembursko	LU
Česko	CZ	Maďarsko	HU
Dánsko	DK	Malta	MT
Nemecko	DE	Holandsko	NL
Estónsko	EE	Rakúsko	PRI
Írsko	IE	Poľsko	PL
Grécko	EL	Portugalsko	PT
Španielsko	ES	Rumunsko	RO
Francúzsko	FR	Slovinsko	SI
Chorvátsko	HR	Slovensko	SK
Taliansko	IT	Fínsko	FI
Cyperská republika	CY *	Švédsko	SE
Lotyšsko	LV		

Európska únia – vážený priemer pre 27 členských štátov

EÚ27

BE, FR, IT, LU, DE, AT, ES, PT, IE, NL, FI, EL, EE, SI, CY, MT, SK, LV, LT

eurozóna

DELEGÁCIE BG, CZ, DK, HR, HU, PL, RO, SE

Mimo eurozóny

* Cyprus ako celok je jedným z 27 členských štátov Európskej únie. Acquis communautaire však bolo pozastavené v časti krajiny, ktorá nie je kontrolovaná vládou Cyperskej republiky. Z praktických dôvodov sú do kategórie „CY“ a do priemeru EÚ27 zahrnuté len rozhovory vykonané v časti krajiny, ktorú kontroluje vláda Cyperskej republiky.

6 <https://www.europa.eu/eurobarometer>

7 [Zmena klímy – júl 2021 – prieskum Eurobarometra \(europa.eu\)](#)

8 [Zmena klímy – september 2019 – prieskum Eurobarometra \(europa.eu\)](#)

9 2016/679

ZHRNUTIE

Zmena klímy sa považuje za tretí najzávažnejší problém, ktorému čelí svet ako celok, a viac ako tri štvrtiny Európanov si myslia, že zmena klímy je sama osebe veľmi vážnym problémom.

- Podľa respondentov pri výbere jednej možnosti tri najzávažnejšie problémy, ktorým čelí svet ako celok, sú chudoba, hlad a nedostatok pitnej vody (20 %), ozbrojené konflikty (19 %) a zmena klímy (17 %).
- Zmena klímy sa považuje za najzávažnejší problém, ktorému svet čelí, respondenti v siedmich krajinách: Belgicko, Dánsko, Nemecko, Írsko, Malta, Holandsko, Rakúsko Fínsko a Švédsko. Patrí medzi tri najlepšie v 16 z 27 krajín.
- 46 % respondentov si myslí, že zmena klímy je jedným z najzávažnejších problémov, ktorým čelí svet, pričom sa umiestni na treťom mieste za chudobou, hladom a nedostatkom pitnej vody (58 %) a ozbrojenými konfliktmi (52 %). Viac ako jeden z piatich respondentov v každom členskom štáte si myslí, že zmena klímy je jedným z najzávažnejších problémov sveta.
- Viac ako tri štvrtiny (77 %) všetkých respondentov si myslí, že zmena klímy je v súčasnosti veľmi vážnym problémom – závažnosť zmeny klímy sa umiestnila na stupnici od 7 do 10 do 10. Platí to pre väčšinu respondentov v každom členskom štáte. V skutočnosti 31 % dáva maximálne skóre 10, čo naznačuje, že je to mimoriadne vážny problém.

Viac ako deväť z desiatich Európanov prijalo aspoň jedno opatrenie na pomoc pri riešení zmeny klímy, hoci väčšina si myslí, že vlády, podniky a priemysel sú v tejto oblasti zodpovedné.

- Väčšina Európanov si myslí, že Európska únia (56 %), národné vlády (56 %) a podniky a priemysel (53 %) sú zodpovedné za boj proti zmene klímy. Viac ako tretina si myslí, že regionálne a miestne orgány sú zodpovedné (36 %) alebo nesú osobnú zodpovednosť (35 %), zatiaľ čo 29 % si myslí, že environmentálne skupiny sú zodpovedné. Respondenti si mohli vybrať viacero odpovedí.
- Viac ako šesť z desiatich (63 %) uviedlo, že za posledných šesť mesiacov prijali opatrenia na boj proti zmene klímy a v 21 členských štátoch väčšina z nich uviedla, že prijali opatrenia.
- Viac ako deväť z desiatich respondentov prijalo aspoň jedno opatrenie, ktoré by pomohlo riešiť zmenu klímy,

príčom najmenej osem z desiatich v každom členskom štáte prijalo aspoň jedno opatrenie.

- Jedinými opatreniami, ktoré prijala najmenej polovica, je snaha znížiť množstvo odpadu a jeho pravidelné oddelenie na recykláciu (70 %) a snaha znížiť spotrebu jednorazových položiek (53 %). Obe opatrenia od roku 2021 klesli.
- Takmer štyria z desiatich (37 %) hovoria, že pri nákupe nového domáceho spotrebiča je pri ich výbere dôležitým faktorom nižšia spotreba energie. Tento výsledok predstavuje druhý po sebe nasledujúci pokles od roku 2019.
- Medzi ďalšie opatrenia, ktoré podnikol aspoň jeden z piatich, patrí nákup a konzumácia menšieho množstva mäsa (31 %), pravidelné používanie ekologických alternatív k ich súkromnému vozidlu, ako je chôdza, jazda na bicykli, verejná doprava alebo spoločné využívanie áut (28 %) alebo nákup a konzumácia väčšieho množstva ekologických potravín (28 %).

Väčšina Európanov súhlasí s tým, že prijatie opatrení v oblasti zmeny klímy môže byť prínosom

- Viac ako osem z desiatich respondentov (84 %) súhlasí s tým, že riešenie otázok zmeny klímy a životného prostredia by malo byť prioritou na zlepšenie verejného zdravia (41 % úplne súhlasí, 43 % má tendenciu súhlasiť).
- Takmer osem z desiatich (78 %) súhlasí s tým, že na prechod na čistú energiu by sa mala vyčleniť väčšia verejná finančná podpora, aj keď to znamená, že by sa mali znížiť dotácie na fosílna palivá (36 % úplne súhlasí, 42 % má tendenciu súhlasiť).
- Tri štvrtiny respondentov (75 %) súhlasia s tým, že prijatie opatrení v oblasti zmeny klímy povedie k inováciám, ktoré zvýšia konkurencieschopnosť podnikov EÚ (29 % úplne súhlasí, 46 % má tendenciu súhlasiť).
- Takmer toľko (73 %) súhlasí s tým, že náklady na škody spôsobené zmenou klímy sú oveľa vyššie ako náklady na investície do zelenej transformácie (33 % úplne súhlasí, 40 % má tendenciu súhlasiť).
- Sedem z desiatich respondentov (70 %) súhlasí s tým, že zníženie dovozu fosílnych palív z krajín mimo EÚ môže zvýšiť energetickú bezpečnosť a hospodársky prospech EÚ (27 % úplne súhlasí, 43 % má tendenciu súhlasiť).
- Viac ako šesť z desiatich (63 %) súhlasí s tým, že prispôsobenie sa nepriaznivým vplyvom zmeny klímy môže byť prínosom pre občanov EÚ.

Vlády členských štátov a EÚ majú silnú podporu pri stanovovaní cieľov v oblasti energie z obnoviteľných zdrojov a prijímaní opatrení na zlepšenie energetickej efektívnosti do roku 2030.

- 67 % respondentov si myslí, že ich vláda nerobí dosť na riešenie zmeny klímy, čo je pokles o osem percentuálnych bodov od marca do apríla 2021. Napriek tomu si s výnimkou respondentov vo Fínsku väčšina v každom členskom štáte myslí, že ich vláda nerobí dosť.
- Takmer deväť z desiatich si myslí, že je dôležité, aby ich vláda (87 %) a Európska únia (87 %) prijali opatrenia na zvýšenie množstva energie z obnoviteľných zdrojov využívaných do roku 2030. V prípade národnej vlády ide o najnižšiu úroveň podpory v porovnaní s predchádzajúcimi prieskumami.
- Viac ako osem z desiatich respondentov si myslí, že je dôležité, aby ich národná vláda (86 %) a Európska únia (85 %) prijali opatrenia na zlepšenie energetickej efektívnosti do roku 2030 (napr. nabádaním ľudí, aby izolovali svoj domov, inštalovali solárne panely alebo kupovali elektrické vozidlá). V prípade národnej vlády je to opäť najnižšia úroveň podpory.
- Takmer deväť z desiatich (88 %) súhlasí s tvrdením, že emisie skleníkových plynov by sa mali znížiť na minimum a zároveň by sa mali kompenzovať zostávajúce emisie, aby hospodárstvo EÚ bolo do roku 2050 klimaticky neutrálne. Aspoň sedem z desiatich respondentov v každom členskom štáte uvažuje týmto spôsobom.

Väčšina Európanov si myslí, že prechod na ekologické hospodárstvo by sa mal urýchliť

- Vzhľadom na prudký nárast cien energie a obmedzenia dodávok plynu v dôsledku opatrení Ruska si 58 % respondentov myslí, že využívanie obnoviteľných zdrojov energie by sa malo urýchliť, zvýšiť energeticкую efektívnosť a urýchliť prechod na ekologické hospodárstvo. Štvrtina (25 %) si myslí, že tempo prechodu by sa malo zachovať. 12 % si myslí, že počas energetickej krízy by sa malo využívať viac fosílnych palív a prechod na ekologické hospodárstvo sa spomalil.
- Urýchlenie zavádzania obnoviteľných zdrojov energie v EÚ s cieľom znížiť náklady na energiu a zvýšiť energeticкую nezávislosť (29 %) a prijatie hospodárskych opatrení na obmedzenie cien účtov za energiu pre domácnosti, ako je zdanenie ziskov energetických spoločností a stanovenie stropov cien energie (29 %), sú uprednostňovanými opatreniami na zmiernenie hospodárskeho tlaku spôsobeného energeticťou krízou a jedinými opatreniami, ktoré spomína aspoň jeden zo štyroch.

Viac ako tretina ľudí sa cíti osobne vystavená rizikám a hrozbám súvisiacim so životným prostredím a klímou

- Takmer štyria z desiatich (37 %) hovoria, že sú osobne vystavení environmentálnym a klimatickým rizikám a hrozbám (7 % veľmi vystavených, 30 % do istej miery vystavených). Na vnútroštátnej úrovni existujú značné rozdiely, pričom podiely, ktoré sa cítia vystavené, sa pohybujú od 64 % v Portugalsku po 9 % vo Fínsku.

I. EURÓPSKE VNÍMANIE ZMENY KLÍMY

Zmena klímy

V prvej kapitole tejto správy sa skúma, či Európania považujú zmenu klímy za najviac, alebo za jeden z najzávažnejších problémov, ktorým dnes svet čelí. Diskutuje sa aj o tom, ako Európania vnímajú závažnosť zmeny klímy.

1. Vnímanie zmeny klímy ako globálneho problému

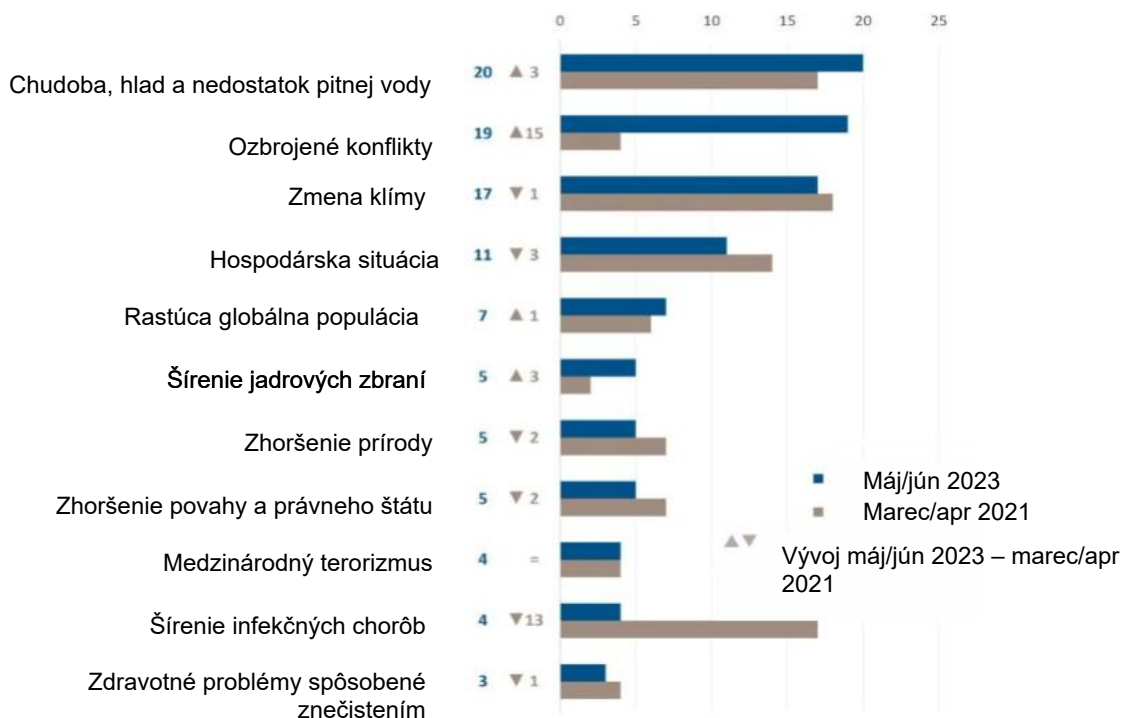
Klimatická zmena je na treťom mieste medzi najzávažnejšími problémami sveta ako celku

Respondenti dostali zoznam 11 problémov a pýtali sa, ktoré považujú za najzávažnejšie, ktorým dnes čelí svet.¹⁰ Zmena klímy je tretím najzávažnejším problémom po „chudobe, hlade a nedostatku pitnej vody“ a „ozbrojených konfliktoch“.

Každý piaty (20 %) spomína chudobu, hlad a nedostatok pitnej vody, nárast o tri percentuálne body od marca do apríla 2021 a zvýšenie poradia z druhého na prvé miesto.

Takmer toľko respondentov spomína ozbrojené konflikty

QC1a Ktorý z nasledujúcich prípadov považujete za jeden z najzávažnejších problémov, ktorým čelí svet ako celok? (% – EÚ27)

(19 %, + 15 percentuálnych bodov). Tento problém sa presunul z 8. miesta v predchádzajúcom prieskume na druhé miesto v aktuálnej vlně¹¹. To pravdepodobne odráža

¹⁰ QC1a. Ktorý z nasledujúcich problémov považujete za jeden z najzávažnejších problémov sveta ako celku?

¹¹ V období medzi vlnami tohto prieskumu v rokoch 2021 až 2023 Rusko napadlo Ukrajinu 24. februára 2022 a

vypuknutie vojny po invázii Ruska na Ukrajinu vo februári 2022.

Takmer každý piaty (17 %, -1 percentuálny bod) si myslí, že zmena klímy je najzávažnejším problémom. Teraz je na treťom mieste po prvom mieste v roku 2021.

Ekonomická situácia si udrží svoju pozíciu (11 %, -3 percentuálnych bodov) a je jediným ďalším problémom, ktorý uvádza aspoň jeden z desiatich respondentov. Rastúca svetová populácia vzrástla zo siedmej na piatu pozíciu (7 %, + 1 percentuálny bod).

O ďalších problémoch sa hovorí najviac jeden z dvadsiatich: šírenie jadrových zbraní (5 %, + 3), zhoršenie prírody (5 %, -2 percentuálne body), zhoršenie demokracie a právneho štátu (5 %, -2 percentuálne body), medzinárodný terorizmus (4 %, žiadna zmena), šírenie infekčných chorôb (4 %, -13 percentuálnych bodov) a zdravotné problémy spôsobené znečistením (3 %, -1 percentuálny bod).

Stojí za zmienku značný pokles zmienok o šírení infekčných chorôb (-13 percentuálnych bodov), ktorý klesá z tretej na deviatu pozíciu¹².

Celkovo viac ako jeden z piatich respondentov (22 %) považuje zmenu klímy alebo zhoršenie prírody za jediný najzávažnejší problém, ktorému svet ako celok čelí.

prebieha vojenská agresia.

¹² Predchádzajúci prieskum sa uskutočnil približne jeden rok v súvislosti s pandemiou COVID-19

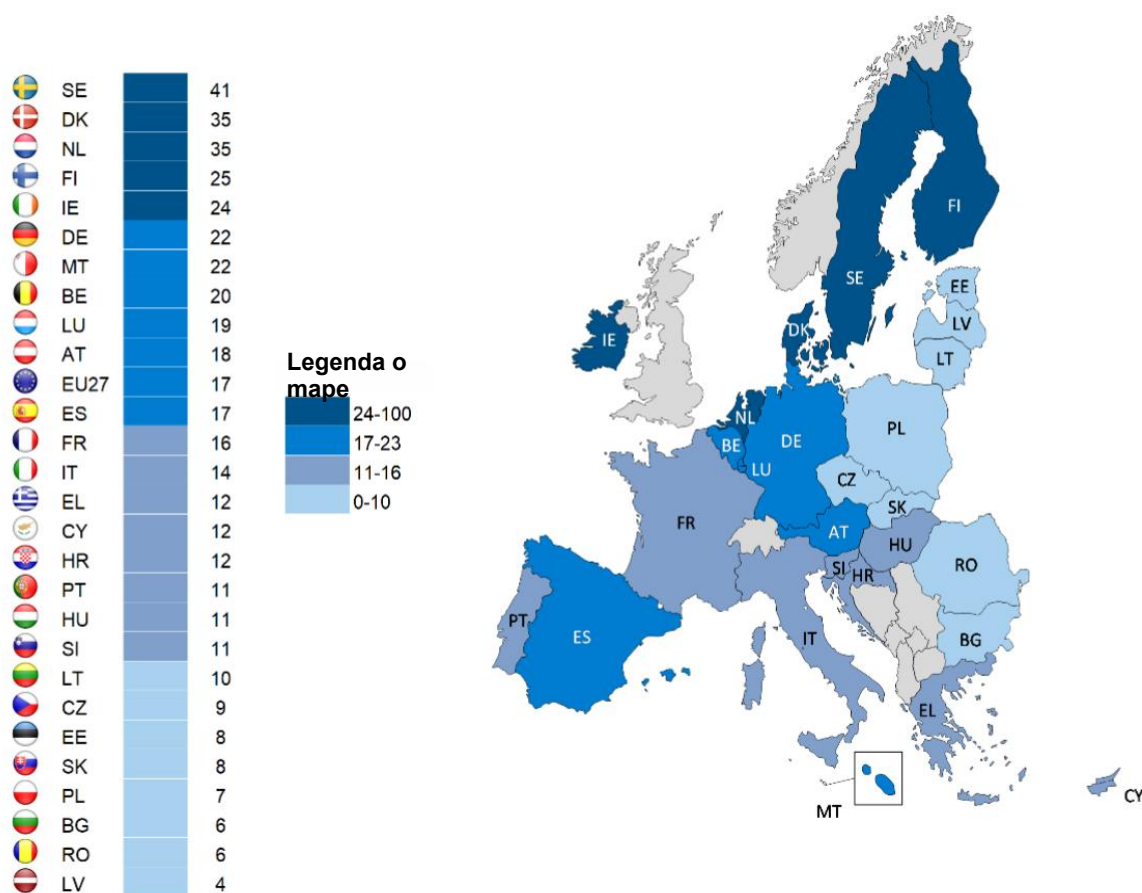
Osobitný prieskum Eurobarometra 538

Zmena klímy

Existujú značné geografické rozdiely v podiele respondentov, ktorí považujú zmenu klímy za najzávažnejší problém, ktorému svet čelí. Toto stanovisko je najrozšírenejšie vo Švédsku (41 %), Dánsku a Holandsku (35 %) a najmenej rozšírené v Lotyšsku (4 %), Rumunsku a Bulharsku (každý 6 %).

Ako znázorňuje mapa, respondenti žijúci v severnej a západnej časti EÚ vo všeobecnosti s najväčšou pravdepodobnosťou považujú zmenu klímy za najzávažnejší problém, zatiaľ čo tí vo východných oblastiach vo všeobecnosti najmenej uvažujú takto.

QC1a Ktorý z nasledujúcich prípadov považujete za jeden z najzávažnejších problémov, ktorým čelí svet ako celok? (% – EÚ27)

Osobitný prieskum Eurobarometra 538

Zmena klímy

Z vnútroštátnych výsledkov vyplýva, že chudoba, hlad a nedostatok pitnej vody sa považujú za najzávažnejší problém, ktorému svet čelí v ôsmich krajinách, najmä v Luxembursku (30 %), Grécku a Španielsku (v oboch prípadoch 29 %) a vo Francúzsku a Portugalsku (v oboch krajinách 27 %). Naproti tomu sa to považuje za najzávažnejší problém len pre 12 % na Malte a Lotyšsku a 13 % v Poľsku, Rumunsku a Taliansku. Chudoba, hlad a nedostatok pitnej vody sú na prvom mieste v 25 z 27 členských štátov EÚ.

Chudoba, hlad, nedostatok pitnej vody a zmena klímy majú prvé miesto v Belgicku (v oboch prípadoch 20 %) a Rakúsku (obe 18 %), zatiaľ čo v Maďarsku má chudoba, hlad a nedostatok pitnej vody prvé miesto v ozbrojených konfliktoch (v oboch prípadoch 17 %).

Ozbrojené konflikty sú tiež najzávažnejším problémom respondentov v deviatich krajinách vrátane Poľska (37 %) a Estónska (33 %), ako aj Lotyšska a Česka (v oboch krajinách 28 %). Je najmenej pravdepodobné, že ich ľudia v Grécku (6 %), Holandsku (8 %) a Švédsku (11 %) uvádzajú ako vážny problém. Ozbrojené konflikty patria medzi tri najviac spomínané problémy v 23 členských štátoch.

Zmena klímy je jediným ďalším problémom, ktorý sa umiestnil na prvom mieste v každej krajine, a je najviac spomenutým problémom v siedmich krajinách vrátane Švédska (41 %), Holandska a Dánska (v oboch prípadoch 35 %). Naopak, 4 % respondentov v Lotyšsku, 6 % v Bulharsku a 7 % v Poľsku sa domnievajú, že ide o najzávažnejší problém. Klimatická zmena patrí medzi tri najlepšie v 16 krajinách sveta.

Šesť ďalších problémov sa objavuje v prvých troch krajinách aspoň v jednej krajine:

- Hospodárska situácia sa považuje za druhý alebo tretí najzávažnejší problém v 17 krajinách vrátane Grécka

(26 %), Portugalska (24 %) a Talianska (20 %). Je najmenej pravdepodobné, že sa spomína ako vážny problém vo Švédsku (2 %), Holandsku (3 %) a Fínsku (4 %).

- Rastúca svetová populácia je v Holandsku na treťom mieste (16 %). Uvádza to aj aspoň jeden z desiatich respondentov vo Fínsku (12 %), Nemecku (11 %) a Dánsku (10 %).
- Šírenie jadrových zbraní je v Litve na druhom mieste (14 %).
- Zhoršenie prírody je tretím najudávanejším problémom v Slovinsku (15 %) a Maďarsku (11 %).
- Zhoršenie situácie v oblasti demokracie a právneho štátu je tretím najčastejšie spomínaným problémom vo Švédsku (12 %).
- Medzinárodný terorizmus je tretím najuznávanejším problémom na Malte (14 %).

QC1a Ktorý z nasledujúcich prípadov považujete za jeden z najzávažnejších problémov, ktorým čelí svet ako celok? (%)

	EÚ27	BY*	BG	CZ	DK	DE	EE	IE	EL	ES	FR	HR	IT	CY	LV	LT	LU	HU	MT	NL	PRI	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE
Chudoba, hlad a nedostatok pitnej vody	20	20	16	14	14	18	10	20	29	29	28	21	13	27	12	14	30	17	12	17	18	13	28	13	19	21	14	15
Ozbrojené konflikty	19						15	26	28	20	21	18	23	16	28	26	13	17	16	8	17	37	15	18	17	22	19	11
Zmena klímy	17	20	6	9	35	22	8	24	12	17	16	12	14	12	4	10	19	11	22	35	18	7	11	6	11	8	25	41
Hospodárska situácia	11	9	17	10	6	8	16	10	26	16	6	12	20	17	15	13	5	12	9	3	11	9	24	16	7	13	4	2
Rastúca globálna populácia	7	8	3	9	10	11	5	6	4	3	6	3	3	1	4	4	9	9	4	16	7	5	3	6	6	5	12	6
Šírenie jadrových zbraní	5	6	6	5	2	3	4	5	4	4	4	9	5	6	9	14	3	7	7	2	4	6	3	8	8	7	6	4
Zhoršenie prírody	5	5	5	6	2	3	8	2	3	4	9	5	5	8	4	6	5	11	6	4	8	3	5	5	15	6	8	4
Zhoršenie demokracie a právneho štátu	5	5	5	4	5	7	3	3	5	6	7	3	3	2	4	2	6	3	6	8	5	2	2	9	5	5	6	12
Medzinárodný terorizmus	4	6	4	5	2	4	5	5	3	2	8	5	3	4	6	2	4	2	14	3	3	7	2	5	5	5	2	2
Šírenie infekčných chorôb	4	3	6	5	2	1	5	3	6	2	2	5	6	4	8	4	3	7	1	1	4	7	2	8	3	5	2	2
Zdravotné problémy spôsobené znečistením	3	3	5	2	2	1	3	4	2	2	3	7	4	3	5	4	3	4	3	1	3	4	4	5	4	3	1	1
Iné (spontánne)	0	0	0	0	0	1	0	1	0	1	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1	1	0	0	1	0	0	1	0
Žiadne (spontánne)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Neviem	0	0	1	3	0	0	0	0	0	0	1	0	1	0	0	1	0	0	0	1	1	0	1	0	0	0	0	0

Zmena klímy

Od marca do apríla 2021 najpozoruhodnejšie zmeny na úrovni EÚ spočívajú v tom, že respondenti v podstatne menšej miere tvrdia, že najzávažnejším problémom je šírenie infekčných chorôb (-13 percentuálnych bodov) a oveľa väčšia pravdepodobnosť, že budú spomínať ozbrojené konflikty (+ 15 percentuálnych bodov). Tieto zmeny sa odrážajú aj vo výsledkoch na vnútroštátnej úrovni¹³.

V každom členskom štáte je v súčasnosti oveľa menej pravdepodobné, že respondenti považujú šírenie infekčných chorôb za najzávažnejší problém, ktorému čelí svet, a v siedmich krajinách je zmena aspoň 20 percentuálnych bodov: Bulharsko (6 %, -30 percentuálnych bodov), Taliansko (6 %, -28 percentuálnych bodov), Malta (1 %, -28 percentuálnych bodov), Maďarsko (7 %, -27 percentuálnych bodov), Chorvátsko a Estónsko (5 % po 24 percentuálnych bodov) a Slovensko (5 %, -22 percentuálnych bodov).

V súčasnosti respondenti v každej krajine s väčšou pravdepodobnosťou považujú ozbrojené konflikty za najzávažnejší problém a v piatich krajinách je nárast najmenej o 20 percentuálnych bodov: Poľsko (37 %, + 28 percentuálnych bodov), Estónsko (33 %, + 28 percentuálnych bodov), Bulharsko (26 %, + 23 percentuálnych bodov), Česko (28 %, + 21 percentuálnych bodov) a Taliansko (23 %, + 21 percentuálnych bodov).

Hoci nárasty sú menšie, je potrebné poznamenať, že v každej krajine je teraz pravdepodobnejšie, že sa šírenie jadrových zbraní považuje za najzávažnejší problém, a to najmä v Litve (14 %, + 11 percentuálnych bodov).

Medzi ďalšie významné zmeny od marca do apríla 2021 patria:

- Respondenti v Portugalsku v súčasnosti menej pravdepodobne spomínajú zmenu klímy (11 %, -11 percentuálnych bodov) alebo zhoršenie demokracie a právneho štátu (2 %, -12 percentuálnych bodov).
- Tí v Portugalsku (24 %, + 10 percentuálnych bodov) teraz s väčšou pravdepodobnosťou považujú hospodársku situáciu za najzávažnejší problém, zatiaľ čo respondenti v Taliansku (20 %, - 11 percentuálnych bodov) a Španielsku (16 %, -10 percentuálnych bodov) v súčasnosti majú menšiu pravdepodobnosť, že tak urobia.
- Respondenti v Grécku (29 %, + 11 percentuálnych bodov) v súčasnosti považujú chudobu, hlad a nedostatok pitnej vody za najzávažnejší problém.

13 V období medzi vlnami tohto prieskumu v rokoch 2021 až 2023 Rusko napadlo Ukrajinu 24. februára 2022 a prebieha vojenská agresia. Prieskum z roku 2021 sa uskutočnil približne jeden rok v súvislosti s pandémiou COVID-19.

Osobitný prieskum Eurobarometra 538

Zmena klímy

QC1a Ktorý z nasledujúcich prípadov považujete za jeden z najzávažnejších problémov, ktorým čelí svet ako celok? (%)		EÚ27	IT	HR	HU	MT	PRI	EL	BG	ES	CY	NL	DK	SI	FI	RO	FR	SE	CZ	LT	DE	PL	SK	BY†	LU	EE	LV	IE	PT
Zmena klímy	Máj/jún 2023	17	14	12	11	22	18	12	6	17	12	35	35	11	25	6	16	41	9	10	22	7	8	20	19	8	4	24	11
	Δ Mar/apr 2021	▼1	C7	3	3	3	3	C)2	O1	O1	O1	O1	=	=	=	▼1	▼2	▼2	▼3	▼3	▼4	▼4	▼4	▼5	▼5	▼6	▼6	▼7	▼11
Medzinárodný terorizmus	Máj/jún 2023	4	3	5	2	14	3	3	4	2	4	3	2	5	2	5	8	2	5	2	4	7	5	6	4	5	6	5	2
	Δ Mar/apr 2021	=	O1	C)2	▼1	12	▼1	O1	O1	O1	▼1	=	▼4	C)2	▼6	C)2	=	▼5	▼4	▼3	O1	C)2	O1	3	▼1	C)2	O1	3	=
Chudoba, hlad a nedostatok pitnej vody	Máj/jún 2023	20	13	21	17	12	18	29	16	29	27	17	14	19	14	13	28	15	14	14	18	13	21	20	30	10	12	20	28
	Δ Mar/apr 2021	3	C5	O4	C)2	C)2	3	11	O1	O6	O6	O1	O6	O1	C5	▼6	3	C5	O4	C5	=	O1	O6	3	9	3	O4	C5	C5
Šírenie infekčných chorôb	Máj/jún 2023	4	6	5	7	1	4	6	6	2	4	1	2	3	2	8	2	2	5	4	1	7	5	3	3	5	8	3	2
	Δ Mar/apr 2021	▼13	▼28	▼24	▼27	▼28	▼17	▼8	▼30	▼13	▼7	▼5	▼13	▼10	▼6	▼5	▼6	▼2	▼10	▼18	▼9	▼15	▼22	▼5	▼4	▼24	▼6	▼16	▼6
Hospodárska situácia	Máj/jún 2023	11	20	12	12	9	11	26	17	16	17	3	6	7	4	16	6	2	10	13	8	9	13	9	5	16	15	10	24
	Δ Mar/apr 2021	▼3	▼11	▼6	=	=	O1	▼2	▼1	▼10	▼3	=	=	▼2	O1	▼1	▼4	=	3	O1	C)2	▼4	O1	O1	▼2	C5	▼1	O4	10
Zdravotné problémy spôsobené znečistením	Máj/jún 2023	3	4	7	4	3	3	2	5	2	3	1	2	4	1	5	3	1	2	4	1	4	3	3	3	3	5	4	4
	Δ Mar/apr 2021	▼1	▼2	C)2	▼4	▼7	▼3	▼1	▼1	▼1	▼1	▼3	=	▼3	▼1	▼2	▼2	=	O1	=	▼2	▼4	▼3	O1	O1	C)2	=	3	O1
Šírenie jadrových zbraní	Máj/jún 2023	5	5	9	7	7	4	4	6	4	6	2	2	8	6	8	4	4	5	14	3	6	7	6	3	4	9	5	3
	Δ Mar/apr 2021	3	3	C7	O6	O6	O1	C)2	C5	O4	O4	C)2	O1	O6	C5	O6	C)2	3	3	11	O1	O1	C5	C5	C)2	3	C5	3	3
Ozbrojené konflikty	Máj/jún 2023	19	23	18	17	16	17	6	26	14	16	8	20	17	19	18	10	11	28	26	21	37	22	15	13	33	28	17	15
	Δ Mar/apr 2021	15	(21)	15	16	15	12	C)2	23	11	C7	O4	Č. 17	15	16	14	C7	C7	(21)	16	14	28	Č. 17	11	10	28	14	14	12
Rastúca globálna populácia	Máj/jún 2023	7	3	3	9	4	7	4	3	3	1	16	10	6	12	6	6	6	9	4	11	5	5	8	9	5	4	6	3
	Δ Mar/apr 2021	O1	O1	=	3	O1	O1	O1	=	O1	=	▼1	▼3	O1	▼8	C)2	C)2	▼5	▼3	=	3	C)2	C)2	▼4	▼1	▼5	▼3	O1	=
Zhoršenie prírody	Máj/jún 2023	5	5	5	11	6	8	3	5	4	8	4	2	15	8	5	9	4	6	6	3	3	6	5	5	8	4	2	5
	Δ Mar/apr 2021	▼2	C)2	▼1	3	▼3	O1	▼5	▼1	▼1	▼1	=	▼1	▼1	▼4	▼2	=	=	▼8	▼3	▼5	▼2	▼1	▼3	▼5	▼1	▼5	▼4	▼3
Zhoršenie demokracie a právneho štátu	Máj/jún 2023	5	3	3	3	6	5	5	5	6	2	8	5	5	6	9	7	12	4	2	7	2	5	5	6	3	4	3	2
	Δ Mar/apr 2021	▼2	=	▼2	▼1	▼1	▼3	▼3	O1	O1	▼5	=	▼3	▼7	▼3	3	▼1	▼1	▼7	▼7	▼1	▼5	▼1	▼7	▼4	▼7	▼4	▼7	▼12
Iné (spontánne)	Máj/jún 2023	0	0	0	0	0	1	0	0	1	0	1	0	0	1	1	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1	1	0
	Δ Mar/apr 2021	=	=	=	=	=	O1	=	=	O1	=	=	=	▼1	O1	O1	=	=	=	=	=	=	▼1	=	=	=	O1	O1	=
Žiadne (spontánne)	Máj/jún 2023	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Δ Mar/apr 2021	=	=	=	=	=	=	=	=	=	=	=	=	=	=	=	=	=	=	=	=	=	=	=	=	=	=	=	=
Neviem	Máj/jún 2023	0	1	0	0	0	1	0	1	0	0	1	0	0	0	0	1	0	3	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1
	Δ Mar/apr 2021	=	O1	=	=	=	O1	=	O1	▼1	=	O1	=	▼1	=	▼1	O1	=	3	O1	=	=	=	=	=	=	=	=	O1

Zmena klímy

Sociálno-demografická analýza jediného najzávažnejšieho problému, ktorému svet čelí, ukazuje:

- Ženy častejšie spomínajú chudobu, hlad a nedostatok pitnej vody ako muži (22 % oproti 17 %).
- Čím je respondent mladší, tým je väčšia pravdepodobnosť, že sa zmieni o zmene klímy, a tým menej sa spomínajú ozbrojené konflikty. Napríklad 24 % ľudí vo veku 15 – 24 rokov si myslí, že zmena klímy je najzávažnejším problémom na svete v porovnaní so 14 % ľudí vo veku nad 55 rokov.
- Čím dlhšie respondent zotráva vo vzdelávaní, tým je pravdepodobnejšie, že sa zmieni o zmene klímy, a tým menej pravdepodobne spomenie chudobu, hlad a nedostatok pitnej vody alebo ozbrojené konflikty. Napríklad 21 % ľudí, ktorí ukončili vzdelávanie vo veku 20 rokov a viac, si myslí, že zmena klímy je najzávažnejším problémom v porovnaní s 10 % tých, ktorí ukončili vzdelávanie vo veku 15 rokov a menej.
- Študenti (30 %) sú pravdepodobnejší ako študenti v iných sociálno-profesijných skupinách, najmä v domácnostiach (8 %), spomínajú zmenu klímy. Osoby na dôchodku s najväčšou pravdepodobnosťou spomínajú ozbrojené konflikty, najmä v porovnaní so študentmi (22 % oproti 14 %), zatiaľ čo ľudia v domácnosti a nezamestnaní (24 %) majú väčšiu pravdepodobnosť, že budú spomínať chudobu, hlad a nedostatok pitnej vody.
- Čím menej ťažkostí respondent čelí plateniu účtov, tým je pravdepodobnejšie, že sa zmieni o ozbrojených konfliktoch a zmene klímy, a tým menej pravdepodobne spomenie chudobu, hlad, nedostatok pitnej vody a hospodársku situáciu. Napríklad 19 % ľudí, ktorí nikdy alebo takmer nikdy nemajú problémy s platením účtov, spomínajú zmenu klímy, v porovnaní s 10 % tých, ktorí majú problémy väčšinu času.
- Čím vyššie je sociálny rebrík respondenta, tým je väčšia pravdepodobnosť, že si budú myslieť, že zmena klímy je najzávažnejším problémom, a tým menej je pravdepodobné, že spomenie chudobu, hlad a nedostatok pitnej vody. Napríklad 23 % tých, ktorí sa domnievajú, že patria do vyššej triedy, uvádza zmenu klímy, v porovnaní s 12 % tých, ktorí sa považujú za súčasť pracujúcej triedy.

Napokon respondenti, ktorí prijali osobné opatrenia na boj proti zmene klímy, s väčšou pravdepodobnosťou tvrdia, že zmena klímy je najzávažnejším problémom ako tí, ktorí nekonali (20 % oproti 11 %)¹⁴.

14 Úplná analýza výsledkov prijatia opatrení sa nachádza v oddiele 2 kapitoly 2.

Osobitný prieskum Eurobarometra 538

Zmena klímy

QC1a Ktorý z nasledujúcich prípadov považujete za jeden z najzávažnejších problémov, ktorým čelí svet ako celok? (% – EÚ)

	Zmena klímy	Medzinárodný terorizmus	Chudoba, hlad a nedostatok pitnej vody	Šírenie infekčných chorôb	Hospodárska situácia	Zdravotné problémy spôsobené znečistením	Šírenie jadrových zbraní	Ozbrojené konflikty	Rastúca globálna populácia	Zhoršenie prírody	Zhoršenie demokracie a právneho štátu
EÚ27	17	4	20	4	11	3	5	19	7	5	5
Pohlavie											
Muž	18	4	17	3	12	3	5	19	8	5	6
Žena	16	5	22	4	11	3	5	19	5	5	5
Vek											
15 – 24	24	4	20	3	12	2	4	16	5	6	4
25 – 39	18	4	20	4	13	3	4	17	7	5	5
40 – 54	17	4	19	4	12	2	4	19	7	5	7
55+	14	5	20	4	11	3	5	21	7	4	5
Vzdelávanie (koniec)											
—15	10	4	25	4	13	3	5	22	4	4	4
16 – 19	13	5	20	4	13	3	5	20	7	5	5
20+	21	4	18	3	10	2	4	18	8	5	7
Stále študuje	30	3	18	2	11	1	4	14	5	6	5
Sociálno-profesionálna kategória											
Samostatne zárobkovo činná osoba	16	3	16	5	15	3	5	19	6	5	7
Manažéri	23	3	19	2	10	2	4	17	9	4	6
Ostatné biele obojky	16	4	18	4	13	3	3	21	7	5	6
Manuálni pracovníci	14	5	21	4	11	3	5	18	8	5	6
Osoby v dome	8	4	24	5	16	5	5	19	4	3	6
Nezamestnaný	15	4	24	3	16	4	4	15	5	5	5
Dôchodca	14	5	20	4	9	3	6	22	6	5	5
Študenti	30	3	18	2	11	1	4	14	5	6	5
Ťažkosti s platením účtov											
Väčšinu času	10	6	24	4	15	4	5	15	6	6	5
Čas od času	13	4	19	4	16	3	5	17	6	6	6
Takmer nikdy/nikdy	19	4	19	3	10	2	5	20	7	5	6
Zvážiť príslušnosť k											
Pracujúca trieda	12	5	24	4	12	3	4	20	6	5	4
Nižšia stredná trieda	15	4	21	3	11	2	5	22	6	4	6
Stredná trieda	18	4	18	4	12	3	5	18	7	5	6
Horná stredná trieda	28	2	15	2	10	2	4	16	10	5	6
Vyššia trieda	23	7	13	4	8	1	6	21	9	5	3
Podnikol kroky na boj proti zmene klímy											
Áno	20	4	20	3	10	3	4	17	7	5	6
Nie	11	6	18	5	14	3	5	21	6	5	5

Osobitný prieskum Eurobarometra 538

Zmena klímy

V následnej otázke respondenti mohli nominovať až tri ďalšie závažné problémy z toho istého zoznamu¹⁵. Výsledok uvedený nižšie kombinuje výsledky oboch otázok. Vzhľadom na odpovede všetkých respondentov zostávajú štyri najvyššie hodnotené problémy rovnaké. Takmer šesť z desiatich (58 %, + 4 percentuálne body) si myslí, že chudoba, hlad a nedostatok pitnej vody sú jedným z najzávažnejších problémov, zatiaľ čo 52 % hovorí o ozbrojených konfliktoch – nárast o 29 percentuálnych bodov od marca do apríla 2021. Toto sú jediné problémy, ktoré aspoň polovica respondentov považuje za vážne.

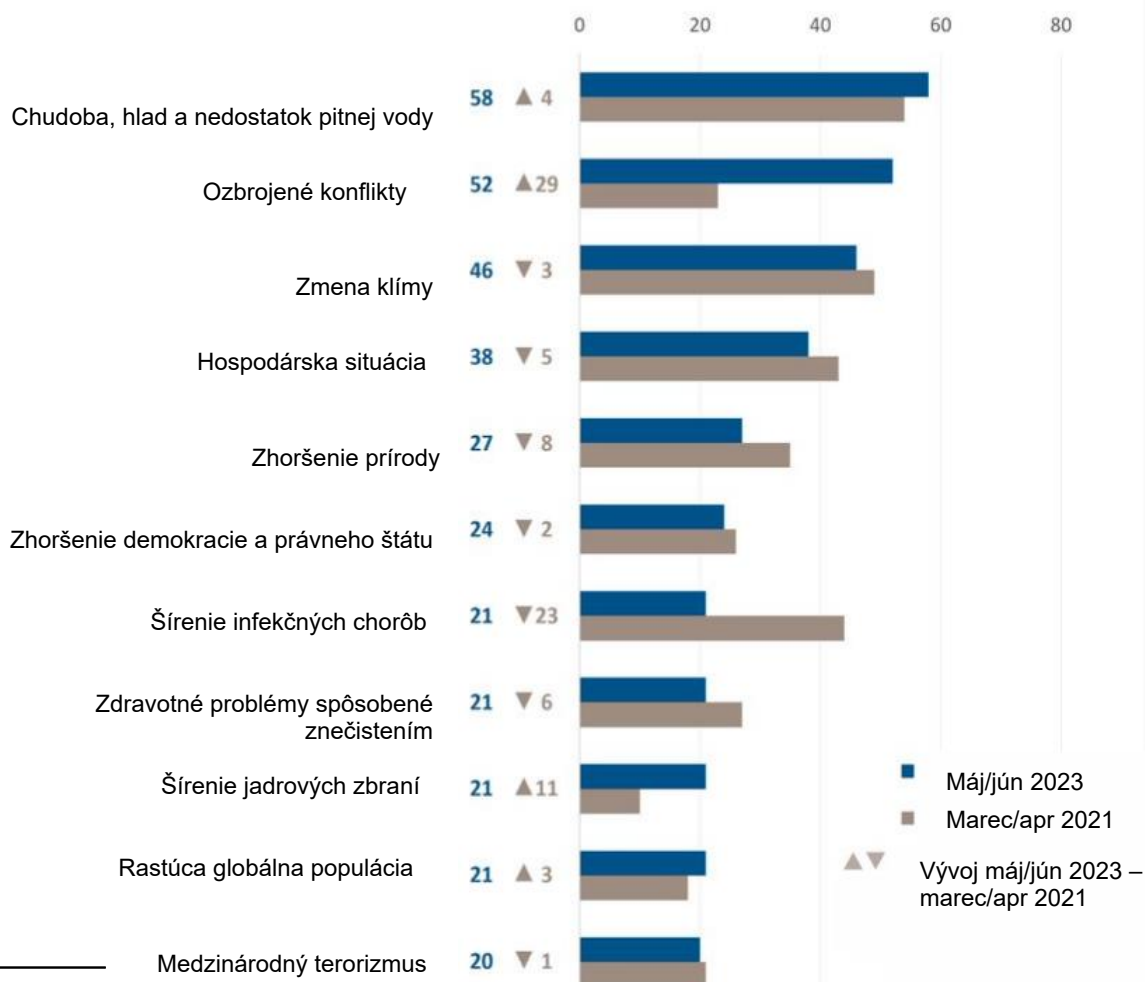
Viac ako štyria z desiatich (46 %, -3 percentuálnych bodov) tvrdia, že zmena klímy je vážnym problémom, zatiaľ čo 38 % (- 5 percentuálnych bodov) uvádza hospodársku situáciu a 27 % (-8 percentuálnych bodov) zhoršenie prírody.

Všetky ostatné problémy spomína aspoň jeden z piatich: zhoršenie demokracie a právneho štátu (24 %, - 2 percentuálne body), šírenie infekčných chorôb (21 %, - 23 percentuálnych bodov), zdravotné problémy spôsobené

znečistením (21 %, -6 percentuálnych bodov), šírenie jadrových zbraní (21 %, + 11 percentuálnych bodov), rastúca svetová populácia (21 %, 3 percentuálne body) a medzinárodný terorizmus (20 %, - 1 percentuálny bod).

V porovnaní s marcom a aprílom 2021 je v súčasnosti oveľa menej pravdepodobné, že respondenti spomínajú šírenie infekčných chorôb, ale oveľa pravdepodobnejšie budú spomínať ozbrojené konflikty a šírenie jadrových zbraní.

QC1T Ktorý z nasledujúcich prípadov považujete za jeden z najzávažnejších problémov, ktorým čelí svet ako celok? (% – EÚ27)

15 QC1T. Ktorý z nasledujúcich problémov považujete za jeden z najzávažnejších problémov sveta ako celku?

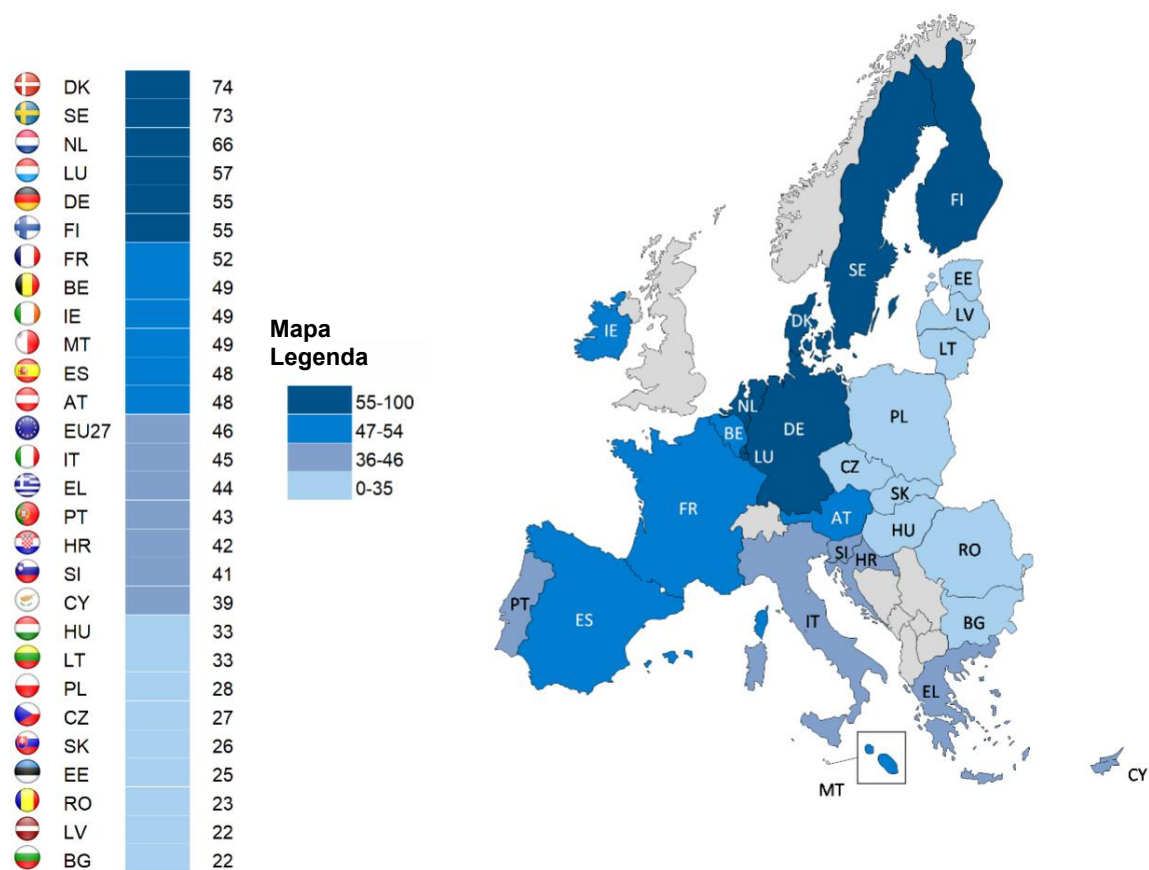
Osobitný prieskum Eurobarometra 538

Zmena klímy

Národné výsledky ukazujú, že viac ako jeden z piatich respondentov v každej krajine si myslí, že zmena klímy je jedným z najzávažnejších problémov sveta. Podiely sa pohybujú od 74 % v Dánsku, 73 % vo Švédsku a 66 % v Holandsku po 22 % respondentov v Lotyšsku a Bulharsku a 23 % v Rumunsku.

Mapa ukazuje, že respondenti, ktorí si myslia, že zmena klímy je jedným z najzávažnejších problémov, sa s väčšou pravdepodobnosťou vyskytujú v severných a západných oblastiach EÚ.

QC1T Ktorý z nasledujúcich prípadov považujete za jeden z najzávažnejších problémov, ktorým čelí svet ako celok? (% Zmena klímy)

Zmena klímy

Tri problémy sú na prvom mieste na vnútroštátnej úrovni. Najviac spomínaným problémom je chudoba, hlad a nedostatok pitnej vody v 16 krajinách, pričom podiel sa pohybuje od 70 % respondentov v Grécku a 69 % v Španielsku a Luxembursku až po 51 % v Írsku a na Malte. Ozbrojený konflikt je najviac spomenutý v ôsmich krajinách vrátane Estónska (66 %). Chudoba, hlad, nedostatok pitnej vody a ozbrojený konflikt sú vo Fínsku na prvom mieste (obaja 56 %). Zmena klímy je najčastejším problémom v Dánsku (74 %) a vo Švédsku (73 %).

Z vnútroštátnych výsledkov kombinovaných reakcií vyplýva, že chudoba, hlad a nedostatok pitnej vody považuje viac ako jedna tretina krajín za vážny problém. Podiely sa pohybujú od 71 % vo Švédsku, 70 % v Grécku a 69 % v Španielsku a Luxembursku až po 35 % v Lotyšsku a 41 % v Estónsku a Rumunsku. Chudoba, hlad a nedostatok pitnej vody patria medzi tri najlepšie v 26 členských štátoch.

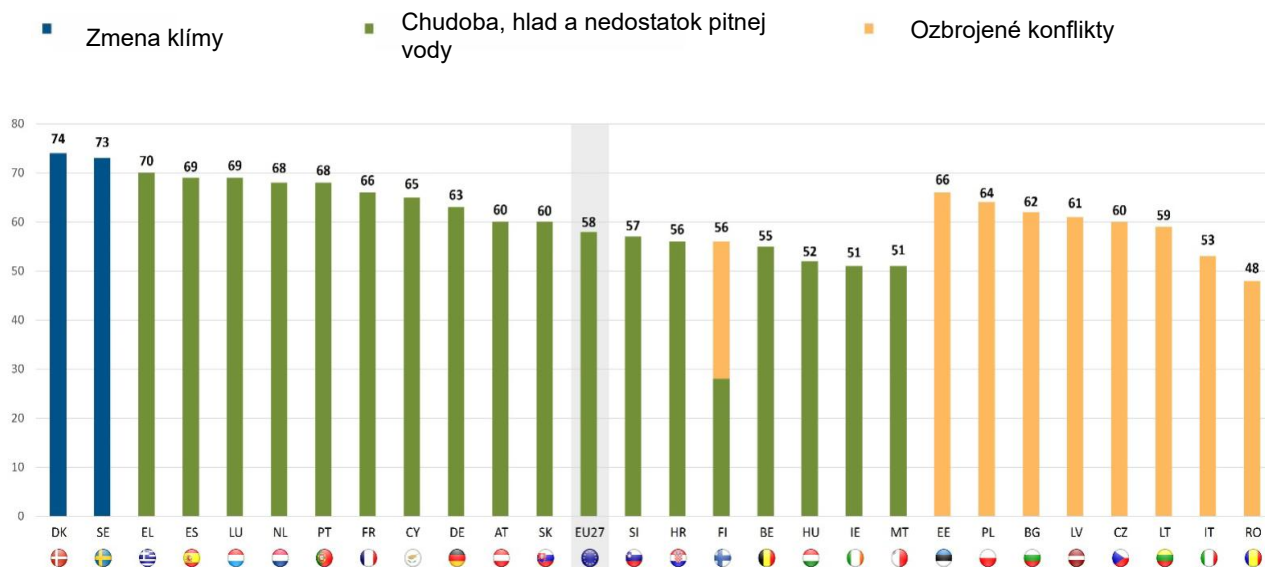
Ozbrojené konflikty sú jedným z troch najviac spomenutých problémov v 25 členských štátoch. Podiely sa pohybujú od 66 % v Estónsku, 64 % v Poľsku a 62 % v Bulharsku až po 38 % respondentov v Grécku, 40 % na Malte a 41 % v Portugalsku.

Klimatická zmena je jediným ďalším problémom, ktorý je v každej krajine na prvom mieste. Uvádza ho viac ako jeden z piatich respondentov v každom členskom štáte. Tí v Dánsku (74 %), Švédsku (73 %) a Holandsku (66 %) si s najväčšou pravdepodobnosťou myslia, že zmena klímy je jedným z najzávažnejších problémov, v porovnaní s 22 % v Lotyšsku a Bulharsku a 23 % v Rumunsku, ktoré si myslia rovnakým spôsobom. Zmena klímy je jedným z troch najviac spomínaných problémov v 15 krajinách.

Štyri ďalšie problémy sa objavujú v prvých troch krajinách aspoň v jednej krajine:

- Hospodárska situácia je na druhom alebo treťom mieste v 13 krajinách. Vo všetkých členských štátoch sa podiel, ktorý to považuje za závažný problém, pohybuje od 64 % v Grécku, 59 % v Portugalsku a 56 % na Cypre po 14 % v Holandsku, 17 % vo Švédsku a 20 % vo Fínsku.
- Zhoršenie povahy je druhým najpozornejším problémom v Slovinsku (49 %) a tretím najvýraznejším problémom v Maďarsku (41 %) a Fínsku (38 %). Široko sa spomína aj v Rakúsku (39 %), ale s najmenšou pravdepodobnosťou ho uvádzajú Írsko (14 %), Poľsko (18 %) a Lotyšsko (19 %).
- Zhoršenie situácie v oblasti demokracie a právneho štátu je treťou najuvedenejšou položkou vo Švédsku (56 % spolu s ozbrojenými konfliktmi). Švédsko je jedinou krajinou, kde najmenej štyri z desiatich uvádzajú tento problém ako vážny problém pre svet, po ktorom nasleduje 37 % v Holandsku a 34 % v Nemecku. Naopak, 11 % v Litve a 12 % na Cypre to uvádza.
- Šírenie jadrových zbraní je treťou najuvedenejšou položkou v Litve (41 %) a Litva je jedinou krajinou, v ktorej sa táto otázka spomína viac ako tretina.

QC1T Ktorý z nasledujúcich prípadov považujete za jeden z najzávažnejších problémov, ktorým čelí svet ako celok? (% – najuvedenejšia odpoveď podľa krajín)

Osobitný prieskum Eurobarometra 538

Zmena klímy

QC1T Ktorý z nasledujúcich prípadov považujete za jeden z najzávažnejších problémov, ktorým čelí svet ako celok? (%)																												
	EÚ27	BY †	BG	CZ	DK	DE	EE	IE	EL	ES	FR	HR	IT	CY	LV	LT	LU	HU	MT	NL	PRI	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE
Chudoba, hlad a nedostatok pitnej vody	58	55	51	49	61	63	41	51	70	69	66	56	43	65	35	44	69	52	51	68	60	43	68	41	57	60	56	71
Ozbrojené konflikty	52	50	62	60	54	59	66	45	38	51	43	47	53	47	61	59	47	44	40	45	53	64	41	48	46	57	56	56
Zmena klímy	46	49	22	27	74	55	25	49	44	48	52	42	45	39	22	33	57	33	49	66	48	28	43	23	41	26	55	73
Hospodárska situácia	38	28	48	36	27	30	47	40	64	53	29	37	52	56	46	39	27	40	40	14	41	33	59	47	26	43	20	17
Zhoršenie prírody	27	28	28	28	20	23	35	14	26	26	38	30	23	35	19	28	33	41	25	33	39	18	27	24	49	31	38	23
Zhoršenie demokracie a právneho štátu	24	22	20	19	26	34	16	20	27	18	21	19	17	12	15	11	24	17	20	37	25	15	17	26	16	23	29	56
Šírenie jadrových zbraní	21	24	26	26	18	20	17	21	26	16	15	31	26	21	31	41	17	23	33	15	21	26	19	25	27	28	22	19
Rastúca globálna populácia	21	28	13	30	33	31	22	21	15	13	19	15	13	9	12	13	21	29	18	41	28	17	11	17	20	17	34	23
Zdravotné problémy spôsobené znečistením	21	22	23	11	23	15	15	27	23	19	26	30	25	18	22	22	23	27	27	20	21	17	25	21	22	23	15	16
Šírenie infekčných chorôb	21	20	34	23	14	12	27	25	36	20	14	29	32	29	30	29	16	31	18	11	16	27	19	30	18	27	18	14
Medzinárodný terorizmus	20	26	24	22	17	18	22	27	16	12	28	19	18	19	24	20	21	13	39	23	17	28	17	23	25	18	19	15
Iné (spontánne)	0	0	0	0	0	1	1	1	1	1	0	0	0	0	1	1	0	0	0	1	2	0	0	1	1	0	1	0
Žiadne (spontánne)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0
Neviem	0	0	1	3	0	0	1	0	0	0	0	0	1	0	0	1	0	0	0	1	1	0	1	0	0	0	0	0

Zmena klímy

Na úrovni EÚ sa zmienky o troch problémoch zmenili najmä od marca do apríla 2021: ozbrojený konflikt (+ 29 percentuálnych bodov), šírenie jadrových zbraní (+ 11 percentuálnych bodov) a šírenie infekčných chorôb (-23 percentuálnych bodov). Tieto zmeny sa odrážajú aj na vnútroštátnej úrovni¹⁶.

V každom členskom štáte došlo k značnému nárastu zmienok o ozbrojenom konflikte ako o závažnom probléme. V 13 členských štátoch je tento nárast aspoň 30 percentuálnych bodov, pričom najväčší zaznamenaný bol v Bulharsku (62 %, + 43 percentuálnych bodov), Taliansku (53 %, + 38 percentuálnych bodov) a Fínsku (56 %, + 36 percentuálnych bodov).

Takisto sa zvýšil počet zmienok o šírení jadrových zbraní v každej krajine, pričom najväčší počet respondentov bol zaznamenaný medzi respondentmi na Malte (33 %, + 26 percentuálnych bodov), Litve (41 %, + 23 percentuálnych bodov), Chorvátsku (31 %, + 18 percentuálnych bodov) a Slovinsku (27 %, + 18 percentuálnych bodov).

Naopak, zmienky o šírení infekčných chorôb sa vo všetkých 27 členských štátoch znížili, pričom najväčší počet respondentov bol na Malte (18 %, - 46 percentuálnych bodov), Taliansku (32 %, - 38 percentuálnych bodov), Bulharsku (34 %, - 32 percentuálnych bodov) a Rakúsku (16 %, - 32 percentuálnych bodov).

Hoci sa zmienky o zmene klímy na úrovni EÚ zmenili pomerne málo, zakrýva to značné rozdiely na vnútroštátnej úrovni. Zmienky sa znížili v 19 krajinách a v deviatich krajinách je pokles najmenej desať percentuálnych bodov, pričom najväčší pokles bol zaznamenaný v Portugalsku (43 %, -20 percentuálnych bodov), Estónsku (25 %, -19 percentuálnych bodov) a Írsku (49 %, -17 percentuálnych bodov). Naproti tomu zmienky o zmene klímy sa mierne zvýšili v siedmich krajinách (1 - 4 percentuálne body) a v Španielsku nedošlo k žiadnej zmene (48 %).

Existuje šesť ďalších problémov, pri ktorých došlo k zmenám na vnútroštátnej úrovni o najmenej desať percentuálnych bodov od marca do apríla 2021.

- Podiel respondentov spomínajúcich chudobu, hlad a nedostatok pitnej vody sa zvýšil v 22 krajinách vrátane Švédska (71 %, + 14 percentuálnych bodov), Dánska (61 %, + 12 percentuálnych bodov), Slovenska (60 %, + 11 percentuálnych bodov), Fínska (56 %, + 11 percentuálnych bodov) a Rakúska (60 %, + 10 percentuálnych bodov). Zmienky poklesli v troch krajinách vrátane Rumunska (41 %, -12 percentuálnych bodov) a zostali nezmenené na Cypre (65 %) a Lotyšsku (35 %).

- Zmienky o hospodárskej situácii sa zvýšili v ôsmich krajinách vrátane Portugalska (59 %, + 16 percentuálnych bodov), ale poklesli v 17 krajinách, najmä v Taliansku (52 %, -19 percentuálnych bodov), Chorvátsku (37 %, -17 percentuálnych bodov), Španielsku (53 %, -12 percentuálnych bodov) a Slovinsku (26 %, -10 percentuálnych bodov). Na Slovensku (43 %) a vo Fínsku (20 %) nedošlo k žiadnej zmene.

- Podiel zdravotných problémov spôsobených znečistením klesol v 19 krajinách vrátane Malty (27 %, - 16 percentuálnych bodov), Rumunska (21 %, -16 percentuálnych bodov), Poľska (17 %, -13 percentuálnych bodov), Talianska (25 %, -12 percentuálnych bodov) a Nemecka (15 %, -10 percentuálnych bodov). Naopak, zmienky sa zvýšili v štyroch krajinách vrátane Írska (27 %, + 10 percentuálnych bodov) a zostali stabilné v štyroch krajinách.

- V súčasnosti je menej pravdepodobné, že respondenti uvádzajú medzinárodný terorizmus v 18 krajinách vrátane Švédska (15 %, -20 percentuálnych bodov), Dánska (17 %, -18 percentuálnych bodov), Česka (22 %, -16) a Fínska (19 %, - 15 percentuálnych bodov). Zmienky sa zvýšili v zostávajúcich deviatich krajinách vrátane Malty (39 %, + 21 percentuálnych bodov) a Írska (27 %, + 10 percentuálnych bodov).

- Zmienky o zhoršení povahy sa v 25 členských štátoch znížili. V deviatich krajinách je pokles najmenej desať percentuálnych bodov a v dvoch krajinách je pokles najmenej o 20 bodov: Česko (28 %, - 21 percentuálnych bodov) a Írsko (14 %, -20 percentuálnych bodov). Naopak, zmienky sa zvýšili v Rakúsku (39 %, + 4 percentuálne body) a Maďarsku (41 %, + 1 percentuálny bod).

- V 20 krajinách sa v súčasnosti uvádza zhoršenie situácie v oblasti demokracie a právneho štátu menej ako v roku 2021. V 11 krajinách je pokles najmenej desať bodov, pričom najväčší pokles bol zaznamenaný v Portugalsku (17 %, - 22 percentuálnych bodov) a Írsku (20 %, -21 percentuálnych bodov). Zmienky sa zvýšili v šiestich krajinách vrátane Švédska (56 %, + 5 percentuálnych bodov) a vo Francúzsku zostali nezmenené (21 %).

16 V období medzi vlnami tohto prieskumu v rokoch 2021 až 2023 Rusko napadlo Ukrajinu 24. februára 2022 a prebieha vojenská agresia. Prieskum z roku 2021 sa uskutočnil približne jeden rok v súvislosti s pandemiou COVID-19.

Osobitný prieskum Eurobarometra 538

Zmena klímy

QC1T Ktorý z nasledujúcich prípadov považujete za jeden z najzávažnejších problémov, ktorým čelí svet ako celok? (%)

		EÚ27	BYĽ	BG	CZ	DK	DE	EE	IE	EL	ES	FR	HR	IT	CY	LV	LT	LU	HU	MT	NL	PRI	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	
Zmena klímy	Máj/jún 2023	46	49	22	27	74	55	25	49	44	48	52	42	45	39	22	33	57	33	49	66	48	28	43	23	41	26	55	73	
	Δ Mar/apr 2021	▼3	▼12	▼6	▼11	O4	▼3	▼19	▼17	3	=	O1	O1	O4	▼3	▼9	▼11	▼1	▼4	▼13	▼4	O1	▼13	▼20	▼3	▼6	▼13	O4	▼1	
Medzinárodný terorizmus	Máj/jún 2023	20	26	24	22	17	18	22	27	16	12	28	19	18	19	24	20	21	13	39	23	17	28	17	23	25	18	19	15	
	Δ Mar/apr 2021	▼1	▼3	C7	▼16	▼18	▼2	▼4	10	▼1	O4	▼4	C7	3	▼5	▼2	▼3	▼6	▼1	(21)	▼3	▼9	O6	▼7	Č. 8	O4	▼1	▼15	▼20	
Chudoba, hlad a nedostatok pitnej vody	Máj/jún 2023	58	55	51	49	61	63	41	51	70	69	66	56	43	65	35	44	69	52	51	68	60	43	68	41	57	60	56	71	
	Δ Mar/apr 2021	O4	O1	3	O4	12	3	C)2	▼7	C7	C7	3	O1	C5	=	=	Č. 8	C7	O1	C7	C5	10	3	▼2	▼12	C)	11	11	14	
Šírenie infekčných chorôb	Máj/jún 2023	21	20	34	23	14	12	27	25	36	20	14	29	32	29	30	29	16	31	18	11	16	27	19	30	18	27	18	14	
	Δ Mar/apr 2021	▼23	▼6	▼32	▼17	▼23	▼21	▼26	▼24	▼8	▼24	▼14	▼31	▼38	▼1	▼14	▼21	▼13	▼30	▼46	▼15	▼32	▼24	▼15	▼24	▼19	▼28	▼19	▼11	
Hospodárska a situácia	Máj/jún 2023	38	28	48	36	27	30	47	40	64	53	29	37	52	56	46	39	27	40	40	14	41	33	59	47	26	43	20	17	
	Δ Mar/apr 2021	▼5	▼3	▼8	C7	C)2	C5	9	C5	▼6	▼12	▼4	▼17	▼19	▼8	O1	▼2	▼1	▼5	▼3	▼4	▼6	▼9	16	▼7	▼10	=	=	C)2	
Zdravotné problémy spôsobené znečistením	Máj/jún 2023	21	22	23	11	23	15	15	27	23	19	26	30	25	18	22	22	23	27	27	20	21	17	25	21	22	23	15	16	
	Δ Mar/apr 2021	▼6	=	▼8	▼3	C5	▼10	▼5	10	=	▼1	=	O1	▼12	▼7	▼4	▼1	▼1	▼8	▼16	▼8	▼7	▼13	9	▼16	▼6	▼6	▼6	=	
Šírenie jadrových zbraní	Máj/jún 2023	21	24	26	26	18	20	17	21	26	16	15	31	26	21	31	41	17	23	33	15	21	26	19	25	27	28	22	19	
	Δ Mar/apr 2021	11	14	Č. 17	Č. 13	11	9	O6	10	11	Č. 13	O6	18	15	Č. 8	10	23	11	16	(26)	C7	Č. 8	Č. 13	9	15	18	Č. 17	Č. 13	10	
Ozbrojené konflikty	Máj/jún 2023	52	50	62	60	54	59	66	45	38	51	43	47	53	47	61	59	47	44	40	45	53	64	41	48	46	57	56	56	
	Δ Mar/apr 2021	(29)	(24)	(43)	(25)	(30)	(26)	(34)	23	Č. 13	(34)	23	(30)	(38)	16	16	22	22	(34)	(30)	15	(30)	(34)	Č. 17	(35)	(31)	(29)	36	23	
Rastúca globálna populácia	Máj/jún 2023	21	28	13	30	33	31	22	21	15	13	19	15	13	9	12	13	21	29	18	41	28	17	11	17	20	17	34	23	
	Δ Mar/apr 2021	3	▼5	C)2	▼3	▼4	C7	▼8	▼2	3	O1	O4	O6	C)2	3	▼7	O1	▼6	C7	Č. 8	C5	9	O4	▼2	C)2	C)2	3	▼8	▼8	
Zhoršenie prírody	Máj/jún 2023	27	28	28	28	20	23	35	14	26	26	38	30	23	35	19	28	33	41	25	33	39	18	27	24	49	31	38	23	
	Δ Mar/apr 2021	▼8	▼9	▼6	▼21	▼3	▼15	▼7	▼20	▼10	▼4	▼6	▼5	▼4	▼12	▼15	▼9	▼10	O1	▼18	▼5	O4	▼6	▼7	▼8	▼1	▼10	▼8	▼7	
Zhoršenie demokracie a právneho štátu	Máj/jún 2023	24	22	20	19	26	34	16	20	27	18	21	19	17	12	15	11	24	17	20	37	25	15	17	26	16	23	29	56	
	Δ Mar/apr 2021	▼2	▼14	O1	▼14	▼9	O4	▼16	▼21	▼5	▼1	=	▼4	3	▼12	▼13	▼14	▼15	▼4	▼2	C)2	▼1	▼14	▼22	3	▼17	▼1	▼8	C5	
Iné (spontánne)	Máj/jún 2023	0	0	0	0	0	1	1	1	1	1	0	0	0	0	1	1	0	0	0	1	2	0	0	1	1	0	1	0	
	Δ Mar/apr 2021	=	=	=	=	=	=	O1	O1	O1	O1	=	=	=	=	O1	O1	=	=	=	=	O1	=	=	O1	=	▼1	O1	=	
Žiadne (spontánne)	Máj/jún 2023	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0
	Δ Mar/apr 2021	=	=	=	=	=	=	=	=	=	=	▼1	=	=	=	O1	=	=	=	=	=	=	=	=	=	=	=	=	=	
Neviem	Máj/jún 2023	0	0	1	3	0	0	1	0	0	0	0	0	1	0	0	1	0	0	0	1	1	0	1	0	0	0	0	0	
	Δ Mar/apr 2021	▼1	=	=	3	=	▼1	O1	=	=	▼1	▼1	=	O1	=	=	O1	=	=	=	O1	=	=	O1	▼1	▼1	=	▼1	=	

Zmena klímy

Zo sociálno-demografickej analýzy kombinovaných výsledkov vyplýva, že viac ako tretina v každej skupine uvádza zmenu klímy, a tiež poukazuje na tieto rozdiely:

- Čím je respondent mladší, tým je pravdepodobnejšie, že sa zmienku o zmene klímy: 52 % ľudí vo veku 15 – 24 rokov to robí v porovnaní so 43 % osôb vo veku 55 rokov a viac.
- Čím dlhšie respondent zostáva vo vzdelávaní, tým je pravdepodobnejšie, že sa zmienku o zmene klímy: 53 % respondentov, ktorí ukončili vzdelávanie vo veku nad 20 rokov, tak robí, v porovnaní s 38 % tých, ktorí ukončili vzdelávanie vo veku 15 rokov a menej.
- Medzi študentmi (59 %) a manažérmi (57 %) je najpravdepodobnejšia zmienka o zmene klímy, najmä v porovnaní s domácimi osobami (38 %).
- Respondenti, ktorí nikdy alebo takmer nikdy nemajú problémy s platením účtov (49 %), sa s väčšou pravdepodobnosťou zmienia o zmene klímy ako tí, ktorí majú väčšie ťažkosti.
- Respondenti, ktorí sa považujú za súčasť vyššej strednej triedy (60 %) alebo vyššej triedy (57 %), častejšie spomínajú zmenu klímy ako tí, ktorí sa identifikujú ako osoby patriace do strednej alebo pracujúcej triedy (40 %).

Napokon respondenti, ktorí prijali opatrenia na boj proti zmene klímy, si oveľa pravdepodobnejšie myslia, že ide o jeden z najzávažnejších problémov, než tí, ktorí neprijali žiadne opatrenia (53 % oproti 35 %).

Osobitný prieskum Eurobarometra 538

Zmena klímy

QC1T Ktorý z nasledujúcich prípadov považujete za jeden z najzávažnejších problémov, ktorým čelí svet ako celok? (% – EÚ)

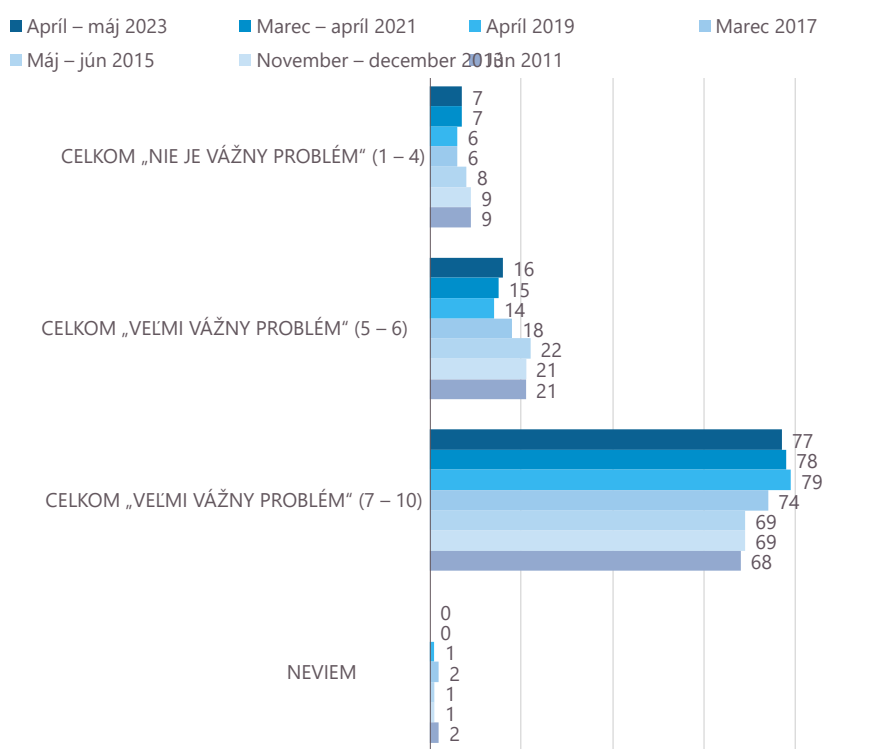
	Zmena klímy	Medzinárodný terorizmus	Chudoba, hlad a nedostatok pitnej vody	Šírenie infekčných chorôb	Hospodárska situácia	Zdravotné problémy spôsobené znečistením	Šírenie jadrových zbraní	Ozbrojené konflikty	Rastúca globálna populácia	Zhoršenie prírody	Zhoršenie demokracie a právneho štátu
EÚ27	46	20	58	21	38	21	21	52	21	27	24
Pohlavie											
Muž	46	19	56	20	39	20	21	52	24	28	24
Žena	47	21	59	22	37	21	21	53	19	27	23
Vek											
15 – 24	52	18	59	19	38	21	20	49	20	32	23
25 – 39	48	18	58	19	39	22	20	50	22	28	25
40 – 54	47	20	56	20	39	20	21	53	23	27	24
55+	43	22	58	23	37	20	23	54	21	25	23
Vzdelávanie (koniec)											
—15	38	20	60	26	45	21	22	55	17	23	17
16 – 19	42	22	55	22	41	21	22	52	21	26	22
20+	53	20	59	17	33	20	20	53	25	30	28
Stále študuje	59	16	62	17	34	21	20	48	20	32	26
Sociálno-profesionálna kategória											
Samostatne zárobkovo činná osoba	44	18	53	22	44	20	24	52	22	29	27
Manažéri	57	16	58	14	33	20	19	55	26	30	29
Ostatné biele obojky	45	20	55	22	39	20	20	52	23	27	25
Manuálni pracovníci	43	22	57	21	40	21	21	51	22	26	22
Osoby v dome	38	21	58	28	43	26	19	51	15	22	22
Nezamestnaný	48	21	62	24	48	21	17	50	19	25	21
Dôchodca	42	24	58	22	35	20	24	55	20	25	21
Študenti	59	16	62	17	34	21	20	48	20	32	26
Ťažkosti s platením účtov											
Väčšinu času	39	24	58	23	44	23	21	46	19	31	22
Čas od času	41	21	54	24	44	23	22	48	19	26	21
Takmer nikdy/nikdy	49	20	59	19	35	19	21	55	22	27	25
Zvážiť príslušnosť k											
Pracujúca trieda	40	21	62	24	43	23	20	53	19	27	19
Nižšia stredná trieda	42	22	59	22	39	19	22	53	18	26	23
Stredná trieda	49	20	55	20	37	20	22	52	22	28	25
Horná stredná trieda	60	15	57	15	32	20	21	51	30	28	33
Vyššia trieda	57	22	50	21	28	16	22	50	27	29	24
Podnikol kroky na boj proti zmene klímy											
Áno	53	18	62	19	35	21	20	52	22	29	26
Nie	35	24	49	25	43	20	23	53	20	23	20

2. Vnímaná závažnosť zmeny klímy

Takmer osem z desiatich Európanov si myslí, že zmena klímy je veľmi vážny problém, ktorý bol požiadaný, aby povedali, aký vážny problém si myslia, že zmena klímy je v súčasnosti, a to na stupnici od 1 do 10. „1“ znamená, že „nie je vôbec vážnym problémom“ a „10“, čo znamená, že je to „veľmi vážny problém“¹⁷. Ich odpovede boli rozdelené do troch skupín: respondenti, ktorí považujú zmenu klímy za „veľmi vážny problém“ (odpovedajú 7 až 10), tí, ktorí si myslia, že ide o „veľmi vážny problém“ (odpovedajú 5 a 6), a tí, ktorí si myslia, že to nie je „vážny problém“ (odpovedajú 1 až 4).

Viac ako tri štvrtiny respondentov (77 %, -1 percentuálny bod od marca do apríla 2021) si myslia, že zmena klímy je v súčasnosti veľmi vážnym problémom. Dokonca aj keď sa uvažuje o odpovediach 8 až 10, viac ako šesť z desiatich respondentov to považuje za vážny problém. Ešte viac, 31 % mu dáva maximálne skóre 10, čo naznačuje, že je to mimoriadne vážny problém.

QC2R A aký vážny problém si myslíte, že klimatická zmena je v tejto chvíli? Použite stupnicu od 1 do 10, pričom „1“ znamená „nie je vôbec vážny problém“ a „10“, čo znamená, že je to „veľmi vážny problém“. (% – EÚ27)

17 QC2R. Aký vážny problém je podľa vás v súčasnosti klimatická zmena? Použite stupnicu od 1 do 10, pričom „1“ znamená „nie je vôbec vážny problém“ a „10“, čo znamená, že je to „veľmi vážny problém“.

Osobitný prieskum Eurobarometra 538

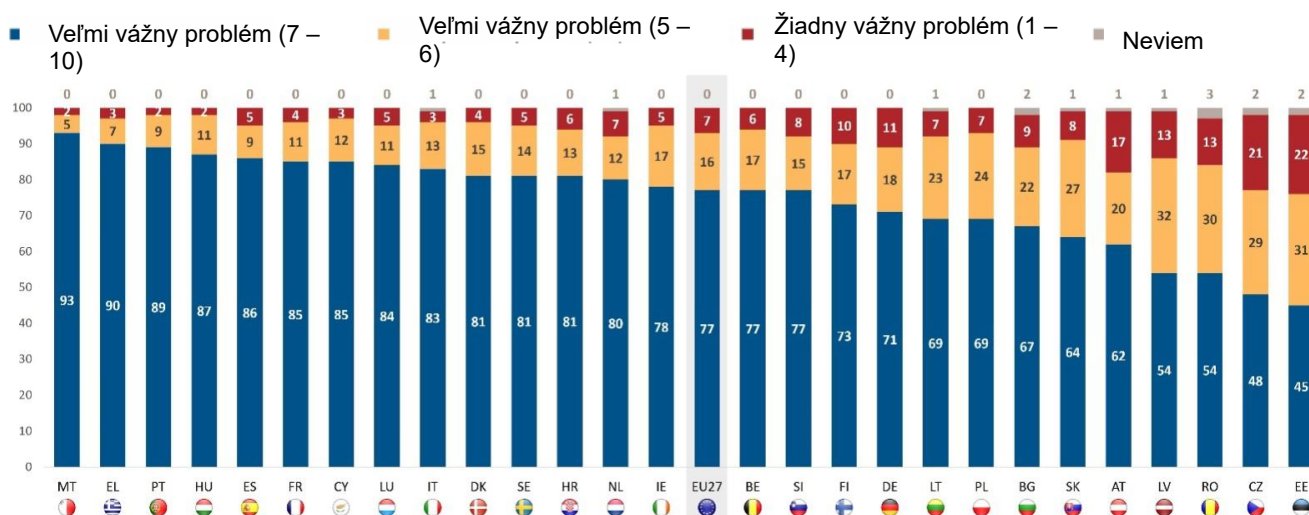
Zmena klímy

V každom členskom štáte EÚ si respondenti s najväčšou pravdepodobnosťou myslia, že zmena klímy je v súčasnosti veľmi vážnym problémom. Podiely sa pohybujú od 93 % na Malte, 90 % v Grécku a 89 % v Portugalsku po 45 % v Estónsku, 48 % v Česku a 54 % v Rumunsku a Lotyšsku.

Podiel, ktorý si myslí, že zmena klímy je pomerne vážny problém, sa pohybuje od 32 % v Lotyšsku, 31 % v Estónsku a 30 % v Rumunsku, 5 % na Malte, 7 % v Grécku a 9 % v Portugalsku a Španielsku.

Napokon existuje sedem krajín, v ktorých sa aspoň jeden z desiatich respondentov domnieva, že zmena klímy nie je vážnym problémom: Estónsko (22 %), Česko (21 %), Rakúsko (17 %), Lotyšsko, Rumunsko (obe 13 %), Nemecko (11 %) a Fínsko (10 %). Naproti tomu túto odpoveď poskytujú len 2 % na Malte, Portugalsku a Maďarsku.

QC2R A aký vážny problém si myslíte, že klimatická zmena je v tejto chvíli? Použite stupnicu od 1 do 10, pričom „1“ znamená „nie je vôbec vážny problém“ a „10“, čo znamená, že je to „veľmi vážny problém“. (%)

Osobitný prieskum Eurobarometra 538

Zmena klímy

Zmeny od marca do apríla 2021¹⁸ sú zmiešané. V desiatich krajinách je teraz väčšia pravdepodobnosť, že respondenti považujú zmenu klímy za veľmi závažný problém, pričom najväčší nárast bol zaznamenaný na Malte (93 %, + 7 percentuálnych bodov v porovnaní s rokom 2021, + 1 percentuálny bod v porovnaní s rokom 2019) a vo Fínsku (73 %, + 7 percentuálnych bodov od roku 2021, – 3 percentuálneho bodu od roku 2019). Naproti tomu tento názor klesol v 14 krajinách a v štyroch krajinách bol pokles aspoň o desať percentuálnych bodov: Estónsko (45 %, – 18 percentuálnych bodov od roku 2021, – 14 percentuálnych bodov od roku 2019), Česko (48 %, – 16 percentuálnych bodov od roku 2021, – 23 percentuálnych bodov od roku 2019), Slovensko (64 %, – 13 percentuálnych bodov) a Rumunsko (54 %, – 12 percentuálnych bodov). V Holandsku (80 %), Slovinsku (77 %) a Poľsku (69 %) nedošlo k žiadnej zmene.

QC2R A aký vážny problém si myslíte, že klimatická zmena je v tejto chvíli? Použite stupnicu od 1 do 10, pričom „1“ znamená „nie je vôbec vážny problém“ a „10“, čo znamená, že je to „veľmi vážny problém“. (%)

		EÚ27	MT	FI	EL	LU	HU	DK	ES	FR	HR	SE	NL	PL	SI	IT	PT	IE	LT	CY	BYĽ	LV	PRI	BG	DE	RO	SK	CZ	EE
Žiadny vážny problém (1 – 4)	Máj/jún 2023	7	2	10	3	5	2	4	5	4	6	5	7	7	8	3	2	5	7	3	6	13	17	9	11	13	8	21	22
	Δ Mar/apr 2021	=	▼3	▼8	▼2	=	▼3	▼5	O1	▼1	O1	▼3	O1	=	=	▼1	=	▼3	▼2	▼1	=	▼4	C5	C5	3	C)2	O4	O6	O6
Veľmi vážny problém (5 – 6)	Máj/jún 2023	16	5	17	7	11	11	15	9	11	13	14	12	24	15	13	9	17	23	12	17	32	20	22	18	30	27	29	31
	Δ Mar/apr 2021	O1	▼3	O1	▼4	▼6	▼3	=	▼5	▼2	▼3	O1	▼2	=	=	O1	C)2	O6	O4	C5	C5	Č. 8	O1	C)2	C5	9	9	Č. 8	10
Veľmi vážny problém (7 – 10)	Máj/jún 2023	77	93	73	90	84	87	81	86	85	81	81	80	69	77	83	89	78	69	85	77	54	62	67	71	54	64	48	45
	Δ Mar/apr 2021	▼1	C7	C7	O6	O6	O6	C5	C5	O4	C)2	C)2	=	=	=	▼1	▼2	▼3	▼3	▼4	▼5	▼5	▼7	▼8	▼8	▼12	▼13	▼16	▼18
Neviem	Máj/jún 2023	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1	0	0	1	0	0	1	1	2	0	3	1	2	2
	Δ Mar/apr 2021	=	▼1	=	=	=	=	=	▼1	▼1	=	=	O1	=	=	O1	=	=	O1	=	=	O1	O1	O1	=	O1	=	C)2	C)2

18 V porovnaní s rokom 2021 sa metodika použitá na vykonanie prieskumu úplne líšila v BE, CZ, DK, EE, IE, LV, LT, LU, PT, FI, SE a čiastočne v EL, MT, NL, SI, SK. Ak sú rozdiely významné, pridalo sa porovnanie s výsledkami za rok 2019.

Zmena klímy

Sociálno-demografická analýza ukazuje, že v každej skupine si viac ako sedem z desiatich respondentov myslí, že zmena klímy je veľmi vážny problém. Existujú však niektoré významné rozdiely:

- Čím je respondent mladší, tým je pravdepodobnejšie, že takto rozmýšľa: 81 % ľudí vo veku 15 – 24 rokov si myslí, že zmena klímy je veľmi vážny problém, v porovnaní so 75 % ľudí vo veku 55 rokov a viac.
- Čím dlhšie respondent zostal vo vzdelávaní, tým je pravdepodobnejšie, že sa domnieva, že ide o veľmi vážny problém: 81 % tých, ktorí ukončili vzdelávanie vo veku 20+, tak robí, v porovnaní so 74 % tých, ktorí ukončili vzdelanie vo veku 15 rokov alebo mladšie.
- Študenti (86 %) a manažéri (82 %) si s najväčšou pravdepodobnosťou myslia, že zmena klímy je veľmi vážny problém, najmä v porovnaní s domácimi ľuďmi (73 %).
- Tí, ktorí sa umiestnia do vyššej strednej triedy (83 %), si s najväčšou pravdepodobnosťou myslia, že zmena klímy je veľmi vážny problém, najmä v porovnaní s tými, ktorí sa umiestnia do nižšej strednej triedy (72 %).

Analýza tiež ukazuje – možno nie prekvapivo – že respondenti, ktorí si myslia, že zmena klímy je najzávažnejší (94 %) alebo jeden z najzávažnejších (89 %) problémov, ktorým svet čelí, oveľa pravdepodobnejšie tvrdia, že ide o veľmi vážny problém ako tí, ktorí si myslia, že zmena klímy nie je jedným z najzávažnejších problémov na svete (64 %).

Napokon respondenti, ktorí prijali osobné opatrenia na boj proti zmene klímy, si s väčšou pravdepodobnosťou myslia, že zmena klímy je veľmi vážny problém ako tí, ktorí neprijali žiadne opatrenia (84 % oproti 64 %).

Osobitný prieskum Eurobarometra 538

Zmena klímy

QC2R A aký vážny problém si myslíte, že klimatická zmena je v tejto chvíli? Použite stupnicu od 1 do 10, pričom „1“ znamená „nie je vôbec vážny problém“ a „10“, čo znamená, že je to „veľmi vážny problém“. (% – EÚ)				
	Žiadny vážny problém (1 – 4)	Veľmi vážny problém (5 – 6)	Veľmi vážny problém (7 – 10)	Neviem
EÚ27	7	16	77	0
Pohlavie				
Muž	8	16	76	0
Žena	6	16	77	1
Vek				
15 – 24	4	15	81	0
25 – 39	7	14	79	0
40 – 54	8	15	77	0
55+	7	17	75	1
Vzdelávanie (koniec)				
—15	6	19	74	1
16 – 19	8	19	73	0
20+	7	12	81	0
Stále študuje	3	11	86	0
Sociálno-profesionálna kategória				
Samostatne zárobkovo činná osoba	10	15	75	0
Manažéri	6	12	82	0
Ostatné biele obojky	6	17	77	0
Manuálni pracovníci	9	16	75	0
Osoby v dome	6	20	73	1
Nezamestnaný	8	16	76	0
Dôchodca	7	18	74	1
Študenti	3	11	86	0
Ťažkosti s platením účtov				
Väčšinu času	8	16	75	1
Čas od času	8	18	74	0
Takmer nikdy/nikdy	7	15	78	0
Zvážiť príslušnosť k				
Pracujúca trieda	7	18	74	1
Nižšia stredná trieda	9	18	72	1
Stredná trieda	6	15	79	0
Horná stredná trieda	5	12	83	0
Vyššia trieda	6	14	80	0
Zmena klímy				
Najväčší problém	1	5	94	0
Jeden z problémov	2	9	89	0
Žiadny problém	12	23	64	1
Vnímanie zmeny klímy				
Nie je to vážny problém	100	0	0	0
Dosť vážny problém	0	100	0	0
Veľmi vážny problém	0	0	100	0
Podnikol kroky na boj proti zmene klímy				
Áno	5	11	84	0
Nie	11	24	64	1

II. PRIJATIE OPATRENÍ NA BOJ PROTI ZMENE KLÍMY

Zmena klímy

Táto kapitola sa zameriava na opatrenia na boj proti zmene klímy. Diskutuje sa v nej o tom, ktorí aktéri si Európania myslia, že sú zodpovední za boj proti zmene klímy, a tiež skúma opatrenia, ktoré Európania osobne prijímajú na boj proti zmene klímy.

1. Zodpovednosť za boj proti zmene klímy

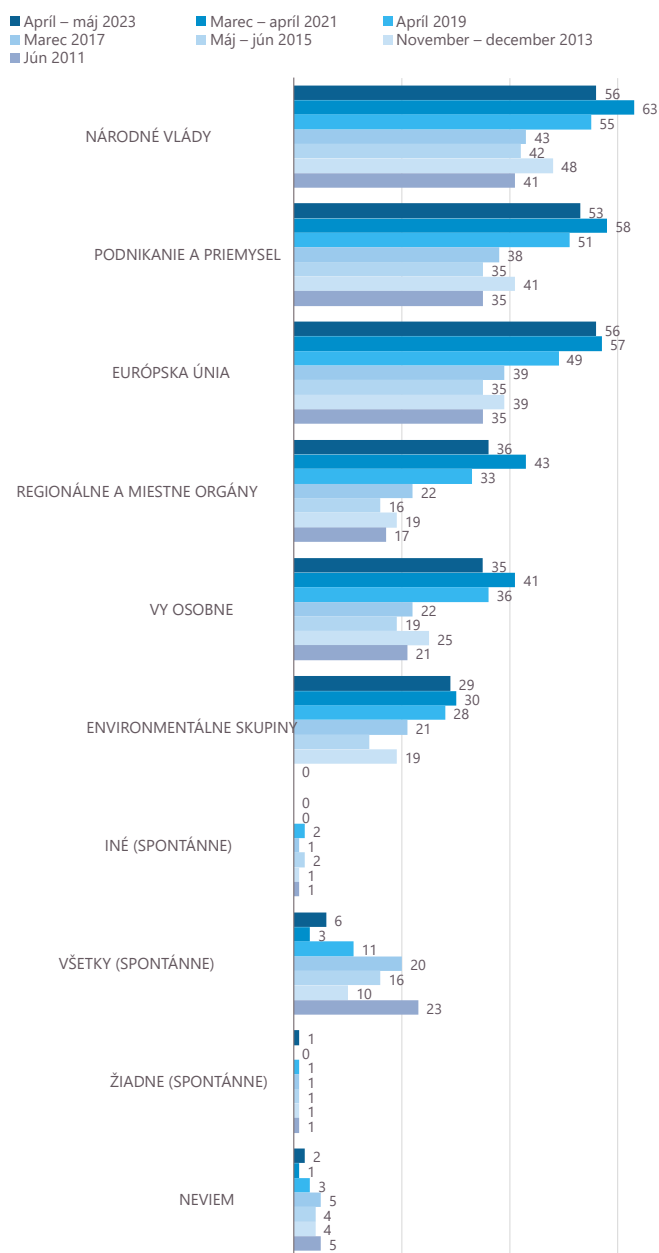
Väčšina Európanov si myslí, že v rámci EÚ sú za boj proti zmene klímy zodpovedné Európska únia, národné vlády a podniky a priemysel.

Respondenti boli požiadaní, ktorí aktéri v rámci EÚ (zo zoznamu šiestich) sú podľa ich názoru zodpovední za boj proti zmene klímy. Boli možné viaceré odpovede.¹⁹ Európska únia (56 %, -1 percentuálnych bodov od marca do apríla 2021) a národné vlády (56 %, -6 percentuálnych bodov) sú najviac spomenuté, za nimi nasledujú podniky a priemysel (53 %, -5 percentuálnych bodov). Všetky z nich sa spomínajú menej ako v marci až apríli 2021, ale zostávajú jedinými aktérmi, ktorých uviedli najmenej štyria z desiatich respondentov. Z dlhšieho pohľadu je v súčasnosti oveľa pravdepodobnejšie, že respondenti uložia zodpovednosť za boj proti zmene klímy za každú z nich, než v období rokov 2013 – 2017.

Viac ako tretina respondentov tvrdí, že za zodpovednosť sú zodpovedné regionálne a miestne orgány (36 %, -7 percentuálnych bodov) alebo samy seba (35 %, -6 percentuálnych bodov), zatiaľ čo 29 % (-1 percentuálnych bodov) si myslí, že environmentálne skupiny sú zodpovedné.

O niečo viac ako jeden z dvadsiatich (6 %, +3 percentuálne body) spontánne tvrdí, že všetci uvedení aktéri sú v rámci EÚ zodpovední za boj proti zmene klímy.

QC3 Podľa vášho názoru, kto je v rámci EÚ zodpovedný za boj proti zmene klímy? (MOŽNOSŤ VIACERÝCH ODPOVEDÍ)
(% – EÚ27)

19 QC3. Kto je podľa vás v rámci EÚ zodpovedný za boj proti zmene klímy?

Osobitný prieskum Eurobarometra 538

Zmena klímy

V 14 členských štátoch respondenti s najväčšou pravdepodobnosťou tvrdia, že za boj proti zmene klímy sú zodpovedné národné vlády, pričom najvyšší podiel bol zaznamenaný medzi respondentmi na Malte (84 %), vo Švédsku (80 %) a v Dánsku (77 %). Naopak, v Slovinsku (35 %), Rumunsku (40 %) a Lotyšsku (43 %) sa týmto spôsobom zvažuje menej ľudí. Národné vlády sa umiestnili na prvom mieste vo všetkých 27 členských štátoch.

V Španielsku sú národné vlády a Európska únia na prvom mieste (obaja 56 %), zatiaľ čo v Bulharsku (48 %) a Holandsku (v oboch 68 %) sú národné vlády na rovnakej úrovni s podnikaním a priemyslom.

V 27 členských štátoch patrí Európska únia medzi tri najlepšie subjekty, ktoré sa považujú za zodpovedné za boj proti zmene klímy. Je najuznávanejším aktérom v šiestich krajinách vrátane Luxemburska (76 %), Francúzska a Belgicka (v oboch prípadoch 65 %) a Španielska (53 %). O Európskej únii sa vo veľkej miere zmieňujú aj respondenti na Malte (79 %) a v Dánsku (75 %). Respondenti v Rumunsku (37 %), Lotyšsku (38 %) a Bulharsku (39 %) považujú EÚ za zodpovednú za boj proti zmene klímy.

V štyroch krajinách si respondenti najčastejšie myslia, že za boj proti zmene klímy sú zodpovedné podniky a priemysel: Nemecko (66 %), Maďarsko (60 %), Rakúsko (59 %) a Slovinsko (58 %). V Bulharsku (48 %) a Holandsku (v oboch 68 %) je obchod a priemysel na rovnakej úrovni ako národné vlády. V Grécku (73 %) a na Malte (68 %) sa vo veľkej miere uvádzajú aj podniky a priemysel. Švédsko je jedinou krajinou, v ktorej sa podnikanie a priemysel nenachádzajú v prvej tretine.

Regionálne a miestne orgány sú tretím najuznávanejším aktérom v Grécku (45 %), Rakúsku (43 %), Španielsku (38 %) a Bulharsku (33 %), najčastejšie sa však uvádzajú na Malte (67 %), Luxembursku (53 %) a vo Švédsku (46 %). Najmenej ich spomínajú Česko (19 %) a Poľsko, Lotyšsko a Taliansko (všetko 26 %).

Existuje päť krajín, v ktorých si aspoň polovica všetkých respondentov myslí, že sú osobne zodpovední: Malta (63 %), Luxembursko (62 %), Švédsko (60 %), Dánsko (54 %) a Holandsko (53 %). Na rozdiel od toho si to myslí 16 % v Česku a 17 % v Bulharsku a Poľsku. Ide o tretiu najuvedenejšiu položku vo Švédsku a Holandsku (53 %).

Environmentálne skupiny sú tretími najviac spomenutými aktérmi v Rakúsku (spolu s regionálnymi a miestnymi orgánmi, obe 43 %). Vo veľkej miere ich uvádzajú aj Malta (61 %), Luxembursko (53 %) a Litva (43 %), ale s menšou pravdepodobnosťou ich uvádzajú respondenti v Bulharsku (16 %), Česku (17 %) a Taliansku (18 %).

Stojí za zmienku, že existuje päť krajín, v ktorých aspoň jeden z desiatich spontánne tvrdí, že všetci títo aktéri sú zodpovední za boj proti zmene klímy: Portugalsko (32 %), Španielsko (13 %), Rakúsko (11 %), Litva a Bulharsko (10 %).

QC3 Podľa vášho názoru, kto je v rámci EÚ zodpovedný za boj proti zmene klímy? (MOŽNOSŤ VIACERÝCH ODPOVEDÍ) (%)

	EÚ27	BY	BG	CZ	DK	DE	EE	IE	EL	ES	FR	HR	IT	CY	LV	LT	LU	HU	MT	NL	PR	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE
Národné vlády	56	49	48	54	77	61	55	56	74	56	61	50	46	69	43	57	63	48	84	68	52	46	47	40	35	64	62	80
Európska únia	56	65	39	41	75	63	45	51	73	56	65	53	51	63	38	50	76	41	79	67	52	43	52	37	43	50	55	74
Podnikanie a priemysel	53	52	48	46	65	66	44	42	73	54	56	47	43	67	39	56	66	60	68	68	59	34	41	33	58	63	60	55
Regionálne a miestne orgány	36	35	33	19	44	44	30	34	45	38	40	41	26	38	26	37	53	29	67	35	43	26	35	31	28	34	29	46
Vy osobne	35	40	17	16	54	48	22	39	32	36	46	26	20	41	24	37	62	18	63	53	40	17	28	18	22	26	42	60
Environmentálne skupiny	29	29	16	17	33	31	23	30	32	29	42	42	18	39	26	43	53	24	61	19	43	22	31	21	23	28	24	28
Iné (spontánne)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1	0	0	1	0	0	0	1	0	1	0	0	0
Všetky (spontánne)	6	3	10	4	4	4	5	9	5	13	4	3	9	4	4	10	2	8	2	2	11	3	32	5	8	3	1	1
Žiadne (spontánne)	1	1	1	2	0	2	1	0	0	1	1	0	1	0	1	1	1	0	0	1	3	1	0	1	1	1	0	0
Neviem	2	1	6	4	0	1	3	1	0	2	3	0	3	0	3	2	1	1	2	0	2	2	2	4	1	1	2	0

Zmena klímy

Na vnútroštátnej úrovni sa názory na to, kto je zodpovedný za boj proti zmene klímy, od apríla do mája 2021 líšili²⁰.

Na celkovej úrovni EÚ došlo k poklesu podielu, ktorý si myslí, že národné vlády sú zodpovedné, o sedem percentuálnych bodov a v 18 členských štátoch sa tento trend opakuje. V 13 krajinách je pokles o najmenej desať percentuálnych bodov, pričom najväčší pokles bol zaznamenaný v Írsku (56 %, -18 percentuálnych bodov v porovnaní s rokom 2021, + 8 percentuálnych bodov v porovnaní s rokom 2019), Slovinsku (35 %, - 17 percentuálnych bodov od roku 2019, -2 percentuálnych bodov od roku 2019) a Taliansku (46 %, -17 percentuálnych bodov). Zmienky o národnej vláde sa zvýšili v šiestich krajinách vrátane Malty (84 %, + 9 percentuálnych bodov od roku 2021, + 18 percentuálnych bodov od roku 2019) a zostali nezmenené v Grécku (74 %), na Slovensku (64 %) a vo Francúzsku (61 %).

Zmienky o Európskej únii sa zvýšili v 15 krajinách vrátane Litvy (50 %, + 17 percentuálnych bodov), Dánska (75 %, + 15 percentuálnych bodov) a Malty (79 %, + 10 percentuálnych bodov od roku 2021, + 20 percentuálnych bodov od roku 2019). V zostávajúcich 12 krajinách je v súčasnosti menej pravdepodobné, že si respondenti myslia, že EÚ je zodpovedná, pričom najväčší pokles bol zaznamenaný v Rumunsku (37 %, - 15 percentuálnych bodov), Írsku (51 %, -14 percentuálnych bodov od roku 2021, + 6 percentuálnych bodov od roku 2019), Portugalsku (52 %, - 12 percentuálnych bodov od roku 2021, -4 percentuálneho bodu od roku 2019) a Slovinsku (43 %, - 10 percentuálnych bodov od roku 2021, + 4 percentuálne body od roku 2019).

V 13 krajinách je v súčasnosti menej pravdepodobné, že si respondenti myslia, že sú zodpovedné regionálne a miestne orgány, a v piatich krajinách je pokles najmenej o desať percentuálnych bodov: Poľsko (26 %, -20 percentuálnych bodov), Taliansko (26 %, -20 percentuálnych bodov), Rumunsko (31 %, -15 percentuálnych bodov), Írsko (34 %, - 11 percentuálnych bodov od roku 2021, + 1 od roku 2019) a Španielsko (38 %, -10 percentuálnych bodov). Naproti tomu respondenti v 11 krajinách s väčšou pravdepodobnosťou spomínajú regionálne a miestne orgány, čo je obzvlášť výrazné v Luxembursku (53 %, + 18 percentuálnych bodov od roku 2021, + 23 percentuálnych bodov od roku 2019), Malte (67 %, + 14 percentuálnych bodov od roku 2021, + 26 percentuálnych bodov od roku 2019) a Litve (37 %, + 10 percentuálnych bodov). Stanovisko sa nezmenilo vo Francúzsku (40 %), ani v Belgicku alebo Portugalsku (v oboch prípadoch 35 %).

Na úrovni EÚ došlo k poklesu počtu zmienok o podnikaní a priemysle o päť bodov a tento trend sa odráža v 16 členských štátoch vrátane Rumunska (33 %, -16 percentuálnych bodov), Írska (42 %, -14 percentuálnych bodov od roku 2021, + 3 percentuálne body od roku 2019), Bulharska (48 %, -10 percentuálnych bodov) a Talianska (43 %, -10 percentuálnych bodov). V zostávajúcich 11 krajinách došlo k nárastu, najmä v Grécku (73 %, + 11 percentuálnych bodov), na Malte (68 %, + 11 percentuálnych bodov od roku 2021, + 25 percentuálnych bodov od roku 2019) a Litve (56 %, + 10 percentuálnych bodov).

V 18 krajinách je v súčasnosti menej pravdepodobné, že si respondenti myslia, že sú osobne zodpovední za boj proti zmene klímy, pričom najväčší pokles bol zaznamenaný v Portugalsku (28 %, - 15 percentuálnych bodov od roku 2021, -3 percentuálnych bodov od roku 2019), Írsku (39 %, - 13 percentuálnych bodov od roku 2021, -4 percentuálnych bodov od roku 2019) a Poľsku (17 %, - 13 percentuálnych bodov). Zmienky sa zvýšili v šiestich krajinách vrátane Dánska (54 %, + 13 percentuálnych bodov od roku 2021, + 2 percentuálne body od roku 2019) a Malty (63 %, + 11 percentuálnych bodov od roku 2021, + 23 percentuálnych bodov od roku 2019), ale zostali nezmenené vo Francúzsku (46 %), Chorvátsku a na Slovensku (obe 26 %).

Zmienky o environmentálnych skupinách sa zvýšili v 15 krajinách a v piatich krajinách je nárast najmenej desať percentuálnych bodov: Luxembursko (53 %, + 28 percentuálnych bodov od roku 2021, + 22 percentuálnych bodov od roku 2019), Litva (43 %, + 16 percentuálnych bodov od roku 2021, + 5 percentuálnych bodov od roku 2019), Dánsko (33 %, + 15 percentuálnych bodov od roku 2021, + 10 percentuálnych bodov od roku 2019), Malta (61 %, + 13 percentuálnych bodov) a Lotyšsko (26 %, + 10 percentuálnych bodov od roku 2021, - 7 percentuálnych bodov od roku 2019). Naopak, zmienky klesli v desiatich krajinách vrátane Talianska (18 %, -14 percentuálnych bodov), Rumunska (21 %, -13 percentuálnych bodov) a Cypru (39 %, -10 percentuálnych bodov).

20 V porovnaní s rokom 2021 sa metodika použitá na vykonanie prieskumu úplne líšila v BE, CZ, DK, EE, IE, LV, LT, LU, PT, FI, SE a čiastočne v EL, MT, NL, SI, SK. Ak sú rozdiely významné, pridalo sa porovnanie s výsledkami za rok 2019.

Osobitný prieskum Eurobarometra 538

Zmena klímy

QC3 Podľa vášho názoru, kto je v rámci EÚ zodpovedný za boj proti zmene klímy? (MOŽNOSŤ VIACERÝCH ODPOVEDÍ) (%)

		EÚ27	MT	DK	LT	SE	LU	FI	EL	FR	SK	DE	CY	HR	NL	PR I	PT	BYŤ	ES	RO	EE	HU	BG	LV	CZ	PL	IT	SI	IE
Národné vlády	Máj/jún 2023	56	84	77	57	80	63	62	74	61	64	61	69	50	68	52	47	49	56	40	55	48	48	43	54	46	46	35	56
	Δ Mar/apr 2021	▼7	9	C5	5	O4	3	O1	=	=	=	▼1	▼1	▼2	▼5	▼8	▼10	▼11	▼11	▼11	▼12	▼12	▼13	▼13	▼16	▼16	▼17	▼17	▼18
Európska únia	Máj/jún 2023	56	79	75	50	74	76	55	73	65	50	63	63	53	67	52	52	65	56	37	45	41	39	38	41	43	51	43	51
	Δ Mar/apr 2021	▼1	10	15	Č. 17	C5	10	C) 2	Č. 8	3	3	O1	▼6	C) 2	▼3	▼5	▼12	▼4	▼2	▼15	O6	▼2	▼7	3	O4	C)2	▼5	▼10	▼14
Regionálne a miestne orgány	Máj/jún 2023	36	67	44	37	46	53	29	45	40	34	44	38	41	35	43	35	35	38	31	30	29	33	26	19	26	26	28	34
	Δ Mar/apr 2021	▼7	14	C7	10	C) 2	18	C) 2	C)2	=	C) 2	▼2	▼8	C5	▼5	▼3	=	=	▼10	▼15	▼2	▼8	▼7	O1	C)2	▼20	▼20	▼7	▼11
Podnikanie a priemysel	Máj/jún 2023	53	68	65	56	55	66	60	73	56	63	66	67	47	68	59	41	52	54	33	44	60	48	39	46	34	43	58	42
	Δ Mar/apr 2021	▼5	11	9	10	O4	Č. 8	▼2	11	O4	3	▼8	O6	▼3	▼4	▼7	▼7	▼5	▼6	▼16	▼5	▼5	▼10	O1	C5	▼9	▼10	▼4	▼14
Neviem	Máj/jún 2023	35	63	54	37	60	62	42	32	46	26	48	41	26	53	40	28	40	36	18	22	18	17	24	16	17	20	22	39
	Δ Mar/apr 2021	▼6	11	Č. 13	9	O4	Č. 8	▼4	▼1	=	=	▼7	▼5	=	▼4	▼8	▼15	▼1	▼6	▼8	▼4	▼5	▼4	O4	▼6	▼13	▼8	▼2	▼13
Vy osobne	Máj/jún 2023	29	61	33	43	28	53	24	32	42	28	31	39	42	19	43	31	29	29	21	23	24	16	26	17	22	18	23	30
	Δ Mar/apr 2021	▼1	Č. 13	15	16	O6	28	C5	C7	C5	C) 2	=	▼10	C) 2	▼4	=	Č. 8	C5	▼3	▼13	3	▼3	▼7	10	C7	▼9	▼14	▼2	▼6
Environmentálne skupiny	Máj/jún 2023	0	0	0	1	0	0	0	0	1	1	0	0	0	1	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Δ Mar/apr 2021	=	=	=	O1	=	=	=	=	O1	O1	=	=	=	O1	=	=	=	=	O1	=	=	=	=	=	=	=	=	=
Iné (spontánne)	Máj/jún 2023	6	2	4	10	1	2	1	5	4	3	4	4	3	2	11	32	3	13	5	5	8	10	4	4	3	9	8	9
	Δ Mar/apr 2021	3	▼3	O4	10	O1	C)2	O1	3	3	=	O1	O1	C) 2	C) 2	O6	(32)	3	O6	3	C5	C5	3	O4	O4	C)2	C5	C5	9
Všetky (spontánne)	Máj/jún 2023	1	0	0	1	0	1	0	0	1	1	2	0	0	1	3	0	1	1	1	1	0	1	1	2	1	1	1	0
	Δ Mar/apr 2021	O1	=	=	O1	=	O1	▼1	=	=	O1	O1	▼1	=	O1	3	=	O1	O1	=	O1	=	=	O1	C)2	O1	O1	O1	=
Žiadne (spontánne)	Máj/jún 2023	2	2	0	2	0	1	2	0	3	1	1	0	0	0	2	2	1	2	4	3	1	6	3	4	2	3	1	1
	Δ Mar/apr 2021	O1	O1	▼1	C)2	=	=	C) 2	▼1	=	=	O1	=	=	=	O1	C)2	O1	=	O1	3	▼1	O4	3	O4	O1	O1	O1	O1

Analýza sociálno-demografických výsledkov zdôrazňuje:

- Čím dlhšie respondent zostal vo vzdelávaní, tým je pravdepodobnejšie, že každému účastníkovi pridelí zodpovednosť. Napríklad 60 % ľudí, ktorí ukončili vzdelávanie vo veku 20 rokov alebo viac, si myslí, že EÚ je zodpovedná, v porovnaní s 52 % osôb, ktoré ukončili vzdelávanie vo veku 15 rokov alebo mladšie.
- S výnimkou environmentálnych skupín manažéri s najväčšou pravdepodobnosťou tvrdia, že každý aktér je zodpovedný. Študenti a manažéri s najväčšou pravdepodobnosťou priradia EÚ zodpovednosť (po 62 %).
- Respondenti, ktorí nikdy alebo takmer nikdy nemajú problémy s platením účtov, si s najväčšou pravdepodobnosťou myslia, že každý aktér je zodpovedný. Napríklad 59 % hovorí o národných vládoch, v porovnaní s 52 % tých, ktorí majú problémy platiť účty väčšinu času.
- Tí, ktorí sa považujú za súčasť vyššej strednej triedy, s najväčšou pravdepodobnosťou tvrdia, že každý aktér je zodpovedný, hoci v prípade environmentálnych skupín rovnaký podiel tých, ktorí sa považujú za súčasť strednej triedy, tiež myslí týmto spôsobom (obe 30 %).

Z analýzy tiež vyplýva, že respondenti, ktorí si myslia, že zmena klímy je najzávažnejšími problémami, alebo jeden z najzávažnejších problémov, s väčšou pravdepodobnosťou považujú každého aktéra za zodpovedný v porovnaní s tými, ktorí si nemyslia, že zmena klímy je vážnym problémom. Napríklad 70 % tých, ktorí si myslia, že zmena klímy je najzávažnejším problémom, a 64 % tých, ktorí si myslia, že ide o jeden z najzávažnejších problémov, si tiež myslí, že EÚ je zodpovedná, v porovnaní so 48 % tých, ktorí si nemyslia, že zmena klímy je vážnym problémom pre svet.

Čím vážnejší respondent vníma zmenu klímy, tým je pravdepodobnejšie, že každý aktér bude považovať za zodpovedný za jej riešenie. Napríklad 58 % tých, ktorí si myslia, že zmena klímy je veľmi vážny problém, si myslí, že podnikanie a priemysel sú zodpovedné, v porovnaní s 35 %, ktorí si myslia, že to nie je vážny problém. Rovnaký vzorec platí aj vtedy, keď porovnávate tých, ktorí prijali a neprijali osobné opatrenia na boj proti zmene klímy.

Osobitný prieskum Eurobarometra 538

Zmena klímy

QC3 Podľa vášho názoru, kto je v rámci EÚ zodpovedný za boj proti zmene klímy? (MOŽNOSŤ VIACERÝCH ODPOVEDÍ) (% – EÚ)								
	Národné vlády	Európska únia	Regionálne a miestne orgány	Podnikanie a priemysel	Vy osobne	Environmentálne skupiny	Iné (spontánne)	Všetky (spontánne)
EÚ27	56	56	36	53	35	29	0	6
Pohlavie								
Muž	56	57	35	53	35	27	0	6
Žena	56	56	37	53	36	30	0	7
Vek								
15 – 24	56	59	34	53	34	30	0	6
25 – 39	56	58	38	56	37	31	0	6
40 – 54	57	57	36	54	37	28	0	7
55+	55	54	35	52	33	27	0	7
Vzdelávanie (koniec)								
—15	51	52	32	49	28	24	0	10
16 – 19	53	54	35	53	33	29	0	6
20+	61	60	39	56	41	31	0	5
Stále študuje	59	62	37	58	37	29	0	6
Sociálno-profesionálna kategória								
Samostatne zárobkovo činná osoba	53	56	35	52	32	28	0	8
Manažéri	63	62	42	59	44	31	0	5
Ostatné biele obojky	56	58	34	53	34	28	0	6
Manuálni pracovníci	52	54	35	52	35	29	0	7
Osoby v dome	52	52	30	45	27	23	0	11
Nezamestnaný	55	58	37	55	37	37	0	6
Dôchodca	55	53	35	52	33	28	0	6
Študenti	59	62	37	58	37	29	0	6
Ťažkosti s platením účtov								
Väčšinu času	52	55	35	50	27	27	0	9
Čas od času	49	51	34	48	28	27	0	7
Takmer nikdy/nikdy	59	59	37	56	39	30	0	6
Zväziť príslušnosť k								
Pracujúca trieda	55	54	37	53	32	28	0	9
Nižšia stredná trieda	52	53	31	50	31	26	1	8
Stredná trieda	56	57	37	54	36	30	0	5
Horná stredná trieda	63	65	40	60	46	30	1	4
Vyššia trieda	57	62	35	46	35	24	0	6
Zmena klímy								
Najväčší problém	66	70	45	61	47	35	0	5
Jeden z problémov	62	64	42	60	44	34	0	6
Žiadny problém	49	48	30	47	27	24	0	7
Vnímanie zmeny klímy								
Nie je to vážny problém	34	30	20	35	16	15	1	5
Dosť vážny problém	44	44	27	41	23	23	0	6
Veľmi vážny problém	60	62	39	58	40	31	0	7
Podnikol kroky na boj proti zmene klímy								
Áno	62	62	42	60	43	32	0	7
Nie	46	46	26	42	21	22	0	6

Osobitný prieskum Eurobarometra 538
Zmena klímy

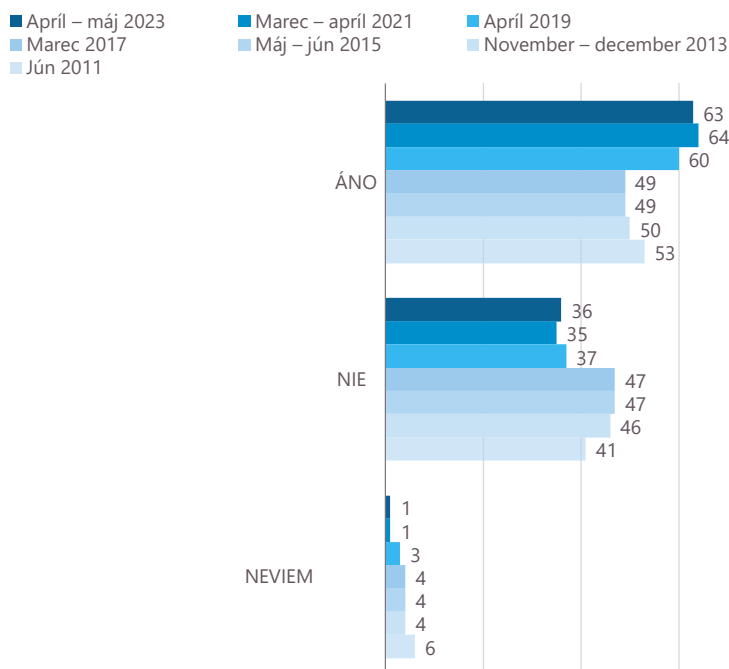
2. Osobné opatrenia na boj proti zmene klímy

Viac ako šesť z desiatich Európanov za posledných šesť mesiacov osobne prijalo opatrenia na boj proti zmene klímy

Od marca do apríla 2021 došlo k malej zmene v podiele respondentov, ktorí tvrdia, že za posledných 6 mesiacov prijali osobné opatrenia na boj proti zmene klímy (63 %, -1 percentuálny bod)²¹. Viac ako jedna tretina (36 %, + 1 percentuálny bod) tvrdí, že nepodnikla žiadne kroky, zatiaľ čo 1 % (bez zmeny) tvrdí, že nevie.

Z dlhodobého hľadiska zostal podiel prijatých opatrení od apríla 2019 relatívne stabilný, ale výrazne vyšší ako v období rokov 2011 – 2017.

QC5 Za posledných šesť mesiacov ste podnikli nejaké opatrenia na boj proti zmene klímy? (% – EÚ27)

21 QC5. Prijali ste za posledných šesť mesiacov opatrenia na boj proti zmene klímy?

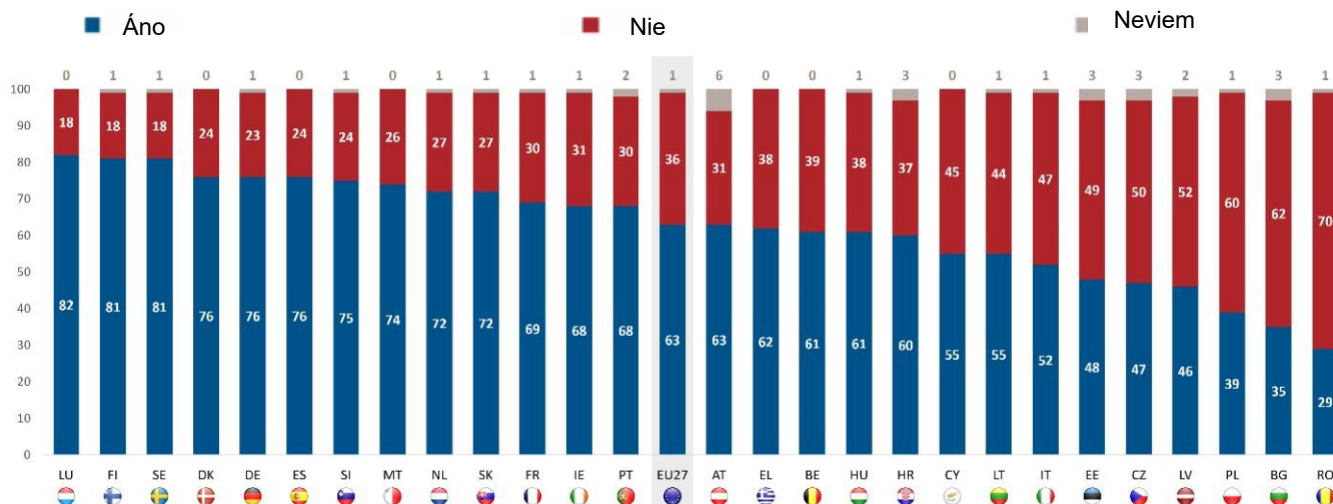
Osobitný prieskum Eurobarometra 538

Zmena klímy

Na vnútroštátnej úrovni väčšina respondentov v 21 členských štátoch uviedla, že za posledných šesť mesiacov osobne prijala opatrenia na boj proti zmene klímy a v siedmich krajinách tak urobili aspoň tri štvrtiny: Luxembursko (82 %), Fínsko a Švédsko (po 81 %), Dánsko, Nemecko a Španielsko (76 %) a Slovinsko (75 %).

že sa rozhodli bojovať proti zmene klímy, pričom najväčší nárast bol zaznamenaný medzi respondentmi v Dánsku (76 %, + 14 percentuálnych bodov v porovnaní s rokom 2021, + 1 percentuálny bod v porovnaní s rokom 2019), Holandsku (72 %, + 11 percentuálnych bodov) a Luxembursku (82 %, + 9 percentuálnych bodov od roku 2021, + 1 percentuálny bod od roku 2019).

QC5 Za posledných šesť mesiacov ste podnikli nejaké opatrenia na boj proti zmene klímy? (%)

Na druhom konci stupnice len 29 % ľudí v Rumunsku, 35 % v Bulharsku a 39 % v Poľsku uviedlo, že v tomto časovom rámci prijali osobné opatrenia.

Trendy od apríla do mája 2021²² sú zmiešané. V desiatich členských štátoch je teraz pravdepodobnejšie, že respondenti za posledných šesť mesiacov osobne uviedli,

Naopak, respondenti v jedenástich krajinách vrátane Portugalska (68 %, – 15 percentuálnych bodov od roku 2021, – 6 percentuálnych bodov od roku 2019), Poľska (39 %, – 13 percentuálnych bodov) a Cypru (55 %, – 10 percentuálnych bodov) teraz s menšou pravdepodobnosťou tvrdia, že prijali opatrenia.

Vo zvyšných šiestich krajinách nedošlo k žiadnej zmene.

QC5 Za posledných šesť mesiacov ste podnikli nejaké opatrenia na boj proti zmene klímy? (%)

	EÚ27	DK	NL	LU	FI	LT	SE	EL	IT	LV	EE	ES	FR	HR	MT	SI	SK	BY	DE	RO	BG	CZ	IE	HU	P	CY	PL	PT	
Áno	Máj/jún 2023	63	76	72	82	81	55	81	62	52	46	48	76	69	60	74	75	72	61	76	29	35	47	68	61	63	55	39	68
	Δ Mar/apr 2021	▼1	14	11	9	Č. 8	C 7	C7	O4	O 4	O 4	O1	=	=	=	=	=	▼1	▼2	▼2	▼3	▼3	▼4	▼6	▼8	▼10	▼13	▼15	
Nie	Máj/jún 2023	36	24	27	18	18	44	18	38	47	52	49	24	30	37	26	24	27	39	23	70	62	50	31	38	31	45	60	30
	Δ Mar/apr 2021	O1	▼14	▼12	▼9	▼9	▼8	▼8	▼4	▼4	▼6	▼4	O1	=	▼2	C) 2	▼1	▼1	O1	C) 2	O1	3	=	3	O6	O4	10	Č. 13	Č. 13
Neviem	Máj/jún 2023	1	0	1	0	1	1	1	0	1	2	3	0	1	3	0	1	1	0	1	1	3	3	1	1	6	0	1	2
	Δ Mar/apr 2021	=	=	O1	=	O 1	O 1	O1	=	=	C) 2	3	▼1	=	C) 2	▼2	O 1	O1	=	=	O1	=	3	O 1	=	O4	=	=	C) 2

22 V porovnaní s rokom 2021 sa metodika použitá na vykonanie prieskumu úplne líšila v BE, CZ, DK, EE, IE, LV, LT, LU, PT, FI, SE a čiastočne v EL, MT, NL, SI, SK. Ak sú rozdiely významné, pridalo sa porovnanie s výsledkami za rok 2019.

Osobitný prieskum Eurobarometra 538

Zmena klímy

Viac ako polovica všetkých respondentov v každej sociálno-demografickej skupine tvrdí, že osobne prijali opatrenia na boj proti zmene klímy, ale existujú určité významné rozdiely:

- Respondenti vo vekovej skupine 25 – 54 rokov (66 %) častejšie uvádzajú, že prijali opatrenia v porovnaní s mladšími (61 %) alebo staršími (60 %) respondentov.
- Čím dlhšie respondent zostal vo vzdelávaní, tým je pravdepodobnejšie, že podnikol kroky: 71 % ľudí, ktorí ukončili svoje vzdelanie vo veku 20 a viac rokov, tak urobilo, v porovnaní s 55 % tých, ktorí ukončili vzdelávanie vo veku 15 rokov alebo mladších.
- Manažéri (74 %) častejšie než manažéri v iných sociálno-odborných skupinách tvrdia, že prijali opatrenia, najmä v porovnaní s nezamestnanými (57 %).
- Respondenti, ktorí nikdy alebo takmer nikdy nemajú ťažkosti s platením účtov (67 %), častejšie tvrdia, že podnikli kroky ako tí, ktorí majú väčšie ťažkosti.
- Tí, ktorí sa považujú za súčasť vyššej strednej triedy (75 %), s väčšou pravdepodobnosťou tvrdia, že podnikli kroky ako tí, ktorí sa domnievajú, že sú súčasťou iných kategórií sociálneho rebríčka, a najmä pracujúcej triedy (59 %).

Z analýzy tiež vyplýva, že respondenti, ktorí si myslia, že zmena klímy je najzávažnejší (76 %) alebo jeden z najzávažnejších (71 %) problémov, ktorým čelí svet, s väčšou pravdepodobnosťou prijali opatrenia v porovnaní s tými, ktorí nepočítajú zmenu klímy medzi najzávažnejšie problémy (55 %).

QC5 Za posledných šesť mesiacov ste podnikli nejaké opatrenia na boj proti zmene klímy? (% – EÚ)

	Áno	Nie	Neviem
EÚ27	63	36	1
Pohlavie			
Muž	61	38	1
Žena	65	34	1
Vek			
15 – 24	61	38	1
25 – 39	66	33	1
40 – 54	66	33	1
55+	60	38	2
Vzdelávanie (koniec)			
—15	55	44	1
16 – 19	60	39	1
20+	71	28	1
Stále študuje	67	32	1
Sociálno-profesionálna kategória			
Samostatne zárobkovo činná osoba	65	34	1
Manažéri	74	25	1
Ostatné biele obojky	63	35	2
Manuálni pracovníci	63	36	1
Osoby v dome	58	41	1
Nezamestnaný	57	42	1
Dôchodca	59	40	1
Študenti	67	32	1
Ťažkosti s platením účtov			
Väčšinu času	58	41	1
Čas od času	55	44	1
Takmer nikdy/nikdy	67	32	1
Zvážiť príslušnosť k			
Pracujúca trieda	59	40	1
Nižšia stredná trieda	60	39	1
Stredná trieda	64	35	1
Horná stredná trieda	75	25	0
Vyššia trieda	65	35	0
Zmena klímy			
Najväčší problém	76	23	1
Jeden z problémov	71	28	1
Žiadny problém	55	44	1
Vnímanie zmeny klímy			
Nie je to vážny problém	41	57	2
Dost' vážny problém	44	54	2
Veľmi vážny problém	69	30	1

3. Typy individuálnej akcie

Viac ako deväť z desiatich Európanov prijalo aspoň jedno opatrenie na boj proti zmene klímy

Respondenti dostali zoznam 15 opatrení a spýtali sa, ktoré opatrenia osobne prijali na boj proti zmene klímy²³. Viac ako deväť z desiatich (93 %, -3 percentuálne body od marca do apríla 2021) prijalo aspoň jedno opatrenie.

Zďaleka najbežnejším uvedeným opatrením je snaha o zníženie množstva odpadu a jeho pravidelné oddelenie na recykláciu (70 %, -5 percentuálnych bodov). Toto a snaha znížiť spotrebu jednorazových položiek (53 %, -6 percentuálnych bodov) sú jedinými opatreniami, ktoré uviedla aspoň polovica všetkých respondentov. V oboch prípadoch je však v súčasnosti menej pravdepodobné, že respondenti tvrdia, že prijímú každé opatrenie, než v roku 2021.

Takmer štyria z desiatich (37 %) hovoria, že pri nákupe nového spotrebiča pre domácnosť je nižšia spotreba energie dôležitým faktorom pri ich výbere poklesom o päť percentuálnych bodov od roku 2021 a druhým poklesom od roku 2019.

O niečo viac ako tri z desiatich (31 %, žiadna zmena) kupujú a jedia menej mäsa.

Viac ako štvrtina respondentov tvrdí, že pravidelne používajú ekologické alternatívy k svojmu súkromnému vozidlu, ako je chôdza, cyklistika, využívanie verejnej dopravy alebo zdieľanie automobilov (28 %, - 2 percentuálne body) alebo že kupujú a konzumujú viac ekologických potravín (28 %, - 4 percentuálne body).

Iné opatrenia prijal menej ako jeden z piatich respondentov a od roku 2021 došlo k malým zmenám.

Viac ako jeden z desiatich tvrdí, že lepšie izolovali svoj domov, aby znížili svoju spotrebu energie (17 %, - 1 percentuálny bod), zvažujú uhlíkovú stopu svojich nákupov potravín a niekedy zodpovedajúcim spôsobom prispôbia svoje nakupovanie (15 %, -1 percentuálny bod),

Približne každý desiaty má vo svojom dome nainštalované zariadenie na kontrolu a zníženie spotreby energie (11 %, + 1 percentuálny bod), zváži uhlíkovú stopu svojej dopravy pri plánovaní dovolenky a iných dlhších vzdialeností a niekedy zodpovedajúcim spôsobom prispôbi svoje plány (11 %, žiadna zmena) alebo prešli na dodávateľa energie, ktorý ponúka väčší podiel energie z obnoviteľných zdrojov ako ich predchádzajúci (10 %, žiadna zmena).

Menej ako jeden z desiatich nainštaloval vo svojom dome solárne panely (9 %, + 1 percentuálny bod), kúpil si nové auto a jeho nízka spotreba paliva bola dôležitým faktorom pri ich výbere (7 %, - 1 percentuálny bod), kúpili si

nízkoenergetický dom (4 %, žiadna zmena) alebo si kúpili elektrické auto (3 %, + 1 percentuálny bod).

Z dlhodobejších trendov vyplýva, že počet ľudí, ktorí sa snažia znížiť svoj odpad alebo znížiť spotrebu jednorazových položiek, je na najnižšej úrovni od roku 2013.

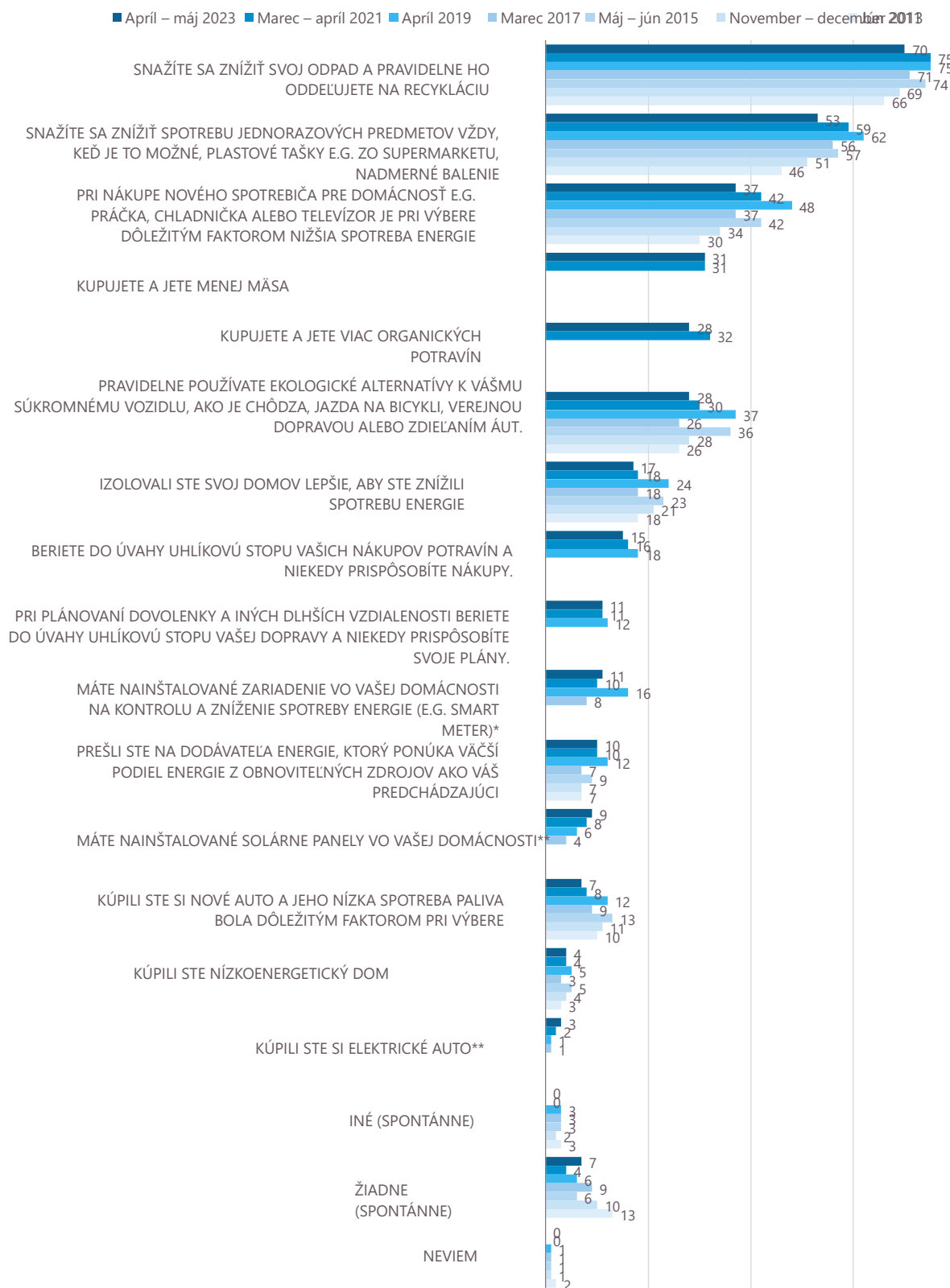
Podiel respondentov, ktorí tvrdia, že nižšia spotreba energie je dôležitým faktorom pri nákupe nového domáceho spotrebiča, klesol na rovnakú úroveň ako v roku 2017, zatiaľ čo podiel respondentov, ktorí lepšie izolovali svoj domov alebo si kúpili nové automobily s nízkou spotrebou paliva, je teraz na najnižšej úrovni.

23 QC6. Ktoré z týchto opatrení sa na vás vzťahujú, ak existujú? (MOŽNOSŤ VIACERÝCH ODPOVEDÍ)

Osobitný prieskum Eurobarometra 538

Zmena klímy

QC6 Ktoré z týchto činností, ak nejaké, sa vzťahujú na vás? (MOŽNOSŤ VIACERÝCH ODPOVEDÍ) (% – EÚ27)

Zmena klímy

Na vnútroštátnej úrovni najmenej osem z desiatich respondentov v každom členskom štáte uviedlo, že za posledných šesť mesiacov prijali aspoň jedno opatrenie na boj proti zmene klímy. Všetci respondenti na Malte (100 %) to tvrdia, rovnako ako 99 % vo Švédsku a 98 % v Luxembursku, Slovinsku a Holandsku. To je v porovnaní s 80 % v Bulharsku, 83 % na Cypre a 85 % v Rumunsku.

V porovnaní s marcom až aprílom 2021 je v súčasnosti menej pravdepodobné, že²⁴respondenti v 21 krajinách uviedli, že prijali aspoň jedno opatrenie, pričom najväčší pokles bol zaznamenaný v Portugalsku (87 %, -13 percentuálnych bodov v porovnaní s rokom 2021, -2 percentuálnych bodov v porovnaní s rokom 2019), Poľsku (87 %, -10 percentuálnych bodov), Česku (91 %, -8 percentuálnych bodov od roku 2021, -3 percentuálneho bodu od roku 2019) a Lotyšsku (89 %, -8 percentuálnych bodov). Malta (100 %, +3 percentuálne body) a Rumunsko (85 %, +2 percentuálne body) sú jedinými krajinami, v ktorých je v súčasnosti väčšia pravdepodobnosť, že respondenti prijali aspoň jedno opatrenie, zatiaľ čo vo Švédsku (99 %), Luxembursku (98 %), Francúzsku (96 %) a Fínsku (95 %) nedošlo k žiadnej zmene.

Respondenti s výnimkou jednej krajiny najčastejšie uvádzajú, že sa snažia znížiť svoj odpad a pravidelne ho oddeľovať na recykláciu, hoci ich podiel sa pohybuje od 91 % respondentov na Malte a vo Švédsku a 82 % vo Francúzsku a Luxembursku po 36 % v Rumunsku a 49 % v Poľsku. Toto opatrenie sa však nachádza v prvej tretine vo všetkých členských štátoch, keďže ide o tretiu najuvedenejšiu zmienku v Bulharsku (26 %).

„Pri nákupe nového spotrebiča pre domácnosť je pri výbere dôležitým faktorom nižšia spotreba energie“ je jediná iná možnosť, ktorá sa umiestnila na prvom mieste na vnútroštátnej úrovni, pričom najuvedenejšou činnosťou je v Bulharsku (39 %). Túto akciu uvádza aj aspoň polovica všetkých respondentov na Malte (67 %), Holandsku (54 %), Švédsku (52 %) a Slovinsku (51 %). Ide o tretiu najuvedenejšiu akciu v 16 krajinách.

V 26 členských štátoch, ktoré sa snažia znížiť spotrebu jednorazových položiek vždy, keď je to možné, je druhým najuvedeným opatrením, pričom podiel sa pohybuje od 81 % respondentov vo Švédsku, 78 % na Malte a 71 % v Holandsku na 31 % v Rumunsku, 32 % v Bulharsku a 36 % v Poľsku. Táto akcia sa radí medzi tri najlepšie v každom členskom štáte a v Bulharsku má druhé miesto s lepšou izoláciou domov s cieľom znížiť spotrebu energie.

Nákup a konzumácia menšieho množstva mäsa je tretím najuvedeným opatrením v Holandsku (58 %), Nemecku (47 %) a Francúzsku (41 %) a uvádza ho aj najmenej polovica všetkých respondentov vo Švédsku a Luxembursku (v oboch prípadoch 53 %). Naproti tomu len 11 % v Poľsku a 13 % v Portugalsku a Litve tvrdí, že tieto opatrenia prijímajú.

24 V porovnaní s rokom 2021 sa metodika použitá na vykonanie prieskumu úplne líšila v BE, CZ, DK, EE, IE, LV, LT, LU, PT, FI, SE a čiastočne v EL, MT, NL, SI, SK. Ak sú rozdiely významné, pridalo sa porovnanie s výsledkami za rok 2019.

Pravidelné používanie alternatív k súkromnému automobilu šetrných k životnému prostrediu je tretím najuvedenejším opatrením vo Švédsku (63 %), Fínsku (45 %) a Írsku (29 %) a vo veľkej miere sa spomína aj v Holandsku (56 %) a Luxembursku (47 %). Najmenej to uvádzajú respondenti v Poľsku (12 %), Taliansku a Chorvátsku (obe 14 %).

V štyroch krajinách je nákup a konzumácia väčšieho množstva ekologických potravín tretou najuvedenejšou činnosťou: Luxembursko (60 %), Slovinsko (56 %), Dánsko (47 %) a Rakúsko (41 %). Uvádza sa to aj najmenej polovica vo Švédsku (52 %). Naopak, 11 % v Maďarsku, 12 % v Poľsku a 14 % v Bulharsku uvádza, že tieto opatrenia prijímajú.

V Bulharsku je lepšie izolovať domácnosť s cieľom znížiť spotrebu energie na druhom mieste a zároveň sa snažiť znížiť spotrebu jednorazových položiek (obe 32 %). Lepšiu izoláciu domu uvádza aj 43 % respondentov v Holandsku a 32 % v Slovinsku.

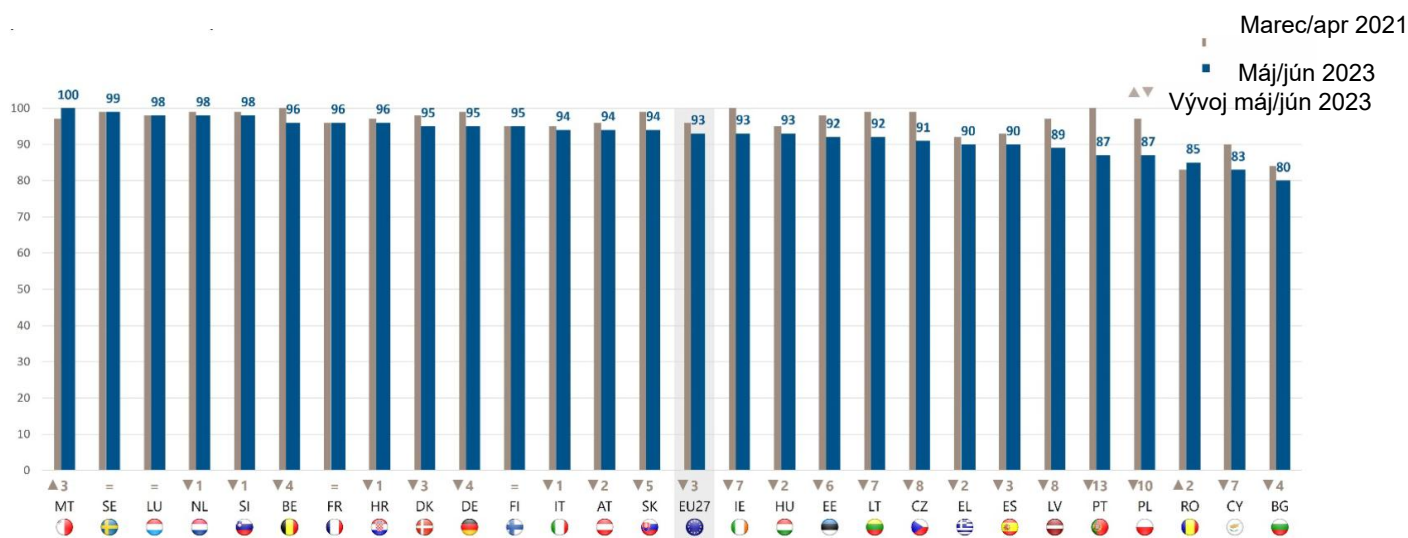
V prvej trojke sa v žiadnej krajine neobjavujú žiadne ďalšie akcie. Pozoruhodné výsledky zostávajúcich opatrení zahŕňajú:

- Respondenti vo Švédsku (46 %) a Holandsku (41 %) častejšie než respondenti v iných krajinách tvrdia, že považujú uhlíkovú stopu svojich nákupov potravín za uhlíkovú stopu a niekedy prispôbia svoje nakupovanie.
- Respondenti v Holandsku (44 %) častejšie ako respondenti v iných krajinách tvrdia, že vo svojom dome nainštalovali zariadenia na kontrolu a zníženie spotreby energie. Malta (33 %) a Luxembursko (20 %) sú jedinými ďalšími krajinami, kde aspoň jedna z piatich krajín tvrdí, že tak urobili.
- Respondenti vo Švédsku (43 %) častejšie ako respondenti v iných krajinách tvrdia, že pri plánovaní dovolenky alebo dlhších ciest zohľadňujú uhlíkovú stopu svojej dopravy.
- Švédsko (25 %) je tiež jedinou krajinou, v ktorej aspoň jeden z piatich hovorí, že prešiel na dodávateľa energie, ktorý ponúka väčší podiel energie z obnoviteľných zdrojov.
- Holandsko (43 %), Cyprus (25 %) a Malta (21 %) sú jedinými krajinami, v ktorých aspoň jeden z piatich nainštaloval solárne panely vo svojom dome.
- Takmer každý piaty respondent v Luxembursku (19 %) uviedol, že kúpil nízkoenergetický dom, pričom aspoň jeden z desiatich respondentov v Holandsku (12 %) a na Cypre (10 %) uviedol, že to urobili.

Osobitný prieskum Eurobarometra 538

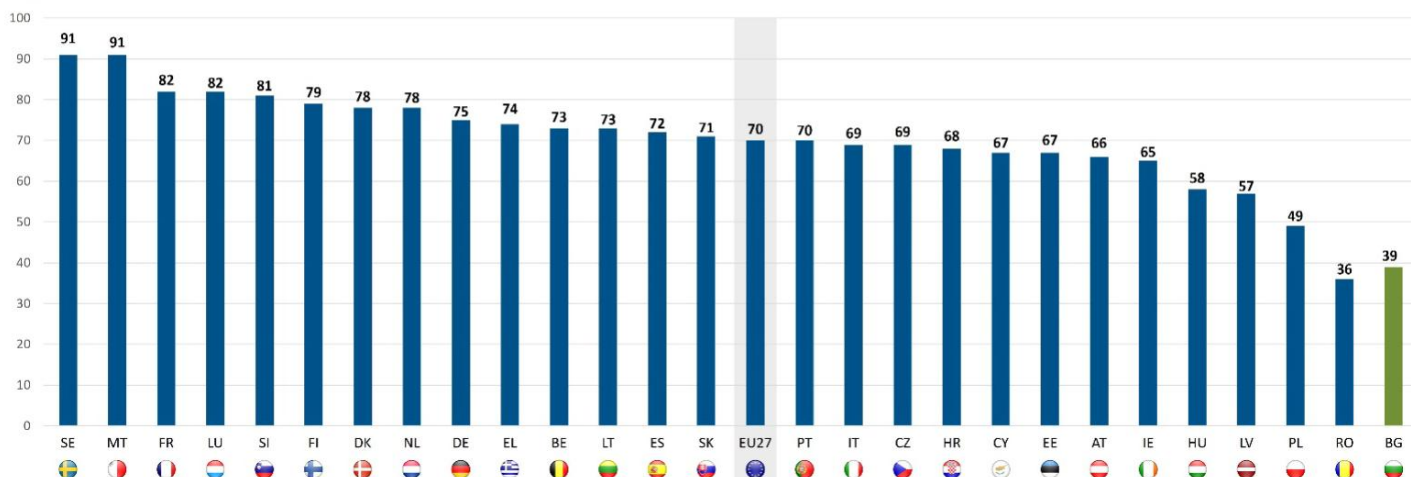
Zmena klímy

QC6 Ktoré z týchto činností, ak nejaké, sa vzťahujú na vás? (Viaceré POSSIBLE ANSWERS) (% spolu „aspoň jedna akcia“)

QC6. Ktoré z týchto opatrení sa na vás vzťahuje, ak existuje? (Možnosť viacerých odpovedí) (% – Najuviedenejšia odpoveď podľa krajín)

- Snažíte sa znížiť svoj odpad a pravidelne ho oddeľujete na recykláciu
- Pri nákupe nového spotrebiča pre domácnosť (napr. práčky, chladničky alebo televízora) je pri výbere dôležitá nižšia spotreba energie

Osobitný prieskum Eurobarometra 538

Zmena klímy

QC6 Ktoré z týchto činností, ak nejaké, sa vzťahujú na vás? (MOŽNOSŤ VIACERÝCH ODPOVEDÍ) (%)

	EÚ27	BY †	BG	CZ	DK	DE	EE	IE	EL	ES	FR	HR	IT	CY	LV	LT	LU	HU	MT	NL	PR I	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE
Snažíte sa znížiť svoj odpad a pravidelne ho oddeľujete na recykláciu	70	73	26	69	78	75	67	65	74	72	82	68	69	67	57	73	82	58	91	78	66	49	70	36	81	71	79	91
Snažíte sa znížiť spotrebu jednorazových predmetov vždy, keď je to možné (napr. plastové tašky zo supermarketu, nadbytočné obaly)	53	59	32	49	63	65	61	52	64	49	57	49	40	54	48	48	66	55	78	71	57	36	49	31	65	57	69	81
Pri nákupe nového spotrebiča pre domácnosť (napr. práčky, chladničky alebo televízora) je pri výbere dôležitá nižšia spotreba energie	37	43	39	46	46	41	40	28	40	34	38	34	31	46	41	37	48	37	67	54	38	24	31	27	51	40	42	52
Kupujete a jete menej mäsa	31	39	19	18	46	47	24	26	14	15	41	22	26	21	17	13	53	18	22	58	39	11	13	14	27	19	41	53
Pravidelne používate ekologické alternatívy k vášmu súkromnému vozidlu, ako je chôdza, jazda na bicykli, verejnou dopravou alebo zdieľaním áut.	28	42	17	24	43	43	32	29	28	23	27	14	14	17	26	22	47	19	42	56	33	12	16	16	37	31	45	63
Kupujete a jete viac organických potravín	28	28	14	15	47	39	21	21	16	21	28	32	29	16	24	24	60	11	26	38	41	12	17	17	56	25	22	52
Izolovali ste svoj domov lepšie, aby ste znížili spotrebu energie	17	28	32	20	22	10	26	22	19	11	21	20	13	27	16	17	28	19	13	43	11	12	11	20	32	24	19	17
Beriete do úvahy uhlíkovú stopu vašich nákupov potravín a niekedy prispôbiate nákupy.	15	22	3	10	27	21	9	22	3	9	24	7	3	8	10	7	30	13	10	41	20	6	8	4	22	12	32	46
Máte nainštalované zariadenie vo vašej domácnosti na kontrolu a zníženie spotreby energie (napr. inteligentný merač)	11	17	2	7	18	9	12	15	2	8	18	6	4	7	12	13	20	9	33	44	19	8	7	8	18	7	17	17
Pri plánovaní dovolenky a iných dlhších vzdialeností beriete do úvahy uhlíkovú stopu vašej dopravy a niekedy prispôbiate svoje plány.	11	15	3	6	21	16	4	12	2	4	16	3	4	7	5	3	25	8	10	32	19	3	5	6	10	6	30	43
Prešli ste na dodávateľa energie, ktorý ponúka väčší podiel energie z obnoviteľných zdrojov ako váš predchádzajúci	10	14	1	4	15	15	8	13	6	5	9	5	9	3	6	8	16	4	1	19	11	4	7	6	16	4	17	25
Máte nainštalované solárne panely vo vašej domácnosti	9	19	3	8	7	9	4	6	17	6	5	5	6	25	3	3	13	4	21	43	14	5	5	4	12	6	6	9
Kúpili ste si nové auto a jeho nízka spotreba paliva bola dôležitým faktorom pri výbere	7	10	7	11	15	6	11	9	2	5	11	4	6	12	8	8	16	4	14	12	9	4	4	4	16	6	13	17
Kúpili ste nízkoenergetický dom	4	6	3	2	8	2	5	6	1	3	6	1	3	10	2	2	19	6	9	12	4	3	2	4	6	2	4	4
Kúpili ste si elektrické auto	3	3	1	2	9	3	2	5	1	2	2	3	5	1	2	1	8	2	6	9	7	1	2	2	3	1	7	9
Iné (spontánne)	0	0	0	0	2	1	1	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1	0	0	0	0
Žiadne (spontánne)	7	4	18	9	5	5	8	5	9	10	4	3	6	16	9	8	2	7	0	2	6	12	12	15	2	6	4	1
Neviem	0	0	2	1	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0	0	1	1	0	0	1	1	0
Spolu „aspoň jedna akcia“	93	96	80	91	95	95	92	93	90	90	96	96	94	83	89	92	98	93	100	98	94	87	87	85	98	94	95	99

Na celkovej úrovni EÚ sa od apríla do mája 2021 vo všeobecnosti vyskytli len malé zmeny²⁵. Tieto však

²⁵ V porovnaní s rokom 2021 sa metodika použitá na vykonanie prieskumu úplne líšila v BE, CZ, DK, EE, IE, LV, LT, LU, PT, FI, SE a čiastočne v EL, MT, NL, SI,

Zmena klímy

maskujú väčšie zmeny na vnútroštátnej úrovni o najmenej desať percentuálnych bodov v prípade 13 z 15 opatrení, o ktoré sa žiadalo.

V 20 krajinách je teraz menej pravdepodobné, že sa respondenti pokúsia znížiť svoj odpad a oddeliť ho na recykláciu a v piatich krajinách je pokles aspoň o desať percentuálnych bodov: Írsko (65 %, -24 percentuálnych bodov v porovnaní s rokom 2021, -5 percentuálneho bodu v porovnaní s rokom 2019), Česko (69 %, -19 percentuálnych bodov od roku 2021, -7 percentuálnych bodov od roku 2019), Belgicko (73 %, -13 percentuálnych bodov od roku 2021, -5 percentuálnych bodov od roku 2019), Portugalsko (70 %, -12 percentuálnych bodov od roku 2021, -6 percentuálnych bodov od roku 2019) a Poľsko (49 %, -11 percentuálnych bodov). V šiestich krajinách vrátane Malty (91 %, +9 percentuálnych bodov) je teraz pravdepodobnejšie, že tieto opatrenia prijímú, zatiaľ čo v Slovinsku (81 %).

V 21 krajinách sa podľa možnosti znížil podiel respondentov, ktorí sa snažia znížiť spotrebu jednorazových položiek, a v troch krajinách o viac ako 20 percentuálnych bodov: Portugalsko (49 %, -26 percentuálnych bodov od roku 2021, -4 percentuálneho bodu od roku 2019), Írsko (52 %, -25 percentuálnych bodov od roku 2021, -8 percentuálneho bodu od roku 2019) a Česko (49 %, -22 percentuálnych bodov od roku 2021, -5 percentuálnych bodov od roku 2019). Výrazný pokles zaznamenali aj respondenti v Estónsku (61 %, -15 percentuálnych bodov od roku 2021, -7 percentuálnych bodov od roku 2019), Taliansku (40 %, -11 percentuálnych bodov), Lotyšsku (48 %, -10 percentuálnych bodov) a Poľsku (36 %, -10 percentuálnych bodov). Naopak, zmienky o tomto opatrení sa zvýšili v piatich krajinách vrátane Malty (78 %, +7 percentuálnych bodov od roku 2021, +17 percentuálnych bodov od roku 2019), zatiaľ čo v Maďarsku nedošlo k žiadnej zmene (55 %).

Došlo k ešte väčším vnútroštátnym zmenám v podiele respondentov, ktorí tvrdia, že pri nákupe nového domáceho spotrebiča je dôležitým faktorom pri ich výbere nižšia spotreba energie, pričom výrazný pokles bol zaznamenaný v Portugalsku (31 %, -42 percentuálnych bodov od roku 2021, -11 percentuálnych bodov od roku 2019), Írsku (28 %, -28 percentuálnych bodov od roku 2021, -10 percentuálnych bodov od roku 2019), Česku (46 %, -22 percentuálnych bodov od roku 2021, -5 percentuálnych bodov od roku 2019) a Estónsku (40 %, -22 percentuálnych bodov od roku 2021, -18 percentuálnych bodov od roku 2019). Pokles zmienok sa zaznamenal celkovo v 19 krajinách. Existuje päť krajín vrátane Švédska (52 %, +11 percentuálnych bodov od roku 2021, -9 percentuálnych bodov od roku 2019) a Fínska (42 %, +12 percentuálnych bodov od roku 2021, -9 percentuálnych bodov od roku 2019), kde respondenti teraz s väčšou pravdepodobnosťou tvrdia, že prijali toto opatrenie. V Luxembursku (48 %) ani v Rakúsku (38 %) sa nepozorovala žiadna zmena.

Evolúcia pri nákupe a konzumácii menšieho množstva mäsa je zmiešaná. Respondenti v 15 krajinách teraz s väčšou pravdepodobnosťou tvrdia, že to robia, pričom najväčší nárast bol zaznamenaný v Luxembursku (53 %, +7 percentuálnych bodov) a vo Švédsku (53 %, +7 percentuálnych bodov). Naopak, zmienky klesli v deviatich krajinách, najmä v Portugalsku (13 %, -26 percentuálnych bodov) a Írsku (26 %, -12 percentuálnych bodov). Vo Francúzsku (41 %), Lotyšsku (17 %) ani Španielsku (15 %) nedošlo k žiadnej zmene.

V porovnaní s rokom 2021 je v súčasnosti menej pravdepodobné, že respondenti v 19 krajinách kupujú a konzumujú viac ekologických potravín, čo platí najmä v Portugalsku (17 %, -18 percentuálnych bodov), Francúzsku (28 %, -13 percentuálnych bodov) a Írsku (21 %, -12 percentuálnych bodov). Vo zvyšných ôsmich členských štátoch je teraz pravdepodobnejšie, že tieto opatrenia prijímú respondenti, pričom najväčší nárast sa zaznamenal v Luxembursku (60 %, +12 percentuálnych bodov). V Taliansku nedošlo k žiadnej zmene (29 %).

Zmienka o pravidelnom používaní alternatív k súkromnému automobilu šetrných k životnému prostrediu sa znížila v 15 krajinách vrátane Portugalska (16 %, -22 percentuálnych bodov od roku 2021, +2 percentuálne body od roku 2019), Írska (29 %, -11 percentuálnych bodov od roku 2021, -7 percentuálneho bodu od roku 2019) a Česka (24 %, -11 percentuálnych bodov od roku 2021 - 5 percentuálnych bodov od roku 2019) a v desiatich krajinách vrátane Švédska (63 %, +21 percentuálnych bodov od roku 2021 - 2 percentuálne body od roku 2019), Malty (42 %, +16 percentuálnych bodov od roku 2021, +11 percentuálnych bodov od roku 2019) a Fínska (45 %, +14 percentuálnych bodov od roku 2021, -3 percentuálnych bodov od roku 2019). V Lotyšsku nedošlo k žiadnej zmene (26 %).

Podiel respondentov, ktorí lepšie izolovali svoj domov na zníženie spotreby energie, klesol v 13 krajinách vrátane Írska (22 %, -15 percentuálnych bodov od roku 2021, -10 percentuálnych bodov od roku 2019) a Portugalska (11 %, -18 percentuálnych bodov od roku 2021, -7 percentuálnych bodov od roku 2019). Naopak, zmienky sa zvýšili v 12 krajinách, najmä v Luxembursku (28 %, +13 percentuálnych bodov od roku 2021, -2 percentuálnych bodov od roku 2019) a vo Fínsku (19 %, +11 percentuálnych bodov od roku 2021, -3 percentuálne body od roku 2019). V Slovinsku (32 %) ani Lotyšsku (16 %) nedošlo k žiadnej zmene.

V 16 krajinách došlo k poklesu podielu respondentov, ktorí považujú uhlíkovú stopu svojich nákupov potravín za uhlíkovú stopu a niekedy zodpovedajúcim spôsobom prispôbujú svoje nakupovanie, pričom najväčší podiel bol zaznamenaný v Portugalsku (8 %, -21 percentuálnych bodov od roku 2021, +3 percentuálne body od roku 2019), Írsku (22 %, -18 percentuálnych bodov od roku 2021, -3 percentuálneho bodu od roku 2019), Česku (10 %, -14 percentuálnych bodov od roku 2021, +1 percentuálny bod od roku 2019) a Belgicku (22 %, -11 percentuálnych bodov od roku 2021, -7 percentuálnych bodov od roku 2019). Toto správanie sa

SK. Ak sú rozdiely významné, pridalo sa porovnanie s výsledkami za rok 2019.

Zmena klímy

zvýšilo v deviatich krajinách vrátane Švédska (46 %, + 12 percentuálnych bodov od roku 2021, – 1 percentuálny bod od roku 2019) a zostáva nezmenené v štyroch krajinách.

Podiel respondentov, ktorí vo svojom dome nainštalovali zariadenia na kontrolu a zníženie spotreby energie, sa zvýšil v 18 krajinách vrátane Fínska (17 %, + 10 percentuálnych bodov od roku 2021 – 4 percentuálne body od roku 2019). Poklesol v šiestich krajinách vrátane Portugalska (7 %, -9 percentuálnych bodov od roku 2021, + 1 percentuálny bod od roku 2019) a zostal nezmenený v Rakúsku (20 %), Chorvátsku (7 %) a Bulharsku (3 %).

Respondenti vo Švédsku (43 %, + 16 percentuálnych bodov od roku 2021, + 1 percentuálny bod od roku 2019) teraz s väčšou pravdepodobnosťou zvažia uhlíkovú stopu svojej dopravy pri plánovaní dovolenky a iných dlhších vzdialeností a niekedy zodpovedajúcim spôsobom prispôbia svoje plány. Celkovo sa podiel respondentov, ktorí prijali toto opatrenie, zvýšil v 14 krajinách, klesol v 12 krajinách a zostal nezmenený v Slovinsku (10 %).

V porovnaní s rokom 2021 respondenti v desiatich krajinách vrátane Belgicka (14 %, – 11 percentuálnych bodov) a Írska (13 %, –10 percentuálnych bodov od roku 2021) v súčasnosti menej pravdepodobne prešli na dodávateľa energie, ktorý ponúka väčší podiel energie z obnoviteľných zdrojov. V 13 krajinách je teraz pravdepodobnejšie, že tieto opatrenia prijímú respondenti, zatiaľ čo vo zvyšných štyroch krajinách nedošlo k žiadnej zmene.

Inštalácia solárnych panelov v domácnosti klesla v siedmich krajinách vrátane Portugalska (5 %, -12 percentuálnych bodov od roku 2021, + 1 percentuálny bod od roku 2019), zvýšila sa v 16 krajinách vrátane Holandska (43 %, + 7 percentuálnych bodov od roku 2021, + 20 percentuálnych bodov od roku 2019) a v štyroch krajinách zostala nezmenená.

Napokon respondenti v Luxembursku (19 %, + 10 percentuálnych bodov) teraz s väčšou pravdepodobnosťou tvrdia, že kúpili nízkoenergetický dom. Cyprus (10 %, + 6 percentuálnych bodov) je jedinou inou krajinou, v ktorej je vývoj viac ako štyri percentuálne body v oboch smeroch.

Zmena klímy

Medzi najvýznamnejšie zo sociálno-demografickej analýzy patrí:

- Ženy častejšie ako muži tvrdia, že sa snažia znížiť spotrebu jednorazových položiek (56 % oproti 50 %), že nakupujú a konzumujú menej mäsa (35 % oproti 26 %) alebo že kupujú a konzumujú viac ekologických potravín (31 % oproti 24 %).
- Čím je respondent mladší, tým je pravdepodobnejšie, že k svojmu súkromnému automobilu budú pravidelne používať alternatívy šetrné k životnému prostrediu: 33 % ľudí vo veku 15 – 24 rokov to tvrdí v porovnaní s 26 % ľudí vo veku 55 rokov a starších.
- Respondenti, ktorí ukončili vzdelávanie vo veku nad 20 rokov, s väčšou pravdepodobnosťou prijali každé opatrenie ako tí, ktorí ukončili vzdelávanie v mladšom veku. Napríklad 34 % nakupuje a konzumuje viac ekologických potravín v porovnaní s 20 %, ktorí ukončili vzdelanie vo veku 15 rokov a menej.
- Manažéri sú jednotne medzi sociálno-profesionálnymi skupinami, ktoré s najväčšou pravdepodobnosťou prijali každé opatrenie. Napríklad 61 % uviedlo, že sa pokúšajú obmedziť používanie jednorazových predmetov v porovnaní s 50 % manuálnych pracovníkov.
- Respondenti, ktorí nikdy alebo takmer nikdy nemajú ťažkosti s platením účtov, majú väčšiu pravdepodobnosť, že prijímú každé opatrenie ako tí, ktorí majú väčšie ťažkosti. Napríklad 73 % sa snaží znížiť svoj odpad a recyklovať, v porovnaní so 65 %, ktorí majú problémy platiť svoje účty väčšinu času.
- Pri každom z 15 opatrení respondenti, ktorí sa považujú za súčasť vyššej strednej alebo vyššej triedy, ich prijali s väčšou pravdepodobnosťou v porovnaní s respondentmi, ktorí sa považujú za súčasť iných kategórií sociálneho rebríčka.

Z analýzy tiež vyplýva, že respondenti, ktorí sa domnievajú, že zmena klímy je najzávažnejší alebo jeden z najzávažnejších problémov, ktorým čelí svet, s väčšou pravdepodobnosťou prijali každé opatrenie ako tí, ktorí si myslia, že zmena klímy nie je vážnym problémom. Okrem toho respondenti, ktorí si myslia, že zmena klímy je veľmi vážny problém, majú väčšiu pravdepodobnosť, že prijali každé opatrenie, než tí, ktorí si myslia, že sú menej závažné.

Na záver je zaujímavé poznamenať, že podiel respondentov, ktorí tvrdia, že neprijali opatrenia na boj proti zmene klímy, v skutočnosti podáva správu o prijatí každého z týchto opatrení. Napríklad 50 % tých, ktorí tvrdia, že nekonali, tiež tvrdí, že sa snažia znížiť svoj odpad a oddeliť ho na recykláciu.

Osobitný prieskum Eurobarometra 538

Zmena klímy

QC6 Ktoré z týchto činností, ak nejake, sa vzťahujú na vás? (MOŽNOSŤ VIACERÝCH ODPOVEDÍ) (% – EÚ)

	Kúpili ste si nové auto a jeho nízka spotreba paliva bola dôležitým faktorom pri výbere	Kúpili ste si elektrické auto	Pravidelne používate ekologické alternatívy k vášmu súkromnému vozidlu, ako je chôdza, jazda na bicykli, verejnou dopravou alebo zdieľaním áut.	Izolovali ste svoj domov lepšie, aby ste znížili spotrebu energie	Kúpili ste nízkoe energetický dom	Pri nákupe nového spotrebiča pre domácnosť (napr. práčky, chladničky alebo televízie) je pri výbere dôležitým faktorom nižšia spotreba energie.	Prešli ste na dodávateľa energie, ktorý ponúka väčší podiel energie z obnoviteľných zdrojov ako váš predchádzajúci	Máte nainštalované zariadenie vo vašej domácnosti na kontrolu a zníženie spotreby energie (napr. inteligentný merač)	Máte nainštalované solárne panely vo vašej domácnosti	Beriete do úvahy uhlíkovú stopu vašich nákupov potravín a niekedy prispôbiate nákupy.	Pri plánovaní dovolenky a iných dlhších vzdialeností beriete do úvahy uhlíkovú stopu vašej dopravy a niekedy prispôbiate svoje plány.	Kupujete a jete menej mäsa	Snažíte sa znížiť svoj odpad a pravidelne ho oddeľujete na recykliáciu	Snažíte sa znížiť spotrebu jednorazových predmetov vždy, keď je to možné (napr. plastové tašky zo supermarketu, nadbytočné obaly)	Iné (spontánne)	Žiadne (spontánne)	Neviem	Spolu „aspoň jedna akcia“	
EÚ27	7	3	28	17	4	37	10	11	9	15	11	31	28	70	53	0	7	0	93
Pohlavie																			
Muž	8	4	28	18	4	37	10	12	9	14	11	26	24	68	50	0	8	0	92
Žena	6	3	29	16	3	37	10	10	8	17	12	35	31	72	56	0	6	0	94
Vek																			
15 – 24	4	3	33	9	2	24	8	8	6	17	14	32	28	68	50	0	7	0	92
25 – 39	7	4	31	17	5	41	12	11	7	17	12	32	31	68	55	0	5	0	94
40 – 54	9	5	27	20	5	41	11	13	10	16	13	29	28	70	53	0	6	0	94
55+	7	2	26	17	3	36	8	11	9	13	10	31	25	71	53	0	8	1	91
Vzdelávanie (koniec)																			
—15	3	1	20	10	2	30	6	5	4	6	3	24	20	70	47	0	11	0	88
16 – 19	6	3	23	16	4	37	8	10	7	12	8	26	24	67	50	0	7	0	93
20+	11	5	35	23	5	44	14	17	13	22	18	38	34	74	60	0	4	0	96
Stále študuje	4	3	41	9	1	24	8	7	6	19	17	38	37	73	55	0	6	1	93
Sociálno-profesionálna kategória																			
Samostatne zárobkovo činná osoba	9	7	27	24	5	46	16	15	16	14	12	30	32	71	55	1	4	0	95
Manažéri	12	7	35	22	6	46	15	17	13	23	19	39	37	72	61	0	3	0	97
Ostatné biele obojky	7	4	28	19	6	40	12	13	8	16	12	30	28	68	51	0	7	0	93
Manuálni pracovníci	8	3	26	16	4	36	8	10	7	13	10	25	24	67	50	0	7	0	93
Osoby v dome	4	3	20	13	4	33	7	9	7	9	5	24	23	64	51	1	9	0	91
Nezamestnaný	3	1	22	9	1	31	8	6	5	13	9	27	18	69	51	0	11	1	89
Dôchodca	7	2	26	17	3	35	7	11	8	13	9	31	24	72	53	0	9	1	91
Študenti	4	3	41	9	1	24	8	7	6	19	17	38	37	73	55	0	6	1	93
Ťažkosti s platením účtov																			
Väčšinu času	4	3	23	10	2	30	6	8	5	11	8	27	20	65	48	0	11	1	89
Čas od času	5	2	23	14	3	33	9	8	6	12	8	25	23	62	46	1	9	0	90
Takmer nikdy/nikdy	8	4	31	19	4	39	10	13	10	17	13	34	31	73	57	0	5	0	94
Zvážiť príslušnosť k																			
Pracujúca trieda	5	1	23	12	2	30	5	8	4	11	6	22	18	69	50	0	9	1	90
Nižšia stredná trieda	6	1	24	14	3	36	9	9	6	13	9	29	22	68	53	1	9	0	91
Stredná trieda	8	4	30	18	4	39	11	12	9	16	12	33	31	70	54	0	6	0	94
Horná stredná trieda	12	9	42	27	7	42	16	22	19	27	24	45	44	74	60	0	3	0	97
Vyššia trieda	11	11	35	25	13	49	15	23	21	25	19	35	34	72	63	0	2	2	96
Zmena klímy																			
Najväčší problém	9	5	43	19	4	43	13	14	11	26	23	46	39	77	63	0	4	0	96
Jeden z problémov	8	4	32	19	4	41	11	13	9	19	13	36	32	78	61	0	3	0	96
Žiadny problém	6	3	22	15	4	33	8	10	7	10	7	23	22	63	46	1	10	1	90
Vnímanie zmeny klímy																			
Nie je to vážny problém	7	3	18	14	4	29	5	10	7	7	5	15	16	55	38	1	14	0	85
Dost' vážny problém	7	3	21	13	4	29	7	10	8	10	6	22	19	54	41	1	12	1	87
Veľmi vážny problém	7	4	31	18	4	39	11	12	9	17	13	34	31	74	57	0	5	0	95
Podnikol kroky na boj proti zmene klímy																			
Áno	9	4	36	20	4	44	12	15	11	21	15	39	35	81	64	0	0	0	99
Nie	5	2	14	11	3	24	6	6	5	6	5	17	15	50	33	0	18	1	81

III. POSTOJE K BOJU PROTI ZMENE KLÍMY A PRECHODU NA ČISTÚ ENERGIU

Zmena klímy

V tejto kapitole sa skúmajú postoje Európanov k boju proti zmene klímy, ako aj k prechodu na čistú energiu. Patria sem potenciálne pozitívne vplyvy zníženia dovozu fosílnych palív, adaptácie na zmenu klímy, zvýšenej verejnej finančnej podpory prechodu na čistú energiu a vplyvu zmeny klímy na zdravie.

môže byť prínosom pre občanov EÚ vrátane 23 % respondentov, ktorí „úplne súhlasia“.

pre občanov EÚ vrátane 23 %, ktorí „úplne súhlasia“. (poznámka*: chyba v kopírovaní/vložit?)

Viac ako osem z desiatich Európanov si myslí, že riešenie klimatických zmien a environmentálnych otázok by malo byť prioritou pre zlepšenie verejného zdravia

Respondenti boli požiadaní, do akej miery súhlasili alebo nesúhlasili so šiestimi vyhláseniami týkajúcimi sa boja proti zmene klímy a prechodu na čistú energiu²⁶. Viac ako šesť z desiatich súhlasí s každým vyhlásením.

Viac ako osem z desiatich respondentov (84 %, – 3 percentuálne body od marca do apríla 2021) súhlasí s tým, že riešenie zmeny klímy a environmentálnych otázok by malo byť prioritou na zlepšenie verejného zdravia, pričom 41 % uviedlo, že „úplne súhlasia“.

Takmer osem z desiatich (78 %, -3 percentuálnych bodov) súhlasí s tým, že by sa mala poskytnúť väčšia verejná finančná podpora na prechod na čistú energiu, aj keď to znamená, že by sa mali znížiť dotácie na fosílnu palivá, pričom 36 % s týmto tvrdením úplne súhlasí.

Tri štvrtiny (75 %, –3 percentuálneho bodu) súhlasia s tým, že prijatie opatrení v oblasti zmeny klímy povedie k inováciám, ktoré zvýšia konkurencieschopnosť podnikov EÚ, vrátane 29 %, ktorí „úplne súhlasia“. Takmer toľko (73 %, –1 percentuálnych bodov) súhlasí s tým, že náklady na škody spôsobené zmenou klímy sú oveľa vyššie ako náklady na investície potrebné na zelenú transformáciu vrátane 33 %, ktorí „úplne súhlasia“.

Sedem z desiatich respondentov (70 %, žiadna zmena) súhlasí s tým, že zníženie dovozu fosílnych palív z krajín mimo EÚ môže zvýšiť energetickú bezpečnosť a hospodársky prospech EÚ, pričom 27 % úplne súhlasí. Napokon 63 % respondentov súhlasí s tým, že prispôsobenie sa nepriaznivým vplyvom zmeny klímy

26 QC4. Do akej miery súhlasíte alebo nesúhlasíte s každým z nasledujúcich tvrdení? QC4.1 Boj proti zmene klímy a environmentálnym otázkam by mal byť prioritou pre zlepšenie verejného zdravia; QC4.2 Náklady na škody spôsobené zmenou klímy sú oveľa vyššie ako náklady na investície potrebné na zelenú transformáciu; QC4.3 Zníženie dovozu fosílnych palív z krajín mimo EÚ môže zvýšiť energetickú bezpečnosť a hospodársky prospech EÚ; Otázka č. 4.4 Prijatie opatrení v oblasti zmeny klímy povedie k inováciám, ktoré zvýšia konkurencieschopnosť podnikov EÚ; QC4.5 Väčšia verejná finančná podpora by sa mala poskytnúť na prechod na čistú energiu, aj keď to znamená, že by sa mali znížiť dotácie na fosílnu palivá; QC4.6 Prispôsobenie sa nepriaznivým vplyvom zmeny klímy môže byť prínosom pre občanov EÚ.

Osobitný prieskum Eurobarometra 538

Zmena klímy

QC4. Do akej miery súhlasíte s každým z nasledujúcich tvrdení? (% – EÚ27)

Riešenie problematiky zmeny klímy a životného prostredia by malo byť prioritou na zlepšenie verejného zdravia.

Máj/jún 2023

Marec/apr 2021

Väčšia verejná finančná podpora by sa mala poskytnúť na prechod na čistú energiu, aj keď to znamená, že by sa mali znížiť dotácie na fosílna palivá.

Máj/jún 2023

Marec/apr 2021

Prijatie opatrení v oblasti zmeny klímy povedie k inováciám, ktoré zvýšia konkurencieschopnosť EÚ

Máj/jún 2023

Marec/apr 2021

Náklady na škody spôsobené zmenou klímy sú oveľa vyššie ako náklady na investície potrebné na zelenú transformáciu.

Máj/jún 2023

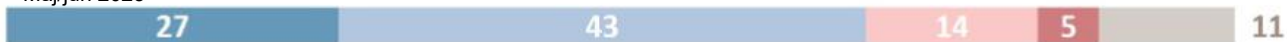

Marec/apr 2021

Zníženie dovozu fosílnych palív z krajín mimo EÚ môže zvýšiť energetickú bezpečnosť a hospodársky prospech EÚ

Máj/jún 2023

Marec/apr 2021

Nezspôsobenie sa nepriaznivým vplyvom zmeny klímy môže byť prínosom pre občanov EÚ

Máj/jún 2023

Marec/apr 2021

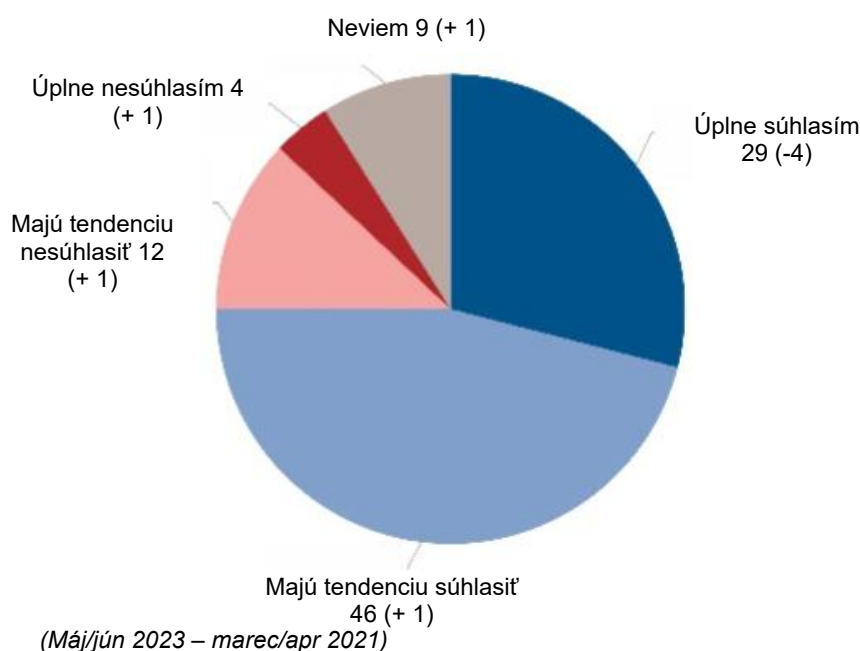
1. Postoje k prijatiu opatrení v oblasti zmeny klímy

Podiel respondentov, ktorí tvrdia, že „nevedia“ je obzvlášť vysoký v Lotyšsku a Estónsku (každý 20 %).

Tri štvrtiny Európanov súhlasia s tým, že prijatie opatrení v oblasti zmeny klímy povedie k inováciám, ktoré zvýšia konkurencieschopnosť podnikov v EÚ

Tri štvrtiny respondentov (75 %, – 3 percentuálne body) súhlasia s tým, že prijatie opatrení v oblasti zmeny klímy povedie k inováciám, ktoré zvýšia konkurencieschopnosť podnikov v EÚ, vrátane 29 % (-4 percentuálnych bodov), ktorí „úplne súhlasia“. O niečo viac ako jeden z desiatich (16 %, -2 percentuálny bod) nesúhlasí, zatiaľ čo 9 % (+ 1

QC4.4 Do akej miery súhlasíte alebo nesúhlasíte s každým z nasledujúcich tvrdení? Prijatie opatrení v oblasti zmeny klímy povedie k inováciám, ktoré zvýšia konkurencieschopnosť EÚ (% – EÚ27).

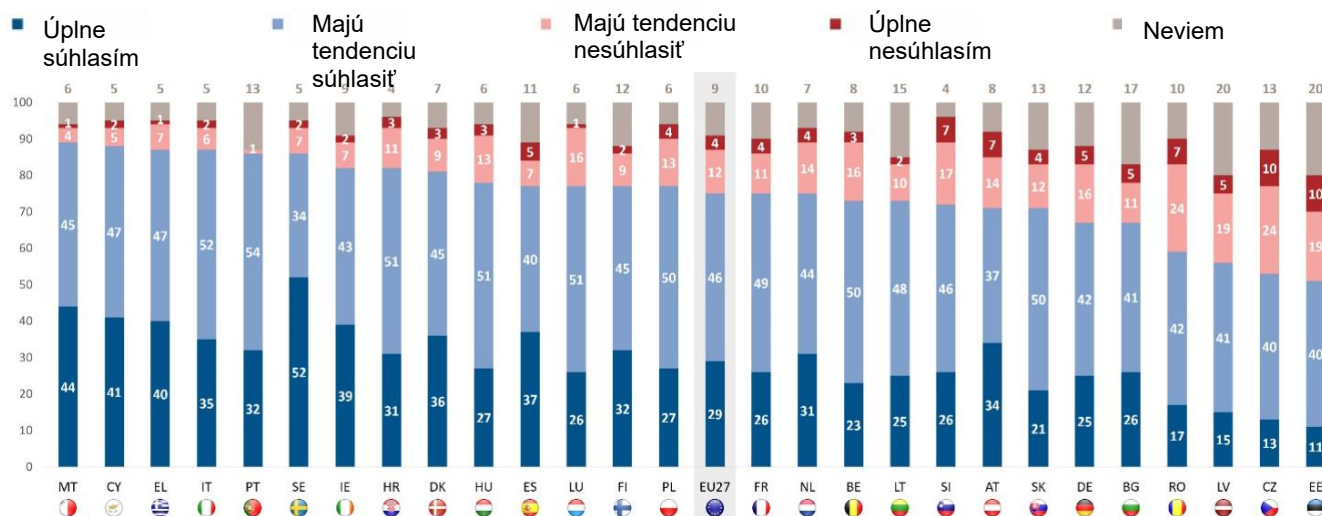

percentuálny bod) tvrdí, že nevedia.

V každom členskom štáte viac ako polovica všetkých respondentov súhlasí s tým, že prijatie opatrení v oblasti zmeny klímy povedie k inováciám, ktoré zvýšia konkurencieschopnosť podnikov EÚ, a to od 89 % na Malte, 88 % na Cypre a 87 % v Grécku a Taliansku po 51 % v Estónsku, 53 % v Česku a 56 % v Lotyšsku.

V 23 krajinách s týmto vyhlásením „úplne súhlasí“ aspoň jedna z piatich krajín, pričom najvyšší podiel bol zaznamenaný vo Švédsku (52 %), na Malte (44 %) a na Cypre (41 %). Naproti tomu 11 % v Estónsku, 13 % v Česku a 15 % v Lotyšsku tiež „úplne súhlasí“.

QC4.4 Do akej miery súhlasíte alebo nesúhlasíte s každým z nasledujúcich tvrdení? (% – prijatie opatrení v oblasti zmeny klímy povedie k inováciám, ktoré zvýšia konkurencieschopnosť EÚ)

Osobitný prieskum Eurobarometra 538

Zmena klímy

V porovnaní s obdobím od marca do²⁷apríla 2021 respondenti v 21 krajinách v súčasnosti menej súhlasia s tým, že prijatie opatrení v oblasti zmeny klímy povedie k inováciám, ktoré zvýšia konkurencieschopnosť podnikov z EÚ. Pokles v Estónsku (51 %, – 26 percentuálnych bodov) je výrazne väčší ako v ktorejkoľvek inej krajine (v porovnaní s výsledkami z roku 2019 je však pokles o -5 percentuálnych bodov), hoci je päť ďalších krajín, v ktorých je pokles aspoň desať percentuálnych bodov: Lotyšsko (56 %, –13 percentuálnych bodov), Česko (53 %, –13 percentuálnych bodov), Belgicko (73 %, –13 percentuálnych bodov od roku 2021, –9 percentuálnych bodov od roku 2019), Slovensko (71 %, –12 percentuálnych bodov) a Luxembursko (77 %, -10 percentuálnych bodov od roku 2021, + 4 percentuálne body od roku 2019). Naopak, dohoda sa zvýšila v piatich krajinách vrátane Talianska (87 %, + 5 percentuálnych bodov) a v Maďarsku nedošlo k žiadnej zmene (78 %).

Stojí za zmienku, že úroveň „neviem“ sa zvýšila o viac ako desať percentuálnych bodov v šiestich krajinách, pričom najvyšší nárast bol zaznamenaný v Estónsku (20 %, + 20 percentuálnych bodov od roku 2021, -9 percentuálnych bodov od roku 2019), Lotyšsku (20 %, + 20 percentuálnych bodov od roku 2021, + 2 percentuálne body od roku 2019).

QC4.4 Do akej miery súhlasíte alebo nesúhlasíte s každým z nasledujúcich tvrdení?

Prijatie opatrení v oblasti zmeny klímy povedie k inováciám, ktoré zvýšia konkurencieschopnosť podnikov EÚ (%)

		EU27	IT	MT	CY	EL	PL	HU	FR	BG	HR	SE	DE	PRI	IE	FI	DK	ES	NL	LT	PT	RO	SI	LU	SK	BYĽ	CZ	LV	EE
„Súhlasím“ spolu	Máj/jún 2023	75	87	89	88	87	77	78	75	67	82	86	67	71	82	77	81	77	75	73	86	59	72	77	71	73	53	56	51
	Δ Mar/apr 2021	▼3	C5	3	C)2	O1	O1	=	▼1	▼2	▼2	▼2	▼4	▼4	▼5	▼5	▼6	▼6	▼6	▼8	▼8	▼8	▼8	▼10	▼12	▼13	▼13	▼13	▼26
„Nesúhlasím“ spolu	Máj/jún 2023	16	8	5	7	8	17	16	15	16	14	9	21	21	9	11	12	12	18	12	1	31	24	17	16	19	34	24	29
	Δ Mar/apr 2021	C)2	▼4	=	O1	=	O4	O4	O1	C7	C)2	▼3	C)2	O4	▼4	▼7	=	O6	O4	▼7	▼4	10	O6	O4	C7	O6	O1	▼7	O6
Neviem	Máj/jún 2023	9	5	6	5	5	6	6	10	17	4	5	12	8	9	12	7	11	7	15	13	10	4	6	13	8	13	20	20
	Δ Mar/apr 2021	O1	▼1	▼3	▼3	▼1	▼5	▼4	=	▼5	=	C5	C)2	=	9	12	O6	=	C)2	15	12	▼2	C)2	O6	C5	C7	12	20	20

27 V porovnaní s rokom 2021 sa metodika použitá na vykonanie prieskumu úplne líšila v BE, CZ, DK, EE, IE, LV, LT, LU, PT, FI, SE a čiastočne v EL, MT, NL, SI, SK. Ak sú rozdiely významné, pridalo sa porovnanie s výsledkami za rok 2019.

Osobitný prieskum Eurobarometra 538

Zmena klímy

Zo sociálno-demografickej analýzy vyplýva, že viac ako dve tretiny respondentov v každej skupine súhlasia s tým, že prijatie opatrení v oblasti zmeny klímy povedie k inováciám, ktoré zvýšia konkurencieschopnosť podnikov v EÚ. Znázorňuje aj tieto skutočnosti:

- Čím je respondent mladší, tým je pravdepodobnejšie, že súhlasí: 83 % ľudí vo veku 15 – 24 rokov to robí, v porovnaní so 71 % ľudí vo veku 55 rokov a starších.
- Respondenti, ktorí ukončili vzdelávanie vo veku 20 a viac rokov (79 %), s tým súhlasia s väčšou pravdepodobnosťou ako tí, ktorí ukončili vzdelávanie v mladšom veku.
- Je väčšia pravdepodobnosť, že študenti (84 %) súhlasia ako iné sociálno-odborné skupiny, a najmä dôchodcovia (69 %).
- Respondenti, ktorí sa považujú za súčasť hornej strednej (82 %) alebo vyššej triedy (81 %), s tým súhlasia viac ako tí, ktorí sa považujú za súčasť nižších kategórií sociálneho rebríčka.

Z analýzy tiež vyplýva, že respondenti, ktorí sa domnievajú, že zmena klímy je najzávažnejší (86 %) alebo jeden z najzávažnejších problémov (81 %), sa zhodujú s väčšou pravdepodobnosťou než tí, ktorí si myslia, že zmena klímy nie je jedným z najzávažnejších problémov (69 %). Okrem toho respondenti, ktorí sa domnievajú, že zmena klímy je veľmi vážnym problémom (81 %), sa s nimi stotožnia s väčšou pravdepodobnosťou než tí, ktorí si myslia, že sú menej závažné. Napokon respondenti, ktorí prijali opatrenia na boj proti zmene klímy, súhlasia s väčšou pravdepodobnosťou než tí, ktorí tak neurobili (80 % oproti 68 %).

QC4_4 Do akej miery súhlasíte alebo nesúhlasíte s každým z nasledujúcich tvrdení?

Prijatie opatrení v oblasti zmeny klímy povedie k inováciám, ktoré zvýšia konkurencieschopnosť podnikov v EÚ

(% – EÚ)

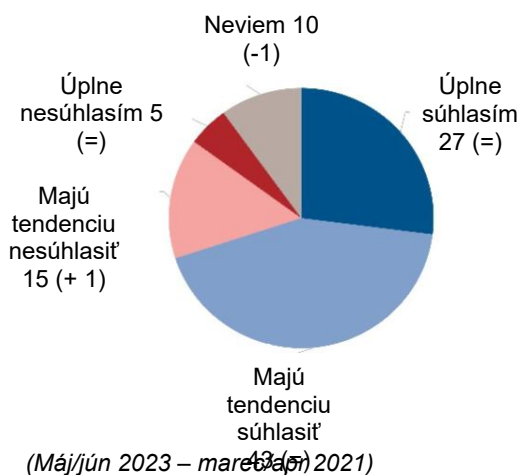
	„Súhlasím“ spolu	„Nesúhlasím“ spolu	Neviem
EÚ27	75	16	9
Pohlavie			
Muž	76	17	7
Žena	73	16	11
Vek			
15 – 24	83	11	6
25 – 39	77	16	7
40 – 54	75	18	7
55+	71	16	13
Vzdelávanie (koniec)			
—15	70	12	18
16 – 19	72	19	9
20+	79	15	6
Stále študuje	84	10	6
Sociálno-profesionálna kategória			
Samostatne zárobkovo činná osoba	76	18	6
Manažéri	79	16	5
Ostatné biele obojky	78	16	6
Manuálni pracovníci	74	18	8
Osoby v dome	72	15	13
Nezamestnaný	72	17	11
Dôchodca	69	16	15
Študenti	84	10	6
Ťažkosti s platením účtov			
Väčšinu času	72	17	11
Čas od času	71	19	10
Takmer nikdy/nikdy	76	15	9
Zvážiť príslušnosť k			
Pracujúca trieda	70	15	15
Nižšia stredná trieda	72	18	10
Stredná trieda	77	16	7
Horná stredná trieda	82	15	3
Vyššia trieda	81	17	2
Zmena klímy			
Najväčší problém	86	10	4
Jeden z problémov	81	11	8
Žiadny problém	69	20	11
Vnímanie zmeny klímy			
Nie je to vážny problém	42	47	11
Dost' vážny problém	63	26	11
Veľmi vážny problém	81	11	8
Podnikol kroky na boj proti zmene klímy			
Áno	80	13	7
Nie	68	21	11

2. Postoje k zníženiu dovozu fosílnych palív

Veľká väčšina Európanov súhlasí s tým, že zníženie dovozu fosílnych palív z krajín mimo EÚ môže zvýšiť energetickú bezpečnosť a hospodársky prospech EÚ

Sedem z desiatich respondentov (70 %, žiadna zmena od marca do apríla 2021) súhlasí s tým, že zníženie dovozu fosílnych palív z krajín mimo EÚ môže zvýšiť energetickú bezpečnosť a hospodársky prospech EÚ, pričom 27 % (bez zmeny) úplne súhlasí. 20 % (+ 1 percentuálny bod)

QC4.3 Do akej miery súhlasíte alebo nesúhlasíte s každým z nasledujúcich tvrdení? Zníženie dovozu fosílnych palív z krajín mimo EÚ môže zvýšiť energetickú bezpečnosť a hospodársky prospech EÚ (% – EÚ27)

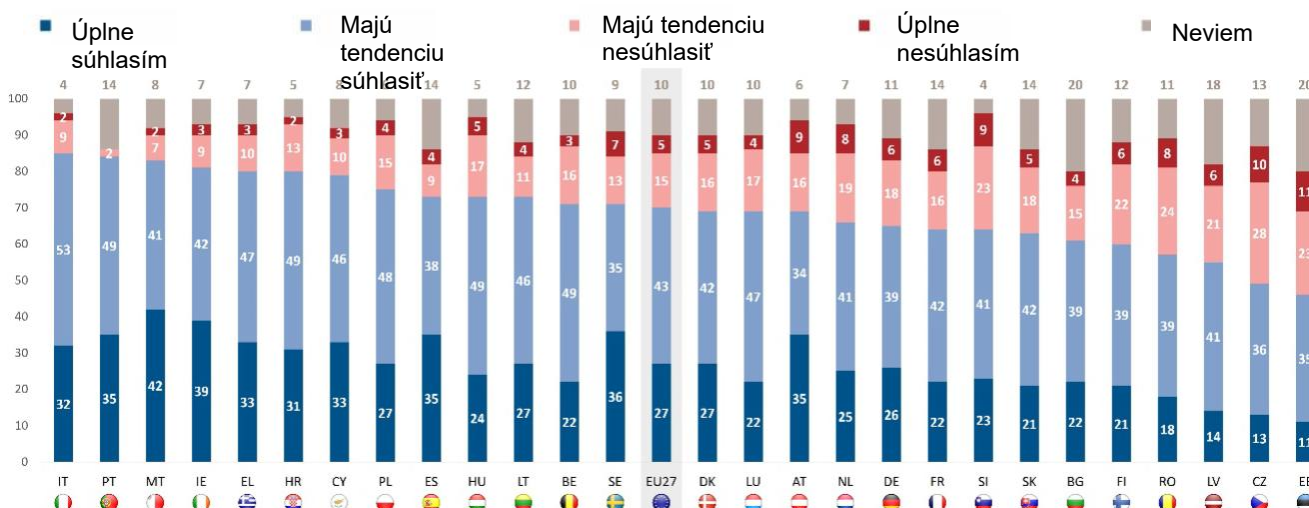

tvrdí, že nesúhlasia, a 10 % (-1 percentuálnych bodov) tvrdí, že nevedia.

V každom členskom štáte respondenti s najväčšou pravdepodobnosťou súhlasia s tým, že zníženie dovozu fosílnych palív z krajín mimo EÚ môže zvýšiť energetickú bezpečnosť a hospodársky prospech EÚ. Najvyššia úroveň dohody je zaznamenaná v Taliansku (85 %), Portugalsku (84 %) a na Malte (83 %) a najnižších v Estónsku (46 % súhlasí oproti 34 %), v Česku (49 % oproti 38 %) a Lotyšsku (55 %).

V desiatich krajinách aspoň tri z desiatich „úplne súhlasia“ s týmto vyhlásením, pričom najvyššie úrovne boli zaznamenané na Malte (42 %), Írsku (39 %) a Švédsku (36 %). Naproti tomu 11 % respondentov v Estónsku, 13 % v Česku a 14 % v Lotyšsku uviedlo, že „úplne súhlasia“. Podiel respondentov, ktorí tvrdia, že nevedia, je obzvlášť vysoký v Bulharsku, Estónsku (každý 20 %) a Lotyšsku (18 %).

QC4.3 Do akej miery súhlasíte alebo nesúhlasíte s každým z nasledujúcich tvrdení? (% – zníženie dovozu fosílnych palív z krajín mimo EÚ môže zvýšiť energetickú bezpečnosť a hospodársky prospech EÚ)

Osobitný prieskum Eurobarometra 538

Zmena klímy

V 17 členských štátoch je v súčasnosti menej pravdepodobné, že sa respondenti v období od marca²⁸ do apríla 2021 dohodnú na znížení dovozu fosílnych palív z krajín mimo EÚ, pričom najväčší pokles zaznamenaný v Estónsku (46 %, -28 percentuálnych bodov v porovnaní s rokom 2021 - 2 percentuálne body v porovnaní s rokom 2019), na Slovensku (63 %, - 15 percentuálnych bodov od roku 2021 - 11 percentuálnych bodov od roku 2019), Česku (49 %, - 15 percentuálnych bodov od roku 2021 - 8 percentuálnych bodov od roku 2019) a Dánsku (69 %, - 10 percentuálnych bodov od roku 2021 - - 2 percentuálne body od roku 2019) môže zvýšiť energetickú bezpečnosť a zvýhodniť EÚ.

V zostávajúcich desiatich krajinách sa úroveň dohody zvýšila, pričom najväčšia miera bola zaznamenaná na Cypre (79 %, + 9 percentuálnych bodov), Taliansku (85 %, + 7 percentuálnych bodov) a na Malte (83 %, + 6 percentuálnych bodov od roku 2021, + 1 percentuálny bod od roku 2019) a Grécku (80 %, + 6 percentuálnych bodov od roku 2021, žiadna zmena v porovnaní s rokom 2019).

Úroveň „neviem“ sa zvýšila alebo znížila aspoň o desať percentuálnych bodov v deviatich krajinách, najmä v Estónsku (20 %, + 20 percentuálnych bodov od roku 2021, - 13 percentuálnych bodov od roku 2019), Lotyšsku (18 %, + 18 percentuálnych bodov od roku 2021, - 3 percentuálneho bodu od roku 2019) a Portugalsku (14 %, + 13 percentuálnych bodov od roku 2021, + 2 percentuálne body od roku 2019).

Zo sociálno-demografickej analýzy vyplýva, že viac ako šesť z desiatich respondentov v každej skupine súhlasí s tým, že zníženie dovozu fosílnych palív z krajín mimo EÚ môže zvýšiť energetickú bezpečnosť a hospodársky prospech EÚ. Zvýrazňujú sa v ňom aj tieto rozdiely:

- Čím je respondent mladší, tým je pravdepodobnejšie, že súhlasí: 76 % ľudí vo veku 15 – 24 rokov to robí, v porovnaní so 67 % ľudí vo veku 55 rokov a starších.
- Čím dlhšie respondent zostal vo vzdelávaní, tým väčšia je pravdepodobnosť, že sa dohodne: 72 % ľudí, ktorí ukončili vzdelávanie vo veku 20 a viac rokov, súhlasí, v porovnaní so 64 %, ktorí dosiahli vek 15 rokov alebo mladší.
- S najväčšou pravdepodobnosťou súhlasia študenti (76 %), manažéri (75 %) a iní pracovníci pracujúci s bielymi robotníkmi (74 %), najmä v porovnaní s dôchodcami (65 %).
- Čím vyššie je sociálny rebrík, ktorý respondent považuje za seba, tým je pravdepodobnejšie, že súhlasí.

Z analýzy tiež vyplýva, že respondenti, ktorí sa domnievajú, že zmena klímy je najzávažnejšia (78 %) alebo jeden z najzávažnejších problémov (76 %) na svete, sa skôr zhodnú ako tí, ktorí si nemyslia, že zmena klímy je jedným z najzávažnejších problémov (64 %). V podobnom modeli respondenti, ktorí si myslia, že zmena klímy je veľmi vážny problém (76 %) sa s nimi stotožnia s väčšou pravdepodobnosťou než tí, ktorí si myslia, že je to menej závažné. Napokon respondenti, ktorí prijali opatrenia na

QC4.3 Do akej miery súhlasíte alebo nesúhlasíte s každým z nasledujúcich tvrdení?

Zníženie dovozu fosílnych palív z krajín mimo EÚ môže zvýšiť energetickú bezpečnosť a hospodársky prospech EÚ (%)

	EÚ27	CY	IT	EL	MT	FR	PL	BG	HR	HU	NL	BY	DE	LT	PRI	PT	RO	IE	ES	SI	FI	LV	LU	SE	DK	CZ	SK	EE	
„Neviem“																													
Máj/ jún 2023	70	79	85	80	83	64	75	61	80	73	66	71	65	73	69	84	57	81	73	64	60	55	69	71	69	49	63	46	
Δ Mar/ apr 2021	=	9	C7	O6	O6	C5	O4	3	3	O1	O1	▼1	▼1	▼1	▼3	▼3	▼4	▼6	▼6	▼7	▼7	▼8	▼9	▼9	▼10	▼15	▼15	▼28	
„Súhlasím“ spolu																													
Máj/ jún 2023	20	13	11	13	9	22	19	19	15	22	27	19	24	15	25	2	32	12	13	32	28	27	21	20	21	38	23	34	
Δ Mar/ apr 2021	O1	▼2	▼3	▼3	=	C)2	3	C7	=	C5	=	▼9	C)2	▼11	C5	▼10	9	▼1	O6	O6	▼5	▼10	▼1	=	O1	3	10	Č. 8	
„Nesúhlasím“ spolu																													
Máj/ jún 2023	10	8	4	7	8	14	6	20	5	5	7	10	11	12	6	14	11	7	14	4	12	18	10	9	10	13	14	20	
Δ Mar/ apr 2021	▼1	▼7	▼4	▼3	▼6	▼7	▼7	▼10	▼3	▼6	▼1	10	▼1	12	▼2	Č. 13	▼5	C7	=	O1	12	18	10	9	9	12	C5	20	

Osobitný prieskum Eurobarometra 538

Zmena klímy

boj proti zmene klímy, súhlasia s väčšou pravdepodobnosťou než tí, ktorí tak neurobili (74 % oproti 65 %).

QC4_3 Do akej miery súhlasíte alebo nesúhlasíte s každým z nasledujúcich tvrdení?

Zníženie dovozu fosílnych palív z krajín mimo EÚ môže zvýšiť energetickú bezpečnosť a hospodársky prospech EÚ (% – EÚ)

	„Súhlasím“ spolu	„Nesúhlasím“ spolu	Neviem
EÚ27	70	20	10
Pohlavie			
Muž	71	22	7
Žena	69	18	13
Vek			
15 – 24	76	15	9
25 – 39	71	21	8
40 – 54	72	20	8
55+	67	20	13
Vzdelávanie (koniec)			
—15	64	17	19
16 – 19	69	21	10
20+	72	21	7
Stále študuje	76	15	9
Sociálno-profesionálna kategória			
Samostatne zárobkovo činná osoba	72	21	7
Manažéri	75	19	6
Ostatné biele obojky	74	19	7
Manuálni pracovníci	69	22	9
Osoby v dome	67	18	15
Nezamestnaný	72	16	12
Dôchodca	65	20	15
Študenti	76	15	9
Ťažkosti s platením účtov			
Väčšinu času	67	20	13
Čas od času	69	20	11
Takmer nikdy/nikdy	71	19	10
Zväziť príslušnosť k			
Pracujúca trieda	65	19	16
Nižšia stredná trieda	69	21	10
Stredná trieda	72	20	8
Horná stredná trieda	76	20	4
Vyššia trieda	79	16	5
Zmena klímy			
Najväčší problém	78	15	7
Jeden z problémov	76	15	9
Žiadny problém	64	24	12
Vnímanie zmeny klímy			
Nie je to vážny problém	40	49	11
Dost' vážny problém	60	28	12
Veľmi vážny problém	76	15	9
Podnikol kroky na boj proti zmene klímy			
Áno	74	17	9
Nie	65	23	12

3. Postoje k verejnej finančnej podpore čistej energie na rozdiel od dotácií na fosílna palivá

Viac ako tri štvrtiny Európanov sa zhodujú na tom, že by sa mala poskytnúť väčšia verejná finančná podpora na prechod na čistú energiu, aj keď to znamená, že by sa mali znížiť dotácie na fosílna palivá.

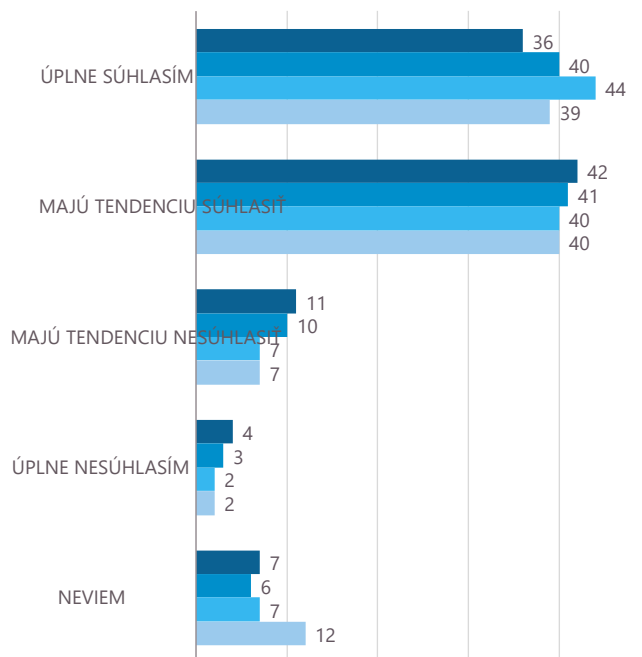
Takmer osem z desiatich respondentov (78 %, – 3 percentuálne body) súhlasí s tým, že by sa mala poskytnúť väčšia verejná finančná podpora na prechod na čistú energiu, aj keď to znamená, že by sa mali znížiť dotácie na fosílna palivá, pričom 36 % (–4 percentuálnych bodov) uviedlo, že s týmto vyhlásením „úplne súhlasia“. Viac ako jeden z desiatich (15 %, + 2 percentuálne body) nesúhlasí, zatiaľ čo 7 % (+ 1 percentuálny bod) tvrdí, že nevie.

Z dlhodobejšieho trendu vyplýva, že ide o najnižšiu úroveň celkovej zhody, keďže táto otázka bola po prvýkrát položená v roku 2017 a podiel respondentov, ktorí úplne súhlasia, je tiež na najnižšej úrovni.

QC4.5 Do akej miery súhlasíte alebo nesúhlasíte s každým z nasledujúcich tvrdení?

Väčšia verejná finančná podpora by sa mala poskytnúť na prechod na čistú energiu, aj keď to znamená, že by sa mali znížiť dotácie na fosílna palivá (% – EÚ27).

■ Apríl – máj 2023 ■ Marec – apríl 2021 ■ Apríl 2019 ■ Marec 2017

Osobitný prieskum Eurobarometra 538

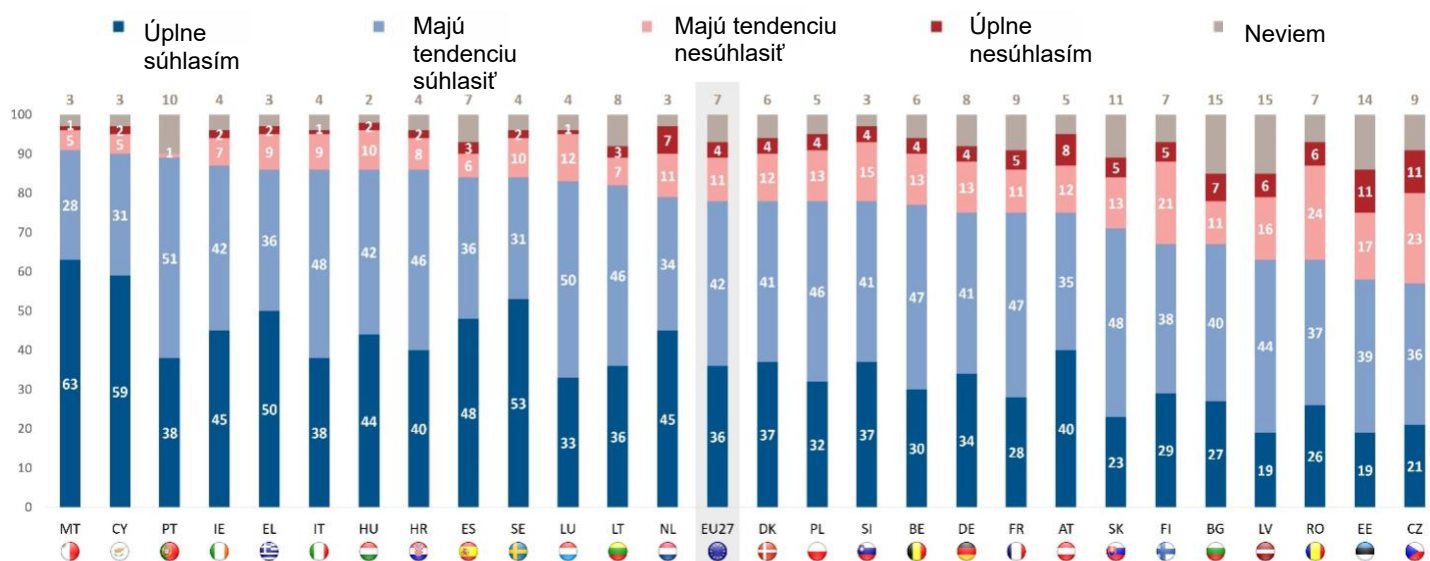
Zmena klímy

Na vnútroštátnej úrovni viac ako polovica respondentov v každej krajine súhlasí s tým, že by sa mala poskytnúť väčšia verejná finančná podpora na prechod na čistú energiu, aj keď to znamená, že by sa mali znížiť dotácie na fosílna palivá. Podpora je najvyššia na Malte (91 %), na Cypre (90 %) a Portugalsku (89 %), ale 57 % v Česku, 58 % v Estónsku a 63 % v Lotyšsku a Rumunsku.

Existujú štyri krajiny, v ktorých väčšina úplne súhlasí s týmto vyhlásením: Malta (63 %), Cyprus (59 %), Švédsko (53 %) a Grécko (50 %). Na druhom konci stupnice iba 19 % v Lotyšsku a Estónsku úplne súhlasí.

QC4.5 Do akej miery súhlasíte alebo nesúhlasíte s každým z nasledujúcich tvrdení?

(% – väčšia verejná finančná podpora by sa mala poskytnúť na prechod na čistú energiu, aj keď to znamená, že by sa mali znížiť dotácie na fosílna palivá)

Osobitný prieskum Eurobarometra 538

Zmena klímy

Dohoda s týmto vyhlásením sa od marca do apríla 2021 znížila v 21 krajinách, pričom najvýraznejší pokles bol zaznamenaný v Estónsku (58 %, –23 percentuálnych bodov v porovnaní²⁹ s rokom 2021, –16 percentuálnych bodov v porovnaní s rokom 2019), Česku (57 %, –18 percentuálnych bodov), na Slovensku (71 %, –13 percentuálnych bodov) a Belgicku (77 %, – 13 percentuálnych bodov od roku 2021, –8 percentuálneho bodu od roku 2019). V troch krajinách došlo k malému nárastu (1 – 2 percentuálne body) a názor zostáva nezmenený v troch krajinách.

Úroveň „neviem“ sa zvýšila aspoň o desať percentuálnych bodov v troch krajinách: Lotyšsko (15 %, + 15 percentuálnych bodov od roku 2021, žiadna zmena v porovnaní s rokom 2019), Estónsko (14 %, + 14 percentuálnych bodov od roku 2021, –3 percentuálneho bodu od roku 2019) a Portugalsko (10 %, + 10 percentuálnych bodov od roku 2021, žiadna zmena v porovnaní s rokom 2019).

QC4.5 Do akej miery súhlasíte alebo nesúhlasíte s každým z nasledujúcich tvrdení?

Väčšia verejná finančná podpora by sa mala poskytnúť na prechod na čistú energiu, aj keď to znamená, že by sa mali znížiť dotácie na fosílna palivá (%)

		EÚ27	IT	CY	MT	BG	PL	SE	DE	HU	ES	EL	HR	LU	PRI	IE	LT	RO	FR	FI	DK	PT	SI	NL	LV	BYĽ	SK	CZ	EE
„Súhlasím“ spolu	Máj/jún 2023	78	86	90	91	67	78	84	75	86	84	86	86	83	75	87	82	63	75	67	78	89	78	79	63	77	71	57	58
	Δ Mar/apr 2021	▼3	C)2	O1	O1	=	=	=	▼1	▼1	▼2	▼3	▼3	▼3	▼4	▼4	▼4	▼4	▼5	▼5	▼6	▼6	▼7	▼8	▼9	▼13	▼13	▼18	▼23
„Nesúhlasím“ spolu	Máj/jún 2023	15	10	7	6	18	17	12	17	12	9	11	10	13	20	9	10	30	16	26	16	1	19	18	22	17	18	34	28
	Δ Mar/apr 2021	C)2	=	3	C)2	Č. 8	3	▼4	O1	3	C)2	O4	C)2	▼1	O4	=	▼4	Č. 8	C5	▼2	O1	▼4	C5	O6	▼6	C7	9	9	9
Neviem	Máj/jún 2023	7	4	3	3	15	5	4	8	2	7	3	4	4	5	4	8	7	9	7	6	10	3	3	15	6	11	9	14
	Δ Mar/apr 2021	O1	▼2	▼4	▼3	▼8	▼3	O4	=	▼2	=	▼1	O1	O4	▼1	O4	Č. 8	▼4	=	C7	C5	10	C)2	C)2	15	O6	O4	9	14

SK. Ak sú rozdiely významné, pridalo sa porovnanie s výsledkami za rok 2019.

Zmena klímy

Zo sociálno-demografickej analýzy vyplýva, že viac ako sedem z desiatich respondentov v každej skupine súhlasí s tým, že by sa mala poskytnúť väčšia verejná finančná podpora na prechod na čistú energiu, aj keď to znamená, že by sa mali znížiť dotácie na fosílna palivá. Zdôrazňuje sa v ňom aj toto:

- Čím je respondent mladší, tým je pravdepodobnejšie, že súhlasí: 84 % ľudí vo veku 15 – 24 rokov to robí v porovnaní so 75 % ľudí vo veku 55 rokov a starších.
- Čím dlhšie respondent zostal vo vzdelávaní, tým väčšia je pravdepodobnosť, že sa dohodne: 81 % ľudí, ktorí ukončili vzdelávanie vo veku 20 rokov a viac, súhlasí, v porovnaní so 73 %, ktorí dosiahli vek 15 rokov alebo mladší.
- U študentov (87 %) je väčšia pravdepodobnosť, že súhlasia ako iné sociálno-odborné skupiny, a najmä domáci ľudia a dôchodcovia (v oboch prípadoch 74 %).
- Čím menej ťažkostí respondent čelí plateniu účtov, tým väčšia je pravdepodobnosť, že sa dohodne: 80 % tých, ktorí nikdy alebo takmer nikdy nemajú problémy, súhlasí, v porovnaní so 72 % tých, ktorí majú ťažkosti väčšinu času.

Analýza tiež ukazuje, že respondenti, ktorí sa domnievajú, že zmena klímy je najzávažnejším problémom (90 %), ktorým čelí svet, sa s väčšou pravdepodobnosťou zhodnú ako tí, ktorí si myslia, že zmena klímy je jedným z najzávažnejších problémov (84 %) alebo nie je vážnym problémom (71 %). Okrem toho respondenti, ktorí si myslia, že zmena klímy je veľmi vážny problém (84 %) sa s nimi stotožnia viac ako tí, ktorí si myslia, že sú menej závažné. Napokon respondenti, ktorí prijali opatrenia na boj proti zmene klímy, súhlasia s väčšou pravdepodobnosťou než tí, ktorí tak neurobili (83 % oproti 70 %).

QC4_5 Do akej miery súhlasíte alebo nesúhlasíte s každým z nasledujúcich tvrdení?

Väčšia verejná finančná podpora by sa mala poskytnúť na prechod na čistú energiu, aj keď to znamená, že by sa mali znížiť dotácie na fosílna palivá (% – EÚ)

	„Súhlasím“ spolu	„Nesúhlasím“ spolu	Neviem
EÚ27	78	15	7
Pohlavie			
Muž	79	16	5
Žena	78	14	8
Vek			
15 – 24	84	12	4
25 – 39	80	16	4
40 – 54	79	16	5
55+	75	16	9
Vzdelávanie (koniec)			
—15	73	13	14
16 – 19	76	17	7
20+	81	15	4
Stále študuje	87	9	4
Sociálno-profesionálna kategória			
Samostatne zárobkovo činná osoba	80	16	4
Manažéri	83	14	3
Ostatné biele obojky	79	16	5
Manuálni pracovníci	76	18	6
Osoby v dome	74	17	9
Nezamestnaný	75	16	9
Dôchodca	74	15	11
Študenti	87	9	4
Ťažkosti s platením účtov			
Väčšinu času	72	18	10
Čas od času	76	17	7
Takmer nikdy/nikdy	80	14	6
Zvážiť príslušnosť k			
Pracujúca trieda	75	14	11
Nižšia stredná trieda	76	17	7
Stredná trieda	79	16	5
Horná stredná trieda	84	14	2
Vyššia trieda	83	17	0
Zmena klímy			
Najväčší problém	90	7	3
Jeden z problémov	84	10	6
Žiadny problém	71	21	8
Vnímanie zmeny klímy			
Nie je to vážny problém	44	49	7
Dost' vážny problém	62	28	10
Veľmi vážny problém	84	10	6
Podnikol kroky na boj proti zmene klímy			
Áno	83	12	5
Nie	70	21	9

4. Postoje k prispôsobeniu sa nepriaznivým vplyvom zmeny klímy

Viac ako šesť z desiatich Európanov súhlasí s tým, že prispôsobenie sa nepriaznivým vplyvom zmeny klímy môže mať pozitívne výsledky pre občanov EÚ

Takmer dve tretiny respondentov (63 %, + 1 percentuálny bod) súhlasia s tým, že prispôsobenie sa nepriaznivým vplyvom zmeny klímy môže byť prínosom pre občanov EÚ vrátane 23 % (bez zmeny), ktorí „úplne súhlasia“. Naopak, viac ako štvrtina (26 %, -2 percentuálnych bodov) nesúhlasí, zatiaľ čo 11 % (+ 1 percentuálny bod) tvrdí, že nevie.

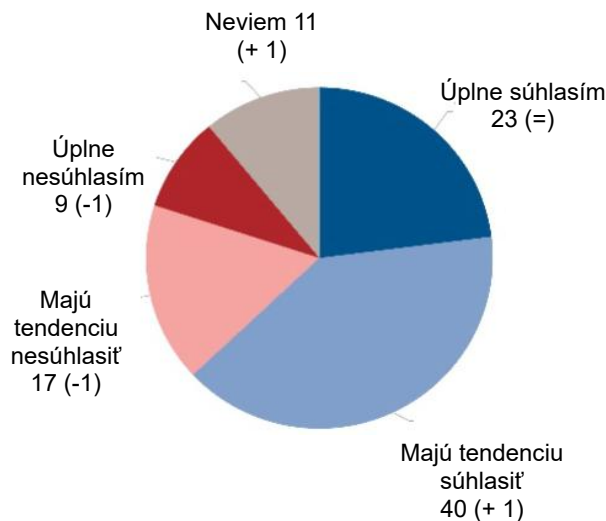
Vo všetkých členských štátoch okrem jedného respondenti s najväčšou pravdepodobnosťou súhlasia s tým, že prispôsobenie sa nepriaznivým vplyvom zmeny klímy môže byť prínosom pre občanov EÚ, hoci ich podiely sa značne líšia: z 87 % v Írsku, 86 % na Malte a 85 % v Portugalsku po 48 % v Česku (42 % nesúhlasí) a 53 % vo Fínsku.

Na druhej strane respondenti v Estónsku s väčšou pravdepodobnosťou nesúhlasia ako súhlasia (45 % oproti 36 %).

Existuje sedem krajín, v ktorých aspoň traja z desiatich respondentov úplne súhlasia, pričom najväčší podiel bol zaznamenaný na Malte (54 %) a Írsku (43 %). Naproti tomu 8 % v Estónsku úplne súhlasí.

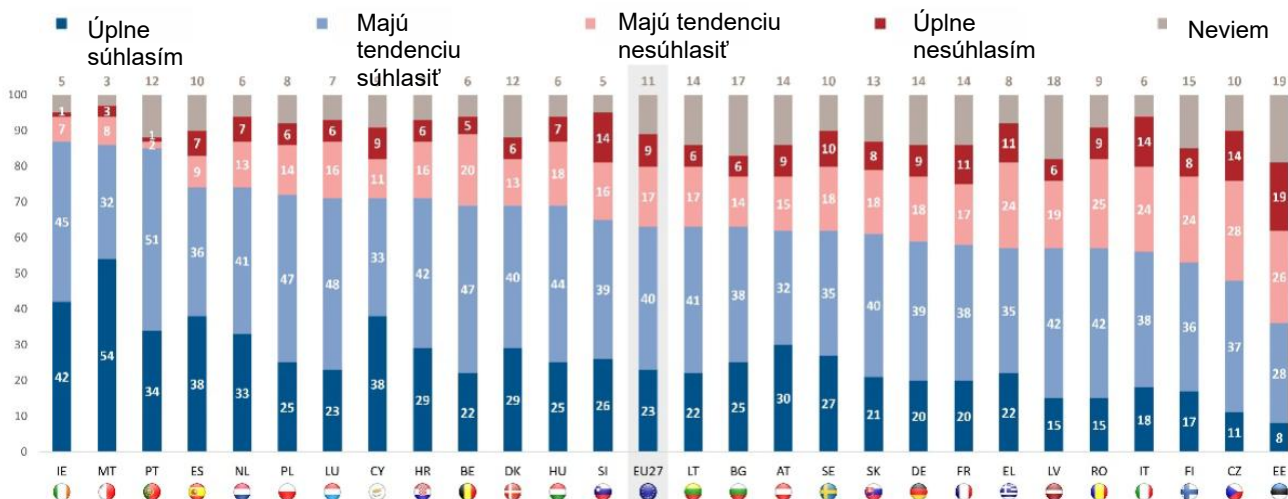
Stojí tiež za zmienku, že existuje 14 krajín, kde aspoň jeden z desiatich respondentov tvrdí, že nevie, s najvyššími úrovňami zaznamenanými v Estónsku (19 %).

QC4.6 Do akej miery súhlasíte alebo nesúhlasíte s každým z nasledujúcich tvrdení? Prispôsobenie sa nepriaznivým vplyvom zmeny klímy môže byť prínosom pre občanov EÚ (% – EÚ27)

(Máj/jún 2023 – marec/apr 2021)

QC4.6 Do akej miery súhlasíte alebo nesúhlasíte s každým z nasledujúcich tvrdení? (% – prispôsobenie sa nepriaznivým vplyvom zmeny klímy môže byť prínosom pre občanov EÚ)

Osobitný prieskum Eurobarometra 538

Zmena klímy

Pokiaľ ide o dohodu s vyhlásením „prispôsobenie sa nepriaznivým vplyvom zmeny klímy môže byť prínosom pre občanov v EÚ“, trendy od marca do apríla 2021³⁰ sú zmiešané.

Dohoda sa zvýšila v 13 krajinách vrátane Portugalska (85 %, + 15 percentuálnych bodov v porovnaní s rokom 2021, -2 percentuálneho bodu v porovnaní s rokom 2019), Bulharska (63 %, + 9 percentuálnych bodov) a Poľska (72 %, + 6 percentuálnych bodov). Naopak, dohoda klesla v 13 krajinách, najmä v Dánsku (69 %, -13 percentuálnych bodov), Estónsku (36 %, - 12 percentuálnych bodov od roku 2021, -3 percentuálneho bodu od roku 2019) a na Slovensku (61 %, -9 percentuálnych bodov od roku 2021, - 14 percentuálnych bodov od roku 2019). Vo Francúzsku nedošlo k žiadnej zmene (58 %).

Úroveň „neviem“ sa zvýšila aspoň o desať percentuálnych bodov v ôsmich krajinách, najdramatickejšie v Estónsku (19 %, + 19 percentuálnych bodov od roku 2021, -4 percentuálnych bodov od roku 2019), Lotyšsku (18 %, + 18 od roku 2021, + 1 percentuálny bod od roku 2019) a Fínsku (15 %, + 14 percentuálnych bodov od roku 2021, + 4 percentuálnych bodov od roku 2019) a Litve (14 %, + 14 percentuálnych bodov od roku 2021, - 5 percentuálnych bodov od roku 2019).

QC4.6 Do akej miery súhlasíte alebo nesúhlasíte s každým z nasledujúcich tvrdení?

Prispôsobenie sa nepriaznivým vplyvom zmeny klímy môže byť prínosom pre občanov EÚ (%)

		EÚ27	PT	BG	PL	IT	LU	MT	DE	IE	BY †	HU	PR I	RO	SI	FR	CY	HR	FI	EL	LV	LT	CZ	ES	NL	SE	SK	EE	DK
„Súhlasím“	Máj/jún 2023	63	85	63	72	56	71	86	59	87	69	69	62	57	65	58	71	71	53	57	57	63	48	74	74	62	61	36	69
spolu	Δ Mar/apr 2021	O1	15	9	O6	C5	C5	C5	C)2	C)2	O1	O1	O1	O1	O1	=	▼1	▼2	▼2	▼3	▼3	▼3	▼5	▼5	▼5	▼8	▼9	▼12	▼13
„Nesúhlasím“	Máj/jún 2023	26	3	20	20	38	22	11	27	8	25	25	24	34	30	28	20	22	32	35	25	23	42	16	20	28	26	45	19
spolu	Δ Mar/apr 2021	▼2	▼26	=	=	▼5	▼12	=	▼1	▼7	▼6	3	▼3	C5	▼4	3	O4	O1	▼12	O4	▼15	▼11	▼5	C5	3	▼2	C5	▼7	C)2
Neviem	Máj/jún 2023	11	12	17	8	6	7	3	14	5	6	6	14	9	5	14	9	7	15	8	18	14	10	10	6	10	13	19	12
	Δ Mar/apr 2021	O1	11	▼9	▼6	=	C7	▼5	▼1	C5	C5	▼4	C)2	▼6	3	▼3	▼3	O1	14	▼1	18	14	10	=	C)2	10	O4	19	11

30 V porovnaní s rokom 2021 sa metodika použitá na vykonanie prieskumu úplne líšila v BE, CZ, DK, EE, IE, LV, LT, LU, PT, FI, SE a čiastočne v EL, MT, NL, SI, SK. Ak sú rozdiely významné, pridalo sa porovnanie s výsledkami za rok 2019.

Osobitný prieskum Eurobarometra 538

Zmena klímy

Sociálno-demografická analýza ukazuje, že viac ako dve tretiny respondentov v každej skupine súhlasia s tým, že prispôsobenie sa nepriaznivým vplyvom zmeny klímy môže byť prínosom pre občanov EÚ. Ukazuje tiež:

- Je menej pravdepodobné, že respondenti vo veku 55 rokov a viac (58 %) súhlasia ako mladší respondenti, najmä vo veku 25 – 39 rokov (69 %).
- Čím dlhšie respondent zostal vo vzdelávaní, tým väčšia je pravdepodobnosť, že sa dohodne: 66 % ľudí, ktorí ukončili vzdelávanie vo veku 20 a viac rokov, tak robia, v porovnaní s 57 %, ktorí dosiahli vek 15 rokov a menej.
- Dôchodcovia (56 %) majú menšiu pravdepodobnosť, že súhlasia ako ľudia z iných sociálno-profesionálnych skupín.
- Respondenti, ktorí nikdy alebo takmer nikdy nemajú ťažkosti s platením účtov (65 %), súhlasia s väčšou pravdepodobnosťou ako tí, ktorí majú väčšie ťažkosti.
- Respondenti, ktorí sa považujú za vyššiu triedu (77 %), súhlasia s väčšou pravdepodobnosťou než tí, ktorí sa považujú za súčasť nižších kategórií sociálneho rebríčka, a najmä v robotníckej triede (61 %).

Z analýzy tiež vyplýva, že respondenti, ktorí sa domnievajú, že zmena klímy je najzávažnejší (70 %) alebo jeden z najzávažnejších problémov (66 %), sa s väčšou pravdepodobnosťou zhodnú na tých, ktorí si myslia, že zmena klímy nie je jedným z najzávažnejších problémov (59 %).

Okrem toho, čím vážnejšie respondenti hodnotia zmenu klímy ako problém, tým pravdepodobnejšie budú súhlasiť: 67 % respondentov si myslí, že zmena klímy je veľmi vážny problém, v porovnaní so 42 % tých, ktorí si myslia, že to nie je vážny problém. Napokon respondenti, ktorí prijali opatrenia na boj proti zmene klímy, súhlasia s väčšou pravdepodobnosťou než tí, ktorí tak neurobili (66 % oproti 58 %).

QC4_6 Do akej miery súhlasíte alebo nesúhlasíte s každým z nasledujúcich tvrdení?

Prispôsobenie sa nepriaznivým vplyvom zmeny klímy môže byť prínosom pre občanov EÚ (% – EÚ)

	„Súhlasím“ spolu	„Nesúhlasím“ spolu	Neviem
EÚ27	63	26	11
Pohlavie			
Muž	64	27	9
Žena	62	26	12
Vek			
15 – 24	66	27	7
25 – 39	69	23	8
40 – 54	65	27	8
55+	58	28	14
Vzdelávanie (koniec)			
—15	57	25	18
16 – 19	62	28	10
20+	66	26	8
Stále študuje	67	26	7
Sociálno-profesionálna kategória			
Samostatne zárobkovo činná osoba	66	28	6
Manažéri	68	25	7
Ostatné biele obojky	66	27	7
Manuálni pracovníci	64	27	9
Osoby v dome	61	23	16
Nezamestnaný	64	23	13
Dôchodca	56	28	16
Študenti	67	26	7
Ťažkosti s platením účtov			
Väčšinu času	57	31	12
Čas od času	59	30	11
Takmer nikdy/nikdy	65	25	10
Zvážiť príslušnosť k			
Pracujúca trieda	61	24	15
Nižšia stredná trieda	60	28	12
Stredná trieda	65	27	8
Horná stredná trieda	68	26	6
Vyššia trieda	77	18	5
Zmena klímy			
Najväčší problém	70	23	7
Jeden z problémov	66	25	9
Žiadny problém	59	29	12
Vnímanie zmeny klímy			
Nie je to vážny problém	42	43	15
Dost' vážny problém	54	33	13
Veľmi vážny problém	67	24	9
Podnikol kroky na boj proti zmene klímy			
Áno	66	25	9
Nie	58	30	12

5. Postoje k riešeniu problematiky zmeny klímy a životného prostredia ako priorita na zlepšenie verejného zdravia

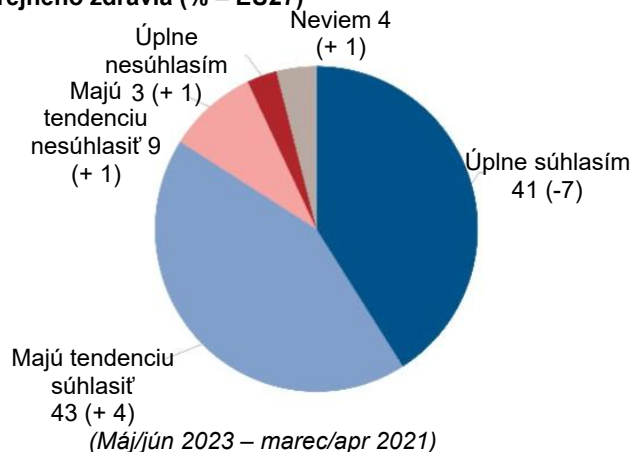
Najmenej šesť z desiatich v každom členskom štáte súhlasí s tým, že riešenie otázok zmeny klímy a životného prostredia by malo byť prioritou na zlepšenie verejného zdravia.

O niečo viac ako osem z desiatich respondentov v EÚ súhlasí s tým, že riešenie zmeny klímy a environmentálnych otázok by malo byť prioritou na zlepšenie verejného zdravia (84 %, – 3 percentuálne body od marca – apríla 2021), pričom 41 % (– 7 percentuálnych bodov) uviedlo, že „úplne súhlasia“. O niečo viac ako jeden z desiatich respondentov (12 %, + 2 percentuálne body) nesúhlasí, zatiaľ čo 4 % (+ 1 percentuálny bod) tvrdia, že nevedia.

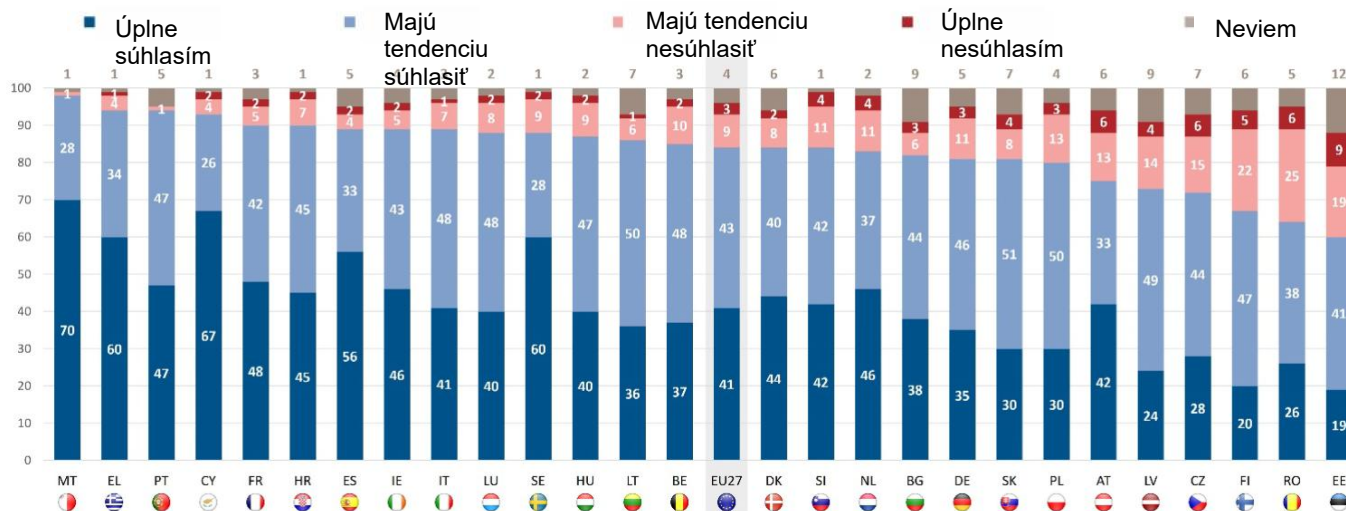
Najmenej šesť z desiatich respondentov v každom členskom štáte sa zhodlo na tom, že riešenie otázok zmeny klímy a životného prostredia by malo byť prioritou na zlepšenie verejného zdravia s podielom od 98 % na Malte a 94 % v Grécku a Portugalsku po 60 % v Estónsku, 64 % v Rumunsku a 67 % vo Fínsku.

Existuje päť krajín, v ktorých aspoň polovica „úplne súhlasí“: Malta (70 %), Cyprus (67 %), Grécko a Švédsko (v oboch prípadoch 60 %) a Španielsko (56 %). Naproti tomu 19 % v Estónsku a 20 % vo Fínsku tvrdí, že „úplne súhlasia“.

QC4.1 Do akej miery súhlasíte alebo nesúhlasíte s každým z nasledujúcich tvrdení? Riešenie problematiky zmeny klímy a životného prostredia by malo byť prioritou na zlepšenie verejného zdravia (% – EÚ27)

QC4.1 Do akej miery súhlasíte alebo nesúhlasíte s každým z nasledujúcich tvrdení? (% Riešenie problematiky zmeny klímy a životného prostredia by malo byť prioritou na zlepšenie verejného zdravia)

Osobitný prieskum Eurobarometra 538

Zmena klímy

Podiel respondentov, ktorí súhlasia s tým, že riešenie otázok zmeny klímy a životného prostredia by malo byť prioritou na zlepšenie verejného zdravia, sa od marca do apríla 2021 znížil v 20 krajinách,³¹ pričom najväčší pokles bol zaznamenaný v Estónsku (60 %, -16 percentuálnych bodov), Česku (72 %, -14 percentuálnych bodov) a na Slovensku (81 %, -8 percentuálnych bodov). Úroveň dohody sa zvýšila v piatich krajinách vrátane Malty (98 %, +5 percentuálnych bodov), ale v Grécku (94 %) a vo Francúzsku (90 %) zostáva nezmenená.

QC4.1 Do akej miery súhlasíte alebo nesúhlasíte s každým z nasledujúcich tvrdení?

Riešenie problematiky zmeny klímy a životného prostredia by malo byť prioritou na zlepšenie verejného zdravia (%)

		EÚ27	MT	IT	HU	CY	SE	EL	FR	HR	FI	DK	IE	ES	LT	LU	SI	PL	PT	BY	BG	NL	LV	PRI	DE	RO	SK	CZ	EE
„Súhlasím spolu“	Máj/ jún 2023	84	98	89	87	93	88	94	90	90	67	84	89	89	86	88	84	80	94	85	82	83	73	75	81	64	81	72	60
	Δ Mar/a pr 2021	▼3	C5	O4	C)2	O1	O1	=	=	▼1	▼1	▼2	▼2	▼2	▼2	▼2	▼2	▼3	▼3	▼4	▼4	▼4	▼5	▼5	▼6	▼7	▼8	▼14	▼16
Celkom "Nesúhlasím"	Máj/ jún 2023	12	1	8	11	6	11	5	7	9	27	10	7	6	7	10	15	16	1	12	9	15	18	19	14	31	12	21	28
	Δ Mar/a pr 2021	C)2	▼2	▼3	=	C)2	▼2	=	O1	O1	▼5	▼3	▼2	O1	▼5	O1	C)2	C5	▼1	O1	C5	3	▼4	C)2	C5	11	O6	C7	O4
Neviem	Máj/ jún 2023	4	1	3	2	1	1	1	3	1	6	6	4	5	7	2	1	4	5	3	9	2	9	6	5	5	7	7	12
	Δ Mar/a pr 2021	O1	▼3	▼1	▼2	▼3	O1	=	▼1	=	O6	C5	O4	O1	C7	O1	=	▼2	O4	3	▼1	O1	9	3	O1	▼4	C)2	C7	12

31 V porovnaní s rokom 2021 sa metodika použitá na vykonanie prieskumu úplne líšila v BE, CZ, DK, EE, IE, LV, LT, LU, PT, FI, SE a čiastočne v EL, MT, NL, SI, SK. V roku 2021 to bola nová položka, preto neexistuje porovnanie z roku 2019.

Osobitný prieskum Eurobarometra 538

Zmena klímy

Zo sociálno-demografickej analýzy vyplýva, že najmenej osem z desiatich respondentov v každej skupine súhlasí s riešením klimatických zmien a environmentálnych otázok by malo byť prioritou na zlepšenie verejného zdravia. Vzhľadom na vysokú mieru zhody existuje pomerne málo významných rozdielov:

- Čím je respondent mladší, tým je pravdepodobnejšie, že súhlasí: 88 % ľudí vo veku 15 – 24 rokov tak robí, v porovnaní s 82 % ľudí vo veku 55 rokov a starších.
- Čím dlhšie respondenti zostávajú vo vzdelávaní, tým väčšia je pravdepodobnosť, že súhlasia: 86 % ľudí, ktorí ukončili vzdelávanie vo veku 20 a viac rokov, tak robí, v porovnaní s 80 %, ktorí dosiahli vek 15 rokov alebo mladší.

Názory na klimatické zmeny však majú vplyv. Respondenti, ktorí sa domnievajú, že zmena klímy je najzávažnejší (93 %) alebo jeden z najzávažnejších problémov (90 %), sa s väčšou pravdepodobnosťou zhodnú na tých, ktorí si myslia, že zmena klímy nie je jedným z najzávažnejších problémov (78 %).

Okrem toho respondenti, ktorí si myslia, že zmena klímy je veľmi vážny problém (91 %), súhlasia s väčšou pravdepodobnosťou než tí, ktorí si myslia, že sú dosť závažné (70 %) alebo nie sú závažné (45 %). Napokon respondenti, ktorí prijali opatrenia na boj proti zmene klímy, súhlasia s väčšou pravdepodobnosťou než tí, ktorí tak neurobili (89 % oproti 75 %).

QC4_1 Do akej miery súhlasíte alebo nesúhlasíte s každým z nasledujúcich tvrdení?

Riešenie problematiky zmeny klímy a životného prostredia by malo byť prioritou na zlepšenie verejného zdravia (% – EÚ)

	„Súhlasím“ spolu	„Nesúhlasím“ spolu	Neviem
EÚ27	84	12	4
Pohlavie			
Muž	84	13	3
Žena	84	11	5
Vek			
15 – 24	88	10	2
25 – 39	85	12	3
40 – 54	84	13	3
55+	82	12	6
Vzdelávanie (koniec)			
—15	80	10	10
16 – 19	84	13	3
20+	86	12	2
Stále študuje	90	8	2
Sociálno-profesionálna kategória			
Samostatne zárobkovo činná osoba	85	13	2
Manažéri	87	12	1
Ostatné biele obojky	85	12	3
Manuálni pracovníci	83	14	3
Osoby v dome	82	12	6
Nezamestnaný	82	13	5
Dôchodca	82	11	7
Študenti	90	8	2
Ťažkosť s platením účtov			
Väčšinu času	82	13	5
Čas od času	81	14	5
Takmer nikdy/nikdy	86	10	4
Zvážiť príslušnosť k			
Pracujúca trieda	82	11	7
Nižšia stredná trieda	82	14	4
Stredná trieda	86	11	3
Horná stredná trieda	86	13	1
Vyššia trieda	86	13	1
Zmena klímy			
Najväčší problém	93	5	2
Jeden z problémov	90	7	3
Žiadny problém	78	16	6
Vnímanie zmeny klímy			
Nie je to vážny problém	45	49	6
Dosť vážny problém	70	23	7
Veľmi vážny problém	91	6	3
Podnikol kroky na boj proti zmene klímy			
Áno	89	8	3
Nie	75	19	6

6. Postoje k kompromisu medzi nákladmi spôsobenými zmenou klímy v porovnaní s nákladmi na zelenú transformáciu

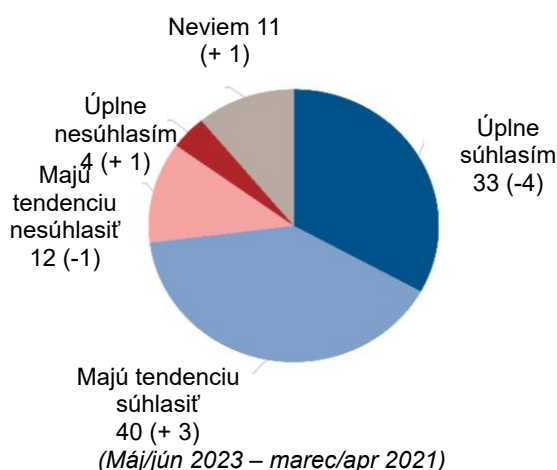
Takmer tri štvrtiny Európanov súhlasia s tým, že náklady na škody spôsobené zmenou klímy sú oveľa vyššie ako náklady na investície potrebné na zelenú transformáciu.

Viac ako sedem z desiatich respondentov (73 %, -1 percentuálny bod od marca do apríla 2021) súhlasí s tým, že náklady na škody spôsobené zmenou klímy sú oveľa vyššie ako náklady na investície potrebné na zelenú transformáciu vrátane 33 % (-4 percentuálnych bodov), ktorí „úplne súhlasia“. Naopak, 16 % (bez zmeny) s týmto tvrdením nesúhlasí, zatiaľ čo 11 % (+ 1 percentuálny bod) tvrdí, že „nevie“.

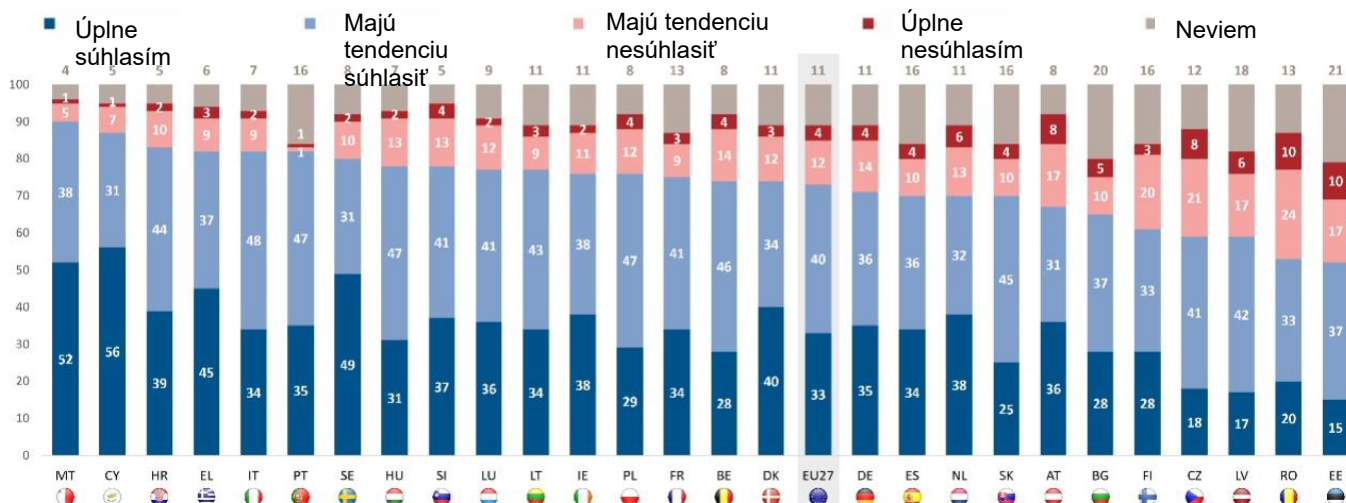
Väčšina respondentov v každom členskom štáte súhlasí s tým, že náklady na škody spôsobené zmenou klímy sú oveľa vyššie ako náklady na investície potrebné na zelenú transformáciu. Najvyššiu mieru zhody zaznamenali respondenti na Malte (90 %), na Cypre (87 %) a v Chorvátsku (83 %), zatiaľ čo viac ako polovica v Estónsku (52 %), Rumunsku (53 %), Lotyšsku a Česku (po 59 %) súhlasí.

Cyprus (56 %) a Malta (52 %) sú jedinými krajinami, v ktorých aspoň polovica tvrdí, že s týmto vyhlásením „úplne súhlasia“, hoci 49 % vo Švédsku tiež reaguje týmto spôsobom. Na druhom konci stupnice 15 % v Estónsku, 17 % v Lotyšsku a 18 % v Česku „úplne súhlasia“.

QC4.2 Do akej miery súhlasíte alebo nesúhlasíte s každým z nasledujúcich tvrdení? Náklady na škody spôsobené zmenou klímy sú oveľa vyššie ako náklady na investície potrebné na zelenú transformáciu (% – EÚ27).

QC4.2 Do akej miery súhlasíte alebo nesúhlasíte s každým z nasledujúcich tvrdení? (% Nákladov na škody spôsobené zmenou klímy sú oveľa vyššie ako náklady na investície potrebné na zelenú transformáciu)

Osobitný prieskum Eurobarometra 538

Zmena klímy

Od marca³² do apríla 2021 sa úroveň výkazu znížila v 18 členských štátoch vrátane Estónska (52 %, -23 percentuálneho bodu), Slovenska (70 %, -12 percentuálnych bodov), Česka (59 %, -12 percentuálnych bodov), Lotyšska (59 %, -10 percentuálnych bodov) a Írska (76 %, -10 percentuálnych bodov). Na druhej strane sa dohoda zvýšila v ôsmich krajinách vrátane Malty (90 %, +9 percentuálnych bodov), Francúzska (75 %, +6 percentuálnych bodov) a Maďarska (78 %, +6 percentuálnych bodov). V Holandsku nedošlo k zmene stanoviska (70 %).

Úroveň „neviem“ sa zvýšila aspoň o desať percentuálnych bodov v ôsmich krajinách, najmä v Estónsku (21 %, +21 percentuálnych bodov), Lotyšsku (18 %, +18 percentuálnych bodov) a Fínsku (16 %, +16 percentuálnych bodov).

QC4.2 Do akej miery súhlasíte alebo nesúhlasíte s každým z nasledujúcich tvrdení?

Náklady na škody spôsobené zmenou klímy sú oveľa vyššie ako náklady na investície potrebné na zelenú transformáciu (%)

		EÚ27	MT	FR	HU	IT	BG	PL	ES	CY	NL	DE	SE	DK	EL	HR	LT	PRI	LU	SI	RO	BY	PT	FI	IE	LV	CZ	SK	EE
„Súhlasím“ spolu	Máj/jún 2023	73	90	75	78	82	65	76	70	87	70	71	80	74	82	83	77	67	77	78	53	74	82	61	76	59	59	70	52
	Δ Mar/apr 2021	▼1	9	O6	O6	O4	3	3	O1	O1	=	▼2	▼2	▼3	▼3	▼3	▼4	▼4	▼6	▼6	▼8	▼9	▼9	▼9	▼10	▼10	▼12	▼12	▼23
„Nesúhlasím“ spolu	Máj/jún 2023	16	6	12	15	11	15	16	14	8	19	18	12	15	12	12	12	25	14	17	34	18	2	23	13	23	29	14	27
	Δ Mar/apr 2021	=	▼1	▼1	▼1	▼4	O6	=	=	O1	▼1	C)2	▼6	▼7	O1	C)2	▼7	C5	▼3	C)2	11	O1	▼6	▼7	▼1	▼8	O1	O6	C)2
Neviem	Máj/jún 2023	11	4	13	7	7	20	8	16	5	11	11	8	11	6	5	11	8	9	5	13	8	16	16	11	18	12	16	21
	Δ Mar/apr 2021	O1	▼8	▼5	▼5	=	▼9	▼3	▼1	▼2	O1	=	Č. 8	10	C)2	O1	11	▼1	9	O4	▼3	Č. 8	15	16	11	18	11	O6	(21)

32 V porovnaní s rokom 2021 sa metodika použitá na vykonanie prieskumu úplne líšila v BE, CZ, DK, EE, IE, LV, LT, LU, PT, FI, SE a čiastočne v EL, MT, NL, SI, SK. V roku 2021 to bola nová položka, preto neexistuje porovnanie z roku 2019.

Osobitný prieskum Eurobarometra 538

Zmena klímy

Zo sociálno-demografickej analýzy vyplýva, že aspoň dve tretiny respondentov v každej skupine súhlasia s tým, že náklady na škody spôsobené zmenou klímy sú oveľa vyššie ako náklady na investície potrebné na zelenú transformáciu. Zdôrazňuje sa v ňom aj toto:

- Čím je respondent mladší, tým je pravdepodobnejšie, že súhlasí: 80 % ľudí vo veku 15 – 24 rokov tak robí, v porovnaní so 68 % ľudí vo veku 55 rokov a starších.
- Čím dlhšie respondent zostal vo vzdelávaní, tým väčšia je pravdepodobnosť, že sa dohodne: 77 % ľudí, ktorí ukončili vzdelávanie vo veku 20 a viac rokov, súhlasí, v porovnaní so 66 %, ktorí dosiahli vek 15 rokov alebo mladší.
- U študentov (80 %) je väčšia pravdepodobnosť, že súhlasia ako iné sociálno-odborné skupiny, a najmä dôchodcovia a domácnosti (v oboch prípadoch 67 %).
- S najväčšou pravdepodobnosťou súhlasia respondenti, ktorí sa považujú za vyššiu strednú triedu (80 %), a to najmä v porovnaní s tými, ktorí sa považujú za súčasť pracujúcej triedy (67 %).

Z analýzy tiež vyplýva, že respondenti, ktorí sa domnievajú, že zmena klímy je najzávažnejší (85 %) alebo jeden z najzávažnejších problémov (79 %), sa s väčšou pravdepodobnosťou zhodnú na tých, ktorí si nemyslia, že zmena klímy je jedným z najzávažnejších problémov (67 %). Z toho tiež vyplýva, že respondenti, ktorí si myslia, že zmena klímy je veľmi vážny problém (80 %), sa s nimi stotožnia viac ako tí, ktorí si myslia, že je to dosť závažné (60 %) alebo nie vážne (36 %). Napokon respondenti, ktorí prijali opatrenia na boj proti zmene klímy, súhlasia s väčšou pravdepodobnosťou než tí, ktorí tak neurobili (78 % oproti 66 %).

QC4_2 Do akej miery súhlasíte alebo nesúhlasíte s každým z nasledujúcich tvrdení?

Náklady na škody spôsobené zmenou klímy sú oveľa vyššie ako náklady na investície potrebné na zelenú transformáciu (% – EÚ).

	„Súhlasím“ spolu	„Nesúhlasím“ spolu	Neviem
EÚ27	73	16	11
Pohlavie			
Muž	74	17	9
Žena	72	15	13
Vek			
15 – 24	80	12	8
25 – 39	76	16	8
40 – 54	76	16	8
55+	68	16	16
Vzdelávanie (koniec)			
—15	66	12	22
16 – 19	72	18	10
20+	77	15	8
Stále študuje	80	12	8
Sociálno-profesionálna kategória			
Samostatne zárobkovo činná osoba	75	17	8
Manažéri	79	15	6
Ostatné biele obojky	78	15	7
Manuálni pracovníci	72	18	10
Osoby v dome	67	17	16
Nezamestnaný	70	17	13
Dôchodca	67	15	18
Študenti	80	12	8
Ťažkosť s platením účtov			
Väčšinu času	71	16	13
Čas od času	72	17	11
Takmer nikdy/nikdy	75	14	11
Zvážiť príslušnosť k			
Pracujúca trieda	67	15	18
Nižšia stredná trieda	73	16	11
Stredná trieda	76	16	8
Horná stredná trieda	80	15	5
Vyššia trieda	75	17	8
Zmena klímy			
Najväčší problém	85	9	6
Jeden z problémov	79	11	10
Žiadny problém	67	20	13
Vnímanie zmeny klímy			
Nie je to vážny problém	36	52	12
Dosť vážny problém	60	26	14
Veľmi vážny problém	80	10	10
Podnikol kroky na boj proti zmene klímy			
Áno	78	13	9
Nie	66	20	14

IV. POHĽAD DO BUDÚCNOSTI

1. Súčasné opatrenia národných vlád na boj proti zmene klímy

Takmer sedem z desiatich Európanov si myslí, že ich vláda nerobí dosť na boj proti zmene klímy

Na otázku 67 % respondentov si myslí, že ich vláda nerobí dosť na boj proti zmene klímy. To predstavuje pokles o osem percentuálnych bodov od marca do apríla 2021.³³ Takmer štvrtina (23 %, + 4 percentuálne body) si myslí, že ich vláda robí dosť, zatiaľ čo 5 % (+ 2 percentuálne body) tvrdí, že sa robí príliš veľa. Jeden z dvadsiatich (5 %, + 2 pp) hovorí, že nevie.

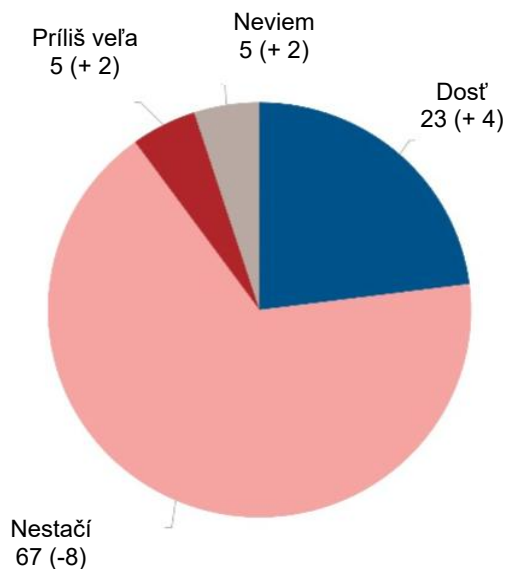
Vo všetkých členských štátoch okrem jedného respondentí s najväčšou pravdepodobnosťou tvrdia, že ich vláda nerobí dosť na boj proti zmene klímy. Aspoň osem z desiatich v Chorvátsku (85 %), na Cypre (83 %) a v Španielsku a Švédsku (v každom prípade 80 %), rovnako ako 37 % v Estónsku (v porovnaní s 34 %, ktorí hovoria „dosť“), 50 % v Dánsku a 51 % v Rakúsku.

Výnimkou je Fínsko, kde 40 % tvrdí, že ich vláda robí dosť a 38 % tvrdí, že nerobí dosť. Najmenej traja z desiatich respondentov v Dánsku (39 %), Luxembursku (38 %), Nemecku, Estónsku (v oboch prípadoch 34 %) a Poľsku (31 %) si tiež myslia, že ich vláda robí dosť.

V šiestich krajinách si aspoň jeden z desiatich

proti zmene klímy: Rakúsko a Estónsko (17 %), Fínsko (16 %) a Holandsko, Česko a Nemecko (po 11 %).

QC7. Myslíte si, že vláda (NATIONALITY) robí dosť, nie dosť alebo príliš veľa na boj proti zmene klímy? (% E127)

(Máj/jún 2023 – marec/apr 2021)

QC7. Myslíte si, že vláda (NATIONALITY) robí dosť, nie dosť alebo príliš veľa na boj proti zmene klímy? (%)

respondentov myslí, že ich vláda robí príliš veľa na boj

³³ QC7. Myslíte si, že vláda (NATIONALITY) robí dosť, nie dosť alebo príliš veľa na boj proti zmene klímy?

Osobitný prieskum Eurobarometra 538

Zmena klímy

Vývoj na vnútroštátnej úrovni od marca do apríla 2021³⁴ vo všeobecnosti zodpovedá celkovému trendu EÚ: respondenti si teraz s väčšou pravdepodobnosťou myslia, že národná vláda robí dosť a je menej pravdepodobné, že si myslia, že nerobí dosť.

Podiel respondentov, ktorí si myslia, že ich vláda robí dosť na boj proti zmene klímy, sa zvýšil v 19 krajinách vrátane Belgicka (27 %, +13 percentuálnych bodov) a Írska (28 %, +10 percentuálnych bodov). Poklesol v štyroch krajinách vrátane Rakúska (26 %, -7 percentuálnych bodov) a zostal stabilný v štyroch krajinách.

V 23 členských štátoch je v súčasnosti menej pravdepodobné, že respondenti tvrdia, že ich národná vláda nerobí dosť. V desiatich krajinách je pokles o najmenej desať percentuálnych bodov, pričom najväčší pokles bol zaznamenaný v Estónsku (37 %, -29 percentuálnych bodov), Česku (55 %, -22 percentuálnych bodov) a Litve (62 %, -18 percentuálnych bodov). Vo zvyšných štyroch krajinách sa tento trend zvrátil, pričom najväčší nárast bol zaznamenaný vo Švédsku (80 %, +11 percentuálnych bodov).

Estónsko (17 %, +11 percentuálnych bodov) je jedinou krajinou, v ktorej došlo k zmene aspoň desiatich bodov v podiele respondentov, ktorí si myslia, že ich vláda robí príliš veľa.

Sociálno-demografická analýza sa zameriava na respondentov, ktorí si myslia, že ich vláda nerobí dosť na boj proti zmene klímy. Zdôrazňuje, že aspoň šesť z desiatich v každej skupine zastáva toto stanovisko, a tiež poukazuje na to, že:

- Čím je respondent mladší, tým je pravdepodobnejšie, že jeho národná vláda nerobí dosť: 75 % ľudí vo veku 15 – 24 rokov to hovorí, v porovnaní so 63 % ľudí vo veku 55 rokov a starších.
- Čím dlhšie respondent zostal vo vzdelávaní, tým je pravdepodobnejšie, že si myslí, že ich vláda nerobí dosť: 69 % ľudí, ktorí dosiahli vek 20 rokov alebo viac, v porovnaní so 61 % ľudí, ktorí dosiahli vek 15 rokov alebo mladší.
- Študenti (76 %) sú oveľa pravdepodobnejší ako iné sociálno-odborné skupiny, keď tvrdia, že vláda nerobí dosť.
- Čím vyššie je sociálny rebrík, ktorý respondent považuje za seba, tým je pravdepodobnejšie, že národná vláda nerobí dosť.

V analýze sa tiež zdôrazňuje, že respondenti, ktorí sa domnievajú, že zmena klímy je najzávažnejším problémom pre svet (80 %), uvažujú častejšie ako tí, ktorí

QC7 Myslíte si, že vláda (NATIONALITY) robí dosť, nie dosť alebo príliš veľa na boj proti zmene klímy?

(%)		EÚ27	BY	IE	IT	LT	SK	CZ	DE	LU	RO	EE	FR	BG	EL	PL	SI	DK	HR	MT	PT	ES	LV	HU	FI	NL	SE	CY	PRI
Dost'	Máj/jún 2023	23	27	28	21	26	22	28	34	38	16	34	17	13	18	31	19	39	12	19	16	12	21	25	40	21	16	11	26
	Δ Mar/apr 2021	O4	Č. 13	10	9	9	9	Č. 8	Č. 8	Č. 8	C7	O6	C5	3	3	3	3	C)2	C)2	C)2	C)2	=	=	=	=	▼2	▼5	▼6	▼7
Nestačí	Máj/jún 2023	67	66	62	74	62	70	55	52	55	69	37	75	73	76	60	76	50	85	77	74	80	67	72	38	66	80	83	51
	Δ Mar/apr 2021	▼8	▼16	▼15	▼10	▼18	▼12	▼22	▼15	▼8	▼10	▼29	▼6	▼5	▼2	▼7	▼6	▼6	▼4	▼2	▼11	▼2	▼4	O1	O4	▼5	11	C7	▼3
Príliš veľa	Máj/jún 2023	5	5	4	2	6	3	11	11	4	8	17	2	1	2	5	3	6	1	0	2	2	5	1	16	11	2	1	17
	Δ Mar/apr 2021	C)2	C)2	▼1	O1	3	C)2	Č. 8	C7	▼2	O1	11	=	=	=	C)2	C)2	▼1	O1	▼1	O1	O1	▼3	=	▼9	O6	▼8	▼2	9
Neviem	Máj/jún 2023	5	2	6	3	6	5	6	3	3	7	12	6	13	4	4	2	5	2	4	8	6	7	2	6	2	2	5	6
	Δ Mar/apr 2021	C)2	O1	O6	=	O6	O1	O6	=	C)2	C)2	12	O1	C)2	▼1	C)2	O1	C5	O1	O1	Č. 8	O1	C7	▼1	C5	O1	C)2	O1	O1

si myslia, že zmena klímy je jedným z najzávažnejších (72 %) alebo nie jedným z najzávažnejších problémov (60 %). Ukazuje tiež, že respondenti, ktorí si myslia, že zmena klímy je veľmi vážny problém (74 %), si oveľa pravdepodobnejšie myslia, že ich vláda nerobí dosť v porovnaní s tými, ktorí si myslia, že je to menej závažné. Napokon respondenti, ktorí prijali opatrenia na boj proti zmene klímy, si s väčšou pravdepodobnosťou myslia, že národná vláda nerobí dosť ako tí, ktorí neprijali opatrenia (70 % oproti 61 %).

34 V porovnaní s rokom 2021 sa metodika použitá na vykonanie prieskumu úplne líšila v BE, CZ, DK, EE, IE, LV, LT, LU, PT, FI, SE a čiastočne v EL, MT, NL, SI, SK. V roku 2021 to bola nová otázka, preto neexistuje porovnanie z roku 2019.

Osobitný prieskum Eurobarometra 538

Zmena klímy

QC7 Myslite si, že vláda (NATIONALITY) robí dost', nie dost' alebo príliš veľa na boj proti zmene klímy?

(% – EÚ)

	Dost'	Nestačí	Príliš veľa	Neviem
EÚ27	23	67	5	5
Pohlavie				
Muž	23	66	7	4
Žena	23	68	4	5
Vek				
15 – 24	18	75	2	5
25 – 39	21	70	6	3
40 – 54	25	66	6	3
55+	25	63	6	6
Vzdelávanie (koniec)				
—15	26	61	4	9
16 – 19	25	65	6	4
20+	22	69	5	4
Stále študuje	18	76	2	4
Sociálno-profesionálna kategória				
Samostatne zárobkovo činná osoba	22	69	7	2
Manažéri	23	69	6	2
Ostatné biele obojky	24	67	6	3
Manuálni pracovníci	24	65	7	4
Osoby v dome	24	65	4	7
Nezamestnaný	21	68	6	5
Dôchodca	24	63	5	8
Študenti	18	76	2	4
Ťažkosti s platením účtov				
Väčšinu času	19	70	6	5
Čas od času	23	67	5	5
Takmer nikdy/nikdy	24	66	6	4
Zvážiť príslušnosť k				
Pracujúca trieda	23	65	4	8
Nižšia stredná trieda	23	67	6	4
Stredná trieda	24	68	5	3
Horná stredná trieda	22	71	5	2
Vyššia trieda	20	75	5	0
Zmena klímy				
Najväčší problém	16	80	1	3
Jeden z problémov	22	72	2	4
Žiadny problém	26	60	8	6
Vnímanie zmeny klímy				
Nie je to vážny problém	32	31	32	5
Dost' vážny problém	35	49	9	7
Veľmi vážny problém	20	74	2	4
Podnikol kroky na boj proti zmene klímy				
Áno	23	70	4	3
Nie	25	61	8	6

2. Ciele v oblasti energie z obnoviteľných zdrojov

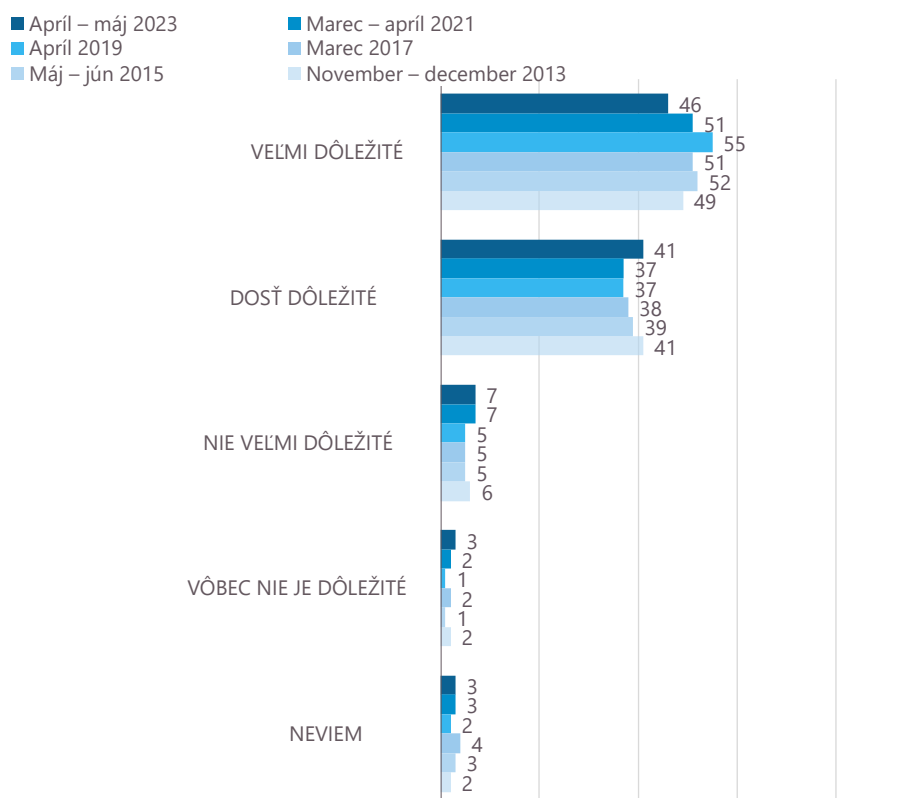
Takmer deväť z desiatich Európanov si myslí, že je dôležité, aby si ich vláda a Európska únia stanovili ambiciózne ciele na zvýšenie množstva energie z obnoviteľných zdrojov do roku 2030.

Respondenti sa pýtali, aké dôležité je podľa nich ich národná vláda a Európska únia si stanovila ambiciózne ciele na zvýšenie množstva energie z obnoviteľných zdrojov, ako je veterná alebo slnečná energia, do roku 2030.³⁵

Takmer deväť z desiatich (87 %, -1 percentuálny bod od marca do apríla 2021) si myslí, že je dôležité, aby ich vláda v tejto oblasti stanovila ambiciózne ciele, pričom 46 % (- 5 percentuálnych bodov) si myslí, že je to „veľmi dôležité“. Naproti tomu 10 % (+ 1 percentuálny bod) si myslí, že to nie je dôležité, zatiaľ čo 3 % (bez zmeny)

Dlhodobý trend ukazuje, že celková dohoda je teraz na najnižšej úrovni. Okrem toho podiel respondentov, ktorí si myslia, že ambiciózne ciele sú „veľmi dôležité“, je tiež na najnižšej úrovni, čo je o tri body pod predchádzajúcim minimom v roku 2013.

QC8.1 Ako dôležité je podľa vás, aby nasledujúce orgány stanovili ambiciózne ciele na zvýšenie množstva energie z obnoviteľných zdrojov, ako je veterná alebo slnečná energia, do roku 2030? Vláda (NATIONALITY) (% – EÚ27)

hovorí, že nevedia.

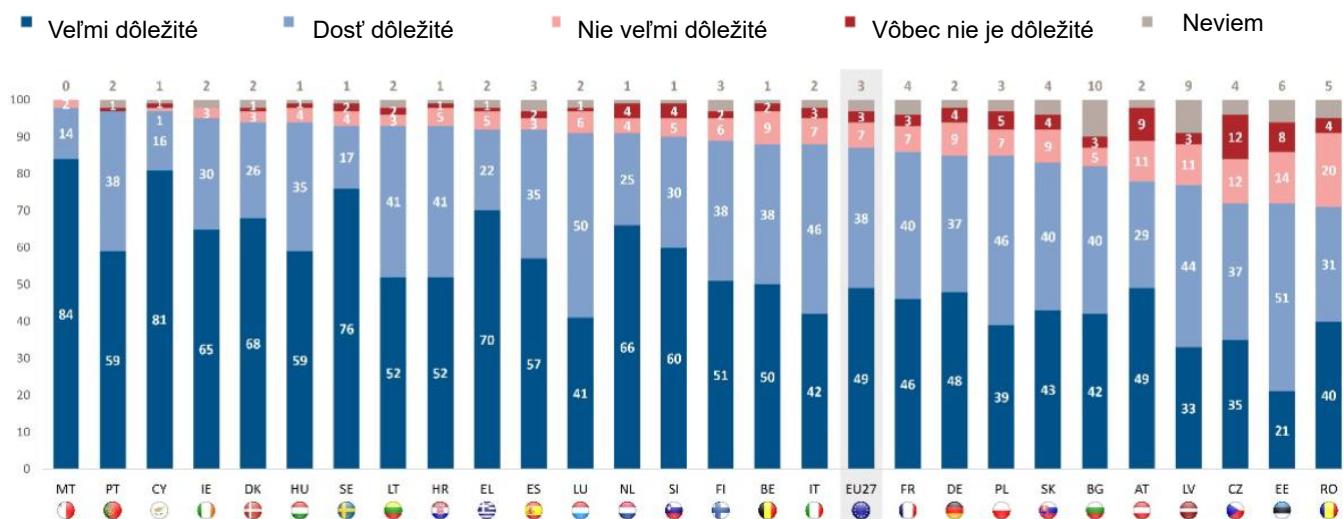
35 QC8. Nakoľko je podľa vás dôležité, aby tieto orgány prijali opatrenia a zvýšili množstvo energie z obnoviteľných zdrojov, ako je veterná alebo solárna energia, do roku 2030? QC8.1 Vláda (NATIONALITY); QC8.2 Európska únia.

Zmena klímy

Na vnútroštátnej úrovni si viac ako dve tretiny respondentov v každej krajine myslia, že je dôležité, aby ich vláda stanovila ambiciózne ciele na zvýšenie využívania energie z obnoviteľných zdrojov do roku 2030. Tento názor je takmer univerzálny na Malte a Portugalsku (98 %) a na Cypre (97 %), pričom 69 % v Estónsku, 71 % v Česku a 75 % v Lotyšsku tiež súhlasí.

V 12 členských štátoch si aspoň polovica všetkých respondentov myslí, že je „veľmi dôležité“, že ich národná vláda stanovuje tieto ciele, a na Malte (83 %), na Cypre (79 %) a vo Švédsku (70 %) najmenej sedem z desiatich myslí týmto spôsobom. Naopak, 19 % v Estónsku, 30 % v Lotyšsku a 31 % v Poľsku si tiež myslí, že je to „veľmi dôležité“.

QC8.2 Ako dôležité je podľa vás do roku 2030 prijať opatrenia a zvýšiť množstvo energie z obnoviteľných zdrojov, ako je veterná alebo slnečná energia, tieto orgány? (% – Európska únia)

Osobitný prieskum Eurobarometra 538

Zmena klímy

Trendy na vnútroštátnej úrovni od marca do apríla 2021³⁶ sú zmiešané. Podiel respondentov, ktorí si myslia, že je dôležité, aby národná vláda zvýšila množstvo energie z obnoviteľných zdrojov do roku 2030, sa zvýšil v 12 krajinách vrátane Fínska (86 %, + 11 percentuálnych bodov v porovnaní s rokom 2021, -3 percentuálneho bodu v porovnaní s rokom 2019), ale v 14 krajinách vrátane Estónska (69 %, -14 percentuálnych bodov od roku 2021 - 19 percentuálnych bodov od roku 2019) a Česka (71 %, - 10 percentuálnych bodov) klesol. V Luxembursku nedošlo k zmene stanoviska (92 %).

QC8.1 Ako dôležité je podľa vás do roku 2030 prijať opatrenia a zvýšiť množstvo energie z obnoviteľných zdrojov, ako je veterná alebo slnečná energia, tieto orgány?

Vláda (NATIONALITY) (%)

		EÚ27	FI	MT	LT	PL	IT	SE	DK	IE	FR	EL	CY	PT	LU	HU	NL	HR	BY	DE	ES	SI	PRI	LV	RO	BG	SK	CZ	EE
Spolu „dôležité“	Máj/jún 2023	87	86	98	92	85	89	92	93	96	87	92	97	98	92	94	91	91	89	85	91	89	81	75	76	82	82	71	69
	Δ Mar/apr 2021	▼1	11	C5	O4	O4	3	3	C)2	C)2	C)2	O1	O1	O1	=	▼1	▼1	▼2	▼3	▼3	▼3	▼3	▼4	▼6	▼7	▼8	▼8	▼10	▼14
Spolu „nie je dôležité“	Máj/jún 2023	10	12	1	6	12	9	7	5	3	9	6	3	1	6	5	7	8	10	13	6	10	16	16	21	9	14	25	25
	Δ Mar/apr 2021	O1	▼13	▼1	▼6	▼2	▼2	▼4	▼4	▼3	▼1	▼1	O1	▼2	▼2	O1	▼1	O1	C)2	3	C)2	3	3	▼3	9	C5	Č. 8	O6	Č. 8
Neviem	Máj/jún 2023	3	2	1	2	3	2	1	2	1	4	2	0	1	2	1	2	1	1	2	3	1	3	9	3	9	4	4	6
	Δ Mar/apr 2021	=	C)2	▼4	C)2	▼2	▼1	O1	C)2	O1	▼1	=	▼2	O1	C)2	=	C)2	O1	O1	=	O1	=	O1	9	▼2	3	=	O4	O6

³⁶ V porovnaní s rokom 2021 sa metodika použitá na vykonanie prieskumu úplne líšila v BE, CZ, DK, EE, IE, LV, LT, LU, PT, FI, SE a čiastočne v EL, MT, NL, SI, SK. Ak sú rozdiely významné, pridalo sa porovnanie s výsledkami za rok 2019.

Osobitný prieskum Eurobarometra 538

Zmena klímy

Sociálno-demografická analýza zdôrazňuje, že viac ako osem z desiatich v každej skupine si myslí, že je dôležité, aby národná vláda zvýšila množstvo energie z obnoviteľných zdrojov využívaných do roku 2030. Vzhľadom na vysokú úroveň všeobecnej dohody existuje len málo významných rozdielov:

- Ľudia vo veku 15 – 24 rokov s najväčšou pravdepodobnosťou tvrdia, že je to dôležité, najmä v porovnaní s osobami vo veku 55 rokov a staršími (91 % oproti 85 %).
- Tí, ktorí majú zriedka alebo nikdy ťažkosti s platením účtov (89 %) si myslia, že je to dôležité ako tí, ktorí majú väčšie ťažkosti.

Analýza však ukazuje, že respondenti, ktorí sa domnievajú, že zmena klímy je najzávažnejší (95 %) alebo jeden z najzávažnejších (93 %) problémov, ktorým čelí svet, si s väčšou pravdepodobnosťou myslia, že toto opatrenie národnej vlády je dôležité než tí, ktorí si nemyslia, že zmena klímy je vážnym problémom (81 %). Ukazuje tiež, že čím vážnejší respondenti vnímajú zmenu klímy, tým je pravdepodobnejšie, že si budú myslieť, že je dôležité, aby národné vlády prijali opatrenia na zvýšenie využívania energie z obnoviteľných zdrojov: 93 % ľudí, ktorí si myslia, že ide o veľmi vážny problém, si myslí, že je to dôležité, v porovnaní s 50 %, ktorí tvrdia, že zmena klímy nie je vážnym problémom.

QC8_1

Nakoľko je podľa vás dôležité, aby tieto orgány prijali opatrenia a zvýšili množstvo energie z obnoviteľných zdrojov, ako je veterná alebo solárna energia, do roku 2030?

Vláda (NATIONALITY) (% – EÚ)

	Spolu „dôležité“	Spolu „nie je dôležité“	Neviem
EÚ27	87	10	3
Pohlavie			
Muž	86	12	2
Žena	88	9	3
Vek			
15 – 24	91	7	2
25 – 39	87	11	2
40 – 54	87	11	2
55+	85	11	4
Vzdelávanie (koniec)			
—15	85	9	6
16 – 19	86	12	2
20+	89	9	2
Stále študuje	93	5	2
Sociálno-profesionálna kategória			
Samostatne zárobkovo činná osoba	89	9	2
Manažéri	90	9	1
Ostatné biele obojky	88	10	2
Manuálni pracovníci	84	14	2
Osoby v dome	87	10	3
Nezamestnaný	87	9	4
Dôchodca	85	11	4
Študenti	93	5	2
Ťažkosti s platením účtov			
Väčšinu času	84	12	4
Čas od času	83	14	3
Takmer nikdy/nikdy	89	9	2
Zvážiť príslušnosť k			
Pracujúca trieda	86	10	4
Nižšia stredná trieda	86	12	2
Stredná trieda	88	10	2
Horná stredná trieda	91	8	1
Vyššia trieda	93	7	0
Zmena klímy			
Najväčší problém	95	4	1
Jeden z problémov	93	5	2
Žiadny problém	81	15	4
Vnímanie zmeny klímy			
Nie je to vážny problém	50	46	4
Dost' vážny problém	74	21	5
Veľmi vážny problém	93	5	2
Podnikol kroky na boj proti zmene klímy			
Áno	92	6	2
Nie	79	17	4

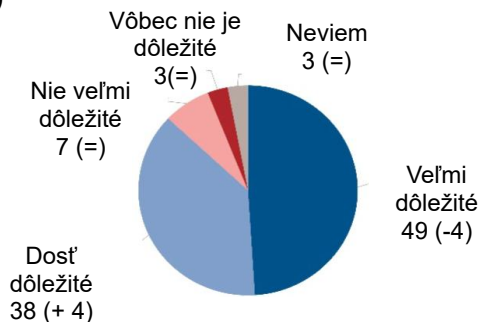
Zmena klímy

Takmer deväť z desiatich respondentov (87 %, žiadna zmena od marca do apríla 2021) súhlasí s tým, že je dôležité, aby si Európska únia stanovila ambiciózne ciele na zvýšenie množstva energie z obnoviteľných zdrojov do roku 2030, pričom 49 % (-4 percentuálnych bodov) si myslí, že je to „veľmi dôležité“. Naproti tomu 10 % (bez zmeny) hovorí, že to nie je dôležité, zatiaľ čo 3 % (bez zmeny) hovorí, že „neviem“.

Viac ako sedem z desiatich respondentov v každej krajine tvrdí, že je dôležité, aby si Európska únia stanovila ambiciózne ciele v tejto oblasti, a to od 98 % na Malte a 97 % na Cypre a Portugalsku po 71 % v Rumunsku a 72 % v Česku a Estónsku.

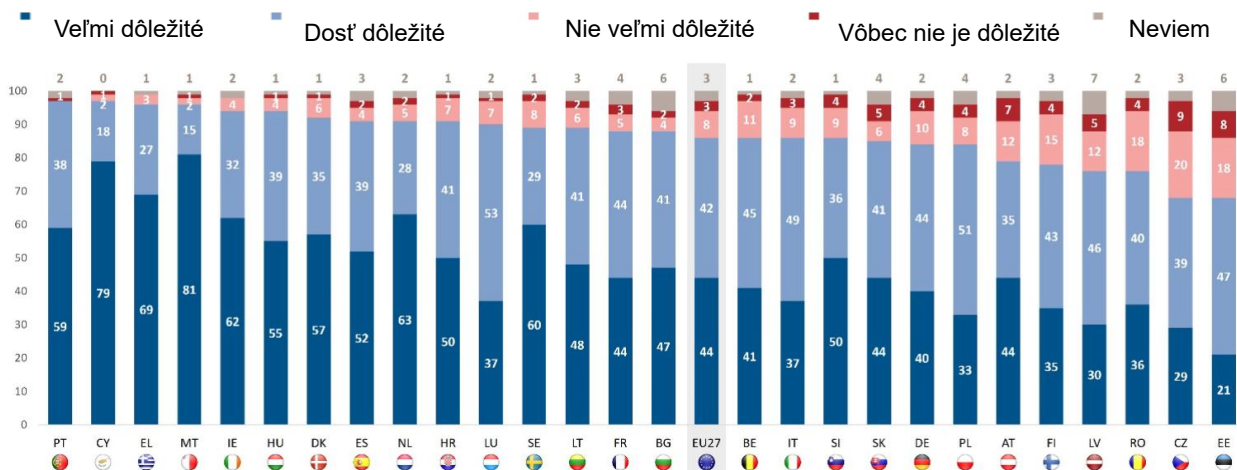
Najmenej tri štvrtiny respondentov na Malte (84 %), na Cypre (81 %) a vo Švédsku (76 %) si myslia, že stanovenie ambiciózných cieľov v tejto oblasti je veľmi dôležité, v porovnaní s 21 % v Estónsku, 33 % v Lotyšsku a 35 % v Česku, ktoré si myslia rovnakým spôsobom.

QC8.2 Ako dôležité je podľa vás do roku 2030 prijať opatrenia a zvýšiť množstvo energie z obnoviteľných zdrojov, ako je veterná alebo slnečná energia, tieto orgány? Európska únia (% – EÚ27)

(Máj/jún 2023 – marec/apr 2021)

QC9.1 Ako dôležité je podľa vás, aby tieto orgány prijali opatrenia na zlepšenie energetickej efektívnosti do roku 2030 (napr. nabádaním ľudí, aby izolovali svoj domov, nainštalovali solárne panely alebo kúpili elektrické vozidlá)? (% Vláda (NATIONALITY))

Osobitný prieskum Eurobarometra 538

Zmena klímy

Trendy na vnútroštátnej úrovni od marca do apríla 2021³⁷ sú opäť zmiešané. Podiel respondentov, ktorí si myslia, že je dôležité, aby EÚ zvýšila množstvo energie z obnoviteľných zdrojov do roku 2030, sa zvýšil v 12 krajinách vrátane Fínska (89 %, +7 percentuálnych bodov), ale v 14 krajinách vrátane Estónska (72 %, -13 percentuálnych bodov) a Lotyšska (77 %, -10 percentuálnych bodov) klesol. V Maďarsku nedošlo k žiadnej zmene (94 %).

QC8.2 Ako dôležité je podľa vás do roku 2030 prijať opatrenia a zvýšiť množstvo energie z obnoviteľných zdrojov, ako je veterná alebo slnečná energia, tieto orgány?

Európska únia (%)

		EÚ27	FI	MT	IT	DK	FR	SE	HR	PL	EL	CY	LT	NL	HU	IE	DE	ES	PT	LU	SI	BY †	PRI	BG	RO	SK	CZ	LV	EE
Spolu „dôležité“	Máj/jún 2023	87	89	98	88	94	86	93	93	85	92	97	93	91	94	95	85	92	97	91	90	88	78	82	71	83	72	77	72
	Δ Mar/apr 2021	=	C7	C5	O4	3	3	3	C)2	C)2	O1	O1	O1	O1	=	▼1	▼2	▼2	▼2	▼3	▼3	▼4	▼4	▼7	▼8	▼8	▼9	▼10	▼13
Spolu „nie je dôležité“	Máj/jún 2023	10	8	2	10	4	10	6	6	12	6	2	5	8	5	3	13	5	1	7	9	11	20	8	24	13	24	14	22
	Δ Mar/apr 2021	=	▼10	=	▼3	▼5	▼1	▼4	▼2	O1	=	=	▼3	▼1	=	▼1	3	C)2	=	O1	3	3	O6	O4	9	C7	C5	O1	C7
Neviem	Máj/jún 2023	3	3	0	2	2	4	1	1	3	2	1	2	1	1	2	2	3	2	2	1	1	2	10	5	4	4	9	6
	Δ Mar/apr 2021	=	3	▼5	▼1	C)2	▼2	O1	=	▼3	▼1	▼1	C)2	=	=	C)2	▼1	=	C)2	C)2	=	O1	▼2	3	▼1	O1	O4	9	O6

³⁷ V porovnaní s rokom 2021 sa metodika použitá na vykonanie prieskumu úplne líšila v BE, CZ, DK, EE, IE, LV, LT, LU, PT, FI, SE a čiastočne v EL, MT, NL, SI, SK. V roku 2021 to bola nová položka, preto neexistuje porovnanie z roku 2019.

Osobitný prieskum Eurobarometra 538

Zmena klímy

Zo sociálno-demografickej analýzy vyplýva, že viac ako osem z desiatich v každej skupine si myslí, že je dôležité, aby EÚ do roku 2030 zvýšila množstvo energie z obnoviteľných zdrojov. Vysoká celková úroveň dohody znamená, že existuje len jeden významný rozdiel: tí, ktorí majú zriedka alebo nikdy ťažkosti s platením účtov (89 %) si myslia, že je to dôležité ako tí, ktorí majú väčšie ťažkosti (83 %).

Z analýzy však vyplýva, že respondenti, ktorí sa domnievajú, že zmena klímy je najzávažnejšia (95 %) alebo jeden z najzávažnejších (93 %) problémov, si myslia, že je to dôležitejšie ako u tých, ktorí to neurobili (81 %). Ukazuje tiež, že čím vážnejší respondenti vnímajú zmenu klímy, tým je pravdepodobnejšie, že si budú myslieť, že je dôležité, aby EÚ prijala opatrenia na zvýšenie využívania energie z obnoviteľných zdrojov: 93 % ľudí, ktorí si myslia, že ide o veľmi vážny problém, si myslí, že je to dôležité, v porovnaní s 51 %, ktorí tvrdia, že zmena klímy nie je vážnym problémom.

QC8_2 Ako dôležité je podľa vás do roku 2030 prijať opatrenia a zvýšiť množstvo energie z obnoviteľných zdrojov, ako je veterná alebo slnečná energia, tieto orgány?

Európska únia (% – EÚ)

	Spolu „dôležité“	Spolu „nie je dôležité“	Neviem
EÚ27	87	10	3
Pohlavie			
Muž	85	12	3
Žena	88	9	3
Vek			
15 – 24	91	7	2
25 – 39	88	10	2
40 – 54	86	12	2
55+	86	10	4
Vzdelávanie (koniec)			
—15	84	9	7
16 – 19	86	12	2
20+	89	9	2
Stále študuje	92	6	2
Sociálno-profesionálna kategória			
Samostatne zárobkovo činná osoba	88	10	2
Manažéri	90	9	1
Ostatné biele obojky	88	10	2
Manuálni pracovníci	84	13	3
Osoby v dome	84	12	4
Nezamestnaný	88	9	3
Dôchodca	85	10	5
Študenti	92	6	2
Ťažkosti s platením účtov			
Väčšinu času	83	13	4
Čas od času	83	14	3
Takmer nikdy/nikdy	89	9	2
Zvážiť príslušnosť k			
Pracujúca trieda	86	9	5
Nižšia stredná trieda	85	13	2
Stredná trieda	87	11	2
Horná stredná trieda	91	8	1
Vyššia trieda	91	9	0
Zmena klímy			
Najväčší problém	95	4	1
Jeden z problémov	93	5	2
Žiadny problém	81	15	4
Vnímanie zmeny klímy			
Nie je to vážny problém	51	44	5
Dosť vážny problém	74	21	5
Veľmi vážny problém	93	5	2
Podnikol kroky na boj proti zmene klímy			
Áno	92	6	2
Nie	78	17	5

3. Ciele v oblasti energetickej efektívnosti

Viac ako osem z desiatich Európanov si myslí, že je dôležité, aby ich vláda a Európska únia prijali opatrenia na zlepšenie energetickej efektívnosti do roku 2030.

Respondenti sa pýtali, aké dôležité je, aby ich vláda a Európska únia prijali opatrenia na zlepšenie energetickej efektívnosti do roku 2030 (napr. nabádaním ľudí, aby izolovali svoj domov, inštalovali solárne panely alebo kupovali elektrické vozidlá).³⁸³⁹

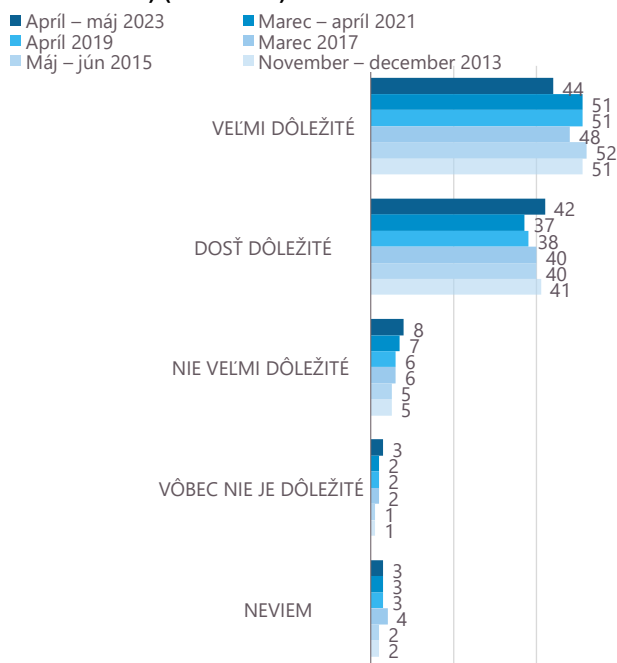
Podstatná väčšina (86 %, -2 percentuálnych bodov od marca – apríla 2021) si myslí, že je dôležité, aby ich vláda prijala opatrenia na zlepšenie energetickej efektívnosti do roku 2030, pričom 44 % (-7 percentuálnych bodov) uviedlo, že je to „veľmi dôležité“. Na druhej strane, 11 %

(+ 2 percentuálne body) si myslí, že to nie je dôležité, zatiaľ čo 3 % (=) hovoria, že nevedia.

Z dlhodobejšieho trendu vyplýva, že podiel, ktorý si myslí, že je to dôležité, je teraz na najnižšej úrovni, o dva body pod predchádzajúcim minimom z marca až apríla 2021 a o šesť bodov nižší ako najvyššie hodnoty za roky 2013 – 2015. Podiel, ktorý si myslí, že je „veľmi dôležité“ pre národnú vládu konať, je tiež na najnižšej úrovni.

QC9.1 Ako dôležité je podľa vás, aby tieto orgány prijali opatrenia na zlepšenie energetickej efektívnosti do roku 2030 (napr. nabádaním ľudí, aby izolovali svoj domov, nainštalovali solárne panely alebo kúpili elektrické vozidlá)?

Vláda (NATIONALITY) (% – EÚ27)

38 QC9. Do akej miery je podľa vás dôležité, aby tieto orgány prijali opatrenia na zlepšenie energetickej efektívnosti do roku 2030 (napr. nabádaním ľudí, aby izolovali svoj domov, nainštalovali solárne panely alebo kúpili elektrické vozidlá)? QC9.1 Vláda (NATIONALITY); QC9.2 Európska únia.

39 Znenie otázky sa od roku 2021 zmenilo, keď si myslíte, že je dôležité, aby nasledujúce orgány poskytli podporu na zlepšenie energetickej efektívnosti do roku 2030 (napr. nabádaním ľudí, aby izolovali svoj domov, inštalovali solárne panely alebo kupovali elektrické vozidlá). Výsledky trendov by sa preto mali interpretovať opatrne.

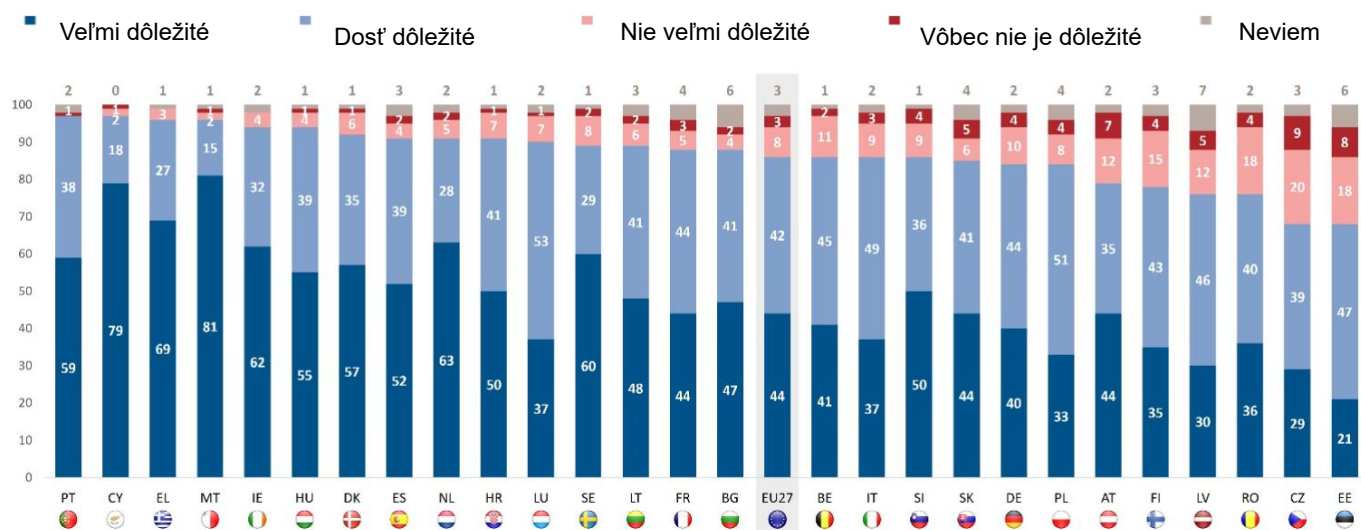
Osobitný prieskum Eurobarometra 538

Zmena klímy

Viac ako dve tretiny respondentov v každom členskom štáte sa domnievajú, že je dôležité, aby ich národná vláda prijala opatrenia na zlepšenie energetickej účinnosti s podielom od 97 % na Cypre a Portugalsku a 96 % v Grécku a na Malte po 68 % v Estónsku a Česku a 76 % v Lotyšsku a Rumunsku.

V 12 krajinách najmenej polovica tvrdí, že je „veľmi dôležité“, aby ich vláda prijala tieto opatrenia, pričom najvyššie úrovne boli zaznamenané na Malte (81 %), na Cypre (79 %) a v Grécku (69 %). Naopak 21 % v Estónsku, 29 % v Česku a 30 % v Lotyšsku si myslí, že je to veľmi dôležité.

QC9.1 Ako dôležité je podľa vás, aby tieto orgány prijali opatrenia na zlepšenie energetickej efektívnosti do roku 2030 (napr. nabádaním ľudí, aby izolovali svoj domov, nainštalovali solárne panely alebo kúpili elektrické vozidlá)? (% Vláda (NATIONALITY))

Osobitný prieskum Eurobarometra 538

Zmena klímy

Z vývoja na vnútroštátnej úrovni od marca do apríla 2021⁴⁰ vyplýva, že v 18 krajinách je v súčasnosti menej pravdepodobné, že si respondenti myslia, že je dôležité, aby národná vláda prijala opatrenia na zlepšenie energetickej efektívnosti do roku 2030, pričom najväčší pokles bol zaznamenaný v Estónsku (68 %, -19 percentuálnych bodov), Česku (68 %, -14 percentuálnych bodov) a Rumunsku (76 %, -8 percentuálneho bodu). Naopak, podiel, ktorý si myslí, že je to dôležité, sa zvýšil v ôsmich krajinách vrátane Fínska (78 %, +5 percentuálnych bodov v porovnaní s rokom 2021, -5 percentuálnych bodov v porovnaní s rokom 2019). Vo Francúzsku nedošlo k žiadnej zmene (88 %).

QC9.1 Aké dôležité je podľa vás, aby tieto orgány prijali opatrenia na zlepšenie energetickej efektívnosti do roku 2030 (napr. tým, že vylepšia ľudí, aby izolovali svoj domov, nainštalovali solárne panely alebo kúpili elektrické vozidlá)?

Viáda (NATIONALITY) (%)

		EÚ27	FI	MT	DK	EL	HR	IT	CY	SE	FR	IE	ES	LT	LU	PL	BG	HU	PT	NL	PRI	DE	SK	LV	SI	BY	RO	CZ	EE
Spolu „dôležité“	Máj/jún 2023	86	78	96	92	96	91	86	97	89	88	94	91	89	90	84	88	94	97	91	79	84	85	76	86	86	76	68	68
	Δ Mar/apr 2021	▼2	C5	3	C)2	O1	O1	O1	O1	O1	=	▼1	▼1	▼1	▼1	▼1	▼2	▼2	▼2	▼3	▼4	▼5	▼5	▼6	▼6	▼7	▼8	▼14	▼19
Spolu „nie je dôležité“	Máj/jún 2023	11	19	3	7	3	8	12	3	10	8	4	6	8	8	12	6	5	1	7	19	14	11	17	13	13	22	29	26
	Δ Mar/apr 2021	C)2	▼8	=	▼3	▼1	▼1	=	O1	▼2	=	▼1	C)2	▼2	▼1	C)2	C)2	O1	=	O1	C5	C5	C5	▼1	C5	O6	10	11	Č. 13
Neviem	Máj/jún 2023	3	3	1	1	1	1	2	0	1	4	2	3	3	2	4	6	1	2	2	2	2	4	7	1	1	2	3	6
	Δ Mar/apr 2021	=	3	▼3	O1	=	=	▼1	▼2	O1	=	C)2	▼1	3	C)2	▼1	=	O1	C)2	C)2	▼1	=	=	C7	O1	O1	▼2	3	O6

40 V porovnaní s rokom 2021 sa metodika použitá na vykonanie prieskumu úplne líšila v BE, CZ, DK, EE, IE, LV, LT, LU, PT, FI, SE a čiastočne v EL, MT, NL, SI, SK. Ak sú rozdiely významné, pridalo sa porovnanie s výsledkami za rok 2019.

Osobitný prieskum Eurobarometra 538

Zmena klímy

Zo sociálno-demografickej analýzy vyplýva, že viac ako osem z desiatich respondentov v každej skupine si myslí, že je dôležité, aby národná vláda prijala opatrenia na zlepšenie energetickej efektívnosti do roku 2030. V dôsledku tejto vysokej úrovne dohody existuje len málo významných rozdielov:

- Respondenti vo veku 15 – 24 rokov (91 %) si myslia, že je pre národnú vládu dôležitejšie konať ako starší respondenti.
- Respondenti, ktorí nikdy alebo takmer nikdy nemajú ťažkosti s platením účtov, si skôr myslia, že je to dôležité ako tí, ktorí majú ťažkosti častejšie (88 % oproti 83 %).
- Čím vyššie sa respondent domnieva, že je na spoločenskom rebríčku, tým je pravdepodobnejšie, že si to myslí, že je to dôležité.

Z analýzy vyplýva, že respondenti, ktorí sa domnievajú, že zmena klímy je najzávažnejší (95 %) alebo jeden z najzávažnejších (92 %) problémov, ktorým čelí svet, si myslia, že by sa mali prijať opatrenia viac ako tí, ktorí tak neurobia (80 %). Okrem toho, čím vážnejší respondenti vnímajú zmenu klímy, tým je pravdepodobnejšie, že si budú myslieť, že je dôležité, aby národné vlády prijali opatrenia na zvýšenie využívania energie z obnoviteľných zdrojov: 92 % ľudí, ktorí si myslia, že ide o veľmi vážny problém, si myslí, že je to dôležité, v porovnaní s 52 %, ktorí tvrdia, že zmena klímy nie je vážnym problémom.

QC9_1 Ako dôležité je podľa vás, aby nasledujúce orgány prijali opatrenia na zlepšenie energetickej efektívnosti do roku 2030 (napr. nabádaním ľudí, aby izolovali svoj domov, nainštalovali solárne panely alebo kúpili elektrické vozidlá)? Vláda (NATIONALITY)

(% – EÚ)

	Spolu „dôležité“	Spolu „nie je dôležité“	Neviem
EÚ27	86	11	3
Pohlavie			
Muž	86	12	2
Žena	87	10	3
Vek			
15 – 24	91	7	2
25 – 39	87	11	2
40 – 54	86	12	2
55+	84	12	4
Vzdelávanie (koniec)			
—15	84	10	6
16 – 19	85	13	2
20+	88	10	2
Stále študuje	93	6	1
Sociálno-profesionálna kategória			
Samostatne zárobkovo činná osoba	88	10	2
Manažéri	88	11	1
Ostatné biele obojky	87	11	2
Manuálni pracovníci	84	13	3
Osoby v dome	86	11	3
Nezamestnaný	87	9	4
Dôchodca	83	12	5
Študenti	93	6	1
Ťažkosti s platením účtov			
Väčšinu času	83	13	4
Čas od času	83	14	3
Takmer nikdy/nikdy	88	10	2
Zväziť príslušnosť k			
Pracujúca trieda	85	10	5
Nižšia stredná trieda	85	12	3
Stredná trieda	87	11	2
Horná stredná trieda	90	9	1
Vyššia trieda	91	9	0
Zmena klímy			
Najväčší problém	95	4	1
Jeden z problémov	92	6	2
Žiadny problém	80	16	4
Vnímanie zmeny klímy			
Nie je to vážny problém	52	44	4
Dost' vážny problém	74	21	5
Veľmi vážny problém	92	6	2
Podnikol kroky na boj proti zmene klímy			
Áno	91	7	2
Nie	78	18	4

Osobitný prieskum Eurobarometra 538

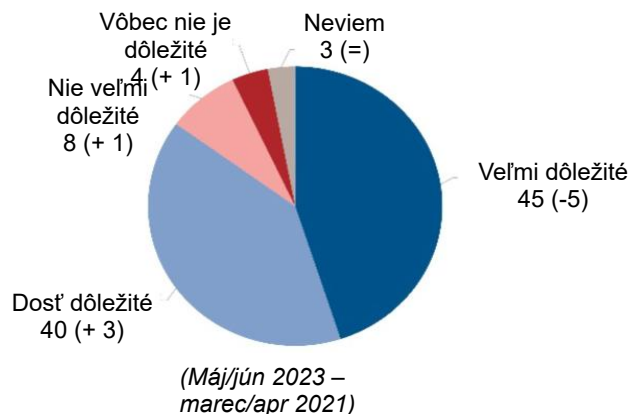
Zmena klímy

Viac ako osem z desiatich respondentov (85 %, – 2 percentuálne body od marca do apríla 2021) si myslí, že je dôležité, aby Európska únia prijala opatrenia na zlepšenie energetickej efektívnosti do roku 2030, pričom 45 % (– 5 percentuálnych bodov) uviedlo, že je to „veľmi dôležité“. O niečo viac ako jeden z desiatich (12 %, + 2 percentuálne body) si myslí, že nie je dôležité, aby EÚ konala, a 3 % (bez zmeny) tvrdia, že nevedia.

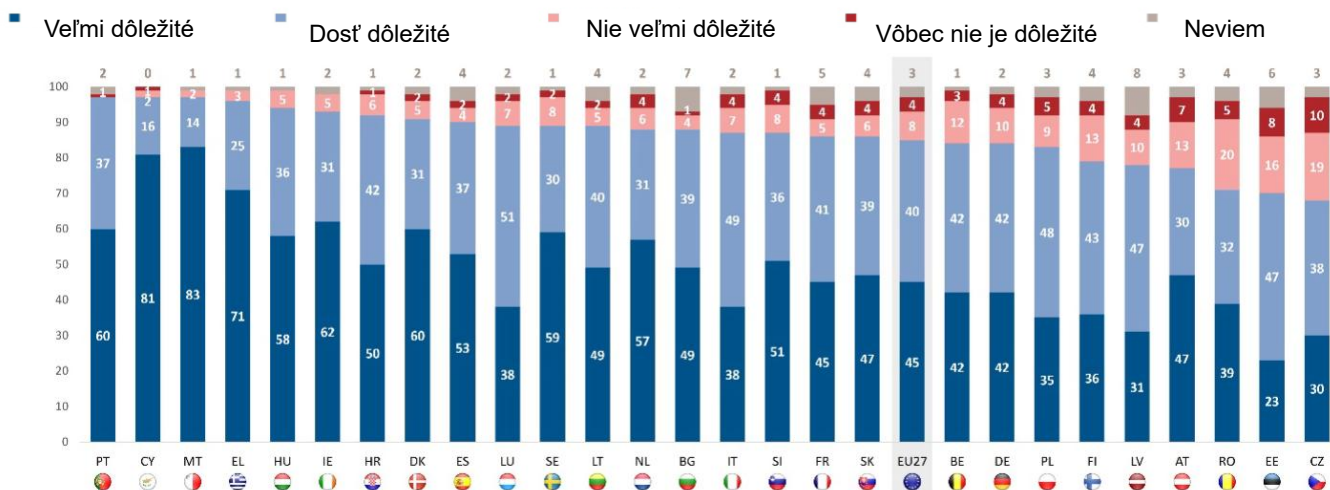
Z vnútroštátnej analýzy vyplýva, že viac ako dve tretiny respondentov v každom členskom štáte sa domnievajú, že je dôležité, aby EÚ prijala opatrenia v tejto oblasti. Tento názor je takmer univerzálny na Cypre, na Malte a v Portugalsku (v každom prípade 97 %) a v Grécku (96 %). Rozšírená je aj v Česku (68 %), Estónsku (70 %) a Rumunsku (71 %).

V 12 krajinách si väčšina myslí, že je veľmi dôležité, aby EÚ konala, a to najmä na Malte (83 %) a na Cypre (81 %). Na rozdiel od toho si to myslí 23 % v Estónsku, 30 % v Česku a 31 % v Lotyšsku.

QC9.2 Ako dôležité je podľa vás, aby tieto orgány prijali opatrenia na zlepšenie energetickej efektívnosti do roku 2030 (napr. nabádaním ľudí, aby izolovali svoj domov, nainštalovali solárne panely alebo kúpili elektrické vozidlá)? Európskej únie. (% – EÚ27)

QC9.2 Ako dôležité je podľa vás, aby tieto orgány prijali opatrenia na zlepšenie energetickej efektívnosti do roku 2030 (napr. nabádaním ľudí, aby izolovali svoj domov, nainštalovali solárne panely alebo kúpili elektrické vozidlá)? (% Európskej únie)

Osobitný prieskum Eurobarometra 538

Zmena klímy

Vývoj od marca do apríla 2021 je⁴¹ zmiešaný. V 15 krajinách je v súčasnosti menej pravdepodobné, že respondenti tvrdia, že je dôležité, aby EÚ prijala opatrenia na zlepšenie energetickej efektívnosti do roku 2030, pričom najväčší pokles bol zaznamenaný v Estónsku (70 %, -17 percentuálnych bodov), Česku (68 %, -12 percentuálnych bodov) a Lotyšsku (78 %, -10 percentuálnych bodov). Naopak, dohoda sa zvýšila v desiatich krajinách vrátane Dánska (91 %, +5 percentuálnych bodov), Talianska (87 %, +5 percentuálnych bodov) a Fínska (79 %, +5 percentuálnych bodov). V Maďarsku (94 %) a vo Francúzsku (86 %) nedošlo k zmene stanoviska.

QC9.2 Ako dôležité je podľa vás, aby tieto orgány prijali opatrenia na zlepšenie energetickej efektívnosti do roku 2030 (napr. nabádaním ľudí, aby izolovali svoj domov, nainštalovali solárne panely alebo kúpili elektrické vozidlá)?

Európska únia (%)

		EÚ27	DK	IT	FI	MT	HR	SE	EL	CY	LU	NL	FR	HU	ES	PT	BG	PRI	DE	IE	PL	LT	SK	SI	BY	RO	LV	CZ	EE
Spolu „dôležité“	Máj/jún 2023	85	91	87	79	97	92	89	96	97	89	88	86	94	90	97	88	77	84	93	83	89	86	87	84	71	78	68	70
	Δ Mar/apr 2021	▼2	C5	C5	C5	O4	C)2	C)2	O1	O1	O1	O1	=	=	▼1	▼1	▼2	▼2	▼3	▼3	▼3	▼4	▼4	▼5	▼6	▼9	▼10	▼12	▼17
Spolu "Nie je dôležité"	Máj/jún 2023	12	7	11	17	2	7	10	3	3	9	10	9	5	6	1	5	20	14	5	14	7	10	12	15	25	14	29	24
	Δ Mar/apr 2021	C)2	▼6	▼4	▼9	▼1	▼2	▼3	▼1	C)2	▼3	▼2	O1	=	C)2	▼1	O1	3	O4	O1	C5	=	O4	C5	C5	10	C)2	9	11
Neviem	Máj/jún 2023	3	2	2	4	1	1	1	1	0	2	2	5	1	4	2	7	3	2	2	3	4	4	1	1	4	8	3	6
	Δ Mar/apr 2021	=	O1	▼1	O4	▼3	=	O1	=	▼3	C)2	O1	▼1	=	▼1	C)2	O1	▼1	▼1	C)2	▼2	O4	=	=	O1	▼1	Č.8	3	O6

41 V porovnaní s rokom 2021 sa metodika použitá na vykonanie prieskumu úplne líšila v BE, CZ, DK, EE, IE, LV, LT, LU, PT, FI, SE a čiastočne v EL, MT, NL, SI, SK. V roku 2021 to bola nová položka, preto neexistuje porovnanie z roku 2019.

Osobitný prieskum Eurobarometra 538

Zmena klímy

Sociálno-demografická analýza opäť ukazuje vysokú úroveň zhody s viac ako ôsmimi z desiatich respondentov v každej skupine, ktorí si myslia, že je dôležité, aby EÚ prijala opatrenia na zlepšenie energetickej efektívnosti do roku 2030. V dôsledku toho existuje niekoľko významných rozdielov:

- Respondenti vo veku 15 – 24 rokov (91 %) si myslia, že toto opatrenie je dôležité v porovnaní so staršími respondentmi.
- Respondenti, ktorí nikdy alebo takmer nikdy nemajú ťažkosti s platením účtov, si skôr myslia, že je to dôležité ako tí, ktorí majú ťažkosti častejšie (88 % oproti 82 %).
- Čím vyššie sa respondent považuje za seba na spoločenskom rebríčku, tým je pravdepodobnejšie, že si to myslí, že je to dôležité.

Z analýzy vyplýva, že respondenti, ktorí sa domnievajú, že zmena klímy je najzávažnejší (94 %) alebo jeden z najzávažnejších (91 %) problémov, ktorým čelí svet, si s väčšou pravdepodobnosťou myslia, že je dôležité, aby EÚ prijala opatrenia na zlepšenie energetickej efektívnosti do roku 2030 než tí, ktorí to neurobili (80 %). Ukazuje tiež, že čím vážnejší respondenti vnímajú zmenu klímy, tým je pravdepodobnejšie, že si budú myslieť, že je dôležité, aby EÚ prijala opatrenia na zvýšenie využívania energie z obnoviteľných zdrojov: 92 % ľudí, ktorí si myslia, že ide o veľmi vážny problém, si myslí, že opatrenia EÚ sú dôležité, v porovnaní s 50 %, ktorí tvrdia, že zmena klímy nie je vážnym problémom.

QC9_2

Do akej miery je podľa vás dôležité, aby tieto orgány prijali opatrenia na zlepšenie energetickej efektívnosti do roku 2030 (napr. nábádaním ľudí, aby izolovali svoj domov, nainštalovali solárne panely alebo kúpili elektrické vozidlá)?

Európska únia (% – EÚ)

	Spolu „dôležité“	Spolu „nie je dôležité“	Neviem
EÚ27	85	12	3
Pohlavie			
Muž	85	12	3
Žena	86	11	3
Vek			
15 – 24	91	7	2
25 – 39	86	12	2
40 – 54	85	13	2
55+	84	12	4
Vzdelávanie (koniec)			
—15	84	9	7
16 – 19	84	13	3
20+	87	11	2
Stále študuje	92	7	1
Sociálno-profesionálna kategória			
Samostatne zárobkovo činná osoba	88	11	1
Manažéri	88	11	1
Ostatné biele obojky	87	11	2
Manuálni pracovníci	83	14	3
Osoby v dome	84	13	3
Nezamestnaný	86	10	4
Dôchodca	84	11	5
Študenti	92	7	1
Ťažkosti s platením účtov			
Väčšinu času	82	15	3
Čas od času	82	15	3
Takmer nikdy/nikdy	88	10	2
Zvážiť príslušnosť k			
Pracujúca trieda	84	10	6
Nižšia stredná trieda	85	12	3
Stredná trieda	86	12	2
Horná stredná trieda	90	9	1
Vyššia trieda	91	9	0
Zmena klímy			
Najväčší problém	94	5	1
Jeden z problémov	91	7	2
Žiadny problém	80	16	4
Vnímanie zmeny klímy			
Nie je to vážny problém	50	45	5
Dost' vážny problém	73	21	6
Veľmi vážny problém	92	6	2
Podnikol kroky na boj proti zmene klímy			
Áno	90	8	2
Nie	77	18	5

QC10. Do akej miery súhlasíte alebo nesúhlasíte s nasledujúcim tvrdením: Mali by sme znížiť emisie skleníkových plynov na minimum a zároveň kompenzovať zostávajúce emisie, napríklad zvýšením zalesnených oblastí, aby sa hospodárstvo EÚ do roku 2050 stalo klimaticky neutrálnym. (% – EÚ27)

4. Klimaticky neutrálna Európa do roku 2050

Takmer deväť z desiatich Európanov si myslí, že emisie skleníkových plynov by sa mali znížiť na minimum a zároveň by sa mali kompenzovať zostávajúce emisie, aby sa hospodárstvo EÚ do roku 2050 stalo klimaticky neutrálnym.

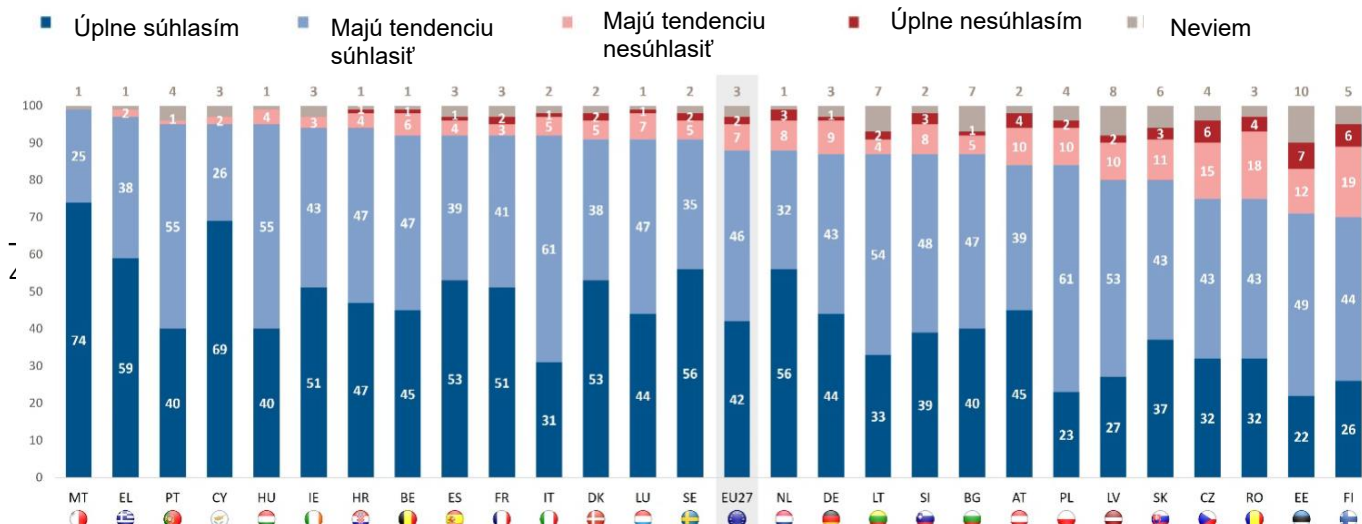
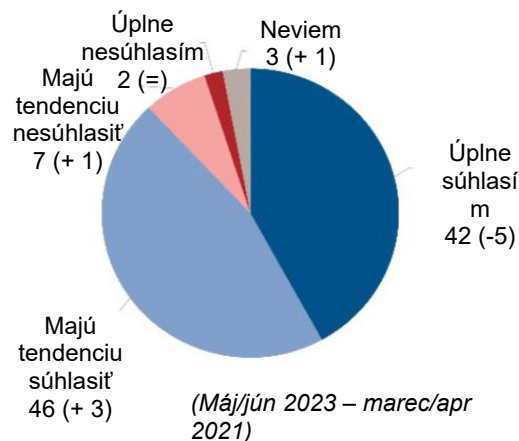
Respondenti boli požiadaní, do akej miery súhlasili alebo nesúhlasili s týmto tvrdením: Mali by sme znížiť emisie skleníkových plynov na minimum a zároveň kompenzovať zostávajúce emisie, napríklad zvýšením zalesnených oblastí, aby sa hospodárstvo EÚ do roku 2050 stalo klimaticky neutrálnym.⁴²

Takmer deväť z desiatich (88 %, -2 percentuálnych bodov od marca do apríla 2021) súhlasí s týmto vyhlásením, pričom 42 % (- 5 percentuálnych bodov) uviedlo, že „úplne súhlasia“. Takmer každý desiaty respondent (9 %, +1 percentuálny bod) nesúhlasí, zatiaľ čo 3 % (+1 percentuálny bod) tvrdia, že nevedia.

Na vnútroštátnej úrovni najmenej sedem z desiatich respondentov v každej krajine súhlasí s tým, že emisie skleníkových plynov by sa mali znížiť na minimum a zároveň by sa mali kompenzovať zostávajúce emisie, aby sa hospodárstvo EÚ do roku 2050 stalo klimaticky neutrálnym. Úroveň dohody sa pohybuje od 99 % na Malte, 97 % v Grécku a 95 % respondentov na Cypre, Maďarsku a Portugalsku až po 70 % vo Fínsku, 71 % v Estónsku a 75 % v Česku a Rumunsku.

Existuje deväť krajín, v ktorých aspoň polovica všetkých respondentov úplne súhlasí s týmto tvrdením, pričom najvyššie úrovne sa zaznamenali na Malte (74 %), na Cypre (69 %) a v Grécku (59 %). Na druhom konci stupnice 22 % v Estónsku, 23 % v Poľsku a 26 % vo Fínsku úplne súhlasí.

QC10. Do akej miery súhlasíte alebo nesúhlasíte s nasledujúcim tvrdením: Mali by sme znížiť emisie skleníkových plynov na minimum a zároveň kompenzovať zostávajúce emisie, napríklad zvýšením zalesnených oblastí, aby sa hospodárstvo EÚ do roku 2050 stalo klimaticky neutrálnym.

Osobitný prieskum Eurobarometra 538

Zmena klímy

Na vnútroštátnej úrovni dohoda, že „by sme mali znížiť emisie skleníkových plynov na minimum a zároveň kompenzovať zostávajúce emisie, napríklad zvýšením zalesnených oblastí, aby sa hospodárstvo EÚ do roku 2050 stalo klimaticky neutrálnym“, klesla v 19 členských štátoch,⁴³ najmä v Estónsku (71 %, -18 percentuálnych bodov v porovnaní s rokom 2021, -14 percentuálnych bodov v porovnaní s rokom 2019), Česku (75 %, -12 percentuálnych bodov), Poľsku (84 %, -8 percentuálnych bodov) a na Slovensku (80 %, -8 percentuálnych bodov). Úroveň dohody sa naopak zvýšila v šiestich krajinách vrátane Grécka (97 %, +5 percentuálnych bodov) a v Írsku (94 %) a vo Francúzsku (92 %) zostala nezmenená.

QC10 Do akej miery súhlasíte alebo nesúhlasíte s nasledujúcim tvrdením: Mali by sme znížiť emisie skleníkových plynov na minimum a zároveň kompenzovať zostávajúce emisie, napríklad zvýšením zalesnených oblastí, aby sa hospodárstvo EÚ do roku 2050 stalo klimaticky neutrálnym.

(%)

		EÚ27	EL	MT	IT	DK	CY	SE	IE	FR	BY	HR	HU	PRI	BG	SI	ES	DE	PT	RO	LT	LU	NL	FI	LV	PL	SK	CZ	EE
„Súhlasím“	Máj/jún 2023	88	97	99	92	91	95	91	94	92	92	94	95	84	87	87	92	87	95	75	87	91	88	70	80	84	80	75	71
spolu	Δ Mar/apr 2021	▼2	C5	O4	3	O1	O1	O1	=	=	▼1	▼1	▼1	▼1	▼2	▼2	▼3	▼4	▼4	▼4	▼5	▼5	▼5	▼5	▼7	▼8	▼8	▼12	▼18
„Nesúhlasím“	Máj/jún 2023	9	2	6	7	2	7	3	5	7	5	4	14	6	11	5	10	1	22	6	8	11	25	12	12	14	21	19	
spolu	Δ Mar/apr 2021	O1	▼3	▼3	▼4	▼2	▼1	▼3	▼3	▼1	=	O1	O1	O1	O1	O1	C)2	3	=	C5	▼2	O4	O4	=	▼1	O6	C5	Č. 8	Č. 8
Neviem	Máj/jún 2023	3	1	1	2	2	3	2	3	3	1	1	1	2	7	2	3	3	4	3	7	1	1	5	8	4	6	4	10
	Δ Mar/apr 2021	O1	▼2	▼1	O1	O1	=	C)2	3	O1	O1	=	=	=	O1	O1	O1	O1	O4	▼1	C7	O1	O1	C5	Č. 8	C)2	3	O4	10

43 V porovnaní s rokom 2021 sa metodika použitá na vykonanie prieskumu úplne líšila v BE, CZ, DK, EE, IE, LV, LT, LU, PT, FI, SE a čiastočne v EL, MT, NL, SI, SK. Ak sú rozdiely významné, pridalo sa porovnanie s výsledkami za rok 2019.

Osobitný prieskum Eurobarometra 538

Zmena klímy

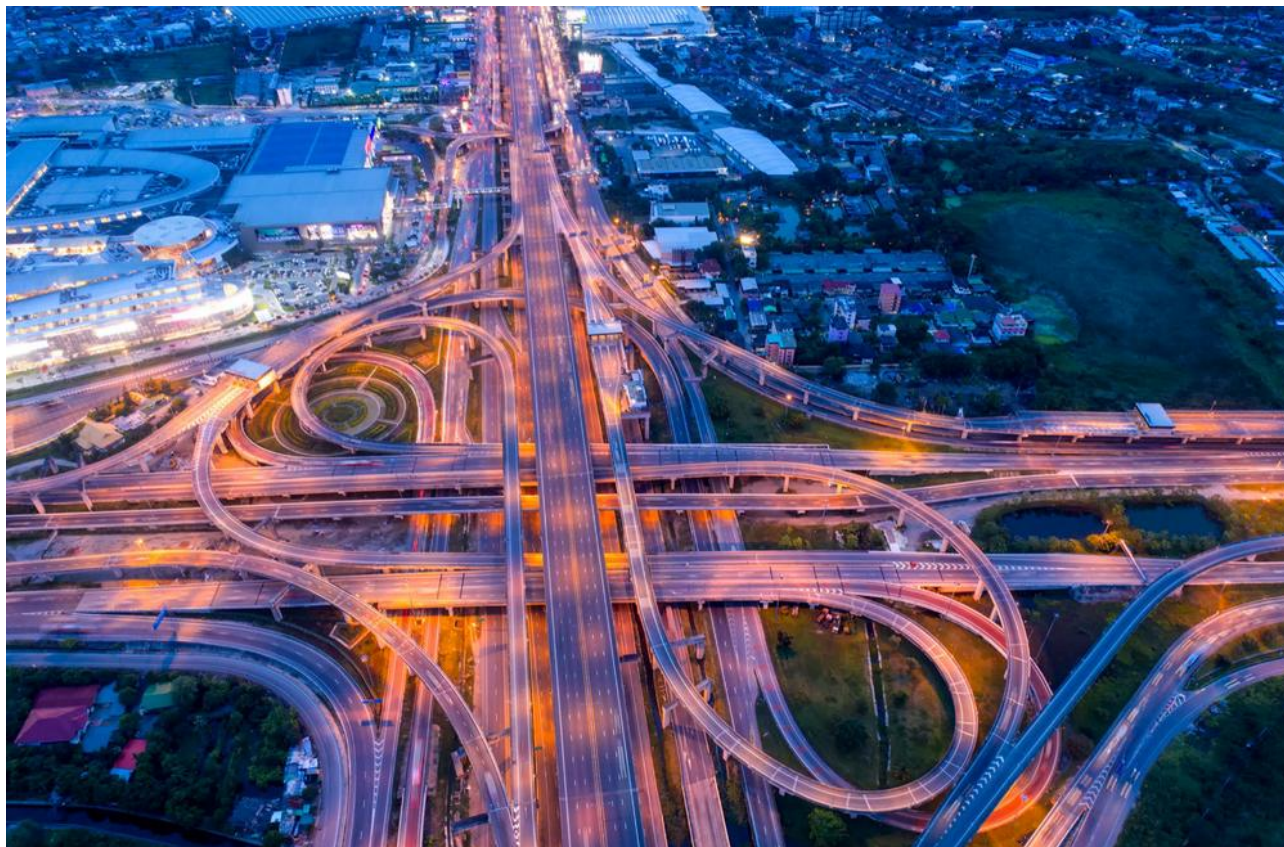
Vzhľadom na celkovú vysokú úroveň dohody sociálno-demografická analýza ukazuje, že viac ako osem z desiatich respondentov v každej skupine súhlasí s tým, že emisie skleníkových plynov by sa mali znížiť na minimum a zároveň by sa mali kompenzovať zostávajúce emisie, napríklad zvýšením zalesnených oblastí, aby sa hospodárstvo EÚ do roku 2050 stalo klimaticky neutrálnym.

V základných sociálno-demografických skupinách nie sú výrazné rozdiely. Z analýzy však vyplýva, že respondenti, ktorí si myslia, že zmena klímy je najzávažnejší (96 %) alebo jeden z najzávažnejších (94 %) problémov, ktorým čelí svet, si skôr myslia, že je to dôležité ako tí, ktorí to neurobili (83 %). Ukazuje tiež, že čím vážnejší respondenti vnímajú zmenu klímy, tým väčšia je pravdepodobnosť, že súhlasia: 94 % respondentov si myslí, že ide o veľmi vážny problém, v porovnaní so 76 %, ktorí si myslia, že ide o pomerne vážny problém, a 59 % ľudí, ktorí si myslia, že zmena klímy nie je vážnym problémom.

QC10 Do akej miery súhlasíte alebo nesúhlasíte s nasledujúcim tvrdením: Mali by sme znížiť emisie skleníkových plynov na minimum a zároveň kompenzovať zostávajúce emisie, napríklad zvýšením zalesnených oblastí, aby sa hospodárstvo EÚ do roku 2050 stalo klimaticky neutrálnym. (% – EÚ)

	„Súhlasím“ spolu	„Nesúhlasím“ spolu	Neviem
EÚ27	88	9	3
Pohlavie			
Muž	88	10	2
Žena	89	8	3
Vek			
15 – 24	92	6	2
25 – 39	89	9	2
40 – 54	89	9	2
55+	86	9	5
Vzdelávanie (koniec)			
—15	88	6	6
16 – 19	87	11	2
20+	90	8	2
Stále študuje	94	4	2
Sociálno-profesionálna kategória			
Samostatne zárobkovo činná osoba	88	10	2
Manažéri	91	8	1
Ostatné biele obojky	90	9	1
Manuálni pracovníci	87	11	2
Osoby v dome	87	10	3
Nezamestnaný	88	8	4
Dôchodca	86	8	6
Študenti	94	4	2
Ťažkosti s platením účtov			
Väčšinu času	86	11	3
Čas od času	85	12	3
Takmer nikdy/nikdy	89	8	3
Zvážiť príslušnosť k			
Pracujúca trieda	87	8	5
Nižšia stredná trieda	88	9	3
Stredná trieda	89	9	2
Horná stredná trieda	90	9	1
Vyššia trieda	87	11	2
Zmena klímy			
Najväčší problém	96	3	1
Jeden z problémov	94	4	2
Žiadny problém	83	13	4
Vnímanie zmeny klímy			
Nie je to vážny problém	59	36	5
Dost' vážny problém	76	19	5
Veľmi vážny problém	94	4	2
Podnikol kroky na boj proti zmene klímy			
Áno	93	5	2
Nie	80	15	5

V. EÚ A ENERGETICKÁ KRÍZA

1. Reakcia EÚ a členských štátov na energetickú krízu z hľadiska politiky ekologickej energie

východných oblastiach EÚ sa vo všeobecnosti dosiahla nižšia úroveň zhody.

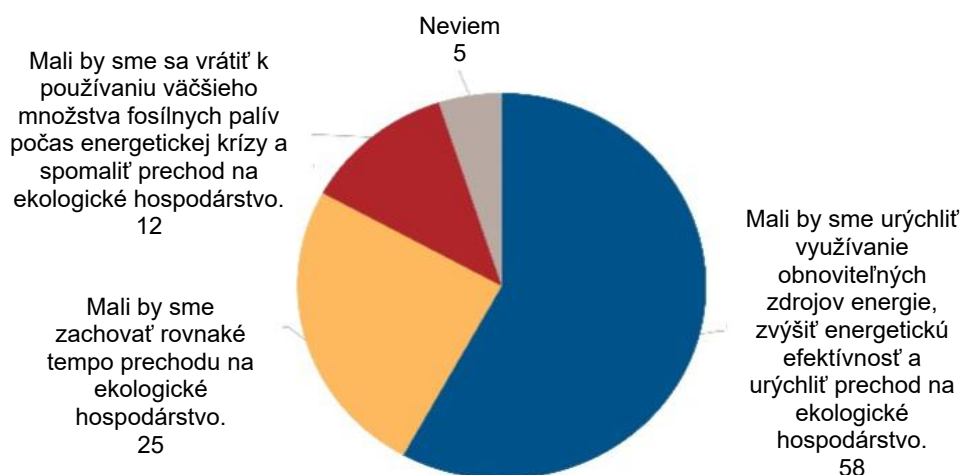
Väčšina Európanov si myslí, že prechod na ekologické hospodárstvo by sa mal urýchliť

Respondenti boli požiadaní, aby zvážili nárast cien energie a obmedzenia dodávok plynu v dôsledku opatrení Ruska a uviedli, ako by podľa nich EÚ a členské štáty mali reagovať, pokiaľ ide o politiku ekologickej energie⁴⁴.

Takmer šesť z desiatich (58 %) si myslí, že využívanie obnoviteľných zdrojov energie by sa malo urýchliť, zvýšiť energetickú efektívnosť a urýchliť prechod na ekologické hospodárstvo. Štvrtina (25 %) si myslí, že tempo prechodu by sa malo zachovať, zatiaľ čo 12 % si myslí, že počas energetickej krízy by sa malo využívať viac fosílnych palív a prechod na ekologické hospodárstvo by sa mal spomaliť.

V jednotlivých štátoch existujú značné rozdiely v miere zhody, že využívanie obnoviteľných zdrojov energie by sa malo urýchliť, energetická efektívnosť by sa mala zvýšiť a prechod na ekologické hospodárstvo by sa mal urýchliť. Podiely sa pohybujú od 84 % na Malte, 77 % v Portugalsku a 76 % na Cypre až po 30 % v Estónsku, 33 % v Česku a 34 % v Bulharsku. Medzi respondentmi vo

QC11 S nárastom cien energie a obmedzeniami dodávok plynu v dôsledku opatrení Ruska by mala EÚ a jej členské štáty reagovať, pokiaľ ide o politiku ekologickej energie? (% – EÚ27)

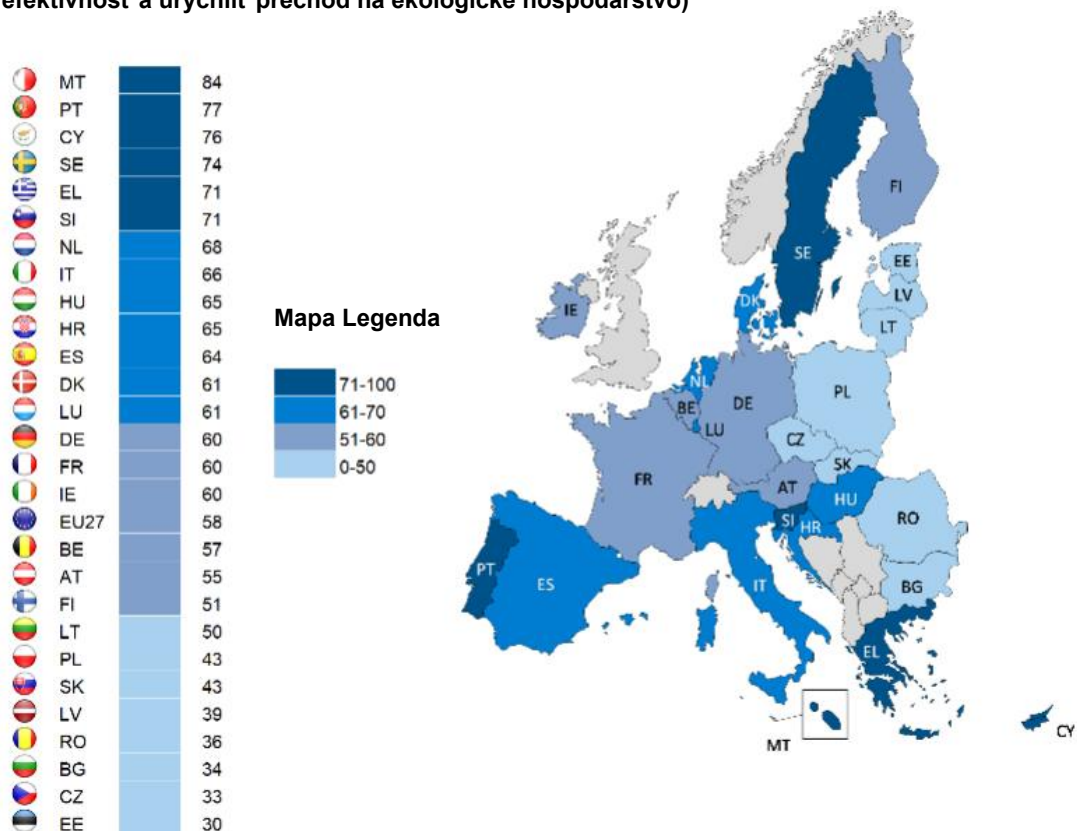

(Máj/jún 2023)

⁴⁴ QC11. Ako by mala EÚ a jej členské štáty reagovať, pokiaľ ide o politiku ekologickej energie, s prudkým nárastom cien energie a obmedzeniami dodávok plynu v dôsledku opatrení Ruska?

QC11. Ako by mala EÚ a jej členské štáty reagovať, pokiaľ ide o politiku ekologickej energie, s prudkým nárastom cien energie a obmedzeniami dodávok plynu v dôsledku opatrení Ruska?

(% – mali by sme urýchliť využívanie obnoviteľných zdrojov energie, zvýšiť energetickú efektívnosť a urýchliť prechod na ekologické hospodárstvo)

Osobitný prieskum Eurobarometra 538

Zmena klímy

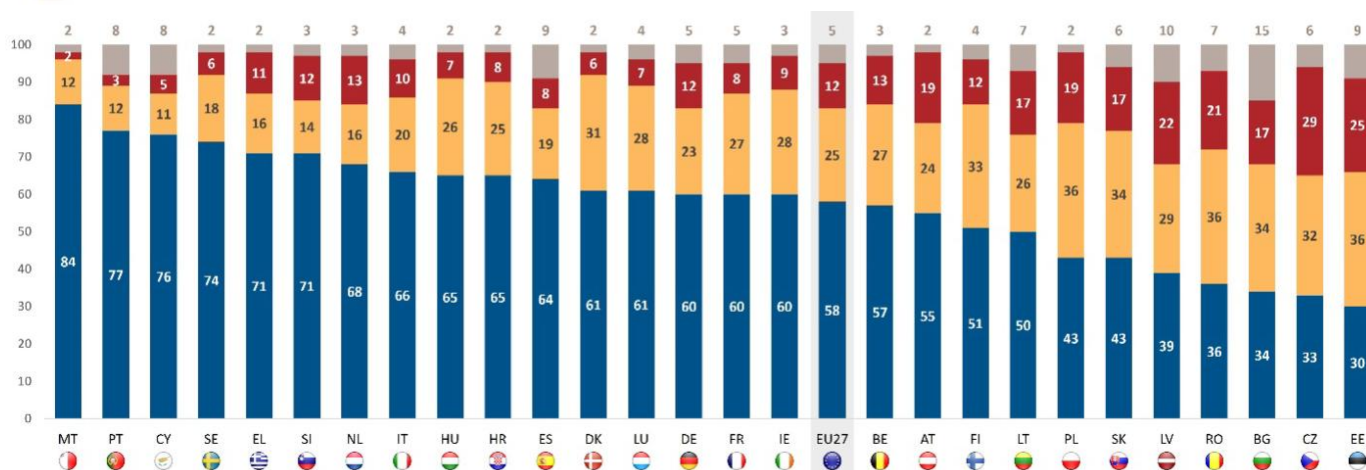
V 24 členských štátoch si respondenti s najväčšou pravdepodobnosťou myslia, že prechod na ekologické hospodárstvo by sa mal urýchliť, zvýšiť využívanie obnoviteľných zdrojov energie a zvýšiť energetickú efektívnosť, a v 20 krajinách aspoň polovica zvažuje tento spôsob. Tento názor sa najčastejšie vyskytuje na Malte (84 %), Portugalsku (77 %) a na Cypre (76 %) a je najmenej bežný v Estónsku (30 %), Česku (33 %) a Bulharsku (34 %).

V Estónsku je najčastejšou odpoveďou, že vzhľadom na okolnosti by sa tempo zelenej transformácie malo zachovať (36 %). Tento názor zastávali aj najmenej traja z desiatich respondentov v Rumunsku a Poľsku (po 36 %), Bulharsku a na Slovensku (po 34 %), Fínsku (33 %) a Česku (32 %).

Stanovisko je rozdelené v Rumunsku (36 % zrýchlenie oproti 36 % udržať tempo) a Bulharsku (34 % zrýchlenie oproti 34 % udržať tempo). Existujú štyri krajiny, v ktorých sa aspoň jedna z piatich krajín domnieva, že vzhľadom na okolnosti by sa malo využívať viac fosílnych palív a ekologická transformácia by sa mala spomaliť: Česko (29 %), Estónsko (25 %), Lotyšsko (22 %) a Rumunsko (21 %).

QC11. Ako by mala EÚ a jej členské štáty reagovať, pokiaľ ide o politiku ekologickej energie, s prudkým nárastom cien energie a obmedzeniami dodávok plynu v dôsledku opatrení Ruska? (%)

- Mali by sme urýchliť využívanie obnoviteľných zdrojov energie, zvýšiť energetickú efektívnosť a urýchliť prechod na ekologické hospodárstvo.
- Mali by sme zachovať rovnaké tempo prechodu na ekologické hospodárstvo.
- Mali by sme sa vrátiť k používaniu väčšieho množstva fosílnych palív počas energetickej krízy a spomaliť prechod na ekologické hospodárstvo.
- Neviem

Osobitný prieskum Eurobarometra 538

Zmena klímy

Zo sociálno-demografickej analýzy vyplýva, že väčšina v každej skupine si myslí, že využívanie obnoviteľných zdrojov energie by sa malo urýchliť, zvýšiť energetickú efektívnosť a urýchliť prechod na ekologické hospodárstvo. To tiež odhaľuje nasledujúce rozdiely:

- Respondenti vo veku 15 – 54 rokov si myslia, že zelená transformácia by sa mala urýchliť. Napríklad 64 % ľudí vo veku 15 – 24 rokov si myslí týmto spôsobom, v porovnaní s 54 % ľudí vo veku 55 rokov a starších.
- Respondenti, ktorí ukončili vzdelávanie vo veku 20 a viac rokov (64 %), uvažujú častejšie ako tí, ktorí ukončili vzdelávanie vo veku 15 rokov alebo mladšie.
- Študenti (72 %) a manažéri (67 %) sú najviac pravdepodobné, že takto rozmýšľajú, najmä v porovnaní s nezamestnanými (50 %).
- Respondenti, ktorí sa považujú za vyššiu strednú triedu (74 %), sú najpravdepodobnejší, najmä v porovnaní s tými, ktorí sa považujú za súčasť pracujúcej triedy (52 %).

Z analýzy takisto vyplýva, že respondenti, ktorí si myslia, že zmena klímy je najzávažnejší (77 %) alebo jeden z najzávažnejších (70 %) problémov, ktorým čelí svet, si myslia, že zelená transformácia by sa mala urýchliť ako tí, ktorí si myslia, že to nie je vážny problém (47 %).

Okrem toho respondenti, ktorí považujú zmenu klímy za veľmi závažný problém (67 %) si myslia, že zelená transformácia by sa mala urýchliť, než tí, ktorí považujú zmenu klímy za menej závažnú. Napokon respondenti, ktorí prijali osobné opatrenia na boj proti zmene klímy, si myslia, že zelená transformácia by sa mala urýchliť ako tí, ktorí neprijali žiadne opatrenia (67 % oproti 43 %).

QC11 S nárastom cien energie a obmedzeniami dodávok plynu v dôsledku opatrení Ruska by mala EÚ a jej členské štáty reagovať, pokiaľ ide o politiku ekologickej energie? (% – EÚ)

	Mali by sme urýchliť využívanie obnoviteľných zdrojov energie, zvýšiť energetickú efektívnosť a urýchliť prechod na ekologické hospodárstvo.	Mali by sme zachovať rovnaké tempo prechodu na ekologické hospodárstvo.	Mali by sme sa vrátiť k používaniu väčšieho množstva fosílnych palív počas energetickej krízy a spomaliť prechod na ekologické hospodárstvo.
EÚ27	58	25	12
Pohlavie			
Muž	58	26	12
Žena	59	24	11
Vek			
15 – 24	64	24	8
25 – 39	62	24	10
40 – 54	60	25	11
55+	54	25	14
Vzdelávanie (koniec)			
—15	51	23	15
16 – 19	55	27	13
20+	64	23	10
Stále študuje	72	19	6
Sociálno-profesionálna kategória			
Samostatne zárobkovo činná osoba	61	24	11
Manažéri	67	23	8
Ostatné biele obojky	61	25	11
Manuálni pracovníci	55	27	13
Osoby v dome	52	26	12
Nezamestnaný	50	29	14
Dôchodca	54	24	15
Študenti	72	19	6
Ťažkosti s platením účtov			
Väčšinu času	57	21	15
Čas od času	54	27	13
Takmer nikdy/nikdy	61	24	11
Zväziť príslušnosť k			
Pracujúca trieda	52	26	13
Nižšia stredná trieda	54	27	14
Stredná trieda	61	25	11
Horná stredná trieda	74	16	9
Vyššia trieda	62	24	10
Zmena klímy			
Najväčší problém	77	16	5
Jeden z problémov	70	21	6
Žiadny problém	47	29	17
Vnímanie zmeny klímy			
Nie je to vážny problém	22	28	41
Dost' vážny problém	34	39	19
Veľmi vážny problém	67	22	7
Podnikol kroky na boj proti zmene klímy			
Áno	67	21	8
Nie	43	32	18

2. Opatrenia EÚ a členských štátov na zmiernenie hospodárskeho tlaku

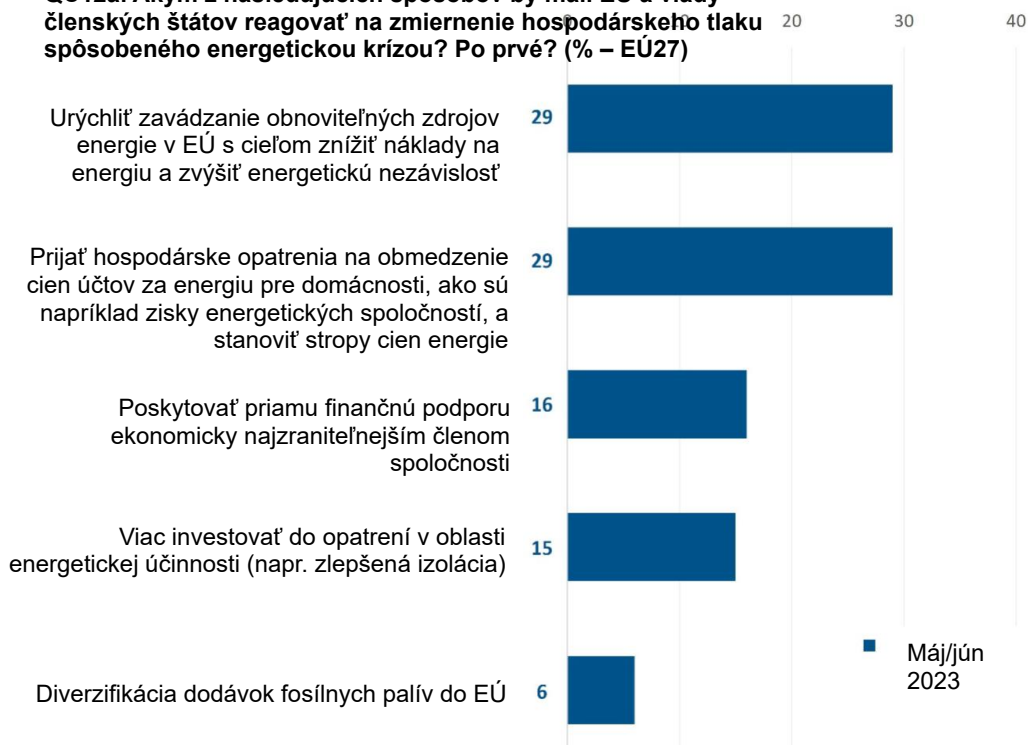
Urýchlenie zavádzania obnoviteľných zdrojov energie v EÚ a prijatie hospodárskych opatrení na obmedzenie cien účtov za energiu pre domácnosti sú opatrenia, ktoré Európania uprednostňujú na zmiernenie hospodárskeho tlaku spôsobeného energetickou krízou.

Respondenti dostali zoznam piatich možností a pýtali sa, ako by podľa nich EÚ a vlády členských štátov mali reagovať na zmiernenie hospodárskeho tlaku spôsobeného energetickou krízou⁴⁵. Nižšie uvedené výsledky prezentujú svoju prvú odpoveď.

Takmer tri z desiatich (29 %) hovoria, že EÚ a členské štáty by mali urýchliť zavádzanie obnoviteľných zdrojov energie v EÚ, aby sa znížili náklady na energiu a stali sa energeticky nezávislejšími, a rovnaký podiel tvrdí, že tieto orgány by mali prijať hospodárske opatrenia na obmedzenie cien účtov za energiu pre domácnosti, ako je zdanenie ziskov energetických spoločností a stanovenie stropov cien energie.

Viac ako jeden z desiatich je za poskytnutie priamej finančnej podpory ekonomicky najzraniteľnejším členom spoločnosti (16 %) alebo väčšie investície do opatrení na zvýšenie energetickej účinnosti (napr. zlepšenie izolácie) (15 %). O niečo viac ako jeden z dvadsiatich (6 %) si myslí, že EÚ a členské štáty by mali diverzifikovať dodávky fosílnych palív do EÚ.

QC12a. Akým z nasledujúcich spôsobov by mali EÚ a vlády členských štátov reagovať na zmiernenie hospodárskeho tlaku spôsobeného energetickou krízou? Po prvé? (% – EÚ27)

⁴⁵ QC12a. Akým z nasledujúcich spôsobov by mali EÚ a vlády členských štátov reagovať na zmiernenie hospodárskeho tlaku spôsobeného energetickou krízou? Po prvé?

Zmena klímy

Prijatie hospodárskych opatrení na obmedzenie cien účtov za energiu pre domácnosti, ako je zdanenie ziskov energetických spoločností a stanovenie stropov cien energie, je najuvedenejšou činnosťou v 13 krajinách a patrí medzi tri najlepšie v každom členskom štáte. Najčastejšie sa spomínajú v Rakúsku (39 %), Česku (37 %) a Holandsku (35 %) a najmenej v Maďarsku (20 %), na Cypre (21 %) a vo Švédsku (22 %).

Poľsko (12 %), Rumunsko (11 %), Estónsko a Česko (obe 10 %).

Vo Francúzsku je prijatie hospodárskych opatrení na obmedzenie cien účtov za energiu pre domácnosti na prvom mieste s urýchlením zavádzania energie z obnoviteľných zdrojov s cieľom znížiť náklady na energiu a stať sa energeticky nezávislejšími (každý z nich je 27 %).

V 12 členských štátoch respondenti najčastejšie uvádzajú, že zavádzanie obnoviteľných zdrojov energie v EÚ by sa malo urýchliť s cieľom znížiť náklady na energiu a zvýšiť energetickú nezávislosť, a to najmä vo Švédsku (51 %), Portugalsku (42 %) a Fínsku (37 %). Naproti tomu je najmenej pravdepodobné, že ju spomínajú osoby v Bulharsku (15 %), Rumunsku a Lotyšsku (každý z nich je 19 %). Táto akcia sa umiestnila na prvých troch miestach v 25 krajinách.

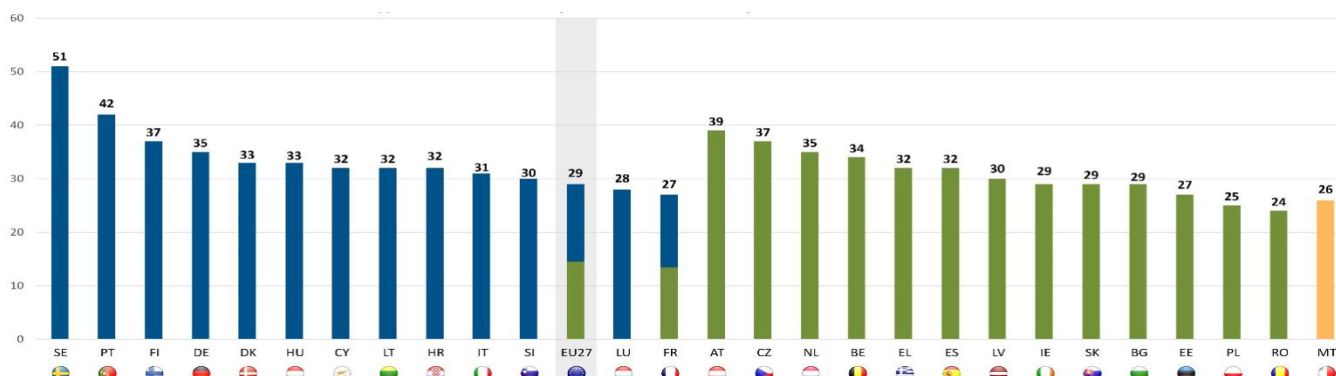
Poskytovanie priamej finančnej podpory ekonomicky najzraniteľnejším členom spoločnosti je najviac spomínaným opatrením na Malte (26 %) a patrí medzi tri najlepšie v 23 krajinách. Respondenti to vo veľkej miere spomínajú aj v Bulharsku (25 %), Írsku, na Cypre a v Grécku (po 24 %), ale je najmenej pravdepodobné, že ich spomínajú respondenti v Portugalsku, Taliansku a Česku (všetkých 12 %).

Investovanie viac do opatrení v oblasti energetickej efektívnosti je jediným ďalším opatrením, ktoré sa umiestnilo v prvej tretine v ktorejkoľvek krajine. Viac investujú najčastejšie v Rumunsku (22 %), Maďarsku a Francúzsku (21 %) a na Malte (20 %) a najmenej spomínajú vo Fínsku (8 %).

Existujú štyri krajiny, v ktorých aspoň jedna z desiatich uvádza diverzifikáciu dodávok fosílnych palív do EÚ:

QC12a. Akým z nasledujúcich spôsobov by mali EÚ a vlády členských štátov reagovať na zmiernenie hospodárskeho tlaku spôsobeného energetickou krízou? Po prvé? (% – najuvedenejšia odpoveď podľa krajiny)

- Urýchliť zavádzanie obnoviteľných zdrojov energie v EÚ s cieľom znížiť náklady na energiu a zvýšiť energetickú nezávislosť
- Prijatť hospodárske opatrenia na obmedzenie cien účtov za energiu pre domácnosti, ako sú napríklad zisky energetických spoločností, a stanoviť stropy cien energie
- Poskytovať priamu finančnú podporu ekonomicky najzraniteľnejším členom spoločnosti

Osobitný prieskum Eurobarometra 538

Zmena klímy

QC12a. Akým z nasledujúcich spôsobov by mali EÚ a vlády členských štátov reagovať na zmiernenie hospodárskeho tlaku spôsobeného energetickou krízou? Po prvé? (%)

	EÚ27	BY †	BG	CZ	DK	DE	EE	IE	EL	ES	FR	HR	IT	CY	LV	LT	LU	HU	MT	NL	PL RI	PT	RO	SI	SK	FI	SE	
Urychliť zavádzanie obnoviteľných zdrojov energie v EÚ s cieľom znížiť náklady na energiu a zvýšiť energetickú nezávislosť	29	28	15	20	33	35	22	26	26	25	27	32	31	32	19	32	28	33	25	31	30	23	42	19	30	23	37	51
Prijať hospodárske opatrenia na obmedzenie cien účtov za energiu pre domácnosti, ako je zdanenie ziskov energetických spoločností a zavedenie stropov cien energie	29	34	29	37	24	28	27	29	32	32	27	26	30	21	30	27	26	20	23	35	39	25	26	24	24	29	34	22
Poskytovať priamu finančnú podporu ekonomicky najzraniteľnejším členom spoločnosti	16	17	25	12	18	15	16	24	24	18	15	18	12	24	23	20	23	20	26	14	13	22	12	21	23	18	16	13
Viac investovať do opatrení v oblasti energetickej účinnosti (napr. zlepšená izolácia)	15	14	19	16	14	10	17	13	12	14	21	18	16	12	14	14	13	21	20	14	9	14	9	22	15	19	8	9
Diverzifikácia dodávok fosílnych palív do EÚ	6	5	5	10	6	6	10	7	4	5	4	5	8	5	7	2	7	5	6	3	6	12	3	11	5	7	2	2
Iné (spontánne)	1	0	0	0	1	2	1	0	0	1	1	0	1	0	2	0	0	0	0	1	2	0	0	1	1	1	0	1
Neviem	4	2	7	5	4	4	7	1	2	5	5	1	2	6	5	5	3	1	0	2	1	4	8	2	2	3	3	2

Sociálno-demografická analýza ilustruje tieto významné rozdiely:

- U ľudí vo veku 15 – 24 rokov (24 %) je menej pravdepodobné, že respondenti vo veku od 15 do 24 rokov, a najmä tí vo veku 40 – 54 rokov (31 %), si budú myslieť, že EÚ a vlády členských štátov by mali prijať hospodárske opatrenia na obmedzenie cien účtov za energiu pre domácnosti.
- Respondenti, ktorí ukončili vzdelávanie vo veku 20 rokov a viac, si s najväčšou pravdepodobnosťou myslia, že EÚ a národné vlády by mali urýchliť zavádzanie obnoviteľných zdrojov energie (35 %), ale najmenej si myslia, že vlády by mali prijať hospodárske opatrenia na obmedzenie cien účtov za energiu pre domácnosti (26 %).
- Manažéri (38 %) si s najväčšou pravdepodobnosťou myslia, že EÚ a vlády členských štátov by mali urýchliť zavádzanie obnoviteľných zdrojov energie, najmä v porovnaní s domácimi obyvateľmi (25 %).
- Čím menej ťažkostí majú respondenti platiť účty, tým je pravdepodobnejšie, že spomenú urýchlenie zavádzania obnoviteľných zdrojov energie, a tým menej pravdepodobne spomenú poskytnutie priamej finančnej podpory ekonomicky najzraniteľnejším členom spoločnosti. Napríklad 31 %, ktorí nikdy alebo takmer nikdy nemajú problémy s platením účtov, tvrdí, že zavádzanie obnoviteľných zdrojov energie by sa malo urýchliť, v porovnaní s 24 %, ktorí majú problémy väčšinu času.
- Čím vyššie sa respondent umiestni na sociálny rebrík, tým je pravdepodobnejšie, že EÚ a národné vlády by mali urýchliť zavádzanie obnoviteľných zdrojov energie, ale čím menej si myslia, že vlády by mali prijať hospodárske opatrenia na obmedzenie cien účtov za energiu pre domácnosti.

Analýza tiež ukazuje, že respondenti, ktorí si myslia, že zmena klímy je najzávažnejší (37 %) alebo jeden z najzávažnejších (35 %) problémov, ktorým čelí svet, s väčšou pravdepodobnosťou spomenú na urýchlenie zavádzania obnoviteľných zdrojov energie než tí, ktorí si myslia, že to nie je problém (24 %). Okrem toho, čím vážnejší problém respondenti vnímajú ako zmenu klímy, tým je pravdepodobnejšie, že EÚ a vlády členských štátov by mali urýchliť zavádzanie obnoviteľných zdrojov energie v EÚ.

Osobitný prieskum Eurobarometra 538

Zmena klímy

QC12a Ktorým z nasledujúcich spôsobov by mali EÚ a vlády členských štátov reagovať na zmiernenie hospodárskeho tlaku spôsobeného energetickou krízou? Po prvé? (% – EÚ)

	Urýchliť zavádzanie obnoviteľných zdrojov energie v EÚ s cieľom znížiť náklady na energiu a zvýšiť energetickú nezávislosť	Diverzifikácia dodávok fosílnych palív do EÚ	Viac investovať do opatrení v oblasti energetickej účinnosti (napr. zlepšená izolácia)	Prijat' hospodárske opatrenia na obmedzenie cien účtov za energiu pre domácnosti, ako je zdanenie ziskov energetických spoločností a zavedenie stropov cien energie	Poskytovať priamu finančnú podporu ekonomicky najzraniteľnejším členom spoločnosti	Iné (spontánne)	Neviem
EÚ27	29	6	15	29	16	1	4
Pohlavie							
Muž	29	7	15	29	16	1	3
Žena	29	6	15	28	17	1	4
Vek							
15 – 24	31	6	17	24	19	0	3
25 – 39	33	6	14	28	16	1	2
40 – 54	30	7	14	31	16	0	2
55+	26	6	15	29	17	1	6
Vzdelávanie (koniec)							
—15	23	8	13	31	15	1	9
16 – 19	26	6	15	31	17	1	4
20+	35	6	16	26	15	0	2
Stále študuje	35	5	16	24	17	0	3
Sociálno-profesionálna kategória							
Samostatne zárobkovo činná osoba	31	8	14	30	14	1	2
Manažéri	38	6	14	27	14	0	1
Ostatné biele obojky	31	7	16	27	16	1	2
Manuálni pracovníci	26	6	14	32	18	1	3
Osoby v dome	25	6	16	29	16	1	7
Nezamestnaný	27	5	16	27	19	1	5
Dôchodca	26	5	15	29	17	1	7
Študenti	35	5	16	24	17	0	3
Tažkosti s platením účtov							
Väčšinu času	24	5	14	30	22	0	5
Čas od času	26	7	15	30	17	1	4
Takmer nikdy/nikdy	31	6	15	28	16	1	3
Zvážiť príslušnosť k							
Pracujúca trieda	24	6	14	30	19	1	6
Nižšia stredná trieda	26	7	15	29	18	1	4
Stredná trieda	30	6	16	29	15	1	3
Horná stredná trieda	42	5	14	24	14	0	1
Vyššia trieda	41	5	17	20	15	1	1
Zmena klímy							
Najväčší problém	37	4	15	26	16	0	2
Jeden z problémov	35	5	14	29	15	0	2
Žiadny problém	24	8	15	29	18	1	5
Vnímanie zmeny klímy							
Nie je to vážny problém	13	13	12	33	19	4	6
Dosť vážny problém	20	9	16	29	19	1	6
Veľmi vážny problém	33	5	15	28	16	0	3
Podnikol kroky na boj proti zmene klímy							
Áno	33	5	15	29	15	1	2
Nie	23	8	15	28	19	1	6

Osobitný prieskum Eurobarometra 538

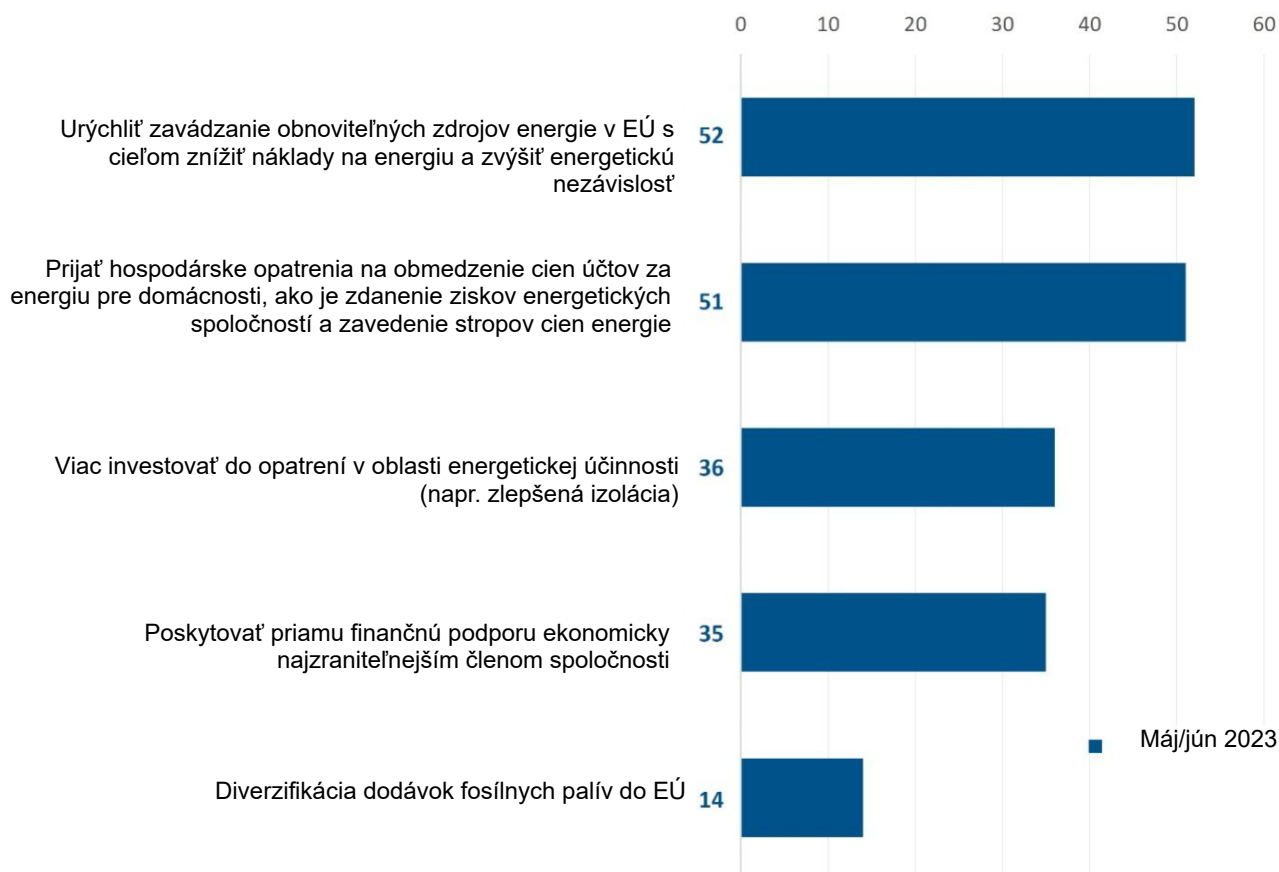
Zmena klímy

V následnej otázke dostali respondenti možnosť poskytnúť dodatočné odpovede. Nižšie uvedené výsledky podrobne opisujú celkovú odpoveď na túto otázku (prvá a následná odpoveď).

O niečo viac ako polovica všetkých respondentov si myslí, že EÚ a členské štáty by mali urýchliť zavádzanie obnoviteľných zdrojov energie v EÚ s cieľom znížiť náklady na energiu a stať sa energeticky nezávislejšími (52 %) alebo prijať hospodárske opatrenia na obmedzenie cien účtov za energiu pre domácnosti, ako je zdanenie ziskov energetických spoločností a stanovenie stropov cien energie (51 %).

Viac ako jedna tretina je za to, aby sa viac investovalo do opatrení v oblasti energetickej efektívnosti (36 %) alebo aby sa poskytla priama finančná podpora ekonomicky najzraniteľnejším členom spoločnosti (35 %). Viac ako jeden z desiatich (14 %) si myslí, že EÚ a členské štáty by mali diverzifikovať dodávky fosílnych palív do EÚ.

QC12T. Akým z nasledujúcich spôsobov by mali EÚ a vlády členských štátov reagovať na zmiernenie hospodárskeho tlaku spôsobeného energetickou krízou? Po prvé? A potom? (% – EÚ27)

Zmena klímy

Pri pohľade na národné výsledky všetkých opatrení, ktoré by sa podľa respondentov mali prijať, vyplýva, že urýchlenie zavádzania obnoviteľných zdrojov energie v EÚ s cieľom znížiť náklady na energiu a zvýšiť energetickú nezávislosť a prijatie hospodárskych opatrení na obmedzenie cien účtov za energiu pre domácnosti sú jedinými možnosťami, ktoré sú v každej krajine na prvom mieste.

V 13 krajinách, ktoré urýchľujú zavádzanie obnoviteľných zdrojov energie, je najuvedenejšou akciou a patrí medzi tri najlepšie opatrenia v celkovo 25 krajinách. Najčastejšie sa spomínajú vo Švédsku (74 %), Dánsku a Portugalsku (v oboch prípadoch 62 %) a najmenej v Bulharsku (33 %), Estónsku (36 %) a Lotyšsku (38 %).

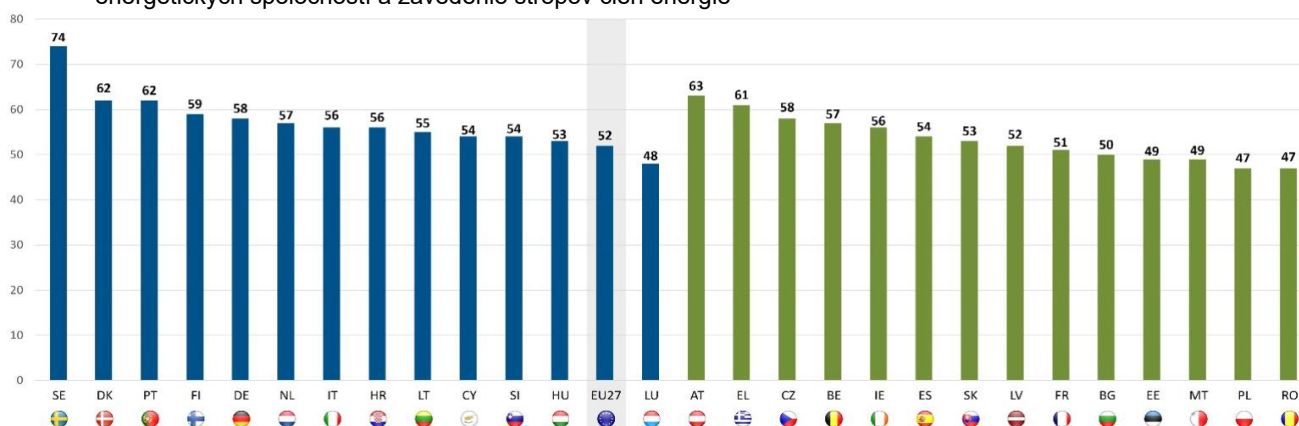
Prijatie hospodárskych opatrení na obmedzenie cien účtov za energiu pre domácnosti je najuvedenejším opatrením v 14 členských štátoch a patrí medzi tri najlepšie v 26 krajinách. Najviac ho uvádzajú respondenti v Rakúsku (63 %), Grécku (61 %) a Česku (58 %), pričom najmenej uvádzajú respondenti v Maďarsku (39 %), Švédsku (42 %) a Slovinsku a na Cypre (v oboch prípadoch 43 %).

opatrení sa najmenej zmienili Taliansko (28 %), Švédsko (30 %) a Francúzsko a Česko (po 31 %).

Napokon, diverzifikáciu dodávok fosílnych palív do EÚ najviac spomínajú respondenti v Poľsku, Rumunsku (v oboch prípadoch 23 %) a Česku (19 %), pričom najmenej uviedli respondenti v Litve (6 %), Grécku (8 %) a vo Francúzsku a vo Fínsku (obe 9 %). Toto opatrenie sa nenachádza v troch prvých troch členských štátoch.

QC12T Ktorým z nasledujúcich spôsobov by mali EÚ a vlády členských štátov reagovať na zmiernenie hospodárskeho tlaku spôsobeného energetickou krízou? Po prvé? A potom? (% – najuvedenejšia odpoveď podľa krajín)

- Urýchliť zavádzanie obnoviteľných zdrojov energie v EÚ s cieľom znížiť náklady na energiu a zvýšiť energetickú nezávislosť
- Prijatť hospodárske opatrenia na obmedzenie cien účtov za energiu pre domácnosti, ako je zdanenie ziskov energetických spoločností a zavedenie stropov cien energie

Maďarsko (52 %) je jedinou krajinou, v ktorej si aspoň polovica myslí, že EÚ a národné vlády by mali viac investovať do opatrení v oblasti energetickej efektívnosti, po nej 44 % respondentov vo Francúzsku a 42 % na Malte. Na druhom konci stupnice 22 % v Rakúsku a 27 % v Portugalsku a Grécku sa táto možnosť uvádza. Investície do energetickej efektívnosti sú na druhom alebo treťom mieste v 13 krajinách.

Poskytovanie priamej finančnej podpory ekonomicky najzraniteľnejším členom spoločnosti je druhým alebo tretím najviac spomínaným opatrením v 20 členských štátoch. Grécko (53 %) je jedinou krajinou, v ktorej aspoň polovica spomína túto akciu, po ktorej nasleduje 49 % respondentov v Bulharsku a 48 % v Lotyšsku. O tomto

Osobitný prieskum Eurobarometra 538

Zmena klímy

QC12T Ktorým z nasledujúcich spôsobov by mali EÚ a vlády členských štátov reagovať na zmiernenie hospodárskeho tlaku spôsobeného energetickou krízou? Po prvé? A potom? (%)

	EÚ27	BY †	BG	CZ	DK	DE	EE	IE	EL	ES	FR	HR	IT	CY	LV	LT	LU	HU	MT	NL	P RI	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE
Urýchliť zavádzanie obnoviteľných zdrojov energie v EÚ s cieľom znížiť náklady na energiu a zvýšiť energetickú nezávislosť	52	51	33	44	62	58	36	48	49	45	50	56	56	54	38	55	48	53	48	57	55	44	62	40	54	43	59	74
Prijať hospodárske opatrenia na obmedzenie cien účtov za energiu pre domácnosti, ako je zdanenie ziskov energetických spoločností a zavedenie stropov cien energie	51	57	50	58	45	48	49	56	61	54	51	52	55	43	52	45	46	39	49	53	63	47	45	47	43	53	56	42
Viac investovať do opatrení v oblasti energetickej účinnosti (napr. zlepšená izolácia)	36	36	40	35	37	32	38	34	27	33	44	40	36	31	31	39	36	52	42	40	22	33	27	41	39	41	31	38
Poskytovať priamu finančnú podporu ekonomicky najzraniteľnejším členom spoločnosti	35	37	49	31	32	33	37	45	53	39	31	40	28	47	48	42	46	43	46	35	36	42	33	41	44	38	32	30
Diverzifikácia dodávok fosílnych palív do EÚ	14	13	12	19	13	14	18	13	8	14	9	10	17	10	15	6	17	10	13	9	16	23	15	23	12	15	9	10
Iné (spontánne)	1	0	0	0	2	3	3	0	0	1	1	1	1	0	2	1	1	0	0	1	4	0	1	1	1	2	0	1
Neviem	4	2	7	5	4	4	7	2	1	5	5	1	3	6	5	5	3	1	0	2	1	4	8	3	2	3	3	2

Osobitný prieskum Eurobarometra 538

Zmena klímy

Sociálno-demografická analýza všetkých odpovedí znázorňuje:

- Je menej pravdepodobné, že tí vo veku 55 rokov a viac než mladší respondenti si myslia, že EÚ a vlády členských štátov by mali urýchliť zavádzanie obnoviteľných zdrojov energie v EÚ s cieľom znížiť náklady na energiu a stať sa energeticky nezávislejšími, čo platí najmä v porovnaní s tými vo veku 25 – 39 rokov (47 % oproti 58 %).
- Čím dlhšie respondent zostane vo vzdelávaní, tým je pravdepodobnejšie, že EÚ a národné vlády by mali urýchliť zavádzanie obnoviteľných zdrojov energie v EÚ alebo by sa mali viac investovať do opatrení v oblasti energetickej efektívnosti. Napríklad 58 % ľudí, ktorí ukončili vzdelávanie vo veku 20 rokov a viac, si myslí, že by sa malo urýchliť zavádzanie energie z obnoviteľných zdrojov v porovnaní so 42 % ľudí vo veku 15 rokov a mladších.
- Manažéri (62 %) sú najpravdepodobnejšou skupinou, ktorá si myslí, že EÚ a národné vlády by mali urýchliť zavádzanie obnoviteľných zdrojov energie v EÚ s cieľom znížiť náklady na energiu a stať sa energeticky nezávislejšími, najmä v porovnaní s domácimi osobami (43 %).
- Čím menej ťažkostí majú respondenti platiť účty, tým je pravdepodobnejšie, že spomenú urýchlenie zavádzania obnoviteľných zdrojov energie alebo väčšie investície do energetickej efektívnosti, a tým menej pravdepodobne spomenú poskytnutie priamej finančnej podpory ekonomicky najzraniteľnejším členom spoločnosti. Napríklad 38 % ľudí, ktorí nikdy alebo takmer nikdy nemajú problémy s platením účtov, spomínajú väčšie investície do energetickej účinnosti v porovnaní s 31 %, ktorí majú problémy väčšinu času.
- Čím vyššie sa respondent domnieva, že je na spoločenskom rebríčku, tým je pravdepodobnejšie, že EÚ a vlády členských štátov by mali urýchliť zavádzanie obnoviteľných zdrojov energie v EÚ alebo viac investovať do opatrení v oblasti energetickej efektívnosti, ale tým menej si myslia, že vlády by mali prijať hospodárske opatrenia na obmedzenie cien účtov za energiu pre domácnosti alebo poskytnúť priamu finančnú podporu ekonomicky najzraniteľnejším členom spoločnosti.

EÚ a vlády členských štátov by mali urýchliť zavádzanie obnoviteľných zdrojov energie v EÚ alebo viac investovať do opatrení v oblasti energetickej efektívnosti.

Analýza tiež ukazuje, že respondenti, ktorí si myslia, že zmena klímy je najzávažnejší (62 %) alebo jeden z najzávažnejších (59 %) problémov, ktorým svet čelí, s väčšou pravdepodobnosťou spomenú na urýchlenie zavádzania obnoviteľných zdrojov energie v EÚ s cieľom znížiť náklady na energiu a stať sa energeticky nezávislejšími než tí, ktorí si myslia, že to nie je problém (45 %). Okrem toho, čím vážnejší problém respondenti vnímajú ako zmenu klímy, tým je pravdepodobnejšie, že

Osobitný prieskum Eurobarometra 538

Zmena klímy

QC12T Ktorým z nasledujúcich spôsobov by mali EÚ a vlády členských štátov reagovať na zmiernenie hospodárskeho tlaku spôsobeného energetickou krízou? Po prvý? A potom? (% – EÚ)

	Urýchliť zavádzanie obnoviteľných zdrojov energie v EÚ s cieľom znížiť náklady na energiu a zvýšiť energetickú nezávislosť	Diverzifikácia dodávok fosilných palív do EÚ	Viac investovať do opatrení v oblasti energetickej účinnosti (napr. zlepšená izolácia)	Prijať hospodárske opatrenia na obmedzenie cien účtov za energiu pre domácnosti, ako sú napríklad zisky energetických spoločností, a stanoviť stropy cien energie	Poskytovať priamu finančnú podporu ekonomicky najzraniteľnejším členom spoločnosti
EÚ27	52	14	36	51	35
Pohlavie					
Muž	52	15	37	50	35
Žena	52	14	35	52	36
Vek					
15 – 24	56	14	37	49	37
25 – 39	58	15	36	50	34
40 – 54	53	16	36	52	35
55+	47	13	35	51	36
Vzdelávanie (koniec)					
—15	42	14	32	53	36
16 – 19	49	15	35	53	37
20+	58	14	40	49	32
Stále študuje	60	13	35	51	35
Sociálno-profesionálna kategória					
Samostatne zárobkovo činná osoba	57	16	36	52	31
Manažéri	62	15	38	49	30
Ostatné biele obojky	53	17	40	50	34
Manuálni pracovníci	50	15	34	52	38
Osoby v dome	43	17	35	53	34
Nezamestnaný	47	13	36	49	40
Dôchodca	46	12	35	51	37
Študenti	60	13	35	51	35
Ťažkosti s platením účtov					
Vačšinu času	46	13	31	52	42
Čas od času	48	17	33	53	37
Takmer nikdy/nikdy	54	14	38	50	34
Zvážit príslušnosť k					
Pracujúca trieda	44	13	33	52	40
Nižšia stredná trieda	49	16	35	51	38
Stredná trieda	55	15	37	51	34
Horná stredná trieda	64	13	41	47	31
Vyššia trieda	63	14	48	40	29
Zmena klímy					
Najväčší problém	62	11	39	49	32
Jeden z problémov	59	12	38	52	34
Žiadny problém	45	17	34	51	37
Vnímanie zmeny klímy					
Nie je to vážny problém	28	26	30	51	37
Dost' vážny problém	40	19	34	51	38
Veľmi vážny problém	57	12	37	51	35
Podnikol kroky na boj proti zmene klímy					
Áno	57	13	37	52	34
Nie	44	17	34	50	38

VI. EURÓPANIA A ICH PRÍRODNÉ PROSTREDIE

QC14. Do akej miery ste osobne vystavený environmentálnym a klimatickým rizikám a hrozbám (napr. požiarom, povodňami, znečisteniu, extrémnym poveternostným podmienkam atď.)? (% – EÚ27)

Osobitný prieskum Eurobarometra 538

Zmena klímy

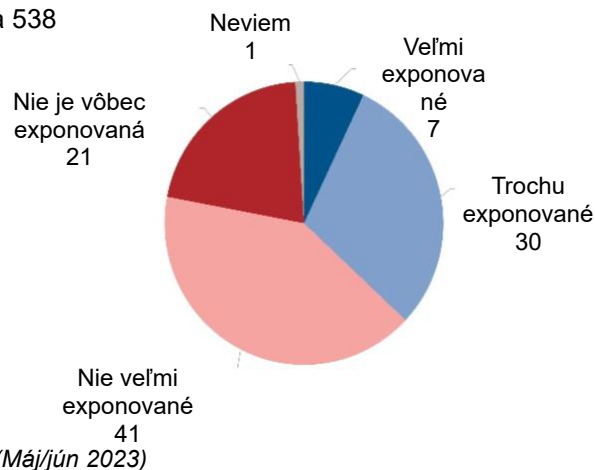
1. Vystavenie Európanov environmentálnym a klimatickým rizikám a hrozbám

Takmer štyria z desiatich Európanov sa cítia osobne vystavení environmentálnym a klimatickým rizikám a hrozbám

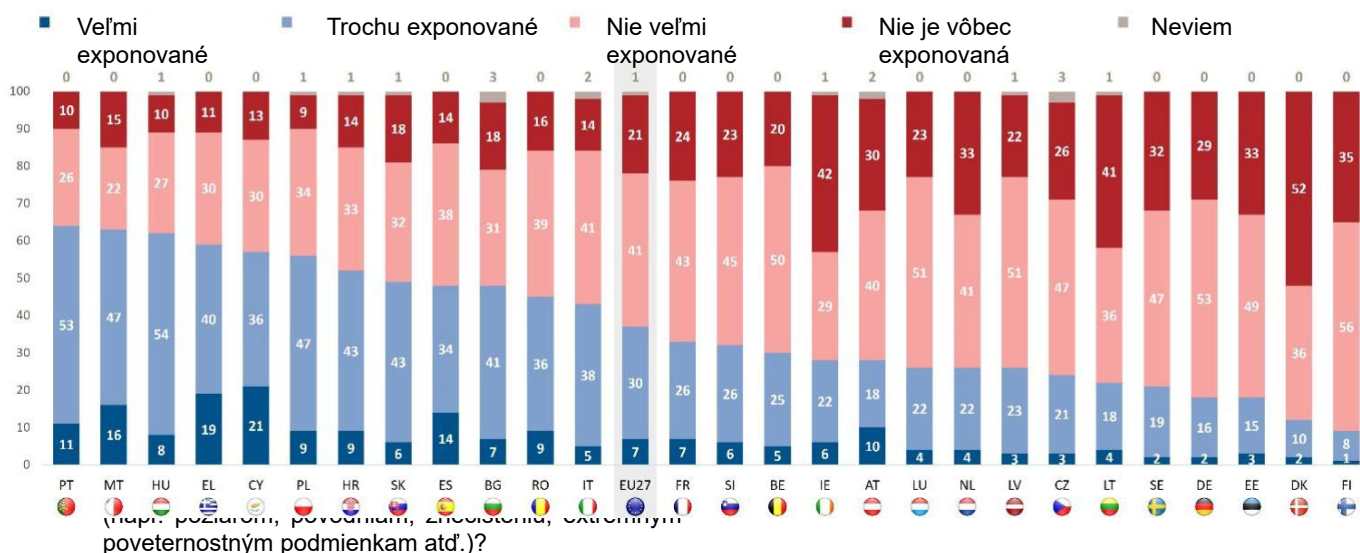
Respondenti boli požiadaní: „ako osobne sú vystavení environmentálnym a klimatickým rizikám a hrozbám (napr. požiarom, povodňami, znečisteniu, extrémnym poveternostným podmienkam atď.)?“⁴⁶ Takmer štyri z desiatich (37 %) hovoria, že sú vystavené, pričom 7 % uviedlo, že sú „veľmi vystavené“. Na druhej strane väčšina (62 %) tvrdí, že nie sú vystavení týmto rizikám a hrozbám, pričom o niečo viac ako jeden z piatich (21 %) tvrdí, že nie sú vôbec vystavení.

Z vnútroštátnej analýzy vyplývajú značné rozdiely medzi členskými štátmi. V siedmich krajinách väčšina respondentov tvrdí, že sú vystavení rizikám a hrozbám súvisiacim so životným prostredím a klímou: Portugalsko (64 %), Malta (63 %), Maďarsko (62 %), Grécko (59 %), Cyprus (57 %), Poľsko (56 %) a Chorvátsko (52 %). Naopak, 9 % vo Fínsku, 12 % v Dánsku a 18 % v Nemecku a Estónsku je osobne vystavených.

Podiel respondentov, ktorí sa cítia „veľmi vystavení“, je najvyšší na Cypre (21 %), Grécku (19 %) a na Malte (16 %). Naproti tomu najmenej štyri z desiatich v Dánsku (52 %), Írsku (42 %) a Litve (41 %) tvrdia, že sa necítia vôbec vystavené týmto rizikám a hrozbám.

QC14. Do akej miery ste osobne vystavený environmentálnym a klimatickým rizikám a hrozbám (napr. požiarom, povodňami, znečisteniu, extrémnym poveternostným podmienkam atď.)? (%)

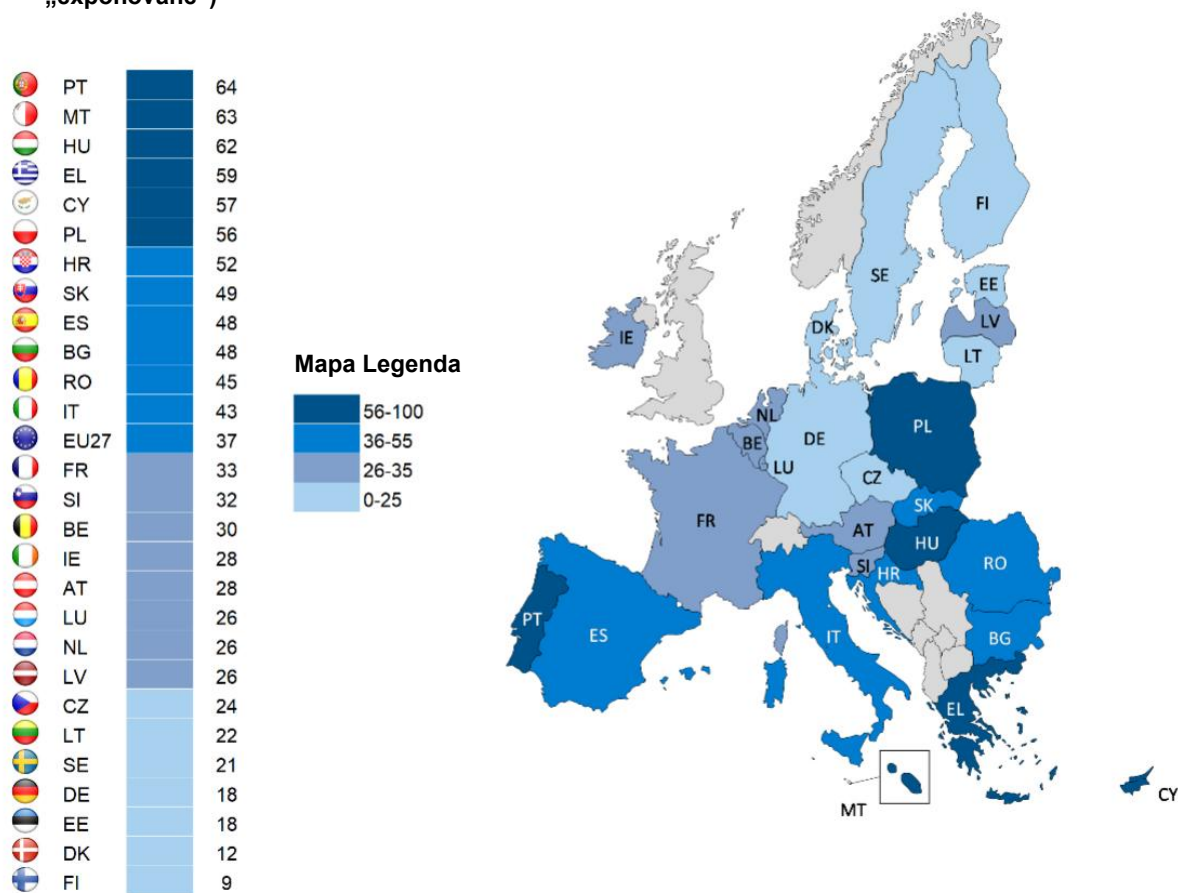

Osobitný prieskum Eurobarometra 538

Zmena klímy

Mapa znázorňuje, že respondenti v južných a východných oblastiach EÚ sa cítia vystavení týmto rizikám a hrozbám s väčšou pravdepodobnosťou ako tí, ktorí žijú v severných a niektorých centrálnych oblastiach.

QC14. Do akej miery ste osobne vystavený environmentálnym a klimatickým rizikám a hrozbám (napr. požiarom, povodňam, znečisteniu, extrémnym poveternostným podmienkam atď.)? (% – spolu „exponované“)

Osobitný prieskum Eurobarometra 538

Zmena klímy

Sociálno-demografická analýza ilustruje:

- Respondenti vo veku nad 55 rokov (33 %) menej než mladší respondenti tvrdia, že sa cítia vystavení rizikám a hrozbám súvisiacim so životným prostredím a klímou.
- Ostatní robotníci (43 %), domácnosti (42 %) a samostatne zárobkovo činné osoby s najväčšou pravdepodobnosťou tvrdia, že sa cítia vystavení, najmä v porovnaní s osobami na dôchodku (31 %).
- Respondenti, ktorí nikdy alebo takmer nikdy nemajú ťažkosti s platením účtov (34 %), sa cítia vystavení menej ako tí, ktorí majú väčšie ťažkosti.
- Respondenti, ktorí sa považujú za strednú alebo nižšiu na spoločenskom rebríčku, sa častejšie cítia vystavení ako tí, ktorí sa umiestnia vyššie. Napríklad 39 % ľudí, ktorí sa považujú za súčasť robotníckej triedy, sa cítia vystavení, v porovnaní s 30 %, ktorí sa domnievajú, že patria do vyššej strednej triedy.

Z analýzy tiež vyplýva, že čím vážnejší problém respondenti považujú za zmenu klímy, tým väčšia je pravdepodobnosť, že sa budú cítiť vystavení: 38 % respondentov, ktorí to považujú za veľmi vážny problém, v porovnaní s respondentmi, ktorí sa domnievajú, že zmena klímy nie je vážnym problémom (23 %).

QC14 Ako ste osobne vystavený environmentálnym a klimatickým rizikám a hrozbám (napr. požiarom, povodňami, znečisteniu, extrémnym poveternostným podmienkam atď.)? (% – EÚ)

	„Exponované“ spolu	Spolu „nie je exponovaná“	Neviem
EÚ27	37	62	1
Pohlavie			
Muž	36	63	1
Žena	38	61	1
Vek			
15 – 24	39	60	1
25 – 39	38	61	1
40 – 54	38	61	1
55+	33	66	1
Vzdelávanie (koniec)			
—15	37	62	1
16 – 19	37	62	1
20+	36	63	1
Stále študuje	35	64	1
Sociálno-profesionálna kategória			
Samostatne zárobkovo činná osoba	40	58	2
Manažéri	35	65	0
Ostatné biele obojky	43	56	1
Manuálni pracovníci	37	62	1
Osoby v dome	42	56	2
Nezamestnaný	37	62	1
Dôchodca	31	68	1
Študenti	35	64	1
Ťažkosti s platením účtov			
Väčšinu času	44	56	0
Čas od času	42	57	1
Takmer nikdy/nikdy	34	65	1
Zvažíť príslušnosť k			
Pracujúca trieda	39	60	1
Nižšia stredná trieda	37	62	1
Stredná trieda	37	62	1
Horná stredná trieda	30	70	0
Vyššia trieda	32	67	1
Zmena klímy			
Najväčší problém	23	77	0
Jeden z problémov	32	67	1
Žiadny problém	38	61	1

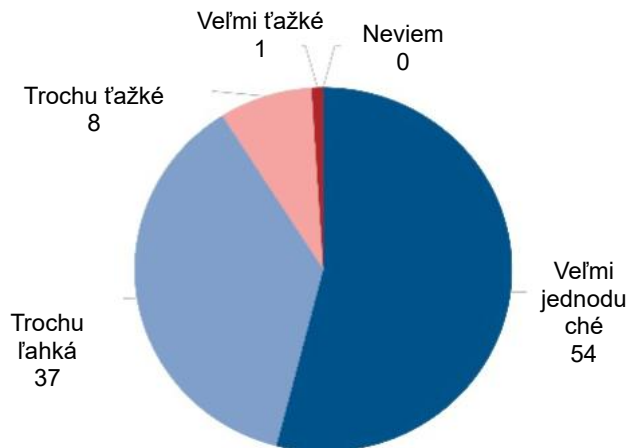
2. Prístup Európanov k prírode a zeleným priestorom

Viac ako osem z desiatich Európanov tvrdí, že je pre nich ľahké získať prístup k prírode a zeleným priestorom.

Respondenti sa pýtali, aké ľahké alebo ťažké je pre nich prístup k prírode a zeleným priestorom.⁴⁷ Veľká väčšina (91 %) tvrdí, že je to ľahké, pričom 54 % uviedlo, že je to „veľmi jednoduché“. Takmer každý desiaty (9 %) tvrdí, že je pre nich ťažké získať prístup k prírode a zeleným priestorom.

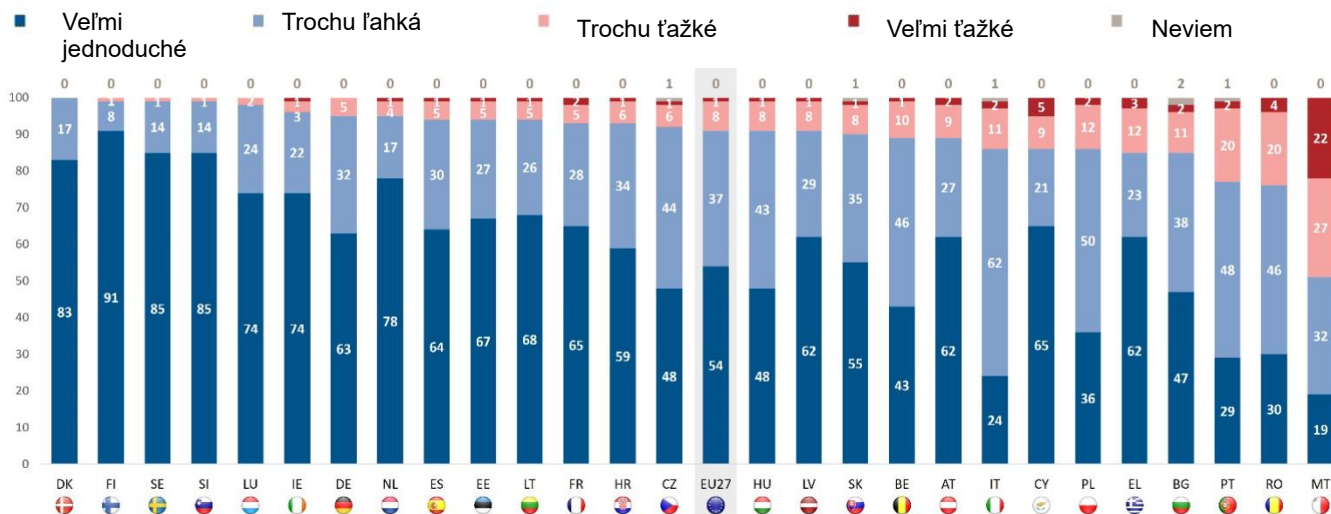
Vo všetkých krajinách okrem jednej viac ako tri štvrtiny respondentov tvrdia, že prístup k prírode a zeleným priestorom je pre nich jednoduchý, a v 17 členských štátoch to hovorí najmenej deväť z desiatich respondentov. Všetci respondenti v Dánsku tvrdia, že tento prístup je jednoduchý (100 %), rovnako ako 99 % v Slovinsku, Fínsku a Švédsku. Na druhom konci stupnice 51 % respondentov na Malte, 76 % v Rumunsku a 77 % v Portugalsku tvrdí to isté.

QC13. Aké jednoduché alebo ťažké je pre vás prístup k prírode a zeleným priestorom? (% – EÚ27)

(Máj/jún 2023)

QC13. Aké jednoduché alebo ťažké je pre vás prístup k prírode a zeleným priestorom? (%)

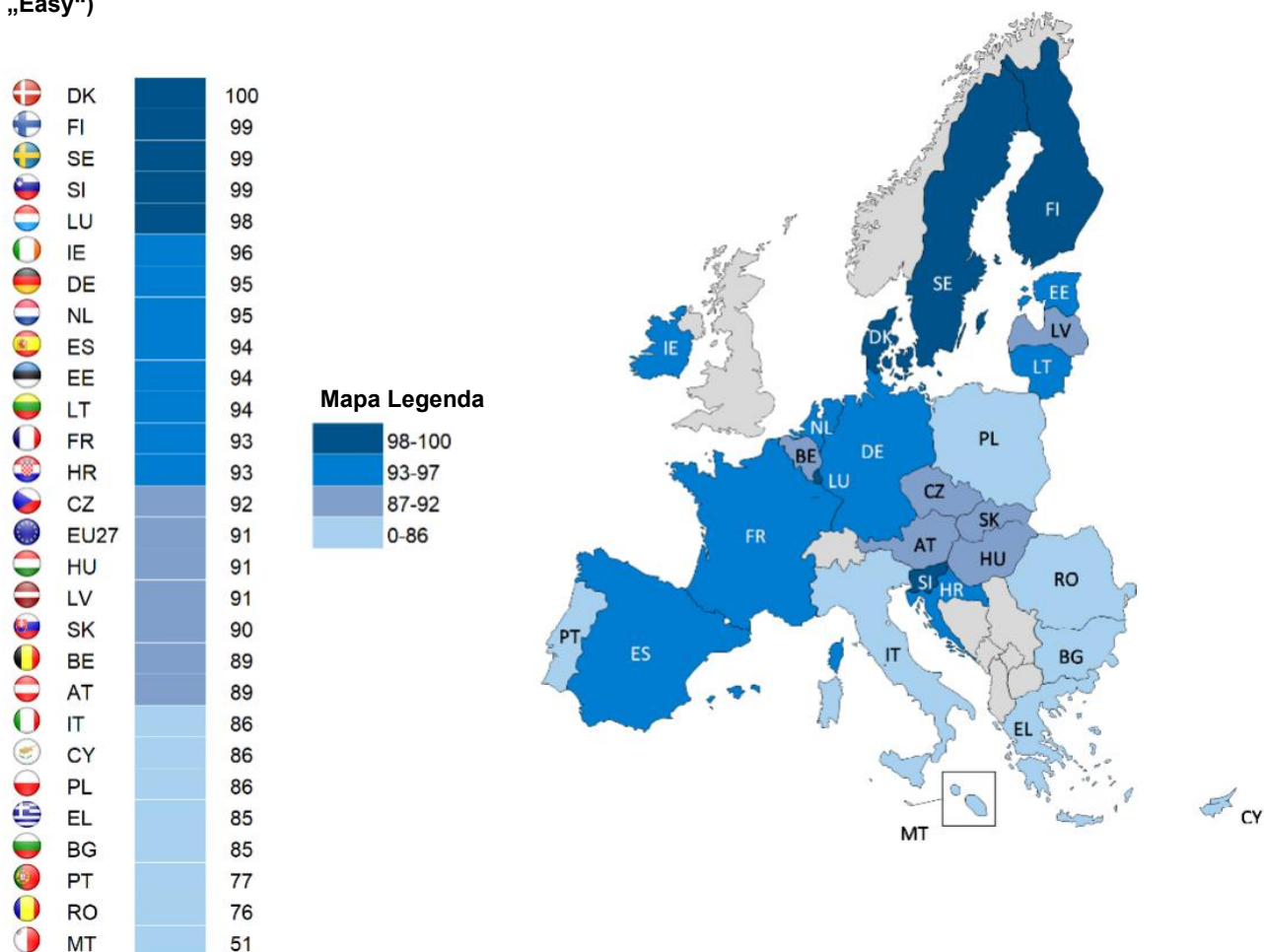
47 QC13. Aké jednoduché alebo ťažké je pre vás prístup k prírode a zeleným priestorom?

Osobitný prieskum Eurobarometra 538

Zmena klímy

Mapa znázorňuje respondentov, ktorí považujú prístup k prírode a zeleným priestorom za najjednoduchší, s najväčšou pravdepodobnosťou sa nachádzajú v severných a západných oblastiach EÚ.

QC13. Aké jednoduché alebo ťažké je pre vás prístup k prírode a zeleným priestorom? (% – spolu „Easy“)

Osobitný prieskum Eurobarometra 538

Zmena klímy

Zo sociálno-demografickej analýzy vyplýva, že viac ako osem z desiatich respondentov v každej skupine uviedlo, že majú ľahký prístup k prírode a zeleným priestorom. V dôsledku toho existuje niekoľko významných rozdielov:

- Manažéri a študenti (obe 93 %) s najväčšou pravdepodobnosťou hovoria, že prístup je jednoduchý, najmä v porovnaní s domácimi osobami (84 %).
- Respondenti, ktorí nikdy alebo takmer nikdy nemajú ťažkosti s platením účtov, s väčšou pravdepodobnosťou tvrdia, že prístup je jednoduchý ako tí, ktorí majú väčšie ťažkosti (94 % oproti 85 %).

QC13 Ako jednoduché alebo ťažké je pre vás prístup k prírode a zeleným priestorom? (% – EÚ)

	„Jednoduché“ spolu	„Ťažké“ spolu	Neviem
EÚ27	91	9	0
Pohlavie			
Muž	92	8	0
Žena	90	10	0
Vek			
15 – 24	92	8	0
25 – 39	91	9	0
40 – 54	92	8	0
55+	90	10	0
Vzdelávanie (koniec)			
—15	88	12	0
16 – 19	89	11	0
20+	93	7	0
Stále študuje	93	7	0
Sociálno-profesionálna kategória			
Samostatne zárobkovo činná osoba	91	8	1
Manažéri	93	7	0
Ostatné biele obojky	91	9	0
Manuálni pracovníci	90	10	0
Osoby v dome	84	16	0
Nezamestnaný	88	11	1
Dôchodca	91	9	0
Študenti	93	7	0
Ťažkosti s platením účtov			
Väčšinu času	85	15	0
Čas od času	85	14	1
Takmer nikdy/nikdy	94	6	0
Zväziť príslušnosť k			
Pracujúca trieda	91	9	0
Nižšia stredná trieda	89	10	1
Stredná trieda	91	9	0
Horná stredná trieda	95	5	0
Vyššia trieda	93	7	0
Zmena klímy			
Najväčší problém	92	8	0
Jeden z problémov	93	7	0
Žiadny problém	88	11	1

ZÁVER

Zmena klímy

Zatiaľ čo zmena klímy sa stále považuje za veľmi závažnú celosvetovú otázku, z výsledkov tohto Eurobarometra vyplýva, že názory Európanov na zmenu klímy za posledné dva roky prešli určitým posunom. Zmena klímy už nie je najzávažnejším problémom, ktorému svet čelí. V súčasnosti stojí tretí za chudobou, hladom a nedostatkom pitnej vody a ozbrojenými konfliktami. Hoci chudoba, hlad a nedostatok pitnej vody sa historicky považujú za najzávažnejší problém, ktorému svet čelí, výrazný nárast zmienok o ozbrojenom konflikte možno pripísať prebiehajúcej ruskej invázii na Ukrajinu, ktorá sa začala vo februári 2022, v období medzi predchádzajúcim prieskumom v roku 2021 a súčasným prieskumom.

Európania sa však stále domnievajú, že zmena klímy je sama osebe vážnym problémom. Takmer osem z desiatich respondentov si myslí, že zmena klímy je vážnym problémom, a tento výsledok zostáva od roku 2019 relatívne stabilný. Platí to pre väčšinu vo všetkých členských štátoch EÚ.

Pokiaľ ide o boj proti zmene klímy, viac ako polovica si myslí, že Európska únia, národné vlády, podniky a priemysel sú zodpovedné za boj proti zmene klímy. Je menej pravdepodobné, že respondenti spomínajú národné vlády a podniky a priemysel než v roku 2021, ale je pravdepodobnejšie, že ich uvedú ako v roku 2019.

Na individuálnej úrovni si o niečo viac ako tretina myslí, že je osobne zodpovedná za boj proti zmene klímy. Napriek tomu takmer dve tretiny uviedli, že za posledných šesť mesiacov prijali opatrenia na boj proti zmene klímy – úroveň, ktorá je od roku 2019 relatívne stabilná. Tento výsledok však zakrýva značné vnútroštátne rozdiely – od viac ako ôsmich z desiatich respondentov v Luxembursku až po menej ako troch z desiatich v Rumunsku.

Hoci väčšina Európanov prijíma osobné opatrenia na boj proti zmene klímy, niektoré spoločné opatrenia sa stali menej rozšírenými. Sedem z desiatich Európanov sa snaží znížiť množstvo odpadu a pravidelne ho oddeľovať na recykláciu, a to o 5 percentuálnych bodov v porovnaní s rokmi 2021 a 2019, zatiaľ čo o niečo viac ako polovica sa snaží znížiť spotrebu jednorazových položiek (53 %, -6 percentuálnych bodov v porovnaní s rokom 2021 a -9 percentuálnych bodov v porovnaní s rokom 2019). Súčasný výsledok týchto dvoch opatrení sú v skutočnosti najnižšie od roku 2013. Takmer štyria z desiatich hovoria, že pri nákupe nového domáceho spotrebiča je pri ich výbere dôležitým faktorom nižšia spotreba energie, čo však predstavuje druhý po sebe nasledujúci pokles od roku 2019.

Postoje Európanov k boju proti zmene klímy a prechodu na čistú energiu zostali od roku 2021 relatívne stabilné. Viac ako osem z desiatich respondentov súhlasí s tým, že riešenie problematiky zmeny klímy a životného prostredia by malo byť prioritou pre zlepšenie verejného zdravia. Tri štvrtiny súhlasia s tým, že prijatie opatrení v oblasti zmeny klímy povedie k inováciám, ktoré zvýšia konkurencieschopnosť podnikov EÚ, zatiaľ čo o niečo viac ako šesť z desiatich súhlasí s tým, že prispôbenie sa nepriaznivým vplyvom zmeny klímy môže byť prínosom pre občanov EÚ.

Pokiaľ ide o energetiku, takmer osem z desiatich súhlasí s tým, že by sa mala poskytnúť väčšia verejná finančná podpora na prechod na čistú energiu, aj keď to znamená, že by sa mali znížiť dotácie na fosílnu palivá, zatiaľ čo sedem z desiatich súhlasí s tým, že zníženie dovozu fosílnych palív z krajín mimo EÚ by mohlo zvýšiť energetickú bezpečnosť a hospodársky prospech EÚ. Z hospodárskeho hľadiska takmer tri štvrtiny súhlasia s tým, že náklady na škody spôsobené zmenou klímy sú oveľa vyššie ako náklady na investície potrebné na zelenú transformáciu.

Pokiaľ ide o vládne opatrenia na boj proti zmene klímy, viac ako dve tretiny Európanov si myslia, že ich národná vláda nerobí dost' na riešenie zmeny klímy, hoci od roku 2021 to predstavuje pokles o osem percentuálnych bodov. S výnimkou Fínska si väčšina v každej krajine myslí, že ich vláda nerobí dost'.

Existuje silná podpora cieľov v oblasti energie z obnoviteľných zdrojov a zlepšenie energetickej účinnosti. Takmer deväť z desiatich si myslí, že je dôležité, aby EÚ stanovila ambiciózne ciele na zvýšenie množstva energie z obnoviteľných zdrojov využívaných do roku 2030 a tento výsledok zostal stabilný od roku 2021. Viac ako sedem z desiatich členských štátov si myslí, že je dôležité, aby EÚ v tejto oblasti stanovila ambiciózne ciele. Takmer deväť z desiatich si myslí, že je dôležité, aby ich vláda stanovila ambiciózne ciele na zvýšenie množstva energie z obnoviteľných zdrojov využívaných do roku 2030. Hoci ide o pokles len o jeden bod od roku 2021, súčasný výsledok je najnižšou úrovňou podpory.

Okrem toho, že veľká väčšina podporuje ambiciózne ciele v oblasti energie z obnoviteľných zdrojov, viac ako osem z desiatich respondentov si myslí, že je dôležité, aby Európska únia prijala opatrenia na zlepšenie energetickej efektívnosti do roku 2030. Viac ako osem z desiatich si tiež myslí, že je dôležité, aby ich vláda prijala opatrenia na zlepšenie energetickej efektívnosti do roku 2030. Hoci ide o podstatnú väčšinu, predstavuje to najnižšiu úroveň podpory, dva body pod predchádzajúcim minimom z marca – apríla 2021 a o šesť bodov nižšie ako najvyššie hodnoty za roky 2013 – 2015.

Klimaticky neutrálna Európa má silnú podporu vo všetkých členských štátoch. Takmer deväť z desiatich respondentov súhlasí s tým, že emisie skleníkových plynov by sa mali znížiť na minimum a zároveň by sa mali kompenzovať zostávajúce emisie, aby sa hospodárstvo EÚ stalo klimaticky neutrálnym do roku 2050, poklesom o dva body od roku 2021 a štvorbodovým poklesom od roku 2019, pričom súhlasia aspoň sedem z desiatich v každom členskom štáte.

Respondenti boli požiadaní, aby zvažili nárast cien energie a obmedzenia dodávok plynu v dôsledku opatrení Ruska a uviedli, ako by podľa nich EÚ a členské štáty mali reagovať, pokiaľ ide o politiku ekologickej energie. Takmer šesť z desiatich si myslí, že využívanie obnoviteľných zdrojov energie by sa malo urýchliť, zvýšiť energetickú efektívnosť a urýchliť prechod na ekologické hospodárstvo. Štvrtina si myslí, že tempo prechodu by sa malo zachovať, zatiaľ čo o niečo viac ako jeden z desiatich si myslí, že počas energetickej krízy by sa malo

Zmena klímy

využívať viac fosílnych palív a prechod na ekologické hospodárstvo by sa mal spomaliť.

Uprednostňovanými opatreniami Európanov na zmiernenie hospodárskeho tlaku spôsobeného energetickou krízou je urýchliť zavádzanie obnoviteľných zdrojov energie v EÚ a prijať hospodárske opatrenia na obmedzenie cien účtov za energiu pre domácnosti, ako je zdanenie ziskov energetických spoločností a stanovenie cenových stropov energie.

Pokiaľ ide o širšie environmentálne otázky, o niečo viac ako deväť z desiatich Európanov tvrdí, že je pre nich ľahký prístup k prírode a zeleným priestorom, a s výnimkou Malty viac ako tri štvrtiny v každej krajine súhlasia. Takmer štyria z desiatich Európanov sa cítia osobne vystavení rizikám a hrozbám súvisiacim so životným prostredím a klímou, ale to zakrýva značné vnútroštátne rozdiely. Takmer dve tretiny sa tak cítia v Portugalsku, v porovnaní s menej ako jednou z desiatich vo Fínsku.

Prehľad sociálno-demografických výsledkov odhaľuje niektoré vzorce. Respondenti vo veku 15 – 24 rokov, tí, ktorí ukončili vzdelávanie vo veku 20 rokov a viac, tí, ktorí len zriedka alebo nikdy nemajú ťažkosti s platením účtov, a tí, ktorí sa domnievajú, že sú súčasťou vyššej kategórie v sociálnom rebríčku, sú konzistentne jedným z najpravdepodobnejších respondentov, ktorí si myslia, že zmena klímy je vážnym problémom. Tieto skupiny takisto s väčšou pravdepodobnosťou podporia opatrenia a politiky, ktoré riešia tento problém a s väčšou pravdepodobnosťou si budú myslieť, že je potrebné urobiť viac. Vplyv má aj vnímanie klimatických zmien. Tí, ktorí si myslia, že zmena klímy je najväčším alebo jedným z najzávažnejších problémov, ktorým svet čelí, a tí, ktorí si myslia, že zmena klímy je sama osebe veľmi vážnym problémom, s väčšou pravdepodobnosťou podporia opatrenia a politiky, ktoré riešia zmenu klímy a jej dôsledky.

Technické špecifikácie

V období od 10. mája do 5. júna 2023 uskutočnila spoločnosť Kantar Public v mene Kantar Belgium vlnu 99.3 prieskumu Eurobarometra na žiadosť Európskej komisie, Generálneho riaditeľstva pre komunikáciu, oddelenia monitorovania médií a Eurobarometra.

Vlna 99.3 sa vzťahuje na obyvateľstvo príslušných štátnych príslušníkov členských štátov Európskej únie s bydliskom v každom z 27 členských štátov a vo veku 15 rokov a viac.

Základná koncepcia vzorky aplikovaná vo všetkých krajinách je stratifikovaná viacstupňová, náhodná (pravdepodobnosť) jedna. V každej krajine sa vzorový rámec najskôr rozvrství podľa regiónov NUTS a v rámci každého regiónu mierou urbanity (DEGURBA). Počet vzorkovacích bodov vybraných v jednotlivých vrstvách odráža populáciu vrstvy 15+. V druhej fáze boli vzorkovacie miesta vybrané s pravdepodobnosťou úmernou ich veľkosti 0+ populácie z každej vrstvy. Vzorky teda predstavujú celé územie skúmaných krajín podľa Eurostatu NUTS II (alebo ekvivalentu) a podľa rozdelenia obyvateľov príslušnej štátnej príslušnosti z hľadiska metropolitných, mestských a vidieckych oblastí⁴⁸.

V každom z vybraných vzorkovacích miest bola náhodne nakreslená štartovacia súradnica a reverzný geokódovací nástroj používaný na identifikáciu najbližšej adresy ku súradnici. Táto adresa bola začiatočnou adresou pre náhodnú prechádzku. Ďalšie adresy (každá deväta adresa) boli vybrané štandardnými postupmi „náhodnej trasy“ z pôvodnej adresy. V každej domácnosti bol respondent náhodne vyžrebovaný. Prístup k náhodnému výberu bol podmienený veľkosťou domácnosti. Napríklad v prípade domácností s dvoma 15+ členmi sa skript použil na výber buď informátora (osoba, ktorá odpovedala na dotazník Screener), alebo iného oprávneného člena v domácnosti. V prípade domácností s tromi 15+ členmi sa scenár použil na výber buď informátora (1/3 času) alebo dvoch ďalších oprávnených členov v domácnosti (2/3 času). Tam, kde boli vybraní ďalší dvaja členovia, bolo vypočítateľovi povedané, aby požiadal o najmladšieho alebo najstaršieho. Skript náhodne priradí výber najmladším alebo najstarším s rovnakou pravdepodobnosťou. Tento proces pokračuje pre štyroch 15+ členov domácnosti – náhodne žiada o najmladších, 2. najmladších a najstarších. Pre domácnosti s piatimi 15 členmi sa vraciame k poslednému narodeninovému pravidlu.

Ak s niekým v domácnosti nebol nadviazaný žiadny kontakt alebo ak vybraný respondent nebol k dispozícii (zneužívaný), vypočítavajúci sa opätovne navštívil tú istú domácnosť až trikrát (celkovo štyri pokusy o kontakt). Respondenti nikdy neuviedli, že prieskum sa vykonáva v mene Európskej komisie vopred; tieto informácie môžu poskytnúť po dokončení prieskumu na požiadanie.

Fáza náboru bola mierne odlišná v Holandsku, Fínsku a Švédsku. V týchto dvoch krajinách bola z registra adries alebo populácie vybraná vzorka adries v rámci každého vzorkovacieho miesta (vo Fínsku sa výber nevykonáva vo všetkých vzorkách, ale v niektorých krajinách, kde sa očakáva zlepšenie miery odpovedí). Výber adries sa uskutočnil náhodným spôsobom. Domácnosti boli následne telefonicky kontaktované a prijaté na účasť na prieskume. V Holandsku sa používa dvojrámová vzorka RDD (mobilné a pevné čísla), keďže neexistuje úplný register obyvateľstva s telefónnymi číslami. Výber čísel na oboch rámcoch sa vykonáva náhodným spôsobom, pričom každé číslo získa rovnakú pravdepodobnosť výberu. Na rozdiel od Švédska a Fínska je vzorka neklastrovaná.

48 Klasifikácia mestského vidieka na základe DEGURBA (<https://ec.europa.eu/eurostat/web/degree-of-urbanisation/background>)

Osobitný prieskum Eurobarometra 538

Zmena klímy

	KRAJINY	INŠTITÚTY	POČET POHOVORO V	DÁTUMY PRÁC V TERÉNE		POČET OBYVATELOV 15+	PODIEL EÚ
BYĽ	Belgicko	MCM Belgicko	1038	10/05/2023	29/05/2023	9619330	2,53 %
BG	Bulharsko	Kantar TNS BBSS	1017	11/05/2023	30/05/2023	5917534	1,56 %
CZ	Česko	STOPKA/ZNAČKA	1011	11/05/2023	02/06/2023	8982036	2,36 %
DK	Dánsko	Mantle Denmark (Kantar Public)	1001	11/05/2023	30/05/2023	4891261	1,29 %
DE	Nemecko	Plášť Nemecko (Kantar Public)	1507	11/05/2023	31/05/2023	71677231	18,87 %
EE	Estónsko	Norstat Eesti	1005	11/05/2023	31/05/2023	1111597	0,29 %
IE	Írsko	B) Výskum	1006	11/05/2023	30/05/2023	4005909	1,05 %
EL	Grécko	Kantar Grécko	1007	11/05/2023	29/05/2023	9167896	2,41 %
ES	Španielsko	Plášť Španielsko (Kantar Public)	1015	11/05/2023	28/05/2023	40639381	10,70 %
FR	Francúzsko	MCM Francúzsko	1003	11/05/2023	25/05/2023	55700114	14,66 %
HR	Chorvátsko	Hendal	1014	11/05/2023	30/05/2023	3461468	0,91 %
IT	Taliano	Skúšobný bod Italia	1024	10/05/2023	23/05/2023	51599668	13,58 %
CY	Odpoveď Cypru	Prieskum trhu v Cymare	504	11/05/2023	25/05/2023	752304	0,20 %
LV	Lotyšsko	Kantar TNS Lotyšsko	1022	10/05/2023	23/05/2023	1590245	0,42 %
LT	Litva	Norstat LT	1009	11/05/2023	28/05/2023	2373312	0,62 %
LU	Luxembursko	TNS Ilres	507	11/05/2023	24/05/2023	533335	0,14 %
HU	Maďarsko	Kantar Hoffmann	1029	11/05/2023	26/05/2023	8313539	2,19 %
MT	Malta	Misco International	504	11/05/2023	29/05/2023	446788	0,12 %
NL	Holandsko	Kantar Holandsko	1020	10/05/2023	29/05/2023	14763684	3,89 %
PRI	Rakúsko	Das Österreichische Gallup Ins.	1002	11/05/2023	29/05/2023	7647176	2,01 %
PL	Poľsko	Kolektívny výskum	1026	11/05/2023	28/05/2023	31982941	8,42 %
PT	Portugalsko	Intercampus SA	1000	15/05/2023	31/05/2023	8915624	2,35 %
RO	Rumunsko	CSOP SRL	1065	11/05/2023	29/05/2023	16174719	4,26 %
SI	Slovinsko	Mediana DOO	1001	11/05/2023	05/06/2023	1791246	0,47 %
SK	Slovensko	MNFORCE	1003	11/05/2023	26/05/2023	4591487	1,21 %
FI	Fínsko	Taloustutkimus Oy	1001	11/05/2023	02/06/2023	4672932	1,23 %
SE	Švédsko	Mantle Sweden (Kantar Public)	1017	11/05/2023	30/05/2023	8541497	2,25 %
		EÚ27 SPOLU	26358	10/05/2023	05/06/2023	379864254	100 %

* Treba poznamenať, že celkový percentuálny podiel uvedený v tejto tabuľke môže prekročiť 100 % v dôsledku zaokrúhľovania.

Osobitný prieskum Eurobarometra 538

Zmena klímy

Spôsob pohovoru podľa krajiny

Rozhovory sa uskutočnili prostredníctvom osobných rozhovorov, a to buď fyzicky v domácnostiach ľudí, alebo prostredníctvom interakcie videozáznamov na diaľku v príslušnom národnom jazyku. Rozhovory s video interakciou na diaľku („online face-to-face“ alebo CAVI, Computer Assisted Video Interviewing) sa uskutočnili len v Česku, Dánsku, na Malte a vo Fínsku.

KRAJINY	POČET ROZHOVOROV V RÁMCI CAPI	POČET ROZHOVOROV S CAVI	POČET POUHOVOV ROV SPOLU
BY			
Ľ		1,03	1,03
BG	1,03		1,03
CZ		1,04	1,04
DK		1,05	1,05
DE	1,51		1,51
EE		1,02	1,02
IE		1,03	1,03
EL	532	480	1,01
ES	1,02		1,02
FR	1,02		1,02
HR	1,03		1,03
IT	1,03		1,03
CY	504		504
LV		1,01	1,01
LT		1,02	1,02
LU		513	513
HU	1,05		1,05
MT	329	191	520
NL	725	279	1
PRI	1,03		1,03
PL	1,04		1,04
PT		1,04	1,04
RO	1,05		1,05
SI	508	518	1,03
SK	710	293	1
FI		1,02	1,02
SE		1045	1,05
EÚ27 SPOLU	14,09	12,58	26,67

CAPI: Počítačom asistovaný osobný pohovor
CAWI: Počítačovo asistované webové rozhovory

KRAJINY	POČET ROZHOVOROV V RÁMCI CAPI	POČET ROZHOVOROV S CAVI	POČET POUHOVOROV SPOLU
BY			
Ľ	1038		1038
BG	1017		1017
CZ	794	217	1011
DK	810	191	1001
DE	1507		1507
EE	1005		1005
IE	1006		1006
EL	1007		1007
ES	1015		1015
FR	1003		1003
HR	1014		1014
IT	1024		1024
CY	504		504
LV	1022		1022
LT	1009		1009
LU	507		507
HU	1029		1029
MT	348	156	504
NL	1020		1020
PRI	1002		1002
PL	1026		1026
PT	1000		1000
RO	1065		1065
SI	1001		1001
SK	1003		1003
FI	992	9	1001
SE	1017		1017
EÚ27 SPOLU	25785	573	26358

CAPI: Počítačom asistovaný osobný pohovor
CAVI: Počítačovo asistované video rozhovory

Na referenčné účely sa doplnila metodika použitá v roku 2021. Vzhľadom na pandémiu ochorenia COVID-19 sa vo viacerých krajinách uskutočnili rozhovory prostredníctvom počítačového asistovaného internetového rozhovoru (CAWI). Krajiny, v ktorých sa metodika v porovnaní s rokom 2023 úplne líši, sú Belgicko, Česko, Dánsko, Estónsko, Írsko, Lotyšsko, Litva, Luxembursko, Portugalsko, Fínsko, Švédsko. Krajiny, v ktorých sa metodika v porovnaní s rokom 2023 čiastočne líši, sú Grécko, Malta, Holandsko, Slovinsko a Slovensko.

Osobitný prieskum Eurobarometra 538

Zmena klímy

Miera odpovedí

Pre každú krajinu sa vykoná porovnanie odpovedajúcej vzorky a vesmíru (t. j. celkovej populácie v krajine). Váhy sa používajú na zladenie odpovedajúcej vzorky s vesmírom podľa pohlavia podľa veku, regiónu a stupňa urbanizácie. Pokiaľ ide o európske odhady (t. j. priemer EÚ), vykoná sa úprava váh jednotlivých krajín, pričom sa vážia nahor alebo nadol, aby sa zohľadnilo ich 15+ obyvateľov ako podiel obyvateľov EÚ nad 15 rokov.

Miery odpovedí sa vypočítajú vydelením celkového počtu úplných pohovorov počtom všetkých navštívených adries okrem tých, ktoré nie sú oprávnené, ale vrátane tých, pri ktorých nie je oprávnenosť známa. V prípade vlny 99.2 prieskumu EUROBAROMETER sú miery odpovedí pre krajiny EÚ27 vypočítané spoločnosťou Kantar Public:

	KRAJINY	MIERA ODPOVEDÍ
BY	Belgicko	55,5 %
†		
BG	Bulharsko	43,4 %
CZ	Česko	52,5 %
DK	Dánsko	39,3 %
DE	Nemecko	23,7 %
EE	Estónsko	51,6 %
IE	Írsko	46,8 %
EL	Grécko	30,1 %
ES	Španielsko	36,9 %
FR	Francúzsko	37,2 %
HR	Chorvátsko	42,6 %
IT	Taliansko	25,7 %
CY	Odpoveď Cypru	52,4 %
LV	Lotyšsko	42,6 %
LT	Litva	44,7 %
LU	Luxembursko	32,2 %
HU	Maďarsko	62,1 %
MT	Malta	79,8 %
NL	Holandsko	66,1 %
PRI	Rakúsko	41,6 %
PL	Poľsko	53,4 %
PT	Portugalsko	46,1 %
RO	Rumunsko	56,3 %
SI	Slovinsko	43,9 %
SK	Slovensko	54,7 %
FI	Fínsko	27,9 %
SE	Švédsko	64,7 %

Osobitný prieskum Eurobarometra 538

Zmena klímy

Rozpätie chýb

Čitateľom sa pripomína, že výsledky prieskumu sú odhady, ktorých presnosť, všetko je rovnaké, spočíva na veľkosti vzorky a na pozorovanom percente. Pri vzorkách

približne 1000 rozhovorov sa reálne percentá líšia v rámci týchto limitov spoľahlivosti:

Štatistická marža v dôsledku procesu výberu vzorky

(pri 95 % úrovni spoľahlivosti)

rôzne veľkosti vzoriek sú v riadkoch

rôzne pozorované výsledky sú v stĺpcoch

	5 %	10 %	15 %	20 %	25 %	30 %	35 %	40 %	45 %	50 %	
	95 %	90 %	85 %	80 %	75 %	70 %	65 %	60 %	55 %	50 %	
N=50	6,0	8,3	9,9	11,1	12,0	12,7	13,2	13,6	13,8	13,9	N=50
N = 500	1,9	2,6	3,1	3,5	3,8	4,0	4,2	4,3	4,4	4,4	N = 500
N = 1000	1,4	1,9	2,2	2,5	2,7	2,8	3,0	3,0	3,1	3,1	N = 1000
N=1500	1,1	1,5	1,8	2,0	2,2	2,3	2,4	2,5	2,5	2,5	N=1500
N=2000	1,0	1,3	1,6	1,8	1,9	2,0	2,1	2,1	2,2	2,2	N=2000
N=3000	0,8	1,1	1,3	1,4	1,5	1,6	1,7	1,8	1,8	1,8	N=3000
N = 4000	0,7	0,9	1,1	1,2	1,3	1,4	1,5	1,5	1,5	1,5	N = 4000
N=5000	0,6	0,8	1,0	1,1	1,2	1,3	1,3	1,4	1,4	1,4	N=5000
N=6000	0,6	0,8	0,9	1,0	1,1	1,2	1,2	1,2	1,3	1,3	N=6000
N=7000	0,5	0,7	0,8	0,9	1,0	1,1	1,1	1,1	1,2	1,2	N=7000
N=7500	0,5	0,7	0,8	0,9	1,0	1,0	1,1	1,1	1,1	1,1	N=7500
N=8000	0,5	0,7	0,8	0,9	0,9	1,0	1,0	1,1	1,1	1,1	N=8000
N=9000	0,5	0,6	0,7	0,8	0,9	0,9	1,0	1,0	1,0	1,0	N=9000
N=10000	0,4	0,6	0,7	0,8	0,8	0,9	0,9	1,0	1,0	1,0	N=10000
N=11000	0,4	0,6	0,7	0,7	0,8	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9	N=11000
N=12000	0,4	0,5	0,6	0,7	0,8	0,8	0,9	0,9	0,9	0,9	N=12000
N=13000	0,4	0,5	0,6	0,7	0,7	0,8	0,8	0,8	0,9	0,9	N=13000
N=14000	0,4	0,5	0,6	0,7	0,7	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	N=14000
N=15000	0,3	0,5	0,6	0,6	0,7	0,7	0,8	0,8	0,8	0,8	N=15000
	5 %	10 %	15 %	20 %	25 %	30 %	35 %	40 %	45 %	50 %	
	95 %	90 %	85 %	80 %	75 %	70 %	65 %	60 %	55 %	50 %	

Dotazník

Q1a Ktorý z nasledujúcich problémov považujete za najzávažnejší problém, ktorému čelí svet ako celok?

(ZOBRAZIŤ OBRAZOVKU – ČÍTAŤ – OTÁČAŤ – LEN JEDNA ODPOVEĎ)

Q1b Aké iné považujete za vážne problémy?

(ZOBRAZIŤ OBRAZOVKU – ČÍTAŤ – OTOČIŤ – MAX. 3 ODPOVEDE)

	Q1a	Štvrtrok 1b
	Najzávažnejší problém	Ďalšie vážne problémy
Zmena klímy	1	1,
Medzinárodný terorizmus	2	2,
Chudoba, hlad a nedostatok pitnej vody	3	3,
Šírenie infekčných chorôb	4	4,
Hospodárska situácia	5	5,
Zdravotné problémy spôsobené znečistením (N)	6	6,
Šírenie jadrových zbraní	7	7,
Ozbrojené konflikty	8	8,
Rastúca globálna populácia	9	9
Zhoršenie prírody (N)	10	10
Zhoršenie demokracie a právneho štátu (N)	11	11
Iné (spontánne)	12	12
Žiadne (spontánne)	13	13
D Neviem	14	14
EB95.1 QB1a &b		

Osobitný prieskum Eurobarometra 538

Zmena klímy

Q2 A aký vážny problém si myslíte, že používate stupnicu od 1 do 10, pričom „1“ znamená „10“, čo znamená „veľmi vážny“

(ZOBRAZENIE OBRAZOVKY – LEN JEDNA ODPOVEĎ)

1 V žiadnom prípade nie je vážny problém				10 Veľmi vážny problém						D Neviem	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	
1 QU EB95.1 QB2											

Otázka č. 3: Kto je podľa vás zodpovedný za boj proti zmene klímy v rámci EÚ?

(OBRAZOVKA – ČÍTANIE – OTÁČANIE – MOŽNÉ VIACERÉ ODPOVEDE)

Národné vlády	1,
Európska únia	2,
Regionálne a miestne orgány	3,
Podnikanie a priemysel	4,
Vy osobne	5,
Environmentálne skupiny	6,
Iné (spontánne)	7,
Všetky (spontánne)	8,
Žiadne (spontánne)	9,
D Neviem	10
EB95.1 QB3	

Osobitný prieskum Eurobarometra 538

Zmena klímy

Do akej miery súhlasíte alebo nesúhlasíte s každým z nasledujúcich tvrdení?

(UKÁŽTE OBRAZOVKU S MIERKOU – ČÍTAJTE – OTÁČAJTE – JEDNA ODPOVEĎ NA RIADOK)

	Úplne súhlasím	Majú tendenciu súhlasiť	Majú tendenciu nesúhlasiť	Úplne nesúhlasím	D Neviem
1 Riešenie problematiky zmeny klímy a životného prostredia by malo byť prioritou na zlepšenie verejného zdravia(N)	1	2	3	4	5
2 Náklady na škody spôsobené zmenou klímy sú oveľa vyššie ako náklady na investície potrebné na zelenú transformáciu (N)	1	2	3	4	5
3 Zníženie dovozu fosílnych palív z krajín mimo EÚ môže zvýšiť energetickú bezpečnosť a hospodársky prospech EÚ	1	2	3	4	5
4 Prijatie opatrení v oblasti zmeny klímy povedie k inováciám, ktoré zvýšia konkurencieschopnosť podnikov v EÚ	1	2	3	4	5
5 Väčšia verejná finančná podpora by sa mala poskytnúť na prechod na čistú energiu, aj keď to znamená, že by sa mali znížiť dotácie na fosílna palivá.	1	2	3	4	5
6 Prispôsobenie sa nepriaznivým vplyvom zmeny klímy môže byť prínosom pre občanov EÚ (P)	1	2	3	4	5

3 QU EB95.1 QB4 (položka 6 je upravená)

Q5 Za posledných šesť mesiacov ste podnikli nejaké kroky na boj proti zmene klímy?

(IBA JEDNA ODPOVEĎ)

Áno	1
Nie	2
D Neviem	3

1 QU EB95.1 QB5

Osobitný prieskum Eurobarometra 538

Zmena klímy

Q6 Ktoré z týchto činností, ak nejaké existujú, sa na vás vzťahujú?

(OBRAZOVKA – ČÍTANIE – OTÁČANIE – MOŽNÉ VIACERÉ ODPOVEDE)

Kúpili ste si nové auto a jeho nízka spotreba paliva bola dôležitým faktorom pri výbere	1,
Kúpili ste si elektrické auto	2,
Pravidelne používate ekologické alternatívy k vášmu súkromnému vozidlu, ako je chôdza, jazda na bicykli, verejnou dopravou alebo zdieľaním áut.	3,
Izolovali ste svoj domov lepšie, aby ste znížili spotrebu energie	4,
Kúpili ste nízkoenergetický dom	5,
Pri nákupe nového spotrebiča pre domácnosť, napr. práčky, chladničky alebo televízora, je pri výbere dôležitým faktorom nižšia spotreba energie.	6,
Prešli ste na dodávateľa energie, ktorý ponúka väčší podiel energie z obnoviteľných zdrojov ako váš predchádzajúci	7,
Máte nainštalované zariadenie vo vašej domácnosti na kontrolu a zníženie spotreby energie (napr. inteligentný merač)	8,
Máte nainštalované solárne panely vo vašej domácnosti	9,
Beriete do úvahy uhlíkovú stopu vašich nákupov potravín a niekedy prispôbiate nákupy.	10,
Pri plánovaní dovolenky a iných dlhších vzdialenosti beriete do úvahy uhlíkovú stopu vašej dopravy a niekedy prispôbiate svoje plány.	11,
Kupujete a jete menej mäsa	12,
Kupujete a jete viac organických potravín	13,
Snažíte sa znížiť svoj odpad a pravidelne ho oddeľujete na recykláciu	14,
Vždy, keď je to možné, sa snažíte znížiť spotrebu jednorazových predmetov, napr. plastových tašiek zo supermarketu, nadbytočných obalov.	15,
Iné (spontánne)	16,
Žiadne (spontánne)	17
D Neviem	18

Osobitný prieskum Eurobarometra 538

Zmena klímy

Q7 Myslíte si, že vláda (NATIONALITY) robí dost', nie dost' alebo príliš veľa na boj proti zmene klímy?

(IBA JEDNA ODPOVEĎ)

Dost'	1
Nestačí	2
Príliš veľa	3
Neviem	4

1 QU EB95.1 QB7

READ OUT: Teraz sa pozrime do budúcnosti.

Otázka č. 8 Ako dôležité je podľa vás do roku 2030 prijať opatrenia a zvýšiť množstvo energie z obnoviteľných zdrojov, ako je veterná alebo slnečná energia, tieto orgány? M)

(PREČÍTAJTE SI – JEDNA ODPOVEĎ NA RIADOK)

	Veľmi dôležité	Dost' dôležité	Nie veľmi dôležité	Vôbec nie je dôležité	D Neviem
1 Vláda (NATIONALITY)	1	2	3	4	5
2 Európska únia	1	2	3	4	5

1QU EB95.1 QB8 UPRAVENÉ

Otázka č. 9 Ako dôležité je podľa vás, aby tieto orgány prijali opatrenia na zlepšenie energetickej efektívnosti do roku 2030 (napr. nabádaním ľudí, aby izolovali svoj domov, nainštalovali solárne panely alebo kúpili elektrické vozidlá)? M)

(PREČÍTAJTE SI – JEDNA ODPOVEĎ NA RIADOK)

	Veľmi dôležité	Dost' dôležité	Nie veľmi dôležité	Vôbec nie je dôležité	D Neviem
1 Vláda (NATIONALITY)	1	2	3	4	5
2 Európska únia	1	2	3	4	5

1QU EB95,1 QB9

Osobitný prieskum Eurobarometra 538

Zmena klímy

Q10 Do akej miery súhlasíte alebo nesúhlasíte s nasledujúcim tvrdením: Mali by sme znížiť emisie skleníkových plynov na minimum a zároveň kompenzovať zostávajúce emisie, napríklad zvýšením zalesnených oblastí, aby sa hospodárstvo EÚ do roku 2050 stalo klimaticky neutrálnym.

(PREČÍTAJTE SI LEN JEDNU ODPOVEĎ)

Úplne súhlasím	1
Majú tendenciu súhlasiť	2
Majú tendenciu nesúhlasiť	3
Úplne nesúhlasím	4
D Neviem	5

1 QU EB91.3 Q9

Znie: Ruská invázia na Ukrajinu mala globálny vplyv na dodávky plynu a potravín, trhy s energiou, infláciu a životné náklady. Niektoré krajiny sa museli vrátiť k využívaniu uhlia a ropy na výrobu energie.

Otázka č. 11 Ako by mala EÚ a jej členské štáty reagovať, pokiaľ ide o policajnú politiku v oblasti zelenej energie, s prudkým nárastom cien energie a obmedzeniami dodávok plynu v dôsledku opatrení Ruska?

(PREČÍTAJTE SI LEN JEDNU ODPOVEĎ)

Mali by sme urýchliť využívanie obnoviteľných zdrojov energie, zvýšiť energetickú efektívnosť a urýchliť prechod na ekologické hospodárstvo.	1
Mali by sme zachovať rovnaké tempo prechodu na ekologické hospodárstvo.	2
Mali by sme sa vrátiť k používaniu väčšieho množstva fosílnych palív počas energetickej krízy a spomaliť prechod na ekologické hospodárstvo.	3
D Neviem	4

Osobitný prieskum Eurobarometra 538

Zmena klímy

Otázka č. 12a Ktorým z nasledujúcich spôsobov by mali EÚ a vlády členských štátov reagovať na zmiernenie hospodárskeho tlaku spôsobeného energetickou krízou? Po prvé?

(ZOBRAZIŤ OBRAZOVKU – ČÍTAŤ – OTÁČAŤ – LEN JEDNA ODPOVEĎ)

Q12b a potom?

(ZOBRAZIŤ OBRAZOVKU – ČÍTAŤ – OTÁČAŤ – LEN JEDNA ODPOVEĎ)

	Q12a	Q12b
	Po prvé?	A potom?
Urýchliť zavádzanie obnoviteľných zdrojov energie v EÚ s cieľom znížiť náklady na energiu a zvýšiť energetickú nezávislosť	1	1,
Diverzifikácia dodávok fosílnych palív do EÚ	2	2,
Viac investovať do opatrení v oblasti energetickej účinnosti (napr. zlepšená izolácia)	3	3,
Prijať hospodárske opatrenia na obmedzenie cien účtov za energiu pre domácnosti, ako je zdanenie ziskov energetických spoločností a stanovenie stropov cien energie)	4	4,
Poskytovať priamu finančnú podporu ekonomicky najzraniteľnejším členom spoločnosti	5	5,
Iné (spontánne)	6	6,
D Neviem	7	7,
1 QU NOVÝ		

Otázka č. 13 Ako jednoduché alebo ťažké je pre vás prístup k prírode a zeleným priestorom?

(PREČÍTAJTE SI LEN JEDNU ODPOVEĎ)

Veľmi jednoduché	1
Trochu ľahká	2
Trochu ťažké	3
Veľmi ťažké	4
D Neviem	5
1 QU NOVÝ	

Otázka č. 14 Ako ste osobne vystavený environmentálnym a klimatickým rizikám a hrozbám (napr. požiarom, povodňami, znečisteniu, extrémnym poveternostným podmienkam atď.)?

(PREČÍTAJTE SI LEN JEDNU ODPOVEĎ)

Veľmi exponované	1
Trochu exponované	2
Nie veľmi exponované	3
Nie je vôbec exponovaná	4
D Neviem	5

Komentáre

(Pierre Dieumegard)

Názov tlačovej správy ([Eurobarometra: ekologická transformácia by sa mala urýchliť \(europa.eu\)](#)) je "Eurobarometer: Väčšina Európanov sa domnieva, že zelená transformácia by mala ísť rýchlejšie".

Obsah tejto tlačovej správy je veľmi pozitívny a zdá sa, že Európania podporujú plány Komisie na ekologickú transformáciu a boj proti zmene klímy.

Ale keď sa pozrieme na čísla, grafy a mapy, je potrebné uviesť optimizmus do perspektívy:

- 1) [O štvrtej otázke](#) vyplýva, že podpora opatrení proti zmene klímy klesá
- 2) konkrétnejšie [otázka 4. 5.](#) ukazuje, že odpor voči finančnej podpore čistej energie voči fosílnym palivám sa zvyšuje.

Medzi krajinami EÚ existujú veľké rozdiely. „Východné krajiny“, t. j. krajiny hraničiace s Ruskom, Bieloruskom a Ukrajinou, nie sú za urýchlenie využívania obnoviteľných zdrojov energie: pozri [mapu otázky Q11](#).